

บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวัง ในการพัฒนาการท่องเที่ยว :
ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย

จุฑามาศ จิเจริญ

อน
352.14

เลขเรียกหนังสือ.....	๗ 628 ๖
สำนักวิทยบริการ	๑๑
เลขทะเบียน.....	126428
วันเดือนปี.....	

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา
สำนักงานบัณฑิตศึกษา สถาบันราชภัฏเลย

พ.ศ. 2545

ISBN 974-9512-43-X

ลิขสิทธิ์ของสถาบันราชภัฏเลย

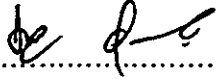

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เสนอต่อสถาบันราชภัฏเลย

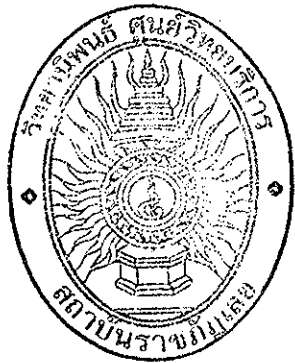
โดย นางสาวจุฑามาศ จิเจริญ

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการสอบได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ของสถาบันราชภัฏเลยได้

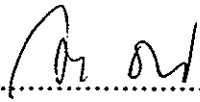
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

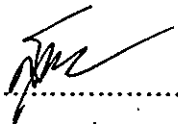

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสงค์ สุริยธนาภาส)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไชยวุฒิ มนตรีรักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ชาคริต อนันทราวิน)

.....กรรมการ
(ดร.สุวารี ศรีปุณะ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสงค์ สุริยธนาภาส)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไชยวุฒิ มนตรีรักษ์)

สถาบันราชภัฏเลย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลัก
สูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.เอกฉัตร จารุเมธีชน)

รองอธิการบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา
วันที่ ๕ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

จุฑามาศ จิเจริญ : บทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยว :
ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย (ACTUAL AND EXPECTED
ROLES OF THE SUBDISTRICT ORGANIZATION IN TOURISM DEVELOPMENT
: A CASE STUDY IN LOEI PROVINCE)

สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา สถาบันราชภัฏเลย ปีการศึกษา 2545

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสงค์ สุริยธนาภาส และผู้ช่วยศาสตราจารย์ไชยวุฒิ
มนตรีรักษ์ 249 หน้า ISBN 974-9512-43-X

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารอบบทบาทที่ปฏิบัติจริงของสมาชิกสภา
องค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยว บทบาทที่คาดหวังของประชาชนที่มีต่อ
องค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยว และศึกษาปัจจัยองค์กร ได้แก่ รายได้
ต่อปีขององค์การบริหารส่วนตำบล ระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล
การมีแหล่งท่องเที่ยว การมีแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การ
บริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยว

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย จำนวน
336 คน และประชาชน จำนวน 126 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวม
ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยวิธีการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง วิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูล หาค่า
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการ
ทดสอบค่าที (t-test) นอกจากนั้นยังได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคข้อมูลเชิงคุณภาพ
ได้แก่ การสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน 3 กลุ่ม และการเสวนา (Symposium)
จำนวน 1 ครั้ง มีผลการศึกษาวิจัยโดยสรุปดังนี้

1. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็น
เพศชาย มีอายุระหว่าง 36 – 47 ปี ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีระยะเวลาในการ
ดำรงตำแหน่ง ประมาณ 1 – 2 ปี มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง ไม่เคย
เข้ารับการฝึกอบรมและไม่เคยศึกษาดูงานด้านการท่องเที่ยวมาก่อน องค์การบริหารส่วน
ตำบลมีรายได้มากกว่า 3 ล้านบาท มีระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล
มากกว่า 3 ปี มีแหล่งท่องเที่ยว และมีแผนพัฒนาการท่องเที่ยว

2. ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 29 – 40 ปี และมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

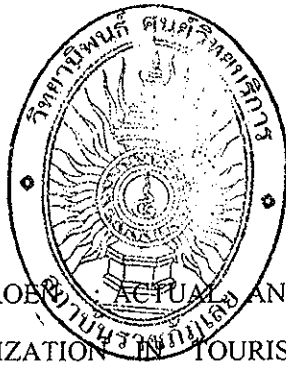
3. บทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบล และบทบาทที่คาดหวังของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลแสดงบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่า ประชาชนมีความคาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบลแสดงบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละบทบาท ได้แก่ บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว บทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว บทบาทในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว บทบาทในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และบทบาทในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลแสดงบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และพบว่า ประชาชนมีความคาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบลแสดงบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติการกิจด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับต่ำกว่าความคาดหวังของประชาชน

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยองค์กร ได้แก่ รายได้ต่อปีขององค์การบริหารส่วนตำบล ระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล การมีกับไม่มีแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ การมีกับไม่มีแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี (พ.ศ.2545 – 2549) ที่แตกต่างกัน มีส่วนทำให้การแสดงบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยวแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งมีความสอดคล้องและเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวตามความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชน พบว่ามีปัญหาสำคัญที่สุดคือปัญหาการขาดการบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว รองลงมาคือปัญหาเกี่ยวกับความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลให้สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ คือ ควรมีการจัดเตรียมความพร้อมบทบาทในทุกๆ ด้านไปพร้อมกันอย่างบูรณาการในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นให้องค์การบริหารส่วนตำบล โดยการสร้างความรู้ ความเข้าใจในบทบาทอำนาจหน้าที่ให้แก่บุคลากร

ผู้เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และ ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น จะทำให้เกิดศักยภาพในการบริหารจัดการและพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นได้มากขึ้น และจะส่งผลให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สามารถปฏิบัติภารกิจในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นไปในทิศทางเดียวกับความคาดหวังของประชาชน ซึ่งจะเป็นโยบายต่อการพัฒนาท้องถิ่นให้ยั่งยืน ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

CHUTAMAS CHICHAROEN : ACTUAL AND EXPECTED ROLES OF THE
SUBDISTRICT ORGANIZATION IN TOURISM DEVELOPMENT : A CASE
STUDY IN LOEI PROVINCE

MASTER OF ARTS IN SOCIAL SCIENCES FOR DEVELOPMENT
RAJABHET INSTITUTE LOEI, 2002

THESIS ADVISOR : ASST. PROF. PRASONG SURİYATHANAPAS AND ASST.
PROF. CHAIVOT MONTREERAK

ABSTRACT

This research is aimed at studying actual performance role of the subdistrict organization in tourism development, public expectation of the subdistrict organization involvement in tourism development, as well as studying the subdistrict organization organizational factors i.e. annual income, period of transition toward the subdistrict organization status, existence or non-existence of tour resources in responsible areas, the effect of having or not having incorporated tourism-development strategy in the subdistrict organization 5-year plans (2002 - 2006) for the subdistrict organization, actual role in tourism development. The sample group consists of 336 the subdistrict organization personnel in Loei province, and 126 local people. The quantitative data was collected by using the questionnaires and direct interview, then analyzed and compared to find out if material statistical value would result at 0.05 by using percentage, arithmetic mean, standard deviation test and t-test. The qualitative data was also collected by means of conducting 3 Focus Groups and 1 Symposium. The major findings of the study were as follows:

1. The sample group of the subdistrict organization personnel is largely male aged between 36-47 years with on educational level below bachelor's degree, having approximately 1-2 years tenure of training a modicum of tourism experience, never having attended training or joined field trips on tourism business. The subdistrict

organization earned annual income more than 3 million bath. Transition time to arrive at the subdistrict organization status was more than 3 years. There are tour resources in responsible areas, and tourism-development strategy is incorporated in the subdistrict organization 5-year plan.

2. The sample group of local people is largely male aged between 29-40 years with an educational level below bachelors' degree.
3. Regarding the subdistrict organization actual performance and public expectations of the subdistrict organization tourism development, it was mainly found that the subdistrict organization actual performance of developing tourism was moderately successful while public expectancy toward the subdistrict organization tourism development was high. When individual function was taken into consideration i.e. tour resource exploration, tourist service, tour resource management, tour resource development, and tour promotion, it was mainly found that the subdistrict organization actual performance role in all 5 functions was moderate while public expectancy toward the subdistrict organization tourism development was high. To be specific, it can be seen that the subdistrict organization success at developing local tourism is relatively below public expectancy.
4. Based on hypothesis test, the difference of organizational factors in each the subdistrict organization i.e. annual income, period of enhancement toward the subdistrict organization status, existence or non-existence of tour resources in responsible areas, having or not having incorporated tourism-development strategies in the subdistrict organization 5-year plans (2002 - 2006) indicated different actual performance between each the subdistrict organization at material statistical values of 0.05 which was consistent with the projected hypothesis.
5. In the opinions of the subdistrict organization personnel and local people about problems and obstacles in tourism development, the major problem identified was poor conservation resulting in degradation of tour resources.

Based on this study, the researcher hereby recommends that preparation of every aspect should be integrated to improve the subdistrict organization tourism management by providing functional knowledge and understanding to all involved personnel and at the

same time encouraging community participation. This is to advance the subdistrict organization tourism development to be consistent with their functional role as prescribed in Decentralization Act of B.E. 2542's. By this move, greater potential of managing and developing local tourism shall become realized, enabling the subdistrict organization to match tourism development with public expectations, eventually leading to sustainable development of local communities politically, economically, socially, and culturally.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสงค์ สุริยธนาภาส ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไชยวุฒิ มนตรีรักษ์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาให้คำแนะนำและพิจารณาตรวจทาน แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนให้ข้อคิดเห็นอันมีคุณค่ายิ่งจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสิ้นโดยสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ และต้องขอกราบขอบคุณ อาจารย์พงษ์เดช สารการ ที่ให้คำปรึกษาเป็นอย่างดีในการสร้างและปรับปรุงเครื่องมือตลอดจนวิธีการที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการสละเวลาตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณท่านรองผู้ว่าราชการจังหวัดเลย นายสถิตย์ ภักดีศรีแพง นายประพนธ์ พลอยพุ่ม ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลย นายปีติธรรม จิตมินตรี นายอำเภอภูเรือ รวมทั้งบุคคลอื่นที่ไม่ได้ระบุนามในที่นี้ ที่ได้ให้ข้อมูลโดยร่วมการสนทนากลุ่ม และการเสวนาเกี่ยวกับบทบาทขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ขอขอบคุณนายไพรัช ศรีประเสริฐ ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเลย คนปัจจุบัน ขอขอบคุณ นางนุสรวิ หัสรังค์ และนายประวิณ พัฒนพงษ์ อดีตผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเลย ตลอดจนเจ้าหน้าที่สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเลย ที่ได้ให้โอกาสในการเรียนและการจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณพี่สาวและน้องสาวที่แสนดี คือ นางสาวอำนวยการ แสนอินทร์อำนาจ และนางสาวพยับ ศรีแสงทอง ที่เสียสละเวลาและทุ่มเทกำลังกายและกำลังใจ ให้แก่ผู้วิจัยในการจัดทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้เสร็จสมบูรณ์

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่ พันเอกเล็ก จิเจริญ นางชิต จิเจริญ บิดา-มารดา รวมทั้ง ครอบครัว “จิเจริญ” ครอบครัว “รักจรรยา” ครอบครัว “เชื้อฟัง” ครอบครัว “สายแวว” และสังคมไทยเพื่อการพัฒนาสืบไป

จุฑามาศ จิเจริญ

สารบัญ

หน้า

กิตติกรรมประกาศ	ข
บทคัดย่อภาษาไทย	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ฅ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภูมิ	ณ

บทที่

1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	10
1.3 สมมติฐานการวิจัย	10
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
1.5 ขอบเขตการวิจัย	11
1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น	11
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
2.1 แนวคิดและทฤษฎีบทบาท	15
2.2 แนวคิดและทฤษฎีความคาดหวัง	23
2.3 แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนา	27
2.4 แนวคิดและทฤษฎีภาวะทันสมัย	28
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล	29
2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	37
2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	69
2.8 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	74

3	วิธีดำเนินการวิจัย	76
3.1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	76
3.2	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	80
3.3	การเก็บรวบรวมข้อมูล	84
3.4	การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	86
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	89
	ผลการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ	
4.1	ข้อมูลทั่วไป	90
4.1.1	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกองค์การบริหาร ส่วนตำบล	90
4.1.2	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน.....	98
4.2	บทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	99
4.2.1	บทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลในการ พัฒนาการท่องเที่ยว	99
4.2.2	บทบาทที่คาดหวังของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วน ตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยว	119
4.3	การพิสูจน์สมมติฐาน	143
4.4	ปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยว	146
	ผลการศึกษาโดยใช้เทคนิคการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ	
4.5	ผลการศึกษาที่ได้จากการสนทนากลุ่ม	149
4.6	ผลการศึกษาที่ได้จากการเสวนา	157

บทที่	หน้า
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	164
5.1 สรุปผลการวิจัย	166
5.2 อภิปรายผล	170
5.3 ข้อเสนอแนะ	180
บรรณานุกรม	184
ภาคผนวก	191
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	191
ภาคผนวก ข การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ.....	215
ภาคผนวก ค ข้อมูลการสนทนากลุ่มและการเสวนา	224
ภาคผนวก ง รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	246
ประวัติผู้วิจัย	249

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนประชากรและจำนวนองค์การบริหารส่วนตำบล ประจำปี 2544 จำแนกตามอำเภอ	77
2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอำเภอ	79
3 จำนวน ร้อยละ สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่าง.....	90
4 จำนวน ร้อยละ อายุของกลุ่มตัวอย่าง.....	91
5 จำนวน ร้อยละ ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง.....	91
6 จำนวน ร้อยละ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่าง.....	92
7 จำนวน ร้อยละ ตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่าง.....	92
8 จำนวน ร้อยละ ระดับความรู้เรื่องการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่าง.....	93
9 จำนวน ร้อยละ ระดับความรู้เรื่องนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล และของจังหวัดเลย.....	94
10 จำนวน ร้อยละ การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของ กลุ่มตัวอย่าง.....	94
11 จำนวน ร้อยละ การศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่อื่น.....	95
12 จำนวน ร้อยละ รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อปี.....	95
13 จำนวน ร้อยละ ระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล.....	96
14 จำนวน ร้อยละ แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วน ตำบล.....	96
15 จำนวน ร้อยละ การกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล.....	97
16 จำนวน ร้อยละ สัดส่วนเพศของประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	98
17 จำนวน ร้อยละ อายุของประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	98
18 จำนวน ร้อยละ ระดับการศึกษาของประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	99

ตารางที่	หน้า
19 จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทรวมของ บทบาทที่ปฏิบัติจริง ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาการ ท่องเที่ยวได้แก่ บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว บทบาท ในการให้บริการนักท่องเที่ยว บทบาทในการบริหารจัดการแหล่ง ท่องเที่ยว บทบาทในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และบทบาทใน การส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว.....	100
20 จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการสำรวจทรัพยากรการ ท่องเที่ยว.....	101
21 จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการให้บริการนักท่องเที่ยว.....	105
22 จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการบริหารจัดการแหล่ง ท่องเที่ยว.....	111
23 จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการวางแผนพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยว.....	113
24 จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว.....	116
25 จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทรวมของ บทบาทที่คาดหวังของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในการ พัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว บทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว บทบาทในการบริหารจัดการ แหล่งท่องเที่ยว บทบาทในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และ บทบาทในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว.....	120

ตารางที่	หน้า
26 จำนวน คำร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับบทบาทที่คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบลแสดง บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว.....	121
27 จำนวน คำร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับบทบาทที่คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบลแสดง บทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว.....	126
28 จำนวน คำร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับบทบาทที่คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบลแสดง บทบาทในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว.....	132
29 จำนวน คำร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับบทบาทที่คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบลแสดง บทบาทในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว.....	135
30 จำนวน คำร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับบทบาทที่คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบลแสดง บทบาทในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว.....	139
31 เปรียบเทียบองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ต่อปี 1 – 3 ล้านบาท กับ องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ต่อปี มากกว่า 3 ล้านบาท ต่อ บทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยว.....	143
32 เปรียบเทียบองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระยะเวลาในการยกฐานะเป็น องค์การบริหารส่วนตำบล 1 – 3 ปี กับองค์การบริหารส่วนตำบลที่มี ระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มากกว่า 3 ปี ต่อ บทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยว.....	144
33 เปรียบเทียบองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีกับไม่มีแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ รับผิดชอบ ต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยว.....	145

ตารางที่	หน้า
34	
เปรียบเทียบองค์การบริหารส่วนตำบลที่กำหนดกับไม่กำหนดแผนพัฒนาการ ท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริง ในการพัฒนาการท่องเที่ยว.....	146
35	
จำนวน ร้อยละ ของปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่ม ตัวอย่างซึ่งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล.....	147
36	
จำนวน ร้อยละ ของปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่ม ตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชน.....	148

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

การท่องเที่ยว (Tourism) เป็นนันทนาการรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นระหว่างเวลาว่างที่มีการเดินทางเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเป็นการเดินทางจากที่พักอาศัยไปยังอีกที่หนึ่งที่ตั้งือเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม โดยมีแรงกระตุ้นจากความต้องการในด้านกายภาพ ด้านวัฒนธรรม ด้านการปฏิสัมพันธ์ และด้านสถานะหรือเกียรติคุณ โดยการท่องเที่ยวเป็นกระบวนการทางสังคมและเศรษฐกิจที่ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ด้าน คือ ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว บริการท่องเที่ยว และตลาดการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับส่วนย่อยหลายๆ ประการ เช่น สภาพกายภาพ ระบบนิเวศ โครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจ การลงทุน องค์กร สภาพแวดล้อม และวัฒนธรรม (อนุชา เล็กสกุลติก, 2541 : 1)

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นภารกิจที่สำคัญของไทยตลอดเวลานานกว่า 40 ปี เพราะการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จ จะนำมาซึ่งรายได้เข้าสู่ประเทศจำนวนมาก นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2502 รัฐบาลไทยสมัย จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ก่อตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยขึ้น และในปี พ.ศ. 2503 ได้มีการจัดเก็บสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ พบว่า มีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเข้ามาเยี่ยมเยือนประเทศไทย จำนวน 81,340 คน โดยมีรายได้จากการท่องเที่ยวของต่างประเทศ 196 ล้านบาท (ศิริ ฮามสุโพธิ์, 2542 : 41) ระยะเวลา 3 ทศวรรษที่ผ่านมา การท่องเที่ยวได้มีอัตราการเจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง เมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2543 มีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมาเยี่ยมเยือนไทยเป็นจำนวนสูงถึง 9.51 ล้านคน ทำให้มีรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นเงิน 286,100 ล้านบาท (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544 : 2) คิดเป็นอัตราเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 93.34 ต่อปี โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับการลงทุนในอุตสาหกรรมประเภทอื่นๆ และเมื่อนำมาจัดลำดับอุตสาหกรรมที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศทำให้พบว่า การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่นำรายได้เข้าสู่ประเทศสูงเป็นอันดับหนึ่งติดต่อกันมาหลายปีจนถึงปัจจุบัน และยังพบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางเข้าสู่ประเทศไทยมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลขององค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization :

WTO) ที่ได้ประเมินว่าสถานการณ์การท่องเที่ยวทั่วโลกยังสดใสต่อเนื่องต่อไปจนถึงปี พ.ศ. 2553 โดยภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกจะมีอัตราการเติบโตด้านการท่องเที่ยวสูงมากที่สุด ทั้งนี้ คาดหมายว่าในอีก 20 ปีข้างหน้า นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้ จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากเดิมซึ่งมีเพียง 93.7 ล้านคน เพิ่มขึ้นเป็น 397 ล้านคน และจะเป็นภูมิภาคที่รองรับนักท่องเที่ยวสูงเป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากภูมิภาคยุโรป และประเทศไทยจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมอันดับ 3 ของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก รองจากจีนและฮ่องกง ซึ่ง WTO ได้คาดการณ์ไว้ว่าประเทศไทยจะมีนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศจำนวนสูงถึง 18.54 ล้านคน ในปี 2553 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544 : 1-2)

นอกจากนี้ แผนแม่บทอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งชาติ ได้คาดการณ์ว่าหากมีการพัฒนาในเชิงรุกอย่างเป็นระบบในช่วงปี พ.ศ.2544 – 2553 ประเทศไทยจะมีนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศอัตราเฉลี่ยต่อปี ร้อยละ 11.27 และในช่วงปี พ.ศ.2549 – พ.ศ. 2553 จะมีอัตราเพิ่มเฉลี่ยต่อปี ร้อยละ 6.99 และมีการระบุว่า การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีเป้าหมายจะเพิ่มรายจ่ายเฉลี่ยต่อวันต่อคนของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจากเดิม 3,800 บาท เป็น 4,100 บาท ในปี พ.ศ. 2548 และเพิ่มขึ้นเป็น 4,500 บาท ในปี พ.ศ. 2553 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544 : 2)

จากสถิติข้อมูลตัวเลข จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย และรายได้ที่หมุนเวียนเข้าประเทศจำนวนมากนั้น อาจกล่าวได้ว่าประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูง เนื่องจากมีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีความงาม และมีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นอยู่มากมายกระจายอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ โดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ได้ศึกษาพบว่าประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวรวม 2,579 แห่ง ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 1,385 แห่ง และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม 1,194 แห่ง ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ เป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศแวะเวียนเยือนเพิ่มมากขึ้นทุกปี (พรเพ็ญ ศานดี สุทธิกุล, 2542 : 31)

จะเห็นได้ว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อประเทศไทยและมีส่วนช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่น ดังนั้น การท่องเที่ยวจึงเป็นอุตสาหกรรมหลักที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ สามารถสร้างรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศแต่ละปี มูลค่ามากกว่าแสนล้านบาท เป็นระบบการค้าระหว่างประเทศที่มี

การเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว สำหรับประเทศไทยจัดเป็นประเทศหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เนื่องจากประเทศได้รับประโยชน์อย่างมหาศาล ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ทำให้มีการจ้างงานที่เกี่ยวกับธุรกิจโรงแรม ภัตตาคาร ร้านอาหาร การขนส่ง มัคคุเทศก์ การจำหน่ายของที่ระลึก การเลี้ยงสัตว์ และการผลิตพืชผักผลไม้เพื่อการบริโภค ฯลฯ ดังนั้น การพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ในท้องถิ่น จะเป็นปัจจัยช่วยกระตุ้นให้มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ขึ้นในท้องถิ่นนั้นๆ ด้วย เช่น การปรับปรุงถนน การดำเนินการพัฒนาเกี่ยวกับไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ การกำจัดมูลฝอย การจัดระบบน้ำเสีย และสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานอื่นๆ เพื่อบริการสำหรับประชาชนและนักท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นปัจจัยดึงดูดให้คนเดินทางมาท่องเที่ยวมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นข้าราชการ พ่อค้า หรือนักธุรกิจ จะมีความกระตือรือร้นในการที่จะช่วยกันพัฒนาท้องถิ่นของตนให้มีความพร้อมที่จะรับนักท่องเที่ยวที่จะมาเยี่ยมชมเยือนในทุกฤดูกาล เนื่องจากท้องถิ่นจะเป็นผู้ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการท่องเที่ยว ทั้งผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเมืองของประเทศอีกแนวทางหนึ่งด้วย เพราะการท่องเที่ยวเป็นสื่อนำไปสู่ความเข้าใจท้องถิ่น และเกิดสันติภาพได้ (ศิริ ฮามสุโพธิ์, 2542 : 41)

แนวคิดในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของรัฐที่ผ่านมา นั้น ยังมีลักษณะของการจัดการที่กำหนดมาจากส่วนกลาง กล่าวคือ อยู่ในความครอบครอง และจัดการของหน่วยงานของรัฐบาล เช่น กรมป่าไม้ กรมการศาสนา กรมศิลปากร การไฟฟ้าฝ่ายผลิต และกรมชลประทาน เป็นต้น มีการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ ซึ่งมีข้อดี คือ เป็นการทำงานอย่างมีระบบ มีสายการบังคับบัญชา และความรับผิดชอบในงานแต่ละส่วนอย่างชัดเจน มีบุคลากรที่มีความรู้ และเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาเข้ามาร่วมรับผิดชอบ ขณะเดียวกันการบริหารและจัดการจากส่วนกลาง ทำให้ขาดความคล่องตัวไม่สามารถตอบสนองความต้องการ และความจำเป็นของแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวส่วนมากอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ทำให้การตรวจสอบจากส่วนกลางทำได้ไม่ทั่วถึง แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งจึงตกอยู่ในสภาพเสื่อมโทรม ขาดการบำรุงรักษา และมีได้ก่อให้เกิดประโยชน์ตกทอดสู่ประชาชนในท้องถิ่นเท่าที่ควร (มนัส สุวรรณ, 2541 : 136) ในการบริหารจัดการเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) ได้พบว่ามีปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และ

สิ่งแวดล้อมที่นับวันจะเพิ่มความรุนแรงมากขึ้นนั้น มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวของประเทศ และต่อประชาชนส่วนใหญ่

ปัจจุบันการบริหารและการจัดการทรัพยากรในท้องถิ่น ไม่ใช่เป็นเรื่องที่รัฐจะเป็นผู้ดำเนินการแต่ฝ่ายเดียวอีกต่อไป ดังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ได้บัญญัติรับรองว่า บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ย่อมมีสิทธิอนุรักษ์ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ (มาตรา 46) และสิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการบำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับความคุ้มครอง...” (มาตรา 56 วรรคแรก) สำหรับในเรื่องการท่องเที่ยวตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ในส่วนกรอบแนวคิดของการพัฒนาการท่องเที่ยวได้มีการกำหนดเป้าหมายว่าให้ประชาชนทุกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวทุกระดับ ทั้งด้านการวางแผน การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ และเกิดความสมดุลทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง (มนัส สุวรรณ, 2541 : 37) สำหรับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมตามแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2544-2549) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมโดยปรับกระบวนการจัดการใหม่เพื่อพัฒนาพื้นที่โดยยึดพื้นที่ ภารกิจ และการมีส่วนร่วมของพหุภาคีเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้เกิดการประสานแผนและการดำเนินงานอย่างบูรณาการตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2543 : 7)

องค์การสหประชาชาติถือว่า การเดินทางท่องเที่ยวเป็นสิทธิมนุษยชนอย่างหนึ่งที่รัฐพึงสนับสนุน รัฐบาลที่มีพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวเช่นกัน ได้ประกาศเป็นนโยบายไว้อย่างชัดเจนตามคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 กำหนดให้มีนโยบายส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานของการบริการ มีการเพิ่มความหลากหลายของรูปแบบการให้บริการการท่องเที่ยว และการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคบริการ และการท่องเที่ยว โดยแบ่งการพัฒนาออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาภาคบริการจะต้องปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน พัฒนากุศลกรภาคบริการ พัฒนารูปแบบการให้บริการพัฒนาเทคโนโลยี และโครงสร้างพื้นฐาน อีกด้านหนึ่งคือ ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว จะต้องเร่งฟื้นฟูระดับความสัมพันธ์และความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้

ประเทศไทยเป็นประตูทางผ่านหลักของการท่องเที่ยวในภูมิภาค ทั้งในด้านการตลาด การขนส่ง การลงทุน การบริหารจัดการ พร้อมกันนี้จะต้องบริการการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์การตลาดเชิงรุก โดยสร้างกิจกรรมท่องเที่ยวทั้งในระดับภายในประเทศ และระหว่างประเทศเชื่อมโยงกับวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดเล็ก และธุรกิจชุมชน พัฒนาคุณภาพบริการการท่องเที่ยว และยกระดับประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการประชุมสัมมนา และการแสดงสินค้าของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการเร่งพัฒนา บุรณะ พื้นฟูมรดก และสินทรัพย์ทางวัฒนธรรมทั้งในเขตเมือง และนอกเมืองเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวใหม่ สร้างแหล่งจับจ่ายซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยว โดยจะส่งเสริมบทบาทเอกชนร่วมกับชุมชนในการรักษาแหล่งท่องเที่ยว และวิถีชีวิตให้อยู่ในสภาพเดิมอย่างต่อเนื่อง เพื่อความหลากหลายของการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ ทั้งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ รวมทั้งการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวมากขึ้น ทั้งในรูปแบบการจัดสหกรณ์การท่องเที่ยว และการพัฒนาพื้นที่ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้จะต้องเพิ่มมาตรการอำนวยความสะดวก สร้างความปลอดภัย และป้องกันการเอาเปรียบนักท่องเที่ยวอีกด้วย

นอกจากนี้คณะรัฐมนตรียังได้อนุมัติให้สำนักงานประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณประจำปี 2544 เพิ่มเติม เพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีศักยภาพ ซึ่งในมติคณะรัฐมนตรีฉบับดังกล่าว ได้มีการกล่าวถึงเหตุผลในการกำหนดมาตรการเร่งด่วนในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเอาไว้ว่ารัฐบาลกำหนดให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็น 1 ใน 4 กลยุทธ์เชิงรุก เพื่อแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของชาติ เพื่อเร่งหารายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ เพื่อกระตุ้นและแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของชาติ กระจายรายได้สู่ภาคชนบท และให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (Sustainable tourism) สำหรับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวต้องทำให้ครบวงจร และเป็นมาตรฐานสากลจึงจะจูงใจนักท่องเที่ยว ซึ่งจะต้องพัฒนาส่งเสริมความหลากหลายให้ท้องถิ่นมีอิสระในการพัฒนาส่งเสริมเอกลักษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการพัฒนาให้บริการให้มีมาตรฐานเดียวกัน โดยมีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและคุ้มค่างบประมาณที่ได้จ่ายลงไป เช่น การจัดทำแผนที่และป้ายบอกทางตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ (มติคณะรัฐมนตรี, 2544)

ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐจะต้องเข้าไปดูแลให้มากขึ้น โดยจะต้องอาศัยวิธีที่เรียกว่าการประสานงานหรือความร่วมมือระหว่างรัฐกับประชาชน ซึ่งหมายถึงองค์กรของรัฐในทุกกระดับ ได้แก่ จังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน และองค์กรอื่นๆที่มีอยู่ในแต่ละพื้นที่

นั้นๆ การให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาบริหาร และจัดการแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ ที่มีตั้งแต่เข้ามาประกอบธุรกิจเองทั้งหมด จนถึงการทำงานร่วมกับหน่วยงานเดิมที่บริหารงานอยู่แล้วในรูปของคณะกรรมการ หรือคณะทำงาน จึงเป็นทางเลือกใหม่อีกทางหนึ่งที่น่าสนใจ

องค์การบริหารส่วนตำบล จัดเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีภารกิจในการบริหารจัดการด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาพื้นที่รับผิดชอบของตนเองในระดับตำบลให้เกิดการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวจึงเป็นบทบาทหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (8) ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองในการส่งเสริมการท่องเที่ยว และมาตรา 17 (14) ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว (ธีระพล อรุณะกสิกร, 2543 : 33-35) มีผลทำให้ท้องถิ่นมีอำนาจในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อคนในชุมชน และคนในท้องถิ่น

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็เป็นภารกิจสำคัญอีกภาระหนึ่ง ที่รัฐบาลมุ่งหวังจะทำให้สำเร็จจึงได้ให้ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ได้ตรวจเยี่ยมการดำเนินงานถ่ายโอนบริการสาธารณะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกจังหวัด และได้รายงานให้คณะรัฐมนตรีรับทราบ ในการประชุมเมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2544 ซึ่งรายงานดังกล่าวได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานหลายด้านที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน คือหน่วยงานของรัฐควรให้ความสำคัญกับแผนพัฒนาชุมชนที่องค์กรชุมชนจัดทำขึ้น และควรเน้นการจัดทำแผนให้ตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และมีความโยงโย่ผูกพันไปถึงการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนเพื่อรองรับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดเลย ประกอบกับจังหวัดเลยได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เป็นไปตามโครงการเมืองเลยน่าอยู่ ผู้คนน่ารัก โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549 ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยว ไว้ว่า “ ทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืน ทั้งทรัพยากรดิน ป่าไม้ แม่น้ำ ลำธาร แร่ธาตุ และความหลากหลายทางชีวภาพ. ตลอดจน

สิ่งแวดล้อมในเขตชุมชนทั้งในเมืองและนอกเมืองปราศจากมลพิษ รวมทั้งทรัพยากร
ท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ ทั้งธรรมชาติ ทัศนียภาพ และสิ่งแวดล้อม คงความสวยงาม
ประทับใจนักท่องเที่ยวที่มาเยือนตลอดไป” (สำนักงานจังหวัดเลย, 2544)

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการถ่ายโอน
อำนาจในการบริหาร และการจัดการทุกอย่าง ซึ่งหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถ
ดำเนินการได้อย่างเต็มที่ และมีประสิทธิภาพ โดยยึดถือผลประโยชน์ของคนในท้องถิ่นเป็น
หลัก จะก่อให้เกิดอาชีพ เกิดรายได้แก่คนในท้องถิ่น ส่งผลให้คนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่
ดีขึ้น ดังนั้น สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในตำบล ควร
จะเป็นบุคคลผู้มีบทบาทในการดูแล พัฒนา และส่งเสริมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ได้แก่
บทบาทด้านการตลาดการท่องเที่ยว ที่จะต้องมีการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวใน
พื้นที่รับผิดชอบของตนเอง มีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเพื่อจูงใจนักท่องเที่ยว บทบาท
ด้านการให้บริการนักท่องเที่ยว อาทิ การให้บริการด้านการคมนาคมขนส่ง การให้บริการ
ด้านที่พัก การให้บริการด้านอาหารและเครื่องดื่ม การให้บริการด้าน การนำเที่ยว การให้
บริการ ด้านการจำหน่ายของที่ระลึก บทบาทด้านการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีการ
วางแผนพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว มีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผน
พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีการดูแลเรื่องความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว และบทบาท
ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว งบประมาณ และมีการบริหารงานบุคคลที่ดูแลแหล่ง
ท่องเที่ยว (สำนักงานจังหวัดเลย, 2544)

ในการบริหารจัดการท่องเที่ยวที่ดีจะต้องมีการพัฒนาแบบยั่งยืน เริ่มต้นจากผู้จัด
การท่องเที่ยวซึ่งต้องจัดให้บริการด้านข้อมูล ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับสถานที่ซึ่งเป็น
แหล่งท่องเที่ยวทั้งเชิงนิเวศวิทยา วัฒนธรรม คุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นและคุณภาพ
สิ่งแวดล้อม การจัดทำแผนพัฒนาและการดำเนินการในเรื่องการท่องเที่ยวเป็นสิทธิขั้น
พื้นฐานของท้องถิ่น แต่ต้องระวังไม่ให้มีการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมมากเกินไปซึ่ง
ความสามารถของระบบนิเวศจะรองรับได้ การวางแผนและการจัดการท่องเที่ยวควรคำนึงถึง
หลักการที่สะท้อนถึงความยั่งยืนของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ การกระจายรายได้อันเกิด
จากการท่องเที่ยว และภาระความรับผิดชอบทั้งก่อนและหลังที่จะดำเนิน โครงการการ
สนับสนุนให้ชุมชนหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้นำ และมีบทบาทในการวางแผน
การพัฒนาการท่องเที่ยวและดำเนินการจัดการท่องเที่ยว ถือเป็นหน้าที่สำคัญของสังคมและ
ภาครัฐ นอกจากนั้นควรมีการจัดประชาพิจารณ์ (Public hearing) ทุกครั้งก่อนลงมือจริง

จังหวัดเลยเป็นจังหวัดแห่งการท่องเที่ยวจังหวัดหนึ่งของประเทศที่ นักท่องเที่ยว นิยมมาท่องเที่ยว ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้กำหนดพื้นที่จังหวัดเลยเป็นจังหวัดที่มี ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว 1 ใน 9 จังหวัดของประเทศ กล่าวคือ จังหวัดเลยมีศักยภาพใน ด้านการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แหล่ง ท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร รวม 131 แห่ง (สำนักงานจังหวัด เลย, 2544) ในด้านภูมิอากาศ และภูมิประเทศ จังหวัดเลยเป็นจังหวัดที่มีอากาศหนาวเย็น จังหวัดหนึ่งในประเทศไทย และมีภูมิประเทศ ส่วนใหญ่เป็นภูเขาจนมีคำขวัญประจำจังหวัด ว่า “ เมืองแห่งทะเลภูเขา สุดหนาวในสยาม” ในด้านสังคม เป็นจังหวัดที่เป็นต้นกำเนิด ลูกเสือชาวบ้าน และเป็นต้นกำเนิดหมู่บ้านแผ่นดินธรรมแผ่นดินทองแห่งแรกของประเทศ ไทย ในด้านวัฒนธรรมประเพณี มีประเพณีการละเล่นผีตาโขนแห่งเดียวในประเทศไทย มี ภาษาพูดที่ไพเราะนุ่มนวลแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในวาระการมาตรวจราชการที่จังหวัดเลยของฯพณฯ ปองพล อติเรกสาร รองนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2544 ณ ศูนย์ศิลป์สิรินธร โรงเรียนศรีสงครามวิทยา อำเภอ วังสะพุง จังหวัดเลย ได้กล่าวถึงการท่องเที่ยวของจังหวัดเลย ว่า “ จังหวัดเลยเป็นพื้นที่ ที่มี ศักยภาพในการท่องเที่ยวสูงสมควรได้รับการส่งเสริม ที่ผ่านมาในเรื่องการส่งเสริมและ การจัดการท่องเที่ยวพัฒนาไปได้ระดับหนึ่งแต่ยังมีส่วนที่ต้องปรับปรุงอีกมาก ในรัฐบาลนี้มี นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ชัดเจนซึ่งได้แถลงต่อรัฐบาลไปแล้ว 3 เรื่อง คือ เรื่อง การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งจังหวัด เลยมีศักยภาพในการท่องเที่ยวทั้ง 3 ด้าน ทางจังหวัดเลยสมควรจัดทำแผนส่งเสริมการ ท่องเที่ยวให้ชัดเจนพร้อมที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนเกี่ยวกับความ พร้อมของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ที่พัก อาหาร ความปลอดภัย ซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านี้เป็น สิ่งสำคัญที่ต้องมีการจัดการที่ดี โดยต้องให้ท้องถิ่นมีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยว ด้วยจึงจะประสบความสำเร็จได้” (ปองพล อติเรกสาร, บรรยาย, 18 มีนาคม 2544)

ถ้ารับสถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดเลยปี พ.ศ.2543 มีรายงานว่า มี สถานการณ์ดีขึ้นเมื่อเทียบกับปี พ.ศ.2542 โดยมีผู้มาเยี่ยมชมเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.14 ในส่วนนี้ เป็นชาวไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.35 ในขณะที่ผู้เยี่ยมชมชาวต่างประเทศลดลงร้อยละ 25.07 เมื่อพิจารณาจากสถิติการท่องเที่ยวจังหวัดเลยใน พ.ศ.2543 พบว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 614,908 คน เป็นนักท่องเที่ยว 345,911 คน (ร้อยละ 56.25) และเป็นนักท่องเที่ยว 268,997 (ร้อยละ 43.75) ในจำนวนนี้เป็นชาวต่างประเทศ 3,079 คน (ร้อยละ 0.5) มีเวลาพักเฉลี่ย 2.58 วันต่อ

คน มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน 478.53 บาท รายได้ในภาพรวมของจังหวัดเลยจากการท่องเที่ยวปี พ.ศ. 2543 เป็นเงินทั้งสิ้น 621.96 ล้านบาท (สำนักงานจังหวัดเลย, 2544 : 12) จากสถิติข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมเยือนและรายได้ระหว่างปี พ.ศ. 2543 - 2544 มีอัตราการเจริญเติบโตค่อนข้างน้อยกว่าที่ควรจะเป็น การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดเลยที่เกิดขึ้นในปัจจุบันยังไม่ได้มีการพัฒนาเท่าที่ควร ซึ่งพบว่า การลงทุนส่วนใหญ่จะเป็นนักลงทุนจากจังหวัดอื่น ซึ่งแม้จะมีการจ้างงานในพื้นที่ก็ตามแต่รายได้และผลประโยชน์ส่วนใหญ่ไม่ได้เกิดประโยชน์กับท้องถิ่นโดยตรง บางแห่งมีการเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากท้องถิ่นแต่ละปีเป็นเงินจำนวนมาก ขณะที่ท้องถิ่นได้รับประโยชน์จากผู้ประกอบการเหล่านั้นเพียงส่วนน้อย ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากชุมชนรอบๆ แหล่งท่องเที่ยว และประชาชนในท้องถิ่นไม่ได้มีการพัฒนาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างที่ควรจะเป็น เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ที่ผู้ประกอบการได้รับจากท้องถิ่นกับการให้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่ท้องถิ่น ซึ่งแนวทางในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยว น่าจะเป็นแนวทางสำคัญที่ทุกฝ่ายควรให้การสนับสนุนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อท้องถิ่น

จากเหตุผลที่นำมาประกอบนี้ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจว่าทำไมจังหวัดเลยที่ได้ชื่อว่ามีศักยภาพสูงในด้านการท่องเที่ยว กล่าวคือ มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เชิงเกษตร และเชิงวัฒนธรรม รวม 131 แห่ง (สำนักงานจังหวัดเลย, 2544) แต่ไม่สามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวที่จังหวัดเลยได้ทุกฤดูกาล ประกอบกับเล็งเห็นว่าปัจจุบัน พระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ได้มีการกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลจะเป็นองค์กรสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น ที่จะต้องให้ความสนใจในการส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่นให้ประชาชนมีความกินดี อยู่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งหากองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยการแสดงบทบาทในการพัฒนาการ ท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม จะเป็นมิติใหม่ของการพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้นจึงเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งถือเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดขึ้นใหม่ ควรจะมีการแสดง บทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวในแต่ละท้องถิ่นให้เกิดความยั่งยืนทั้งในด้านการท่องเที่ยว เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อการเที่ยวชม การศึกษาหา ความรู้และเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นสูงสุด ซึ่งผลการศึกษาค้างนี้จะเป็นข้อมูลและแนวทางให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยว อันจะส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น

และจะทำให้เกิดแนวทางที่เหมาะสมในการแสดงบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้กับ
องค์การบริหารส่วนตำบลและจังหวัดต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนา
การท่องเที่ยว

1.2.2 เพื่อศึกษาบทบาทคาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประชาชน ที่มีต่อ
องค์การบริหารส่วนตำบล

1.2.3 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยองค์กร ที่ส่งผลต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริงของ
องค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยว

1.2.4 เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขปัญหา ในการพัฒนาการ
ท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีรายได้แตกต่างกัน มีบทบาทที่ปฏิบัติจริงใน
การพัฒนาการท่องเที่ยวแตกต่างกัน

1.3.2 องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระยะเวลาในการได้รับการยกฐานะเป็นองค์การ
บริหารส่วนตำบลแตกต่างกันมีบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยวแตกต่างกัน

1.3.3 องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีแหล่งท่องเที่ยว กับ องค์การบริหารส่วนตำบลที่
ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ มีบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยว
แตกต่างกัน

1.3.4 องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ในแผน
พัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี กับ องค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่มีการกำหนดแผน
พัฒนาการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี มีบทบาทที่ปฏิบัติจริง
ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแตกต่างกัน

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ 3 ประการ คือ

1.4.1 ประโยชน์ด้านการปฏิบัติ ผลการวิจัยครั้งนี้ คาดว่าจะทำให้ทราบเกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบล และบทบาทที่คาดหวังของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งข้อมูลนี้คาดว่าจะประโยชน์อย่างยิ่งต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในการที่จะนำไปกำหนดนโยบาย หรือ แผนในการพัฒนาตำบล เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ประเทศชาติ

1.4.2 ประโยชน์ด้านวิชาการ ผลการวิจัยครั้งนี้ คาดว่าจะเป็นประโยชน์ทางด้านวิชาการในอันที่จะเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบล และบทบาทที่คาดหวังของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้อง อันจะเป็นการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบล และบทบาทที่คาดหวังของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาการท่องเที่ยว

1.4.3 ประโยชน์ด้านการวิจัย ผลการวิจัยครั้งนี้ คาดว่าจะสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาวิจัยในเรื่องที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาการท่องเที่ยวในประเด็นอื่นๆ หรือ ในประเด็นเดียวกันในสถานที่อื่นๆ ต่อไป

1.5 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาบทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยว : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย ทั้งหมด 42 แห่ง ในปี 2544

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

1.6.1 การศึกษาครั้งนี้ถือว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีความเข้าใจบทบาทในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

1.6.2 บทบาทที่ปฏิบัติจริงจะวัดระดับปฏิบัติการ โดยยึดการประมาณค่าความรู้สึกของสภาพการปฏิบัติของผู้ให้ข้อมูลเป็นหลัก

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์ดังนี้

1.7.1 บทบาท หมายถึง การแสดงพฤติกรรม หรือการกระทำต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับสิทธิ และหน้าที่ตามสถานภาพ หรือฐานะตำแหน่งทางสังคม ซึ่งบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ (1) บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว (2) บทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว (3) บทบาทในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว (4) บทบาทในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว (5) บทบาทในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว

1.7.2 บทบาทที่ปฏิบัติจริง หมายถึง การปฏิบัติภารกิจหรือหน้าที่ของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้กระทำแล้วและปัจจุบันกำลังกระทำอยู่ ในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ

1.7.3 บทบาทที่คาดหวัง หมายถึง การปฏิบัติภารกิจ หรือหน้าที่ของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ประชาชนคาดว่าองค์การบริหารส่วนตำบลควรจะต้องปฏิบัติทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ

1.7.4 องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลย มีฐานะเป็นนิติบุคคลจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม 2537 จำนวน 84 แห่ง

1.7.5 บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล

1.7.5.1 คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง คณะกรรมการที่ทำหน้าที่ในการบริหารกิจการของตำบล จัดทำแผนพัฒนาตำบล เพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับและอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ ซึ่งแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเลย จะประกอบไปด้วย ประธานกรรมการบริหาร 1 คน กรรมการบริหาร 2 คน และเลขานุการกรรมการบริหาร 1 คน

1.7.5.2 คณะกรรมการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง คณะกรรมการที่ทำหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบ ตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงานกิจการของตำบล เพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับและอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ ซึ่งแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเลยจะประกอบไปด้วย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และ เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อย่างละ 1 คน

1.7.5.3 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจากการเลือกตั้ง หมู่บ้านละ 2 คน

1.7.5.4 พนักงานส่วนตำบล หมายถึง ข้าราชการประจำที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา

1.7.6 การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากถิ่นที่อยู่เป็นการชั่วคราวในระยะเวลาหนึ่งที่มีใช้เพื่อการประกอบอาชีพ หรือเพื่อหารายได้ แต่อาจมีวัตถุประสงค์ด้านอื่นๆ อาทิ เพื่อพักผ่อน ผจญภัย เยี่ยมญาติมิตร เปลี่ยนบรรยากาศทางการศึกษา เพิ่มพูนประสบการณ์ หรือการประชุมสัมมนา ทั้งนี้ โดยมีความหมายรวมถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยวในระหว่างการเดินทางด้วย ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งการท่องเที่ยวออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1.7.6.1 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

1.7.6.2 การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

1.7.6.3 การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1.7.7 ผู้มาเยือน หมายถึง บุคคลที่เดินทางจากถิ่นที่อยู่ปกติของตนไปยังถิ่นที่อื่นเป็นการชั่วคราวในระยะเวลาหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบอาชีพหรือเพื่อหารายได้ สามารถแบ่งผู้มาเยือนออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.7.7.1 นักท่องเที่ยว ได้แก่ ผู้มาเยือนชั่วคราว ซึ่งพักอยู่ในพื้นที่ที่มาเยือนตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาเพื่อพักผ่อน พักผ่อน ทักทาย แข่งขันกีฬา ติดต่อธุรกิจ ร่วมประชุมหรือสัมมนา เป็นต้น

1.7.7.2 นักทัศนจร ได้แก่ ผู้ที่เดินทางมาเยือนเป็นการชั่วคราว โดยใช้เวลาอยู่ในพื้นที่ที่มาเยือนน้อยกว่า 24 ชั่วโมง

1.7.8 แหล่งท่องเที่ยว หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เปิดให้ประชาชนไปเที่ยวชม

1.7.9 การพัฒนาการท่องเที่ยว หมายถึง การพัฒนาพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งที่มีความเหมาะสม มีศักยภาพให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ และปรับปรุงพื้นที่ให้สามารถรองรับให้บริการตอบสนองความต้องการแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอ

1.7.10 รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง รายได้เฉลี่ยต่อปีขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 42 แห่ง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1.7.10.1 มีรายได้เฉลี่ยประมาณ 1-3 ล้านบาทต่อปี

1.7.10.2 มีรายได้เฉลี่ยมากกว่า 3 ล้านบาทต่อปี

1.7.11 ระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง ระยะเวลาในการยกฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล นับเฉพาะจำนวนเต็มปี แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1.7.11.1 มีระยะเวลาในการยกฐานะ 1-3 ปี

1.7.11.2 มีระยะเวลาในการยกฐานะมากกว่า 3 ปี

1.7.12 ประชาชน หมายถึง คนที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว หรือมีส่วนได้ส่วนเสีย หรือได้รับผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยว : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิด ซึ่งผู้วิจัย ได้กำหนดหัวข้อต่างๆที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีบทบาท
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีความคาดหวัง
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนา
- 2.4 แนวคิดและทฤษฎีภาวะทันสมัย
- 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล
- 2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
- 2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดและทฤษฎีบทบาท

2.1.1 ความหมายของบทบาท

บทบาท ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Role ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 49) ให้ความหมายว่า “การทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้” นอกจากนี้ ยังมีผู้ให้ความหมายของบทบาทไว้หลายความหมาย ดังนี้

สุชา จันทรเอม (2520 : 46) และคณะ กล่าวว่า บทบาทมีความหมายใกล้เคียงกับสถานภาพมาก บทบาทเป็นสิ่งที่บุคคลในสถานภาพต่าง ๆ พึงกระทำ นั่นคือ เมื่อสังคมกำหนดสิทธิและหน้าที่ให้สถานภาพเป็นอย่างไรแล้วบุคคลในสถานภาพนั้น ๆ จะต้องประพฤติหรือปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนดไว้

สมเดช สิทธิพงศ์พิทยา (2523 : 13) ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า — 6
บทบาท หมายถึงแบบแผนของพฤติกรรมหรือการกระทำต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับอำนาจหน้าที่ และสิทธิ ซึ่งผูกพันอยู่กับสถานภาพ หรือฐานะตำแหน่งทางสังคม โดยสังคมจะกำหนดหรือ

คาดหวังบทบาทของบุคคลในแต่ละสถานภาพหรือฐานะตำแหน่งไว้เพื่อให้ผู้ดำรงอยู่ในสถานภาพหรือตำแหน่งนั้น ๆ ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

ทิพวรรณ เภาวงกูร (2531 : 15) ได้กล่าวว่บทบาท คือ แบบแผนของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของแต่ละบุคคล และบทบาทดังกล่าวควรเป็นไปตามข้อตกลงที่มีต่อสังคมนั้น ๆ และพฤติกรรมของบุคคลแต่ละคน คือ ผลที่ได้จากตำแหน่งทางสังคมของเขานั่นเองและทฤษฎีบทบาทจัดเป็นข้อตกลงประการแรกที่สถาบันต่าง ๆ ในสังคมคาดหวังว่าบุคคลที่ได้รับตำแหน่งต่าง ๆ ควรปฏิบัติอย่างไรบ้าง

2.1.2 ปัจจัยสำคัญต่อการแสดงบทบาท

พ��นี วรกวิน (2522 : 36) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่สำคัญต่อการแสดงบทบาทของบุคคลที่จะนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กร ตนเอง หรือสังคมว่ามีปัจจัยสำคัญ คือ

1. ความต้องการ (Need) เป็นแรงจูงใจในการทำงานเพื่อสนองความต้องการของผู้แสดงบทบาทให้เป็นที่ยอมรับต่อองค์กรหรือสังคม
2. การสื่อสาร (Communication) ได้แก่ การติดต่อการประสานงานเพื่อให้เกิดความเข้าใจในบทบาทได้ชัดเจน ไม่คลุมเครือ
3. การคล้อยตาม (Conformity) เป็นปัจจัยทำให้บทบาทของผู้แสดงไม่เกิดความขัดแย้งในการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมในทางปฏิบัติที่เป็นปทัสถานของสังคม
4. ความสามารถ (Ability) เป็นปัจจัยที่สร้างบทบาทของผู้แสดงให้เห็นออกมาอย่างชัดเจน (Manifest role) เพื่อความสำเร็จของงาน

2.1.3 ฐานะตำแหน่งบทบาท

ทิตยา สุวรรณะชฎ (2527 : 43) ได้สรุปฐานะตำแหน่งบทบาทไว้ดังนี้

1. มีสถานภาพ (Status) อยู่จริงในทุกสังคมและมีอยู่ก่อนที่ตัวจะเข้าไปครอง
2. มีบทบาทที่ควรจะเป็น (Ought-to-be-role) ประจำอยู่ในแต่ละตำแหน่ง
3. วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีในสังคมนั้น ๆ เป็นส่วนหนึ่งซึ่งสำคัญในการกำหนดฐานะตำแหน่งและบทบาทที่ควรจะเป็น
4. การที่คนเราจะทราบถึงฐานะตำแหน่งและบทบาทนั้นได้มาจากสังคมปกรณ์ (Socialization) ในสังคมนั้น ๆ บทบาทที่ควรจะเป็นนั้นไม่แน่นอนเสมอว่าจะเหมือนกับพฤติกรรมจริง ๆ ของคนที่ครองฐานะตำแหน่งอื่น ๆ เพราะพฤติกรรมจริง ๆ นั้นเป็นผลของปฏิกิริยาของคนที่ครองฐานะตำแหน่งที่มีต่อบทบาทที่ควรจะเป็นบุคลิกภาพของ

ตนเองและบุคลิกภาพของผู้อื่นที่เข้าร่วมในพฤติกรรมและเครื่องกระตุ้น (Stimulus) มีอยู่ในเวลาและสถานที่ที่เกิดการติดต่อทางสังคม

ทอลค็อกซ์ พาร์สัน (Parsons, n.d. อ้างถึงใน กุลวัลย์ สุภัทรพาหิรผล, 2543 : 54) มีความเห็นว่าฐานะตำแหน่งและบทบาทของบุคคลนั้นเป็นสิ่งที่มียู่แล้ว บุคคลที่อยู่ในฐานะตำแหน่งย่อมจะทำหน้าที่ที่จะให้ฐานะตำแหน่งนั้นมีบทบาทไปตามแบบฉบับ และพาร์สัน (Parsons) ยังถือวาระบบของสังคมคือระบบของการปฏิบัติต่อกัน (Systematized interactions) พาร์สัน ยอมรับว่า สถานภาพและบทบาทเป็นคุณลักษณะของตน (ผู้แสดง) บทบาท คือ การจัดระเบียบของผู้เริ่มแสดงเป็นการสร้างและกำหนด การมีส่วนร่วมของเขา ในระบบของการปฏิบัติต่อกัน ซึ่งเป็นการรวมความคาดหวังที่เกี่ยวกับตนเองและของบุคคลอื่น ๆ ที่เขามีสัมพันธ์ด้วย ส่วนสถานภาพ คือ ตำแหน่งของผู้แสดงภายในสถาบันเขาอยู่

เมอร์ตัน (Merton, n.d. อ้างถึงใน กุลวัลย์ สุภัทรพาหิรผล, 2543 : 54) ได้เพิ่มแนวความคิดเรื่องฐานะตำแหน่งและบทบาท โดยเขาได้นำเอาเวลาและสถานที่ซึ่งเป็นตัวแปรเข้ามาใช้ทำให้เกิดแนวความคิดเกี่ยวกับชุดของฐานะตำแหน่งและชุดของบทบาท กล่าวคือ คน ๆ หนึ่งจะต้องมีฐานะตำแหน่งเข้าไปดำรงเป็นชุด ส่วนจะมีมากน้อยแค่ไหน ขึ้นอยู่กับแต่ละคน และชนิดของสังคมที่คน ๆ นั้นเป็นสมาชิกอยู่ เช่น คนที่อยู่ในสังคมชนบท ฐานะตำแหน่งและชุดของบทบาทจะเปลี่ยนไปเมื่อเวลาผ่านไปโดยการปฏิบัติในฐานะตำแหน่งหนึ่งสำเร็จแล้วและต้องเข้าไปอยู่ในฐานะตำแหน่งอื่นอีก

2.1.4 ประเภทของบทบาท

จิตยา สุวรรณะชญ (2527 : 12) แบ่งบทบาทออกเป็น 3 ชนิด คือ

1. บทบาทที่ควรจะเป็นหรือบทบาทตามอุดมคติ (Ideal role) เป็นบทบาทที่มีการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของตำแหน่งทางสังคม
2. บทบาทที่แสดงออกจริง (Actual role) เป็นบทบาทของสถานภาพแสดงจริง ซึ่งอาจเป็นบทบาทที่สังคมคาดหวังหรือเป็นบทบาทที่ตนเองคาดหวัง หรืออาจจะไม่เป็น บทบาทตามที่สังคมคาดหวังและตนเองคาดหวัง
3. บทบาทตามความคาดหวัง (Expected role) เป็นบทบาทที่ต้องแสดงความคาดหวัง ในขณะที่เดียวกันเจ้าของหรือสถานภาพนั้นก็สามารถจะรับรู้ว่าคุณมีบทบาทอย่างไร และสามารถคาดหวังตัวเองว่าควรแสดงพฤติกรรมอย่างไร ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเหมาะสมตามที่สังคมคาดหวังและตนเองคาดหวัง

เบอร์โร (Berlo, 1966 : 153 อ้างถึงใน สุพจน์ วงศ์วิวัฒน์, 2539 : 13) ได้อธิบายลักษณะของบทบาทออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

ลักษณะประการแรก บทบาทที่กำหนดไว้ (Role prescriptions) เป็นบทบาทที่ถูกกำหนดไว้เป็นระเบียบอย่างชัดเจนว่าบุคคลที่อยู่ในบทบาทนั้นจะต้องทำอะไรบ้าง

ลักษณะประการที่สอง บทบาทที่กระทำจริง (Role descriptions) เป็นบทบาทที่บุคคลได้กระทำจริง เมื่ออยู่ในบทบาทนั้น ๆ

ลักษณะที่สาม บทบาทที่คาดหวัง (Expected role) เป็นบทบาทที่ถูกคาดหวังโดยผู้อื่นหรือสังคมว่าบุคคลที่อยู่ในบทบาทนั้นควรจะทำอะไร

2.1.5 ความหมายของบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวัง

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2522 : 39) ได้ให้ความหมาย บทบาทและแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงไว้ว่า สำหรับบทบาทนั้น บุคคลย่อมแสดงบทบาทตามสิทธิและหน้าที่ตามสถานภาพ การแสดงบทบาท แบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. บทบาทตามความคาดหวังหรือบทบาทที่คาดหวัง (Expected role) เป็นบทบาทที่ต้องแสดงตามความคาดหวังของผู้อื่น

2. บทบาทตามลักษณะการรับรู้ (Perceived role) เป็นบทบาทที่เจ้าของสถานภาพจะรับรู้ว่าคุณเองควรมีบทบาทอย่างไรหรือคาดหวังว่าคุณควรแสดงพฤติกรรมอย่างไร

3. บทบาทที่แสดงจริง (Actual role) หรือบทบาทที่ปฏิบัติจริง เป็นบทบาทที่เจ้าของสถานภาพแสดงจริง ซึ่งอาจเป็นบทบาทที่สังคมคาดหวังหรือเป็นบทบาทที่คุณเองคาดหวัง หรืออาจจะไม่เป็นบทบาท ตามที่สังคมคาดหวังและตนเองคาดหวัง

กอร์ดอน (Gordon, 1963 : 357 อ้างถึงใน จันทรา สวัสดิผล, 2540 : 17) ได้ให้ความหมาย “บทบาทที่ปฏิบัติจริง” หมายถึง “พฤติกรรมที่แต่ละบุคคลกระทำจริง ๆ ในการตอบสนองต่อข้อกำหนดต่าง ๆ ในตำแหน่งที่เขากำลังครอบครองอยู่ โดยปกติจะมีช่องว่างที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล หรือแบบแผนในบทบาทที่เป็นจริง”

ในด้านบทบาทที่คาดหวัง สติลล์ (Still, 1968 : 230 อ้างถึงใน จันทรา สวัสดิผล, 2540 : 18) ได้ให้ความเห็นว่า บทบาทที่คาดหวังเป็นการกระทำหรือคุณสมบัติต่าง ๆ ซึ่งผู้อยู่ในตำแหน่งหนึ่ง ๆ ควรมีผู้ได้ตำแหน่งไม่เพียงแต่แสดงพฤติกรรมตามบทบาทซึ่งสอดคล้องกับการคาดหวังของคนอื่น ๆ ในสังคมทั่วไป ยังต้องแสดงบทบาทซึ่งจะทำให้การครอบครองตำแหน่งของตนเองอยู่ตลอดไป การที่จะแสดงบทบาทให้ประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทที่คาดหวังกับความต้องการของบุคคลนั้น

2.1.6 การเข้าถึงบทบาท

รังสรรค์ ทิมพันธ์พงศ์ (2521 : 23) ได้ศึกษาวิเคราะห์บทบาททางพฤติกรรม โดยอธิบายว่าในการศึกษานั้นอย่างน้อยที่สุด เราต้องใช้วิธีเข้าถึงบทบาท 3 ทางด้วยกัน คือ

1. บทบาทที่กำหนดไว้เป็นระเบียบอย่างชัดเจนว่าบุคคลที่อยู่ในบทบาทนั้นจะต้องทำอะไรบ้าง
2. บทบาทที่กระทำจริงเป็นบทบาทที่บุคคลได้กระทำจริงเพื่ออยู่ในบทบาทนั้น ๆ
3. บทบาทที่ถูกคาดหวังเป็นบทบาทที่ถูกคาดหวังโดยผู้อื่นว่า บุคคลที่อยู่ในบทบาทนั้น ๆ ควรจะทำอะไร อย่างไร

สปีร์เกิล (Spiegel, n.d. อ้างถึงใน วีระชาติ ดาริชาติ, 2539 : 13) กล่าวว่าทันทีที่บุคคลหนึ่งทราบว่าตนถูกคาดหวังให้มีบทบาทอย่างไรแล้ว บุคคลนั้นก็จะเกิดความคาดหวังในบทบาทของผู้ที่มีพฤติกรรมเช่นกัน จึงกล่าวได้ว่าเป็นบทบาทที่คาดหวังโดยตัวของคนนั้นนั่นเอง ดังนั้นพฤติกรรมของคนเรานั้นจะเป็นไปได้ถูกต้องหรือไม่ขึ้นอยู่กับ

1. ความถูกต้องแน่นอนในบทบาทที่คาดหวัง
2. ความสันทัดในการดำเนินบทบาท
3. ความเป็นตัวของตัวเอง

บทบาทที่ควรจะเป็นนั้นไม่แน่นอนเสมอว่าจะเหมือนพฤติกรรมจริง ๆ ของคนที่ครองตำแหน่งนั้น การจะปฏิบัติได้ตามบทบาทนั้นหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคลและสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ซึ่งบทบาทที่แสดงออกมาจริง ๆ นั้นอาจจะเหมือนหรือแตกต่างไปจากบทบาทที่ควรจะเป็นไปได้ ในขณะเดียวกันบทบาทตามความคาดหวังก็อาจจะเหมือนหรือต่างไปจากบทบาทที่ควรจะเป็น ดังนั้นบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงอาจจะสัมพันธ์สอดคล้องกันหรือแตกต่างกันก็ได้

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับบทบาท บทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่ปฏิบัติจริง โดยสรุปแล้วจะเกี่ยวข้องกับ 3 ลักษณะ คือ

1. บทบาทที่กำหนดไว้หรือบทบาทตามอุดมคติ เป็นบทบาทที่มีการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของตำแหน่งทางสังคมไว้
2. บทบาทที่คาดหวังเป็นบทบาทที่ต้องแสดงความคาดหวัง ในขณะเดียวกันเจ้าของสถานภาพนั้นก็สามารถที่จะรับรู้ว่าคุณเองมีบทบาทอย่างไร และสามารถคาดหวัง

ตัวเองว่าควรแสดงพฤติกรรมอย่างไร ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเหมาะสมที่สังคมคาดหวัง และตนเองคาดหวัง

3. บทบาทที่เป็นจริง เป็นบทบาทที่เจ้าของสถานภาพแสดงจริงซึ่งอาจเป็นบทบาทที่สังคมคาดหวัง หรือเป็นบทบาทที่ตนเองคาดหวัง หรืออาจจะไม่เป็นบทบาทตามที่สังคมคาดหวัง และตนเองคาดหวัง

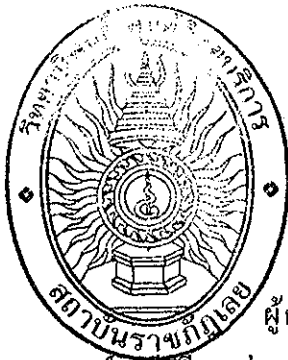
ส่วนความหมายของ บทบาท บทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่คาดหวังนั้นสามารถสรุปได้ดังนี้คือ บทบาท หมายถึง สิ่งที่มีผู้ดำรงตำแหน่งได้ถูกกำหนดให้กระทำตามสิ่งที่กำหนดไว้ เป็นบทบาทหน้าที่ที่บุคคลในแต่ละตำแหน่งจะมีหน้าที่หรือเงื่อนไขที่ต้องกระทำ และได้รับสิทธิที่กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งนั้น สำหรับบทบาทที่ปฏิบัติจริง หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกมาทั้งหมดซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้น อาจจะเป็นพฤติกรรมรวมระหว่างความคาดหวังของผู้ดำรงตำแหน่ง ความคาดหวังขององค์กรและผู้อื่น ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นอาจจะสอดคล้องกับความคาดหวังของตนเองหรือบุคคลอื่นหรือไม่ก็ได้ ส่วนบทบาทที่คาดหวังหมายถึงบทบาทที่เกิดขึ้นมาพร้อมตำแหน่งเมื่อบุคคลนั้นดำรงตำแหน่งใดก็ตาม แสดงบทบาทตามกฎหมาย ระเบียบ ภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบ และสิทธิที่กำหนดไว้เป็นบรรทัดฐานการคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทของบุคคลที่ดำรงตำแหน่งนั้น ทั้งโดยบุคคลที่ดำรงตำแหน่งเองและบุคคลอื่นที่มองผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งอาจตรงกับความคาดหวังของสังคมหรือองค์กรหรือไม่ก็ได้

2.1.7 ทฤษฎีบทบาท

พจนานุกรมศัพท์ สวัสดิคพงษ์ (2527 : 1) กล่าวว่า แนวคิดทฤษฎีบทบาทสามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะ ดังนี้

1. แนวโครงสร้างสังคม (Social Structure) ที่มุ่งเนื้อหา (Content) โครงสร้างและหน้าที่ของสถานภาพทางสังคม การจัดระเบียบและผลของบทบาทต่อระบบ กล่าวคือ บทบาทจะถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดกฎเกณฑ์ไว้ในสังคม ถูกคาดหวังว่าบุคคลในสถานภาพใดควรมีบทบาทอย่างไร เมื่อบุคคลเข้าไปดำรงในสถานภาพนั้นก็จะมีบทบาทตามที่สังคมคาดหวังไว้ และบุคคลอื่น ๆ ก็คาดหวังบทบาทของผู้ที่อยู่ในสถานภาพต่าง ๆ ตามที่คิดว่าเป็นค่านิยม หรือบรรทัดฐานที่กำหนดให้มีบทบาทพฤติกรรมนั้น

พาร์สัน (Parsons) ได้นำแนวคิด การกระทำทางสังคม (Social Action) วิเคราะห์การกระทำระหว่างกันขององค์ประกอบย่อยของระบบสังคม การกระทำทางสังคม ประกอบไปด้วย การกระทำระหว่างกัน ระหว่างผู้กระทำ สถานการณ์ จุดมุ่งหมาย วิธีการ และแนวคิดของผู้กระทำ

๑๗
352.1๗
๑ 62๕ ๗
๑-1

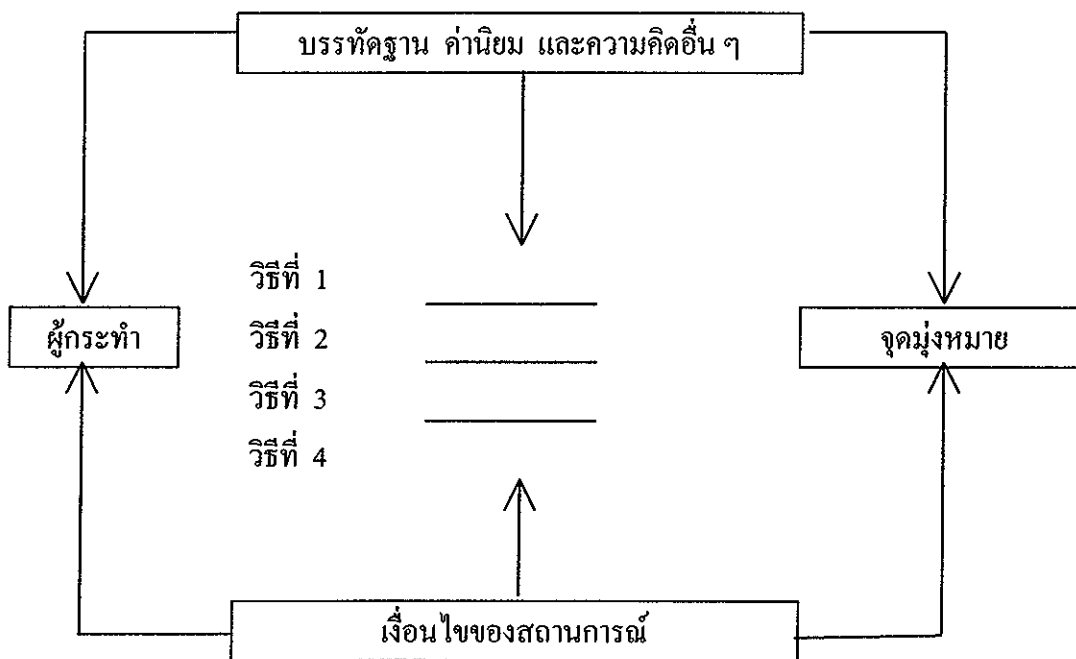
ผู้กระทำ หมายถึง บุคคลที่มีประสบการณ์และรู้จักควบคุมสถานการณ์ มวิธีการต่าง ๆ เพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และจะกระทำระหว่างกันภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ

สถานการณ์ หมายถึง เงื่อนไขต่าง ๆ ที่ผู้กระทำรู้จักและมีอิทธิพลต่อการเลือกจุดหมาย และการดำเนินการต่าง ๆ ไปสู่จุดหมายนั้น ๆ

จุดมุ่งหมาย หมายถึง เป้าหมายที่ผู้กระทำมุ่งประสงค์

วิธีการ หมายถึง วิธีการต่าง ๆ ที่ผู้กระทำจะเลือกใช้เพื่อบรรลุเป้าหมายซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากโครงสร้างทางสังคม

แนวคิดของผู้กระทำ หมายถึง ค่านิยม บรรทัดฐาน และความคิดอื่น ๆ ที่ผู้กระทำได้รับอิทธิพล ซึ่งเป็นแนวทางที่ผู้กระทำดำเนินการต่าง ๆ ไปสู่จุดมุ่งหมายภายใต้สถานการณ์นั้น ทั้งหมดนี้ พาร์สัน (Parsons) เรียกว่า Unit Act สามารถแสดงแผนภูมิได้ ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 แนวคิดของผู้กระทำ (Unit Act)

ที่มา ประเวศน์ ศรีหาโคตร. 2538 : 24.

สังคมจะประกอบด้วย Unit Act แต่ละอัน แต่ถ้ากระทำซ้ำ ๆ กัน จะเรียกว่าสถาบัน (Institutionalization)

พาร์สัน (Parsons) กล่าวว่า การที่บุคคลมีบทบาทหรือแสดงบทบาทต่าง ๆ นั้น เนื่องมาจากบรรทัดฐานที่เกิดจากการปรับตัวของผู้กระทำที่กระทำต่อคนอื่น และบรรทัดฐานเหล่านี้ถูกจำกัดภายใต้แบบแผนวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังมีค่านิยม และความเชื่อทางวัฒนธรรม ซึ่งแทรกซึมอยู่ภายในบุคลิกภาพของบุคคลที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ และเป็นระยะเวลาอันพอสมควร การสนองตอบการกระทำนั้นมีทั้งการลงโทษ และการให้รางวัล ช่วยสนับสนุนการกระทำของบุคคล หรือที่เรียกว่า Unit Act

ดังนั้น อาจสรุปได้ว่าการที่บุคคลจะปฏิบัติสถานภาพและบทบาทในระบบสังคมได้ในสถานการณ์นั้น ๆ จะต้องมียุคค่านิยม หรือแนวคิด ความเชื่อที่ได้ยึดเหนี่ยวผูกพันระหว่างบุคคลในสังคม

นอกจากจะกระทำทางสังคมตามที่ได้กล่าวมาแล้ว กระบวนการกระทำต่าง ๆ ต้องเกิดขึ้นเพื่อให้สังคมเกิดการจัดระเบียบ สมาชิกอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้แก่

1. ระบบการรักษาขอบเขตของสังคม (Boundary Maintenance) เป็นระบบการควบคุมรักษาความสมดุลในสังคม เพื่อให้สมาชิกในระบบสังคมมีส่วนร่วมในบรรทัดฐาน ค่านิยม ความเชื่อ
2. ระบบบุคลิกภาพ วัฒนธรรมและสังคม เป็นระบบที่เกื้อกูลสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน
3. ระบบการควบคุมทางสังคม เป็นระบบที่มีให้สมาชิกฝ่าฝืนบรรทัดฐานในสังคม
4. ระบบการขัดเกลา เป็นระบบที่ถ่ายทอดเจตนาธรรมณ์ของสมาชิกในสังคมไปยังสมาชิกรุ่นต่อไป

ระบบมีสถานะเปลี่ยนเป็นสถาบัน กระบวนการที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลยอมรับ ค่านิยม ความเชื่อ และซึมซาบในบุคลิกภาพ ทำให้มีการบูรณาการร่วมหน่วยระหว่าง บุคลิกภาพกับวัฒนธรรมอย่างสม่ำเสมอ และเป็นระยะเวลาอัน ด้วยการมีระบบลงโทษและให้รางวัลทำให้เกิดเป็นสถานะเปลี่ยนเป็นสถาบันขึ้น

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า พาร์สัน (Parsons) มองสังคมว่าประกอบด้วยสถาบันต่าง ๆ โดยสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานที่สำคัญที่สุดต่อสมาชิกในการถ่ายทอดวัตถุประสงค์ของสังคม บุคลิกภาพ บทบาท จนมีสถานะเป็นสถาบัน และการกระทำของบุคคลในสังคม บุคลิกภาพ บทบาท จนมีสถานะเป็นสถาบัน และการกระทำของบุคคลในสังคมจะต้องมีลักษณะสมัครใจ ซึ่งผู้กระทำจะต้องมีความเชื่อ ค่านิยมที่จะเป็นแนวทาง

ไปสู่เป้าหมายนั้น นอกจากนั้นสถานการณ์ต่าง ๆ ยังเป็นตัวชี้ให้เห็นพฤติกรรมบทบาทและสถานภาพของบุคคลต่าง ๆ ที่กระทำต่อกัน

2. แนวปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์ (Symbolic Interaction) ให้ความสำคัญกับกระบวนการ (Process) ซึ่งบุคคลจะทำความเข้าใจได้ว่า บุคคลอื่นให้ความหมายและความคาดหวังกับตนเองอย่างไรในการที่จะมีบทบาทในสังคม อันเกิดจากการที่บุคคลมีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมต่อกัน

ตามแนวความคิดนี้ สังคมต้องมีบุคคลอยู่ในตำแหน่งแสดงบทบาทต่าง ๆ กันเพื่อความเจริญก้าวหน้าของสังคม ในการดำเนินชีวิตของบุคคลตามฐานะและบทบาทต้องเป็นไปตามระเบียบแบบแผนของสังคม ฐานะ และบทบาทของคนหนึ่งย่อมสัมพันธ์กับฐานะและบทบาทของคนอื่นตลอดเวลา ดังนั้นจึงต้องมีการกำหนดบทบาทไว้เพื่อการอยู่ร่วมกัน

จากแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษานำมาใช้อธิบาย บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวัง ในการพัฒนาการท่องเที่ยว ในองค์การบริหารส่วนตำบล ว่า ผู้ที่ดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคนต้องถูกกำหนดให้แสดงพฤติกรรมตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดมากับตำแหน่ง ซึ่งในการแสดงพฤติกรรมของแต่ละคน มีทั้งบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวัง ในที่นี้คือ บทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยว

2.2 แนวคิดและทฤษฎีความคาดหวัง

2.2.1 ความหมายของความคาดหวัง

ฟินน์ (Finn, 1962 : 390 อ้างถึงใน เทียนทิพย์ ไชยฉัตรเชาวกุล, 2543 : 11) ให้ความหมายความคาดหวังว่า หมายถึง การประเมินค่าบุคคลหรือตนเองด้านจิตวิญญาณและจิตใต้สำนึกและให้ความคาดหวังนั้นมาเป็นแนวทางในการกำหนดพฤติกรรมที่จะมีต่อบุคคลที่ตนคาดหวัง หรือต่อตนเองในลักษณะที่ตนคิดว่าถูกต้อง

เมอร์เรย์ (Murray, n.d. อ้างถึงใน รัชภัฏพล วงศ์ม่วง, 2540 : 7) ได้กล่าวถึงความคาดหวัง (Expectation) ว่าหมายถึง ระดับผลงานที่บุคคลกำหนด หรือคาดหวังว่าจะทำได้ เพื่อให้บุคคลทำงานที่ตนเคยทำ และความคาดหวังนั้นเป็นระดับที่บุคคลปรารถนาจะไปให้ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ในการทำงานแต่ละครั้ง และเขาได้กล่าวถึงบทบาทที่คาดหวัง (Role expectation) ว่าหมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อบุคคล ซึ่งอยู่ในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง

ทั้งกระทำหรือไม่กระทำ ดังนั้นบทบาทที่คาดหวังนั้นจะออกมาในรูปของการกระทำที่บุคคลคิดว่าควรทำตามสิทธิหรือหน้าที่ในตำแหน่งนั้น ๆ ที่คนครอบครองอยู่

พจนานุกรม (2522 : 69-88) กล่าวว่า ความคาดหวังอาจจะตรงกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้น หรือห่างไกลกับความจริงเพียงใดนั้นมีผล และกระทบกระเทือนต่อการยอมรับความจริงของบุคคลอย่างมาก ความคาดหวังเป็นสิ่งที่ต้องเกิดกับบุคคลทุกคน เพราะหากไม่มีความคาดหวังแล้วก็จะทอดย้อยไม่กล้าลงมือทำงาน หรือหากถูกบังคับให้ทำก็คงไปอย่างเฉื่อยชาหมดความพยายาม และมีผลต่อการทำงานของบุคคลด้วย

สุขเกษม ธรรมประกอบ (2536 : 10) ได้อ้างอิงพจนานุกรมของเวบสเตอร์ (Webster's New World Dictionary, 1976 : 172) ว่าให้ความหมายของความคาดหวัง คือ “สิ่งที่คิดเอาไว้ล่วงหน้า เหตุผลที่คาดเอาไว้ในบางเรื่อง” ส่วนพจนานุกรมของออกซ์ฟอร์ดได้ให้ความหมายของความคาดหวังไว้หลายความหมายว่า “การคอยสิ่งที่คาดว่าจะมีขึ้น สิ่งที่น่าอกเหนือขึ้นไป สิ่งที่เราคาดคิดไว้ สิ่งที่จะเกิดขึ้นในการดำรงชีวิต สิ่งที่เราคาดว่าจะเกิดขึ้น”

จากการที่คนเรามีตำแหน่งและบทบาทที่ต้องเกี่ยวข้องกันในสังคม ทำให้คนแต่ละคนมีการคาดหวังพฤติกรรมจากคนอื่น การคาดหวังที่คนเรามีต่อคนอื่นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น ประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิดส่วนตัวของเรา กฎเกณฑ์ของสังคม ตลอดจนสถานการณ์ในขณะที่เรามีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

2.2.2 ระดับความคาดหวัง

การที่บุคคลจะทำงานได้สำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับกระบวนการ 3 ประการ คือ ความต้องการ แรงจูงใจ และเป้าหมาย ซึ่งความคาดหวังว่าจะสำเร็จในการทำงานนี้ มีข้อสังเกต 3 ประการ คือ

1. เมื่อบุคคลทำงานสำเร็จ ความคาดหวังในการทำงานครั้งต่อไปจะเพิ่มขึ้น แต่เมื่อการทำงานประสบความล้มเหลว ความคาดหวังในการทำงานครั้งต่อไปจะลดลง
2. การที่บุคคลจะทำงานนั้นซ้ำอีกหรือไม่ ภายหลังจากที่ได้รับความสำเร็จแล้วย่อมขึ้นอยู่กับความคาดหวังใหม่ ของแต่ละบุคคล

การเปลี่ยนแปลงความคาดหวัง เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแรงจูงใจเมื่อเราคาดหวังพฤติกรรมบางอย่างจากคนอื่นและเขาก็ปฏิบัติตามที่เราได้คาดหวังไว้ เราก็จะพอใจและมีปฏิริยาในทางที่ดีต่อเขา แต่ถ้าเขาไม่ได้ปฏิบัติในทางที่เราคาดหวัง เราก็จะผิดหวังไม่พอใจ แปลกใจ และมีปฏิริยาในทางไม่ดีซึ่งจะเป็นผลกระทบกระเทือนกับความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่นได้ ในทางกลับกันถ้าตนเองคือผู้ดำรงตำแหน่งหนึ่ง คนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องก็จะคาดหวังพฤติกรรมบางอย่างจากผู้นั้นได้เช่นกัน และเมื่อทราบว่สิ่งที่ตนปฏิบัติ

ไปนั้นสอดคล้องกับการคาดหวังของบุคคลดังกล่าว คนก็จะสบายใจและแสดงพฤติกรรม เช่นนั้นต่อไป แต่ถ้าทราบว่าบทบาทที่ตนได้ปฏิบัติ หรือแสดงออกไปนั้นไม่ตรงกับที่ผู้อื่นได้คาดหวังไว้ จะทำให้เกิดความรู้สึกผิดหวัง ไม่พอใจ และไม่สบายใจ ทำให้ผู้เกี่ยวข้องมีการคาดหวังและการคาดหวังของผู้เกี่ยวข้องจะมีผลกับความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมของบุคคล

2.2.3 ความสำคัญของความคาดหวัง

สตีล วอร์เนอร์ (2531 : 514) ได้กล่าวว่า ถ้ามีผู้คาดหวังพฤติกรรมของบุคคลใดบุคคลหนึ่งไว้อย่างไร จะโน้มนำให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมออกมาใกล้เคียงหรือตรงกับที่ผู้คาดหวังเอาไว้ แต่ทั้งนี้หมายถึงความหวังตั้งไว้ ใกล้เคียงกับความเป็นไปได้ หรือความน่าจะเป็น

เคลลีเรย์ (Kelley, n.d. อ้างถึงใน รักษ์พล วงศ์ม่วง, 2540 : 8) ได้สรุปผลการค้นคว้าทดลองเกี่ยวกับอิทธิพลของความคาดหวังของบุคคลอื่นต่อการปฏิบัติงานไว้ว่า ความคาดหวังของบุคคลอื่นมีอิทธิพลต่อกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้ที่ได้รับการคาดหวังอย่างมาก

รังสรรค์ ทิมพันธ์พงศ์ (2521 : 13) ได้กล่าวไว้ว่า การคาดหวังว่าบทบาทเป็นการกระทำหรือคุณสมบัติต่าง ๆ ซึ่งผู้อยู่ในตำแหน่งหนึ่ง ๆ ควรจะมีผู้ดำรงตำแหน่ง ไม่เพียงแต่จะได้แสดงพฤติกรรมตามบทบาทที่สอดคล้องกับความคาดหวังของบุคคลอื่น ๆ ในสังคมทั่วไป แต่ยังคงแสดงบทบาทซึ่งจะทำให้การครองตำแหน่งของตนเองอยู่ตลอดไป การที่จะแสดงบทบาทให้ประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทที่คาดหวังกับความต้องการของบุคคลนั้น

2.2.4 ความคาดหวังในบทบาท

พัชนี วรกวิน (2522 : 34) ให้ความหมายของความคาดหวังในบทบาทว่าเป็นความคาดหวังซึ่งแต่ละบุคคลมีต่อพฤติกรรมของบทบาทของคนอื่น ๆ เช่น บทบาทของบิดาซึ่งบุตรคาดหวังว่า จะต้องเป็นตัวอย่างหรือแบบอย่างของตนในการนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตเมื่อโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่

ความคาดหวังในบทบาท (Role expectations) นั้น บรูซ เจ บิคเคิล (Bruse, n.d. อ้างถึงใน เทียนทิพย์ ไชยฉัตรเชาวกุล, 2543 : 12) กล่าวว่า ซาบิน (Sarbin) และอัลเลน (Allen) ได้ให้คำนิยามว่าเป็นมโนทัศน์ในระดับของความรู้ ความคิด ความเข้าใจ (Cognitive concept) เป็นสะพานเชื่อมระหว่างโครงสร้างสังคม (Social structure) กับ พฤติกรรมต่างบทบาท (Role behavior) ซึ่งมีเนื้อหาประกอบด้วยความเชื่อ ความคาดหวังและความเป็น

ไปได้เชิงอัตวิสัย หน่วยโครงสร้างสังคม ก็คือตำแหน่ง หรือ สถานภาพต่าง ๆ การนิยามตำแหน่งหรือสถานภาพต่าง ๆ เหล่านี้จะประกอบด้วย การกระทำ และคุณภาพของการกระทำที่ผู้ดำรงตำแหน่งเหล่านั้นถูกคาดหวังเอาไว้

เฮนรี เอ. เมอเรย์ (Murray, n.d. อ้างถึงใน เทียนทิพย์ ไชยฉัตรเชาวกุล, 2543 : 13) กล่าวถึงความคาดหวังในบทบาทว่า หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อบุคคลซึ่งอยู่ในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งทั้งที่ได้กระทำหรือไม่กระทำ ความคาดหวังในบทบาทจะแสดงออกมาในรูปของการกระทำที่บุคคลคิดว่าควรทำตามสิทธิ หรือหน้าที่ในตำแหน่งนั้นๆ ที่ตนครอบครองอยู่

2.2.5 ทฤษฎีความคาดหวัง

ทฤษฎีความคาดหวัง ในความเห็นของ วิคเตอร์ เอช. วูม (H.Vroom, n.d. อ้างถึงใน เพชรวาปี พันธุ์เพ็ง, 2539 : 13) ได้กล่าวว่าการที่บุคคลจะกระทำการใด ๆ ก็ตามขึ้นอยู่กับตัวแปร 4 ประการ ได้แก่

1. ผลตอบแทนที่เขาได้รับเหมาะสมกับบทบาทที่เขาครอบครองเพียงใด
2. ความพอใจหรือไม่พอใจที่เขาจะได้รับ
3. เมื่อเปรียบเทียบกับผู้อื่นแล้วเขาเชื่อว่าเขาจะต้องเป็นผู้รับผลอันนั้น
4. เขามีโอกาสที่จะได้รับผลตอบแทนตามความคาดหวัง

ส่วนหนึ่งของการตัดสินใจในการกระทำพฤติกรรมของบุคคลนั้น เนื่องมาจากเขาคาดหวังในสิ่งนั้นว่าจะมีผลดีหรือมีโทษต่อเขาประการใด หรืออาจจะมีการชั่งใจในผลได้ผลเสียที่เขาจะได้รับมากน้อยต่างกันเพียงใด ถ้าผลที่ได้รับเป็นผลดีตามความต้องการของเขามากกว่าผลเสีย บุคคลก็มีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นมากขึ้น

จากแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวัง ดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษานำมาใช้อธิบายบทบาทที่คาดหวัง ว่า ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคนจะมีความคาดหวังในการแสดงพฤติกรรมในการพัฒนาการท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ ความพอใจ ผลตอบแทน และโอกาส ที่แต่ละบุคคลจะได้รับผลตอบแทนในด้านการแสดงบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยวนั้น หากผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลมีความพอใจในผลตอบแทน และมีโอกาสที่เหมาะสม บุคคลเหล่านั้นมีแนวโน้มที่จะแสดงบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น

2.3 แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนา

การพัฒนาเป็นความจำเป็นสำหรับสังคมมนุษย์ เพราะสังคมมนุษย์ซึ่งประกอบด้วย คน องค์กร กฎกติกา และวัตถุประสงค์ของรวมกันเข้าเป็น โครงสร้างสังคม หากปล่อยให้สังคมใด สังคมหนึ่งเปลี่ยนแปลงไปเอง หรือเปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติ หรือเปลี่ยนแปลงอย่างไม่มี แผน สังคมอาจเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร้ทิศทาง ไร้จุดหมาย

การพัฒนาเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ในทิศทางที่ดีขึ้น โดยมีการจัดสรรทรัพยากรและดำเนินการตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ หรือ เรียกว่า การเปลี่ยนแปลงอย่างมีแผน (Planned change)

การพัฒนาสังคม เป็นกระบวนการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ของหน่วย ต่างๆในสังคม ให้ดีขึ้นตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ ทั้งด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ความสัมพันธ์ ทางเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ทางการเมือง โดยอยู่บนพื้นฐานความสัมพันธ์ทางนิเวศที่สมดุล

2.3.1 ทฤษฎีสักยภาพการพัฒนาและการแพร่กระจาย (Development Potential Diffusion Theory)

ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีแนวโน้มว่าชุมชนใดจะมีการพัฒนาจะ ต้องมีปัจจัยที่ก่อให้เกิดศักยภาพ 6 ประการ ดังต่อไปนี้ คือ

1. ทรัพยากรธรรมชาติ มีทรัพยากรมาก และต้องมีการจัดการที่ดี
2. ทรัพยากรมนุษย์ ประชาชนของชุมชนต้องมีความรู้ มีทักษะ และเทคโนโลยี
3. องค์กรทางสังคม ชุมชนใดมีองค์กรทางสังคมมาก มีโครงสร้างทางสังคมที่เข้มแข็ง และมีการจัดการที่ดีย่อมมีศักยภาพในการพัฒนาสูง
4. ภาวะผู้นำ ชุมชนใดมีผู้นำดีย่อมมีศักยภาพในการพัฒนาสูง แต่ก็ขึ้นอยู่กับการทำงานของผู้นำว่ามีคุณภาพเพียงใด ในการสร้างกระบวนการจัดการ และจัดระเบียบภายในองค์กรของตนให้มีแผนการปฏิบัติงานให้เป็นไปด้วยความเหมาะสมและสอดคล้องกัน
5. เครือข่ายนวัตกรรม ชุมชนใดที่มีชาวบ้านติดต่อ กับข้าราชการ และภายนอก ย่อมมีศักยภาพในการจัดการและการพัฒนาสูงกว่า
6. การฝึกอบรมชุมชนใดมีประชาชนเข้ารับการฝึกอบรมสูงมากเท่าใดก็ ยิ่งทำให้ชุมชนนั้นมีศักยภาพในการพัฒนาสูงกว่า เพราะรู้จักเอาประโยชน์และรู้จักวิธีการจัดการมากกว่า

จากแนวคิดทฤษฎีนี้ ผู้ศึกษาได้นำมาใช้อธิบายบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ว่า การท่องเที่ยวจะได้รับการพัฒนามากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับจำนวนแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ในที่นี้คือสถานที่ท่องเที่ยวในแต่ละตำบล ความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนในที่นี้คือ องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งหากองค์กรชุมชนมีโครงสร้างที่เข้มแข็งก็จะมีพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนเองให้ได้รับการพัฒนามากที่สุด ประชาชนในชุมชนจะได้รับประโยชน์จากการพัฒนานั้นสูงสุด

2.4 แนวคิดและทฤษฎีภาวะทันสมัย

ทฤษฎีภาวะทันสมัย เป็นทฤษฎีที่แสดงให้เห็นกระบวนการพัฒนาจากสังคมที่ยังไม่เจริญ มีระบบเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมที่ล้าหลัง ไปเป็นสังคมที่เจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม พร้อมทั้งมีเทคโนโลยีระดับสูงตามแบบประเทศยุโรปตะวันตก และในอเมริกาเหนือ โดยมีแนวคิดที่ว่า สังคมเป็นระบบ และมีความสมดุล แต่ในความสมดุลนั้นยังไม่มีพัฒนาหรือความเจริญอย่างเต็มที่ ซึ่งตามหลักคิดของทฤษฎีนี้เชื่อว่า ถ้าต้องการให้สังคมมีความเจริญก็มีความจำเป็นต้องนำสิ่งที่เจริญแล้วเข้าสู่ท้องถิ่นตน (External input) จากการโยกย้าย (Transfer) สิ่งทันสมัยกว่าเข้าสู่ท้องถิ่นนั้น สังคมในประเทศที่ล้าสมัย ก็จะมีกระบวนการปรับเปลี่ยนหรือโยกย้ายและผสมผสานกลมกลืนกัน (Integration) ปรับสถานะสังคมให้มีรูปแบบตามสิ่งที่นำเข้ามาเหมือนเส้นตรง (Linear)

จากแนวคิดทฤษฎีภาวะความทันสมัย ผู้ศึกษาได้นำมาใช้อธิบายบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ว่า การที่รัฐบาลได้กำหนดนโยบายในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดเงินตราเข้าสู่ประเทศ เนื่องจากรัฐบาลเห็นว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้เป็นอันดับหนึ่งมาโดยตลอด ทำให้ องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมีภารกิจในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว ต้องแสวงหาหนทางใหม่ๆ และวิธีการต่างๆ ที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบให้ได้มาตรฐาน ให้เป็นที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว โดยการนำรูปแบบ วิธีการ ที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนา อาทิ การเสนอขายแหล่งท่องเที่ยวทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามนโยบายของรัฐบาล

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

2.5.1 วิวัฒนาการขององค์การบริหารส่วนตำบล

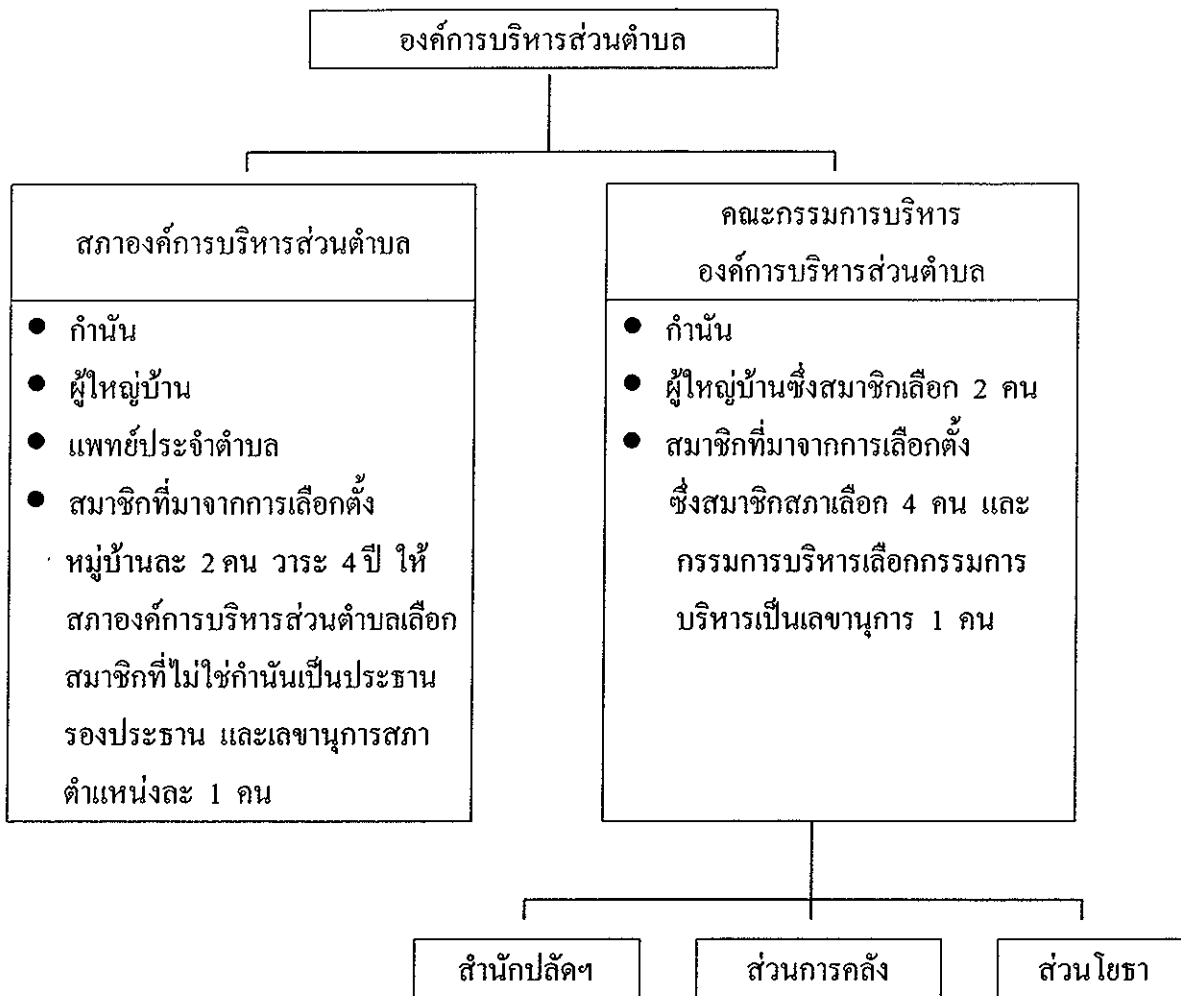
องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยบริหารราชการท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่กระทรวงมหาดไทย จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 2 มีนาคม 2537 มีฐานะเป็นนิติบุคคล

ในอดีตที่ผ่านมา การจัดการปกครองในระดับตำบลเป็นไปตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ 2457 และฉบับที่แก้ไข โดยกำหนดให้ตำบล และหมู่บ้าน เป็นหน่วยการปกครองย่อยของอำเภอ กิ่งอำเภอ ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองภูมิภาค มีกำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ปกครองท้องที่ดูแลความสงบสุขของพี่น้องประชาชนตามที่กฎหมายกำหนด เป็นการบำบัดทุกข์บำรุงสุข ในระดับพื้นที่ ต่อมาเมื่อบ้านเมืองมีการพัฒนาขึ้นมาระดับหนึ่ง ได้มีการจัดตั้งองค์กรที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือในการพัฒนา ตำบล หมู่บ้าน มีการจัดตั้ง ยุบเลิก และแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลายครั้ง

ตำบล ตามความหมายของ พระราชบัญญัติสภาตำบล และ องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 หมายถึง ตำบลตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ที่อยู่นอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ดังนั้น พื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล จะไม่ทับซ้อนกับพื้นที่ของเทศบาล และองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบอื่น แต่ไม่รวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด (กระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครอง, 2538 : 9)

2.5.2 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

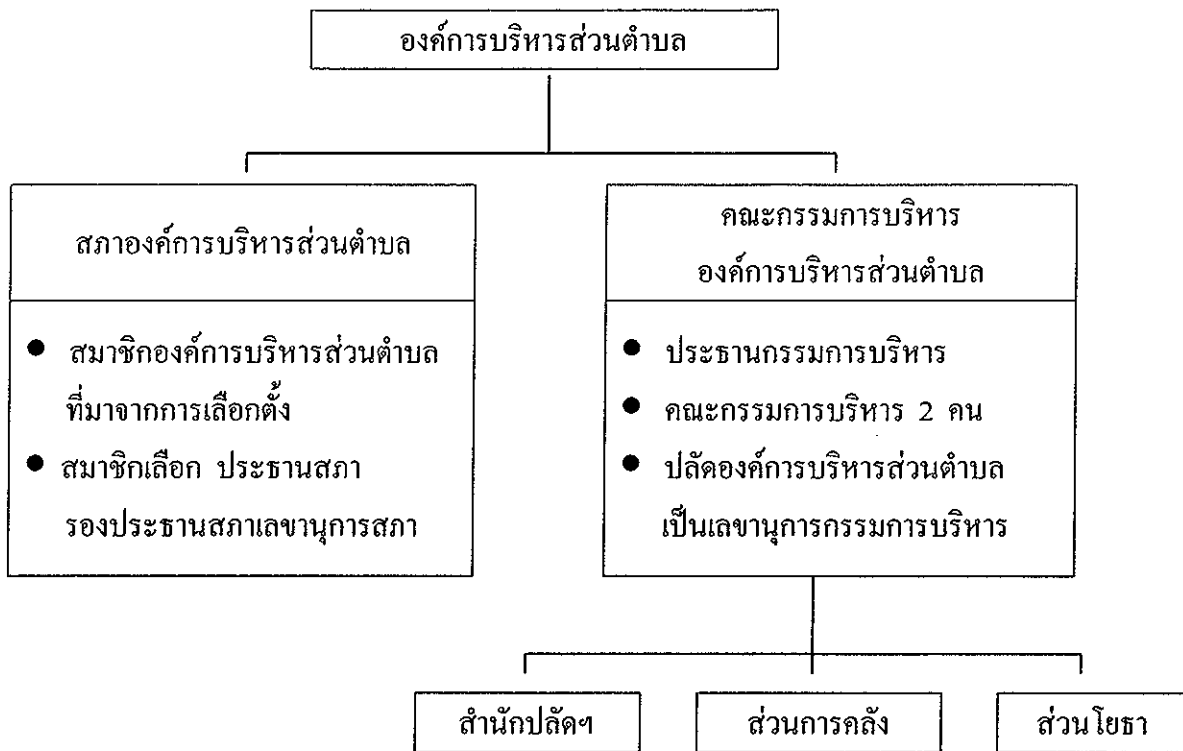
ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้กำหนดโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายสภา และฝ่ายบริหาร ตามแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 แสดงโครงสร้างองค์กรบริหารส่วนตำบล (เก่า)

ที่มา : กระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครอง, 2539 : 5.

โครงสร้างองค์กรบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542 ซึ่งจะไม่มีสมาชิกที่เป็นโดยตำแหน่งอีกต่อไป (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล) มีโครงสร้างดังนี้ (กระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครอง, 2543 : 2)

แผนภูมิที่ 3 แสดงโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล (ใหม่)

ที่มา : กระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครอง, 2543 : 2.

2.5.3 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

2. ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

(1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
 (2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

(3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

(4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

(6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และคนพิการ

(7) ค้ำจุนและส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและ วัฒนธรรม

อันดีของท้องถิ่น

(9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

3. ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล อาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

(1) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร

(2) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

(3) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

(4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ

และสวนสาธารณะ

(5) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์

(6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครัวเรือน

(7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

(8) การคุ้มครองดูแลรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณะสมบัติของ

แผ่นดิน

(9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

(10) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม

- (11) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- (12) การท่องเที่ยว
- (13) การผังเมือง

4. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มาตรา 16 ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจและหน้าที่ในการปกครองตนเองดังนี้ (กระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครอง, 2543 : 85-86)

- (1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
- (2) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
- (3) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้ามและที่จอดรถ
- (4) การสาธารณสุขูปโภคและการก่อสร้างอื่นๆ
- (5) การสาธารณูปการ
- (6) การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ
- (7) การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
- (8) การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- (9) การจัดการศึกษา
- (10) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คน

ชรา และผู้ด้อยโอกาส

- (11) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและ

วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

- (12) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับ

ที่อยู่อาศัย

- (13) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- (14) การส่งเสริมกีฬา
- (15) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพ

ของประชาชน

- (16) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
- (17) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของ

บ้านเมือง

- (18) การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
- (19) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล

- (20) การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
- (21) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- (22) การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
- (23) การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย การอนามัย
โรงพยาบาล และสาธารณสุขสถานอื่นๆ
- (24) การจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (25) การผังเมือง
- (26) การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร
- (27) การดูแลรักษาที่สาธารณะ
- (28) การควบคุมอาคาร
- (29) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (30) การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมสนับสนุนการป้องกัน
และรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- (31) กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่
คณะกรรมการประกาศกำหนด

5. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตาม ข้อ 4 (1) ข้อ 4 (2) ข้อ 4 (3) และข้อ 4 (4) นั้นไม่เป็นการต้องการตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ ในอันที่จะดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชน ในตำบล แต่ต้องแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลทราบล่วงหน้าตามสมควรแต่กรณี หาก องค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าวให้กระทรวง ทบวง กรมหรือองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐนำความเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลไป ประกอบการพิจารณาดำเนินกิจการนั้นด้วย

6. เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลและข่าวสารจากทางราชการในเรื่องที่เกี่ยวกับการ ดำเนินกิจการของทางราชการในตำบล เว้นแต่ข้อมูลหรือข่าวสาร ที่ทางราชการถือว่าเป็น ความลับเกี่ยวกับ การรักษาความมั่นคงแห่งชาติ

7. องค์การบริหารส่วนตำบลอาจออกข้อบังคับตำบล เพื่อใช้บังคับในตำบล ได้เท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย หรืออำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการที่จะ

กำหนดค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บและกำหนดโทษปรับผู้ฝ่าฝืนด้วยก็ได้ แต่มิให้กำหนดโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท ร่างข้อบังคับตำบลจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะกรรมการบริหาร หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายอำเภอให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบลตามวรรคหนึ่ง แล้วให้ประธานคณะกรรมการบริหารลงชื่อและประกาศเป็นข้อบังคับต่อไป ในกรณีที่นายอำเภอไม่เห็นชอบด้วยกับร่างข้อบังคับใด ให้ส่งคืนสภาองค์การบริหารส่วนตำบลภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่นายอำเภอได้รับร่างข้อบังคับดังกล่าว เพื่อให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาทบทวนร่างข้อบังคับตำบลนั้นใหม่ แต่ถ้าเป็นร่างข้อบังคับตำบลที่กำหนดให้มีโทษปรับตามวรรคหนึ่ง เมื่อนายอำเภอไม่เห็นชอบด้วยให้ร่างข้อบังคับนั้นเป็นอันตกไป

เมื่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาทบทวนร่างข้อบังคับตามวรรคสี่แล้ว มีมติยืนยันตามร่างข้อบังคับตำบลเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ให้ประธานคณะกรรมการบริหารลงชื่อและประกาศเป็นข้อบังคับตำบลได้ โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากนายอำเภอ แต่ถ้าสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ยืนยันภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบังคับตำบลคืนจากนายอำเภอ หรือยืนยันด้วยคะแนนเสียงน้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ให้ร่างข้อบังคับตำบลนั้นเป็นอันตกไป

8. องค์การบริหารส่วนตำบลอาจทำกิจกรรมนอกเขตขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือร่วมกับสภาองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และกิจการนั้นเป็นกิจการที่จำเป็นต้องทำและเป็นการเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน (กระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครอง, 2542 : 152-153)

2.5.4 การบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบล

การบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้กำหนดกรอบอัตรา กำลังตาม การจัดแบ่งชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งกำหนดกรอบตำแหน่งจากรายได้เป็นหลัก โดยกระทรวงมหาดไทย ได้จัดชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล และกำหนดกรอบอัตราพนักงานไว้ 5 ชั้น ดังนี้คือ (กระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครอง, 2542 : 8)

1. องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 เป็น องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีปริมาณงานและรายได้มากโดยเฉลี่ยรายได้ประมาณ 20,000,000 บาทต่อปีขึ้นไป มีอัตรากำลังพนักงานไม่เกิน 21 ตำแหน่ง

2. องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 2 เป็น องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีปริมาณงานและรายได้ค่อนข้างมาก โดยเฉลี่ยรายได้ประมาณ 12,000,000-20,000,000 บาท ต่อปีขึ้นไป มีอัตรากำลังพนักงานไม่เกิน 12 ตำแหน่ง

3. องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 3 เป็น องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีปริมาณงานและรายได้ปานกลาง โดยเฉลี่ยรายได้ประมาณ 6,000,000 - 12,000,000 บาท ต่อปีขึ้นไป มีอัตรากำลังพนักงานไม่เกิน 6 ตำแหน่ง

4. องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 4 เป็น องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีปริมาณงานและรายได้ค่อนข้างน้อย โดยเฉลี่ยรายได้ประมาณ 3,000,000 - 6,000,000 บาท ต่อปีขึ้นไป มีอัตรากำลังพนักงานไม่เกิน 4 ตำแหน่ง

5. องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 5 เป็น องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีปริมาณงานและรายได้น้อย โดยเฉลี่ยรายได้ประมาณ 3,000,000 บาทต่อปีขึ้นไป มีอัตรา กำลังพนักงานไม่เกิน 3 ตำแหน่ง

เมื่อพิจารณาตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว โครงสร้างทางการบริหารจะกำหนดไว้กว้างๆ เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอิสระในการบริหาร แต่ในทางปฏิบัติเมื่อพิจารณาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และข้อกำหนดในระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้วในขณะนี้ กระทรวงมหาดไทยได้จัดแบ่งโครงสร้างทางการบริหารไว้ 3 ส่วน คือ

1. สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานบริหารทั่วไป งานธุรการ งานการเจ้าหน้าที่ งานจัดทำแผนพัฒนาตำบล งานเกี่ยวกับอัตราข้อบังคับตำบล และงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย

2. ส่วนการคลัง มีหน้าที่เกี่ยวกับงานการเงิน งานรายรับ งานรายจ่าย และงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

3. ส่วนโยธา มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานสำรวจ ออกแบบ เขียนแบบ อาคารสะพาน แหล่งน้ำ ประมาณการค่าใช้จ่ายตามโครงการ งานก่อสร้าง และซ่อมบำรุง งานควบคุมการก่อสร้าง งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

สำหรับบุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งได้ 3 กลุ่ม คือ

1. พนักงานส่วนตำบลเป็นบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณหมวดเงินเดือนที่ตั้งทางองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับพนักงานส่วนตำบลจะมีตำแหน่งใดบ้างนั้น คณะกรรมการพนักงานเทศบาล จะเป็นผู้กำหนด โดยในขณะนี้ได้กำหนดตำแหน่งไปแล้วบางส่วน เช่น เจ้าหน้าที่การเงิน เจ้าพนักงานบริหารการเงิน เจ้าพนักงานส่วนโยธา ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

2. ลูกจ้างชั่วคราวองค์การบริหารส่วนตำบลใดที่มีปริมาณงานมากก็สามารถจ้างลูกจ้างชั่วคราว ได้เพื่อช่วยเหลือพนักงานส่วนตำบลปฏิบัติงาน

3. ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือ หน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ที่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดให้ไปดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการชั่วคราว

จากแนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลข้างต้น สามารถนำมาอธิบายเรื่ององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยวได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมีหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม สำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นภารกิจที่องค์การบริหารส่วนตำบล อาจจัดทำตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ที่มีการกระจายอำนาจให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งในอนาคตจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยว ให้ความสนใจในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบตามอำนาจหน้าที่แล้วจะก่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่น ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม ซึ่งจะทำให้คนในท้องถิ่น มีอาชีพ มีรายได้ที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

2.6.1 ความหมายของการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ได้มีผู้ให้คำนิยาม หรือความหมายของ การท่องเที่ยว ไว้ดังนี้

ในปี พ.ศ.2506 (ค.ศ.1963) องค์การสหประชาชาติได้จัดประชุมว่าด้วยการเดินทางและท่องเที่ยวระหว่าง ประเทศขึ้นที่กรุงโรม ประเทศอิตาลี และได้ให้คำจำกัดความของคำว่า การท่องเที่ยว คือ การเดินทางเพื่อความบันเทิงรื่นเริงใจ เยี่ยมญาติหรือการไปร่วมประชุม แต่มิใช่เพื่อประกอบอาชีพเป็นหลักฐาน หรือไปพำนักอยู่เป็นการถาวร โดยเป็นกิจกรรมที่วิเศษนึ่งใจที่เกี่ยวข้องอยู่ 3 ประการคือ (1) ต้องมีการเดินทาง (2) ต้องมีสถานที่ปลายทางที่ประสงค์จะไปเยี่ยมชม และ (3) ต้องมีจุดมุ่งหมายของการเดินทาง (สำนักงานจังหวัดเลย, 2544 : 3)

พจนานุกรม Webster's third International Dictional (อ้างถึงใน รัชชชัย อาทรรุระสุข, 2541 : 18) ได้ให้ความหมายของคำว่า Tourism ว่า หมายถึงการท่องเที่ยว การเดินทางเพื่อหาความสำราญใจ และการบริหารงานธุรกิจการท่องเที่ยว

วิชัย เทียนน้อย (2528 : 1) ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวว่า การท่องเที่ยว หมายถึงการเที่ยวไปในสถานที่ต่าง ๆ

เสรี วงษ์ไพจิตร (2534 : 12) ได้กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยว (Tourism) หมายถึง ผลรวมของปรากฏการณ์และความสัมพันธ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาจากปฏิสัมพันธ์ หรือ การกระทำต่อกันและกันของนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ รัฐบาลและชุมชนผู้เป็นเจ้าของบ้าน ในกระบวนการดึงดูดใจและต้อนรับนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนอื่น ๆ

หม่อมหลวงศุภ ชุมสาย (2535 : 19-20) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว และการเดินทางในหนังสือปฐมบทการท่องเที่ยว ว่า เป็นเรื่องของการเดินทาง ถ้าไม่มีการเดินทางก็ไม่มีการท่องเที่ยว

เสกสรรค์ ชวงฉิษฐ์ (2536 : 11) อธิบายถึงความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยว คือ การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจ ตามวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ได้ ที่มีใจเพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้

นิคม จารุมณี (2536 : 2) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า การท่องเที่ยวประกอบด้วยองค์ประกอบอย่างน้อย 3 ประการ คือ 1. การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่น เป็นการชั่วคราว 2. เป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ และ 3. เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตาม ที่มีใจเพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้

ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้รับการผลักดันและส่งเสริมให้ป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของการพัฒนาแบบยั่งยืน และยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือหรือมาตรการหนึ่งในการส่งเสริมเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นแนวคิดที่เกิดมาจากแนวโน้ม 2 ประการ คือ ประการแรกเกิดจากกระแสการอนุรักษ์ทรัพยากรที่ได้รับผลกระทบมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจ และประการที่สองเกิดจากกระแสการเปลี่ยนแปลงวิถีการใช้เวลาในการเดินทางท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มว่าต้องการการท่องเที่ยวแบบผจญภัย และสัมผัสธรรมชาติมากขึ้น ส่วนนิยามและความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่นิยมนำมาใช้อ้างอิงอยู่เสมอมีดังนี้

เฮกเตอร์ ซีบอลอส-ลาสกูเรน (Hector Ceballos-Lascurain, n.d. อ้างถึงใน ศูนย์วิจัยป่าไม้, 2538 : 3-2) แห่งสหภาพสากลว่าด้วยการอนุรักษ์ หรือ IUCN (Internation Union for the Conservation of Natural Resourecs) ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นบุคคลแรกที่กำหนด

ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติเหล่านั้น

The Ecotourism Society (อ้างถึงใน ศูนย์วิจัยป่าไม้, 2538 : 3-3) ซึ่งเป็นองค์กรภาคเอกชนที่มีบทบาทโดยตรงเกี่ยวกับการศึกษาวางแผน และเผยแพร่ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ได้ให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่าเป็นการเดินทางท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติซึ่งมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นดีขึ้น

อลิซาเบท บู (Elizabeth Boo, n.d. อ้างถึงใน ปริญา พรหมมินทร์, 2542 : 19) ซึ่งเป็นบุคคลที่คลุกคลีกับงานวิจัยการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในลาตินอเมริกา และหมู่เกาะแคริบเบียน พร้อมกับเขียนรายงานเรื่อง (Eco-Tourism : The Potentials and Pitfalls) ได้ให้คำนิยามของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่าการท่องเที่ยวธรรมชาติที่เอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์อันเนื่องมาจากการมีรายได้สำหรับการดูแลรักษาพื้นที่ การสร้างงานในชุมชนท้องถิ่น และการสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม

ภราดร พัทธวิเชียร (2539 : 4-5) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไว้ดังนี้

1. การพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืนนั้น จำเป็นต้องพิจารณาทั้งมิติด้านเศรษฐศาสตร์ สังคมและสิ่งแวดล้อม ควบคู่ขนานกันไปโดยตลอด ในรูปแบบของการท่องเที่ยวนั้นเป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องไม่ก่อให้เกิดความเสียหายเสื่อมโทรมต่อทรัพยากร

2. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) เป็นการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ที่เป็นธรรมชาติ วัฒนธรรมท้องถิ่น มีขอบเขตจำกัดโดยรูปแบบของการท่องเที่ยว สถานที่ ตลอดจนกลุ่มของนักท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวจึงมิได้เป็นเพียงการเดินทางเพื่อพักผ่อนหรือเพื่อความสนุกสนานเท่านั้น แต่เป็นการศึกษาไปในขณะเดียวกันด้วย โดยจะเป็นการเคลื่อนย้ายประชากรจากอีกแหล่งหนึ่งไปยังอีกแหล่งหนึ่ง เป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์กัน มีกิจกรรมร่วมกันเป็นสิ่งที่พึงพอใจร่วมกัน

ปริญา พรหมมินทร์ (2542 : 20) ได้ให้ความหมาย การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ โบราณคดี และแหล่งวัฒนธรรม

ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศด้วยความระมัดระวังที่จะไม่ให้เกิดความเปลี่ยนแปลง ทำลายคุณค่าหรือกระทบกระเทือนต่อระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ทางสิ่งแวดล้อมภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศ และขณะเดียวกันช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเกิดประโยชน์ต่อประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่ง ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

2.6.2 วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หรือ การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หรือ การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน มีวัตถุประสงค์ของเพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการส่งเสริมและการจัดการได้ดังนี้ คือ

1. เพื่อพัฒนาจิตสำนึก และความเข้าใจของนักท่องเที่ยวในการทำคุณประโยชน์แก่สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ
2. เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ที่มีคุณภาพให้แก่นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนแหล่งท่องเที่ยว
3. เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชุมชนที่แหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่
4. เพื่อดูแลรักษาและคงไว้ซึ่งคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

นอกจากวัตถุประสงค์หลัก ๆ ดังที่ได้ระบุข้างต้นแล้ว การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ยังมุ่งเน้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่น่าสนใจของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมที่ปรากฏในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เพื่อเปิดโอกาสให้มีการศึกษาเรียนรู้และสร้างความพึงพอใจเกี่ยวกับความหลากหลายและวิวัฒนาการทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนเหล่านั้นด้วย

2.6.3 องค์ประกอบการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

1. องค์ประกอบการท่องเที่ยวประกอบด้วย 5 องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันคือ นักท่องเที่ยว ตลาดการท่องเที่ยว การขนส่ง ทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดดังนี้ (สำนักงานจังหวัดเลย, 2544 : 4-7)

1.1 นักท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการท่องเที่ยว ถ้าไม่มีนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวก็เกิดขึ้นไม่ได้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้แบ่งนักท่องเที่ยวออกเป็น 6 ประเภท คือ

1.1.1 นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International visitor)

หมายถึง บุคคลที่มีได้พำนักถาวรในราชอาณาจักรไทย

1.1.2 นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ค้างคืน (International tourist) หมายถึง นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เข้ามาในราชอาณาจักรแต่ละครั้งอย่างน้อย 1 คืน แต่ไม่เกิน 60 วัน

1.1.3 นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ไม่ค้างคืน (International excursionist) หมายถึง นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยแต่ละครั้ง โดยมีได้ค้างคืน

1.1.4 นักท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic visitor) หมายถึง บุคคลทุกสัญชาติที่มีที่พำนักถาวรอยู่ในราชอาณาจักรไทย

1.1.5 นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ค้างคืน (Domestic tourist) หมายถึง นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ไปค้างคืนนอกที่พำนักอาศัยปัจจุบันแต่ละครั้ง อย่างน้อย 1 คืน

1.1.6 นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ไม่ค้างคืน (Domestic excursionist) หมายถึง นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่มีที่พักค้างคืนนอกที่พำนักอาศัยปัจจุบัน

1.2 การตลาดการท่องเที่ยว การที่จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวหนึ่งนั้นจะต้องมีการตลาดท่องเที่ยวในการชักนำให้เข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งหมายถึง ความพยายามที่จะทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของตนแล้วใช้สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการในแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งนั้น โดยการตลาดท่องเที่ยวหนึ่งอาจทำได้ 2 วิธี คือ

1.2.1 การให้บริการข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว หมายถึง การให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ทางการท่องเที่ยว เช่น ทรัพยากรท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว และบริการท่องเที่ยว เป็นต้น

1.2.2 การโฆษณาและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว หมายถึง การสื่อสารข้อมูลข่าวสารท่องเที่ยวไปยังนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายโดยผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ จดหมาย เป็นต้น เพื่อเชิญชวน กระตุ้น เร่งเร้าให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวของตน

1.3 การขนส่ง เมื่อนักท่องเที่ยวตัดสินใจไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวใดแล้ว ต้องมีบริการขนส่งนำนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวหนึ่ง ด้วยยานพาหนะต่าง ๆ จากภูมิลำเนาไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องการ และกลับสู่ภูมิลำเนา ได้แก่ การขนส่งทางรถยนต์ ทางรถไฟ ทางเรือ และทางเครื่องบิน

1.4 ทรัพยากรท่องเที่ยว เป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวและเป็นจุดหมายปลายทางที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งหมายถึง สิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เกิดการเดินทางไปเยือนหรือไปท่องเที่ยว โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้แบ่งทรัพยากรท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท คือ

1.4.1 ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความงดงามตามธรรมชาติสามารถดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น ภูเขา ถ้ำ น้ำตก ชายทะเล เป็นต้น

1.4.2 ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และโบราณวัตถุ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นตามความประสงค์ หรือประโยชน์ของมนุษย์เอง ทั้งที่เป็นมรดกในอดีตและได้สร้างเสริมในปัจจุบัน แต่มีผลดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น พระราชวัง ศาสนสถาน เป็นต้น

1.4.3 ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรมเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นในรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม ซึ่งปฏิบัติยึดถือสืบทอดกันต่อมา ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อการดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น สภาพชีวิตในชนบท หมู่บ้านชาวเขา ตลาดน้ำ ศูนย์วัฒนธรรม เป็นต้น

1.5 สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว เป็นสรรพสิ่งที่รองรับในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เพื่อให้การเดินทางเป็นไปด้วยความสะดวกสบายและปลอดภัย โดยสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.5.1 สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวโดยตรง เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้น เพื่อรองรับการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ ประกอบด้วย การอำนวยความสะดวกในการผ่านเข้าและออกประเทศ ได้แก่ ด้านการขนถ่ายกระเป๋าเดินทาง การตรวจตราหนังสือเดินทาง การต่อวีซ่า เป็นต้น และการให้ความสะดวกในระหว่างการเดินทางของนักท่องเที่ยว ได้แก่ บริการขนส่ง ภายในแหล่งท่องเที่ยว บริการที่พักแรม บริการอาหารและบันเทิง บริการนำเที่ยว บริการมัคคุเทศก์ และบริการจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

1.5.2 สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวโดยอ้อม เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในประเทศแล้ว แม้จะไม่มีนักท่องเที่ยว รัฐบาลต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้แก่ประชาชนของตน ส่วนการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวถือเป็นผลพลอยได้ ประกอบด้วย

1.5.3 สิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการยังชีพของประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้รับความ สะดวกสบายในความเป็นอยู่ และส่งผลเป็นประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวด้วย ได้แก่ การ สื่อสาร การไฟฟ้า การประปา การคมนาคม การสุขภาพ การศึกษา และการสาธารณสุข เป็นต้น

1.5.4 สิ่งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัย เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่รัฐบาลให้ความปลอดภัยทั้งร่างกาย ทรัพย์สิน และการเดินทางแก่ประชาชน และนักท่องเที่ยวด้วยการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมและความเดือดร้อนต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น การโจรกรรม การปล้นจี้ชิงทรัพย์ การก่อความไม่สงบ และความปลอดภัยจาก บริการท่องเที่ยว เป็นต้น

1.5.5 สิ่งอำนวยความสะดวกด้านอื่น ๆ เป็นสิ่งอำนวยความสะดวก ที่เสริมหรือสนับสนุนเพิ่มความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยว เช่น การบริการแลกเปลี่ยนเงิน ตราต่างประเทศ การบริการเสริมความงาม และการบริหารรักษาพยาบาล เป็นต้น

2. ส่วนองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีสาระการจัดการ และ องค์ประกอบที่สำคัญดังนี้ (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, คณะวนศาสตร์, 2538 : 3-5)

2.1 ควรเป็นพื้นที่ธรรมชาติที่มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และมี เอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

2.2 ควรเป็นการท่องเที่ยวที่ทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อม และระบบนิเวศโดยการท่องเที่ยวต้องไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ

2.3 เน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส หรือมีประสบการณ์กับธรรมชาติโดยตรง

2.4 ต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์ กลับคืนสู่ธรรมชาติ และการ อนุรักษ์ธรรมชาติในขณะเดียวกันจะเอื้อประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นทั้งทางตรง และทางอ้อม

2.5 มุ่งเน้นคุณค่าของธรรมชาติ หรือลักษณะเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของ แหล่งท่องเที่ยวเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวไม่ใช่เน้นการเสริมแต่ง หรือพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกงานเกินความจำเป็น

ดังนั้นองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงมี

3 ประการ คือ

1) การสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพราะถือว่าธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ หากธรรมชาติและระบบนิเวศได้รับผลกระทบกระเทือนจากการใช้ประโยชน์ในรูปแบบใดก็ตาม โอกาสที่ธรรมชาติและระบบนิเวศเหล่านั้นจะเสื่อมโทรมลงหรือถูกทำลายคือยคุค่าไปก็มีอยู่สูง ดังนั้น การให้ความรู้ ความเข้าใจ หรือ การสร้างจิตสำนึกแก่นักท่องเที่ยว หรือผู้มาเยือนเกี่ยวกับความจำเป็นในการปกป้องรักษาธรรมชาติระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อให้คงอยู่สนองความต้องการของคนทั่วไป จึงเป็นสิ่งที่ต้องกระทำ นอกจากนี้การสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ยังรวมไปถึงบุคคลกลุ่มอื่น ๆ เช่น ราษฎร ท้องถิ่น มัคคุเทศก์ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ดูแลรับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวขึ้น ๆ วิธีการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์มีหลายรูปแบบ สำหรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นั้น มักจะเน้นวิธีการจัดทำโปรแกรม สื่อความหมายธรรมชาติ (Interpretation programs) เช่น การจัดให้มีศูนย์สื่อความหมายธรรมชาติ (Interpretive center) ในแหล่งท่องเที่ยว จัดให้มีเอกสารสิ่งพิมพ์ที่จำเป็นต่อการศึกษาเรียนรู้ จัดให้มีนิทรรศการ แผ่นป้ายบรรยายบริเวณจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ จัดให้มีเส้นทางเดินเท้าหรือทางเดินป่า ที่ให้ประสบการณ์ในการเรียนรู้ธรรมชาติหลากหลายแก่ผู้มาเยือน รวมไปถึง การฝึกอบรมมััคคุเทศก์และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถชี้แนะอธิบายเกี่ยวกับธรรมชาติและนิเวศวิทยาของสิ่งต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวพบเห็น

2) ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว องค์ประกอบนี้มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบแรกโดยตรง กล่าวคือ นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourist) มักเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความปรารถนาหรือสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติในลักษณะต่าง ๆ และสภาพภูมิทัศน์ตามธรรมชาติ ตลอดจนแหล่งธรรมชาติที่ยากลำบากต่อการเดินทางและทำท่าย และมักจะไม่สนใจความสะดวกสบาย เช่น การเดินทางท่องเที่ยวแบบชายหาดพักตามรีสอร์ทหรือโรงแรมหรู ๆ กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงต้องการการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติแวดล้อมมากกว่า ดังนั้น การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงต้องพิจารณาถึงการจัดให้มีการสื่อความหมายธรรมชาติเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติในแง่มุมต่างๆ ทั้งในระดับกว้าง และระดับลึกซึ้ง ซึ่งเท่ากับเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่นักท่องเที่ยว และได้รับความพึงพอใจกลับไป

3) การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น สภาพทางเศรษฐกิจ และชุมชนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ภายในและรอบๆแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติอย่าง เช่น อุทยานแห่งชาติ ควรได้รับการพิจารณาให้เป็นวัตถุประสงค์หรือองค์ประกอบที่สำคัญของการส่งเสริมและจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพราะการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่นในระยะยาวมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อความอยู่รอดของธรรมชาติแวดล้อม ดังนั้น การเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบต่าง ๆ จะช่วยให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม รูปแบบของการมีส่วนร่วมของชุมชน เช่น การลงทุนเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกขนาดเล็กที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำ (Low scale-low impact tourism development) การเป็นมัคคุเทศก์ (Nature guides) การนำสินค้าที่เป็นผลิตภัณฑ์ธรรมชาติพื้นบ้านมาขายแก่นักท่องเที่ยว และการจ้างงานในส่วนบริการอื่น ๆ เป็นต้น การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในกิจการด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่าจะช่วยปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนในท้องถิ่น ให้ดีขึ้นในระยะยาว จะทำให้ชุมชนท้องถิ่นตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่อนุรักษ์ประเภทต่างๆ และลดการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติลง ซึ่งเท่ากับว่าเป็นการช่วยส่งเสริมเรื่องการอนุรักษ์ ซึ่งมีความสำคัญต่อสังคมส่วนรวมระดับประเทศอีกด้วย

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่อาศัยตามปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว เพื่อทำการศึกษาและพักผ่อนหย่อนใจหรือก่อให้เกิดการกระทำร่วมกันของมนุษย์ทั้งทางธรรมชาติและทางสังคมจนเป็นเหตุดึงดูดใจให้เดินทางไปศึกษาและท่องเที่ยวตามแหล่งต่าง ๆ ส่วนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติเพื่อการศึกษาและพักผ่อน โดยให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

2.6.4 นโยบายรัฐบาลเพื่อ "การท่องเที่ยวยั่งยืน"

องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization : WTO) ได้ประเมินว่า สถานะการท่องเที่ยวทั่วโลกยังสดใสต่อเนื่องต่อไปจนถึงปี พ.ศ. 2553 โดยภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกจะมีอัตราการเติบโตด้านการท่องเที่ยวสูงมากที่สุด ทั้งนี้คาดหมายว่าในอีก 20 ปีข้างหน้า นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากเดิมซึ่งมีเพียง 93.7 ล้านคน จะเพิ่มเป็น 397 ล้านคน และจะเป็นภูมิภาคที่รับนักท่องเที่ยวสูงเป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากภูมิภาคยุโรป และประเทศไทยจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมอันดับ 3 ของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก รองจากจีนและฮ่องกง (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544 : 1-2)

ดังนั้นจึงมีเหตุผลสำคัญ 3 ประการ ที่ภาคการท่องเที่ยวจะต้องได้รับความสำคัญ และรัฐบาลได้กำหนดให้การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนเป็นวาระแห่งชาติ ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเป็นภาคเศรษฐกิจเดียวที่สินค้าที่ขายเป็นสาธารณสมบัติของชาติ ซึ่งมีความหลากหลายตั้งแต่ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรชีวภาพ สิ่งแวดล้อม รวมไปถึงวัฒนธรรมประเพณี ส่วนใหญ่เป็นทรัพยากรที่สามารถหมุนเวียนผลัดกันใช้ แต่การตัดวงเอาผลประโยชน์ของคนให้มากที่สุด และการบริหารจัดการแบบแยกส่วนของรัฐในระบบปัจจุบัน ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม ลดความหลากหลาย และเกิดผลทางสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจทำให้สาธารณสมบัติของชาติไม่ยั่งยืนไปถึงลูกหลาน จากการสอบถามทัศนคติ (Poll) ของประชาชน 3,319 คน จากแบบสอบถาม โดยพบว่า การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนเป็นวาระแห่งชาติที่สำคัญที่สุด (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2545-2549)
2. การขยายตัวของการท่องเที่ยวไปสู่ชนบท อาจก่อให้เกิดผลทางด้านการกระจายรายได้ที่ไม่เท่าเทียมกัน หากชุมชนมิได้เริ่มต้นจากการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง และมีได้มีโอกาสในการกำหนดทิศทางของวิถีการบริหาร และการจัดสรรรายได้ตั้งแต่ต้น
3. วิสัยทัศน์ของการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชาติระยะยาว ซึ่งได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้แก่ "การรักษาเอกลักษณ์ไทยในมาตรฐานสากล ในพุทธศักราช 2555" เป้าหมายนี้มีไว้แต่การรักษามรดกท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสถาพร แต่ยังคงเป็นความยั่งยืนที่ระดับคุณภาพการท่องเที่ยวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง การทำให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับโลก (World class destination) ดังวิสัยทัศน์นี้จะทำให้ผลประโยชน์จะตกกับคนไทยในประเทศทุกคน ซึ่งจะได้รับบริการของรัฐในมาตรฐานสากล แต่เป้าหมายนี้จะจริงได้ต้องมียกระดับการบริหารจัดการของรัฐซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการท่องเที่ยว ซึ่งรวมถึงท่าอากาศยาน กองตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองควบคุมมลพิษ ไปจนถึงการปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ ให้ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ให้มีคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ดี และให้มีการจัดการที่สะดวกรวดเร็ว แต่การบริหารของรัฐในปัจจุบันเป็นการบริหารแบบต่างคนต่างทำทั้งในส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น ขาดความประสานงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ไม่มีแผนงานงบประมาณด้านการท่องเที่ยว และไม่มีการติดตามประเมินผลโดยผู้วางนโยบายและผู้บริหารระดับสูง ดังนั้นเป้าหมายที่ตั้งไว้จึงอาจกลายเป็นความฝันที่ยังมีอาจบรรลุได้ เป้าหมายนี้ยังรอคอยแผนปฏิบัติการที่มีความบูรณาการของภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อให้การบริหารจัดการการท่องเที่ยวมีความเป็นเอกภาพ มีประสิทธิภาพและมีความเป็นธรรม และเพื่อให้ผลพวงของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นของประชาชน เพื่อประชาชน และโดยประชาชน จึงมีความจำเป็นที่รัฐจะต้องประกาศ "การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน" ให้เป็นวาระแห่งชาติเพื่อให้ประชาชน

ภาคธุรกิจเอกชน และหน่วยราชการต่างๆ รวมถึงกันอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวของชาติให้ยั่งยืนต่อไป

นโยบายวาระแห่งชาติเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ประกอบด้วย

1. ให้การท่องเที่ยวเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่คนไทยทุกคนมีโอกาส ได้รับ
2. ให้มีการจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีเอกภาพและบูรณาการ เพื่อให้มีการอนุรักษ์มรดกการท่องเที่ยวของชาติเพื่อถ่ายทอดไปยังลูกหลานตลอดไป
3. ให้การท่องเที่ยวเป็นวิธีการให้การศึกษาแก่เยาวชน เป็นโอกาสการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของประชาชน และให้เป็นวิถีทางที่ใช้รักษามิใช่ทำลายวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาติ
4. ให้การท่องเที่ยวเป็นวิธีการกระจายโอกาสการจ้างงาน การสร้างรายได้ และกระบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
5. ให้มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ในการรักษาขีดความสามารถ ในการแข่งขันระหว่างประเทศ ยกกระดับมาตรฐานคุณภาพ การจัดการในภาครัฐ และภาคเอกชน

นอกจากนี้รัฐบาลซึ่งมี พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีได้มีนโยบายที่จะสร้างฐานรายได้จากการท่องเที่ยวเพื่อชดเชยส่วนที่ขาดหายไปจากภาวะตกต่ำของภาคการส่งออกในปี 2544 โดยได้ดำเนินการจัดทำแผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยวระยะปานกลาง และระยะยาวซึ่งมีความชัดเจนในการพัฒนาแหล่งพื้นที่แต่ละแหล่งเพื่อยกระดับคุณภาพการท่องเที่ยวของไทยให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ (Quality destination) เพื่อนำไปสู่การสร้างฐานรายได้ที่ยั่งยืนในระยะในระยะยาว โดยดำเนินการ 4 แนวทางดังนี้

1. พัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว ดำเนินการ โดย
 - 1.1 บูรณะ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรม โดยสร้างจุดเด่น และความเป็นเอกลักษณ์ในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละประเภทรวมทั้งจัดระเบียบในแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม
 - 1.2 สนับสนุนให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ เพื่อเพิ่มทางเลือกในการท่องเที่ยว โดยสนับสนุนให้ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว
 - 1.3 จัดระบบแหล่งท่องเที่ยวตามภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกันระหว่างแหล่งท่องเที่ยวหลัก และแหล่งท่องเที่ยวรองในลักษณะที่เป็นวงจรการท่องเที่ยว (Loop) กลุ่มของแหล่งท่องเที่ยว (Cluster)

2. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของผลิตภัณฑ์เกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยวดำเนินการโดย

2.1 พัฒนานุเคราะห์ทางการท่องเที่ยว ให้มีคุณภาพ และมีปริมาณเพียงพอ โดยร่วมกับสถาบันการศึกษาในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน และการอบรม เพื่อสร้างและพัฒนานุเคราะห์การท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ

2.2 ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ของชุมชนให้มีผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น (Local product) โดยความร่วมมือระหว่างองค์กรของรัฐและสถาบันการศึกษาของท้องถิ่นในการผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อปรับปรุงมาตรฐานผลิตภัณฑ์

2.3 จัดให้มีระบบติดตามและประเมินผล เพื่อให้เกิดการยกระดับคุณภาพมาตรฐานและภาพลักษณ์ที่ประทับใจของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงแรม ภัตตาคาร และร้านอาหาร

3. พิจารณาการตลาดโดยส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวใช้จ่ายมากขึ้น เพิ่มจำนวนวันพักเฉลี่ยและเพิ่มปริมาณจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพให้สูงขึ้น โดยวิธีการดังนี้

3.1 พัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวให้หลากหลาย เช่น การท่องเที่ยวสุดสัปดาห์ (Weekend tour) การท่องเที่ยวที่สัมผัสกับสังคมและชีวิตคนไทย (Homestay) และพัฒนาการบริหารข้อมูลที่บอกเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มระยะเวลาในการเยี่ยมชม

3.2 ศึกษาสำรวจความนิยมของนักท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่ม

3.3 สนับสนุนการขยายกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบ MICE โดยให้มีกลไกสนับสนุนด้านการตลาด โดยเฉพาะศูนย์ประชุมที่ครบวงจรในเมืองหลักที่มีศักยภาพ

3.4 สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ และเอกชนในการจัดทำแผนการตลาดและการประชาสัมพันธ์ สำหรับแหล่งท่องเที่ยวแต่ละประเภท

4. ปรับระบบบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่าการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจะต้องมีการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ เพื่อให้มรดกทางการท่องเที่ยวที่สมบูรณ์ตกทอดไปถึงลูกหลาน ซึ่งการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนนอกเหนือจากจะทำให้เกิดการจ้างงาน สร้างรายได้แล้ว ยังเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนอีกด้วย

2.6.5 ความสำคัญของการท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมท่องเที่ยว (Tourism industry) ซึ่งประกอบด้วยธุรกิจหลายประเภททั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรง และธุรกิจที่เกี่ยวข้องทางอ้อม หรือธุรกิจสนับสนุนต่าง ๆ การซื้อบริการของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ถือได้ว่าเป็นการส่งสินค้าออกที่มองไม่เห็นด้วยสายตา (Invisible export) เพราะเป็นการซื้อด้วยเงินตราต่างประเทศ การผลิต สินค้า คือ บริการต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวซื้อก็ต้องมีการลงทุน ซึ่งผลประโยชน์จะตกอยู่ในประเทศและจะช่วยให้เกิดการจ้างงานและอาชีพอีกหลายแขนง เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ทางด้านสังคมการท่องเที่ยวเป็นการพักผ่อนคลาย ความตึงเครียด พร้อม ๆ กับการได้รับความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมที่คิดแตกต่างออกไปอีกครั้ง อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นแหล่งที่มาของรายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศ ซึ่งจะมีส่วนช่วยสร้างเสถียรภาพให้กับดุลการชำระเงินได้เป็นอย่างมาก นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังมีบทบาทช่วยกระตุ้นให้มีการนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวางที่ผู้อยู่ในท้องถิ่นได้เก็บมาประดิษฐ์เป็นหัตถกรรมพื้นบ้านขายเป็นของที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยว และยังเป็น การนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างกว้างขวาง จากงานวิจัยของนาย เสรี วังส์ไพจิตร (สถาบันพัฒนาประเทศไทย, 2544) สรุปได้ ดังนี้

1. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้ โดยนำเงินตราต่างประเทศให้แก่ประเทศชาติเช่นเดียวกับการส่งสินค้าออกไปขายต่างประเทศ

2. การท่องเที่ยวแก้ปัญหาการขาดดุลการค้าและดุลชำระเงินของประเทศ กล่าวคือ ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา และประสบปัญหาสภาวะการขาดดุลการค้าและดุลชำระเงิน เนื่องจากประเทศกำลังพัฒนาต้องพึ่งพิงประเทศที่พัฒนาแล้วในการนำเข้าสินค้าที่ตนเองไม่สามารถผลิตได้ เช่น เครื่องมือ เครื่องจักรและเทคโนโลยีต่าง ๆ อันเป็นปัจจัยที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศและสินค้าเหล่านี้มีมูลค่าสูงมากเมื่อเทียบกับมูลค่าส่งออกสินค้าทางการเกษตร นอกจากนี้ประเทศกำลังพัฒนายังต้องพึ่งสถาบันการเงินระหว่างประเทศเพื่อกู้ยืมเงินมาใช้ในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นรายได้จากการท่องเที่ยวมูลค่านับแสนล้านบาทต่อปีจึงช่วยลดดุลการค้าได้อย่างมาก

3. การท่องเที่ยวช่วยเพิ่มรายได้จากการจัดเก็บภาษีของรัฐบาล คือ นักท่องเที่ยวต้องจ่ายภาษีต่าง ๆ เช่นเดียวกับคนอื่น ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม และจะต้องจ่ายภาษีเมื่อซื้อสินค้าและบริการและภาษีทางอ้อมที่จะจ่ายอีก เช่น ค่าธรรมเนียมการใช้สนามบิน ค่าภาษีศุลกากร ค่าธรรมเนียมการประทับตราหนังสือเดินทาง และธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น ภาษีกรมสรรพากร ภาษีหน่วยราชการส่วนท้องถิ่นจัดเก็บ

ค่ารถบริการต่าง ๆ เช่น ค่าธรรมเนียมโรงแรม ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตจำหน่ายอาหาร สุรา และเครื่องดื่ม เป็นต้น

4. การท่องเที่ยวเป็นการกระจายรายได้ออกไปตามส่วนภูมิภาคของประเทศเนื่องจากการท่องเที่ยวประกอบด้วยธุรกิจขนาดเล็กจำนวนมาก ดังนั้น รายรับจากการท่องเที่ยวจึงกระจายออกไปสู่ประชาชนอย่างรวดเร็ว

5. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการจ้างงาน สร้างอาชีพให้แก่ประชาชนทั้งแรงงานทั่วไป (Unskilled) และแรงงานที่มีความชำนาญ (Skill)

6. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการหมุนเวียนเงินตราอย่างกว้างขวางและกระตุ้น การผลิตและการลงทุนในอัตราสูง ด้วยค่าทวีทางเศรษฐกิจ (Economic multiplier) เป็นผลดีต่อระบบเศรษฐกิจอย่างยิ่ง เพราะนอกจากค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวจะมีผลโดยตรงต่อ ผู้จัดการที่พักและธุรกิจต่าง ๆ รวมทั้งสร้างงานอาชีพอีกมากมายแล้ว ผลทางอ้อมจากค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวยังทำให้รายได้ของแรงงานในธุรกิจท่องเที่ยวต่าง ๆ หมุนเวียนรับจ่ายต่อไปอีกหลายรอบจนกระทั่งถึงจุดสิ้นสุดของตัวเอง ยิ่งหมุนเวียนได้มากรอบเพียงใดก็ยิ่งทำให้มูลค่าเพิ่มมากขึ้นเพียงนั้น อย่างไรก็ตามในสถานการณ์จริงไม่ใช่ว่าค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวจะถูกนำมาหมุนเวียนไปทั้งหมด เพราะบางส่วนอาจถูกเก็บออมไว้ บางส่วนอาจจะถูกนำไปใช้จ่ายนอกระบบเศรษฐกิจของท้องถิ่น ดังนั้น ถ้าหากรายได้ที่ได้รับนำมาใช้จ่ายในท้องถิ่นแล้ว ค่าทวี (Multiplier) ก็จะยิ่งสูงมากขึ้น แต่ถ้าต้องสั่งซื้อสินค้าเข้าจากภายนอกท้องถิ่นหรือภายนอกแหล่งท่องเที่ยวมาบริโภค ค่าทวีก็จะต่ำหรือน้อยมาก เมื่อนักท่องเที่ยวนำเงินเข้าไปในระบบเศรษฐกิจของท้องถิ่นแหล่งท่องเที่ยวนั้น

7. การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่มีขีดจำกัด (Limitless boundary industry) ไม่มีปัญหาเรื่องการผลิตและไม่มีกำหนดโควตาการจำหน่าย กล่าวคือ การผลิตไม่ขึ้นกับสภาพดิน ฟ้า อากาศ หรือเครื่องมือโดยเฉพาะเจาะจงเหมือนเช่นการผลิตในสาขาอื่น ๆ การท่องเที่ยวสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา แล้วแต่ความเหมาะสมของแต่ละประเทศแต่ละภูมิภาคของแต่ละประเทศและขึ้นอยู่กับความสามารถของรัฐบาลแต่ละประเทศที่จะใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของตน

8. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวช่วยสนับสนุนการฟื้นฟูอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว สังคมไทยเป็นสังคมของชาติเก่าแก่สืบเนื่องมาเป็นพันปี จึงมีวัฒนธรรมระเบียบประเพณี นาฏศิลป์ การละเล่น ฯลฯ ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นเป็นมรดกตกทอดที่ควรค่าแก่การนำออกเผยแพร่ระหว่างคนไทยด้วยกันเองและแสดงแก่ชาวโลก เมื่อมีการท่องเที่ยวเป็นสื่อในการเผยแพร่และ

แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมดังกล่าว เจ้าของท้องถิ่นที่จะตระหนักถึงความสำคัญของมรดกทางศิลปวัฒนธรรมในแง่ของการเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวและช่วยกันฟื้นฟูอนุรักษ์ไว้

9. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจะมีบทบาทในการสร้างสรรค์ความเจริญไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ เมื่อเกิดการเดินทางท่องเที่ยวจากภูมิภาคหนึ่งไปยังภูมิภาคหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นคนไทยหรือคนต่างประเทศก็ย่อมหลีกเลี่ยงไม่พื้นที่ที่จะได้ช่วยสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ในท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น โรงแรม ภัตตาคาร สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งก็จะต้องมีผู้ลงทุนในหลาย ๆ ลักษณะเป็นการสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่นนั้น ๆ

10. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นมาตรการที่ช่วยส่งเสริมความปลอดภัยและความมั่นคงให้แก่พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพราะนักท่องเที่ยวจะเลือกเดินทางไปเที่ยวจะต้องมีความมั่นใจว่าจะมีความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ฉะนั้นแหล่งใดที่นักท่องเที่ยวเข้าไปได้แหล่งนั้นจะต้องมีความปลอดภัยเพียงพอ

11. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีส่วนช่วยเสริมสร้างสันติภาพสัมพันธไมตรี และความเข้าใจอันดีด้วยเป็นหนทางที่มนุษย์ต่างสังคมได้พบปะ ทำความรู้จักและเข้าใจกัน เมื่อประชากรในประเทศเดียวกันมีความเข้าใจกัน โดยการเดินทางไปมาหาสู่กัน ผลก็คือความสามัคคีสมานฉันท์ของคนในชาติ ในทำนองเดียวกัน การท่องเที่ยวระหว่างประเทศก็จะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีที่จะนำไปสู่ความเป็นเพื่อนร่วมโลกที่จะช่วยกันรักษาสัมพันธไมตรีให้มั่นคง เป็นการช่วยบรรเทาสงครามโลก

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวมีความสำคัญคือ การท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้เกิดการจ้างงาน เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ภูมิภาค แก้ไขปัญหาดุลการค้า เพิ่มรายได้จากการจัดเก็บภาษี กระตุ้นเศรษฐกิจ เป็นอุตสาหกรรมที่ไม่มีขีดจำกัด สนับสนุนฟื้นฟู อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม สร้างความเจริญไปสู่ภูมิภาค และเสริมสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นบนโลก

2.6.6 รูปแบบของการท่องเที่ยว

รูปแบบการท่องเที่ยวสามารถแบ่งโดยกำหนดเกณฑ์ในการแบ่งรูปแบบออกเป็น 2 ประการ ประการที่หนึ่ง แบ่งโดยยึดขอบเขต ได้แก่ ในประเทศ และ ต่างประเทศ ประการที่สอง แบ่งโดยยึดกิจกรรม ได้แก่ ทางสังคม ทางนิเวศ ทางเกษตร และทางวัฒนธรรม (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544)

รูปแบบการท่องเที่ยว ซึ่งแบ่งโดยยึดขอบเขต มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic tourism) สำหรับประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลาย จำนวนนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวจากภายในประเทศนั้น ๆ แทบทั้งสิ้น คาดว่าประมาณ 75-80 % ของกิจกรรมการท่องเที่ยวเกิดจากนักท่องเที่ยว

ที่เรียกว่า นักท่องเที่ยวภายในประเทศ ก่อนที่จะเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจขึ้น เคยมีการคาดการณ์ไว้ว่า ในปี พ.ศ.2540 รายได้จากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยจะมีประมาณ 209,375 ล้านบาท และจะเริ่มสูงกว่ารายได้จากการท่องเที่ยวต่างชาติในปี พ.ศ. 2541 และจะก่อให้เกิดรายได้ถึง 355,000 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2543 และ 567,000 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2546 นักท่องเที่ยวภายในประเทศเกือบทั้งหมดล้วนเป็นผู้ที่โดยธรรมชาติแล้วเป็นผู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้รถยนต์เป็นพาหนะในการขนส่งและการเดินทาง นอกจากนี้ ยังมีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตด้านอื่น ๆ เช่น การเคลื่อนย้ายจากชีวิตในชนบทมาเป็นชีวิตในเมืองใหญ่ การอาศัยอยู่ในเมืองใหญ่นำไปสู่การเคลื่อนย้ายครอบครัวออกไปหาที่อยู่แถวชานเมือง สามารถเดินทางจากที่พักไปยังที่ทำงานซึ่งไม่ไกลเกินไปในแต่ละวัน การขยายตัวของรายได้ยังหมายถึงจำนวนครั้งที่เพิ่มขึ้นเพื่อการเดินทางไปเยี่ยมเยียนญาติ ๆ หรือเพื่อนตามเมืองต่าง ๆ ผู้คนเริ่มมีความรู้สึกว่าการเดินทางท่องเที่ยวหรือการพักผ่อนเป็นรางวัลส่วนหนึ่งของชีวิตมากกว่าที่จะคิดว่าเป็นสิ่งฟุ่มเฟือยดังที่คนในอดีตเคยคิด เป็นที่คาดกันว่ากว่าร้อยละ 75 ของนักท่องเที่ยวภายในประเทศเลือกใช้รถยนต์เป็นพาหนะในการเดินทางท่องเที่ยว หรือพักผ่อนมากกว่าพาหนะอื่นใด

2. การท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International tourism) นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนใหญ่จะเดินทางมาจากประเทศที่มีมาตรฐานการครองชีพค่อนข้างสูง ประกอบเข้ากับอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีรากฐานมาจากระบบอุตสาหกรรมและธุรกิจการค้า ประเทศดังกล่าวเหล่านี้มีอัตราของการเติบโตของสังคมเมืองใหญ่ค่อนข้างสูง และมีระดับมาตรฐานรายได้ที่ไม่แตกต่างกันมากนักเป็นองค์ประกอบสำคัญของระบบสังคมในประเทศดังกล่าว ตลาดการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศโดยพื้นฐานแล้วจะประกอบด้วยกลุ่มคนซึ่งมีรายได้ระดับกลาง ซึ่งมักจะมีตำแหน่งงานในระดับวิชาชีพชั้นสูง หรือผู้บริหารและหัวหน้างานในระดับช่างฝีมือ การท่องเที่ยวนับว่าเป็นสินค้าอย่างหนึ่งที่สามารถนำเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศได้ โดยไม่ต้องมีการส่งออก หรือ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเป็นสินค้าส่งออกที่มองไม่เห็น (Invisible export) ซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะประเทศในโลกรี่สาม หรือประเทศที่กำลังพัฒนา เนื่องจากไม่มีสินค้าเพียงพอที่จะส่งออก และมีนักท่องเที่ยวภายในประเทศน้อยมาก ฉะนั้น จึงต้องพึ่งพิงรายได้ส่วนใหญ่ที่ได้จากการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ มีการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาซื้อบริการภายในประเทศ เช่น สถานที่พัก ภัตตาคาร การจับจ่ายสินค้าพื้นเมือง สินค้าที่ระลึก และการใช้จ่ายเงินตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ

รูปแบบการท่องเที่ยว ซึ่งแบ่งโดยยึดกิจกรรม มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. การท่องเที่ยวเพื่อสังคม (Social tourism) ในประเทศพัฒนาแล้ว หลายประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในทวีปยุโรป ได้จัดให้มีระบบการท่องเที่ยวเพื่อสังคม โดยรัฐเป็นผู้ให้การสนับสนุนงบประมาณช่วยเหลือ มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือพลเมืองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ และผู้ที่ด้อยโอกาสในสังคม คนพิการ เด็กกำพร้า เพื่อให้บุคคลเหล่านี้ได้หยุดพักผ่อนสนุกสนานและเพลิดเพลินกับการท่องเที่ยว โดยจัดให้มีการออกค่ายฤดูร้อน ตามสวนสาธารณะ หรืออุทยานแห่งชาติต่าง ๆ

2. การท่องเที่ยวทางนิเวศ (Eco-tourism) การท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ หรืออาจเรียกว่า "การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ" มาจากคำภาษาอังกฤษว่า "Eco-tourism" ซึ่งเป็นคำที่ผสมกันระหว่างคำว่า Ecology หรือนิเวศวิทยากับคำว่า Tourism หรือการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ในวงการท่องเที่ยวยังมีการใช้คำภาษาอังกฤษอื่น ๆ ที่สำคัญ ได้แก่ "Nature tourism" หรือ "Bio-tourism" หรือ "Green Tourism" แทน "Eco-tourism" ได้เช่นกัน เพื่อบ่งบอกให้เห็นว่าเป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable tourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีสาระสำคัญ ดังนี้

แหล่งท่องเที่ยวที่จะส่งเสริมและพัฒนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรเป็นพื้นที่ธรรมชาติ ที่มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสภาพแวดล้อม และอาจรวมไปถึงแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดี และวัฒนธรรมที่ปรากฏในพื้นที่ธรรมชาตินั้นด้วย

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบ ต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติ และระบบนิเวศโดยเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลาย หรือทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสหรือมีประสบการณ์กับสภาพแวดล้อมธรรมชาติโดยตรงและเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมธรรมชาติ ซึ่งนอกจากจะได้รับความพึงพอใจแล้ว ยังจะเป็นการเสริมสร้างจรรยาบรรณด้านสิ่งแวดล้อมเชิงบวกด้วย

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์กลับคืนสู่ธรรมชาติและการอนุรักษ์ธรรมชาติ ในขณะที่เดียวกันจะเอื้อประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น ทั้ง ทางตรงและทางอ้อม นอกจากนั้นจะมุ่งเน้นที่คุณค่าของธรรมชาติ หรือลักษณะเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว ไม่ใช่เน้นที่การเสริมแต่ง หรือการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

อมรา พงศาพิชญ์ (2543 : 122-123) ได้เสนอว่า การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สามารถจัดการได้ 2 แนวทาง คือ 1) การจัดการท่องเที่ยวชมสภาพธรรมชาติ

ดั้งเดิม 2) การจัดการท่องเที่ยวชมธรรมชาติเสริมแต่ง เช่น บ้านรูปทรงดั้งเดิม การแสดงพื้นเมือง การสร้างรูปแบบวิถีชีวิตจำลองแต่ควรรักษาเสน่ห์ของวัฒนธรรมท้องถิ่นด้วยจิตสำนึกที่เที่ยงธรรม ถูกต้อง และซื่อสัตย์ต่อข้อเท็จจริง

3. การท่องเที่ยวทางเกษตร (Agro-tourism) การท่องเที่ยวทางการเกษตร เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นให้นักท่องเที่ยวได้ไปสัมผัสสถานที่ที่ทำการกรรมการเกษตรของเกษตรกร ในการประกอบอาชีพทางการเกษตร ได้เข้าไปเที่ยวชมผลผลิตทางการเกษตรอย่างใกล้ชิด สามารถเข้าไปสัมผัส หรือ รับประทานผลไม้จากแปลงของเกษตรกรโดยตรง สามารถเลือกซื้อผลผลิตทางการเกษตรจากสวน จากไร่ของเกษตรกรโดยตรง

4. การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Heritage-tourism) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาวิถีชีวิตของการดำรงชีวิต ความเชื่อของประชาชนในท้องถิ่นต่างๆ ในอดีตจนถึงปัจจุบัน เครื่องมือทำมาหากิน เครื่องมือในการประกอบอาชีพ รวมไปถึงการเที่ยวชม โบราณสถาน โบราณวัตถุ ในแต่ละท้องถิ่น

สรุปได้ว่ารูปแบบการท่องเที่ยวหากแบ่งโดยยึดขอบเขตจะประกอบไปด้วย การท่องเที่ยวในประเทศ และการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ แต่หากยึดกิจกรรม จะประกอบไปด้วย การท่องเที่ยวเชิงสังคม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2.6.7 ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้แบ่งแหล่งท่องเที่ยวออกได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544)

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (Natural attractions) ประกอบด้วย สภาพภูมิอากาศ (Climate) ทัศนียภาพที่สวยงาม (Scenery) และสัตว์ป่า (Wildlife) นับได้ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จในการดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด แต่แหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวเหล่านี้จะต้องได้รับการดูแลและบำรุงรักษาเป็นอย่างดีซึ่งนักท่องเที่ยวที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ อาจทำลายความสวยงามลงได้

2. แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น (Manufactured attractions) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ตรงกับข้ามกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น เมืองขนาดใหญ่ ๆ สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าไปเที่ยวชมสิ่งก่อสร้างและสถาปัตยกรรมทางประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน สถานที่ที่รัฐบาลก่อสร้างขึ้น พระราชวัง อาคารเก่าแก่ที่มีประวัติความเป็นมาที่สำคัญ

3. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต ยังมีกลุ่มนักท่องเที่ยวอีกจำนวนไม่น้อยที่สนใจในความรุ่งเรืองแห่งอารยธรรมในอดีต วัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตของชน กลุ่มน้อยรวมถึงพิธีกรรม พิธีกรรมงานฉลองรื่นเริงต่าง ๆ ศิลปะการแสดงดนตรี เพลงพื้นบ้าน การรำบรำ การละเล่น ตลอดจนงานหัตถกรรม

การที่จะนำหลักการที่ถือว่าวัฒนธรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนามาดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวต้องมีสิ่งต้องพิจารณา คือ ต้องศึกษาว่าแหล่งท่องเที่ยวที่จะพัฒนานั้นมีวัฒนธรรมอะไรบ้างที่จะฟื้นฟูส่งเสริมและเผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวได้ชมไม่ควรเน้นเฉพาะเรื่องปัจจัยพื้นฐาน (Infrastructure) แต่ต้องมีสิ่งจูงใจให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับชีวิตแบบไทย หรือวัฒนธรรมไทยที่แท้จริงและดั้งเดิม (Cultural identity and Authenticity) หากจะมีการเสริมแต่งก็ควรระวังไม่ให้สูญเสียเอกลักษณ์สำคัญไป (เรื่องเจริญชัย, ปาฐกถา, 14 ธันวาคม 2531)

การท่องเที่ยวเป็นสินค้าที่มีการให้บริการเป็นผลสุดท้าย ซึ่งต้องมีการจัดการที่เหมาะสมเพื่อป้องกันไม่ให้แหล่งท่องเที่ยวเข้าสู่ภาวะถดถอยทางการท่องเที่ยวเร็วกว่าที่ควรจะเป็นหรือเพื่อทำให้เกิดความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวโดยต้องคำนึงถึงผลตอบแทนทางเศรษฐกิจควบคู่กับการรักษาระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมของชุมชน อาจต้องมีกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การประเมินปฏิกิริยาตอบสนองของประชาชนที่เกี่ยวข้องเพื่อนำผลมาใช้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

สรุปได้ว่าแหล่งท่องเที่ยวมี 3 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

2.6.8 การจัดการการท่องเที่ยวภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549)

จากรายงานฉบับย่อสำหรับผู้บริหาร โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งชาติ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ได้เสนอแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ไว้ดังนี้

1. เตรียมความพร้อมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการถ่ายโอนการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว พื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ยกกระดับมาตรฐานคุณภาพและบริการทั้งในภาครัฐและเอกชน และเน้นการสร้างสมรรถนะของผู้ประกอบการขนาดกลาง ขนาดย่อม และชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งพัฒนาบุคลากรทุกระดับให้สอดคล้องกับความต้องการภารกิจและนวัตกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป

3. ประชาสัมพันธ์ร่วมกับหน่วยงานราชการและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง และเสนอภาพลักษณ์ของประเทศไทยไปในนานาประเทศ ในฐานะ "Quality Destination"

4. พัฒนาร่วมกับภาคเอกชนให้เกิด E-tourism อย่างสมบูรณ์ ซึ่งประกอบไปด้วย SE ได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2543)

4.1 E-tourinfo คือ ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

4.2 E-trust คือการสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยว และผู้ประกอบการผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

4.3 E-commerce capacity คือ การสร้างความสามารถทางด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ผู้ประกอบการท่องเที่ยวสามารถใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือ ในการสร้างโอกาสทางการตลาด

4.4 E-tourism mall คือ ศูนย์การค้าด้านการท่องเที่ยว ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

4.5 E-market place คือ ตลาดกลางการค้าอิเล็กทรอนิกส์

5. ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้สอดคล้องและอำนวยความสะดวกต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

2.6.9 ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญและต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วนเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

จากสมุดปกขาว อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ที่สถาบันอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย และคณะกรรมการการท่องเที่ยว การโรงแรม ทอการค้าไทย เสนอต่อ รองนายกรัฐมนตรี (นายพงษ์พล อติเรกสาร) และ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสมศักดิ์ เทพสุทิน) เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2544 ได้กล่าวถึงปัญหาอุปสรรคที่สำคัญเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวและต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม ส่วนใหญ่จะเป็นที่สาธารณะอยู่ในความดูแลของหน่วยงานต่างๆ เช่น จังหวัด กรมป่าไม้ กรมศิลปากร องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล เป็นต้น สาเหตุเกิดจากการบุกรุกของผู้ประกอบการ มีการก่อสร้างสิ่งก่อสร้างผิดประเภทหรือที่ไม่ได้รับอนุญาตเสื่อมสภาพ และอื่น ๆ ส่งผลให้เกิดมลภาวะทางภูมิทัศน์ ขยะ กลิ่น น้ำเสีย เสียง เป็นการทำลายบรรยากาศการท่องเที่ยวอย่างน่าเสียดาย เป็นต้นเหตุของการร้องเรียนจากนักท่องเที่ยวตลอดเวลา เกิดภาพลักษณ์และการประชาสัมพันธ์ต่อกันไปในทางลบกับแหล่งท่องเที่ยวอย่างน่าเป็นห่วง ทำให้เกิดการสูญเสียนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ในระยะเวลาที่ผ่านมา การแก้ปัญหาเรื่องนี้ถือว่าไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากปัญหามีความสลับซับซ้อน และไม่มีภาววิเคราะห์ปัญหาในเชิงลึก เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาให้ตรงจุด

อย่างจริงจัง โดยเฉพาะในส่วนที่มีสาเหตุมาจากการกระทำผิดระเบียบและกฎหมาย ในบางกรณีเจ้าหน้าที่เป็นผู้อยู่เบื้องหลังการทำผิดกฎหมายและมีผลประโยชน์เสียเอง มีการใช้อิทธิพลเดือนข่มขู่ ในความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้ปฏิบัติงานตามหน้าที่และสมาชิกในครอบครัว จนไม่มีใครอยากทำงานในเรื่องนี้ ปัญหาที่ยังพอกพูนทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากนั้น ผู้บริหารส่วนกลางเองก็ไม่ได้ให้ความสำคัญ หรือให้การสนับสนุนปกป้องสร้างความมั่นใจ และให้ขวัญกำลังใจแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่อย่างเป็นทางการ การแก้ไขต้องรีบดำเนินการอย่างเร่งด่วนที่สุด เนื่องจากเป็นปัญหาที่กระทบนักท่องเที่ยวในวงกว้าง นอกจากการแก้ไขปัญหาในเชิงการจัดการแล้ว ควรจะมีงบประมาณสนับสนุนเพื่อการพัฒนา และปรับปรุงให้เกิดความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น ตามความจำเป็นและลำดับความสำคัญ พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลและจัดการพื้นที่นั้น ๆ ไม่ให้ปัญหาเกิดขึ้นซ้ำอีก และเป็นหลักประกันความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวต่อไป

2. แหล่งท่องเที่ยวที่มีการใช้มานาน และเป็นที่ยุติแล้วส่วนใหญ่เริ่มหมดอายุด้านการตลาด (Product life cycle) ซึ่งจำเป็นจะต้องรีบปรับปรุงแก้ไข และสร้างมูลค่าเพิ่ม เพื่อยืดอายุให้กับแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นๆ เช่น สนับสนุนและจูงใจให้เอกชนลงทุนในกิจกรรมเสริมต่าง ๆ เช่น บ้านเทิง ซ้อปปีง หรือรัฐลงทุนในศูนย์การประชุมและแสดงสินค้าของเมือง (City convention & Exhibition center) เป็นต้น

3. ปัญหาเรื่องการเอาर्डเอาเปรียบขายสินค้าแพงเกินกว่าความเป็นจริงมาก โดยความร่วมมือจากร้านค้าจิวเวลรี่ บริษัทนำเที่ยว และมัคคุเทศก์บางรายสร้างความไม่พอใจ และได้รับการร้องเรียนจากนักท่องเที่ยวอย่างมาก เป็นเหตุให้เกิดภาพพจน์ทางลบแก่ประเทศ และสูญเสียนักท่องเที่ยวไปเรื่อย ๆ

4. การคะยั้นคะยอให้ซื้อสินค้าและบริการ ได้สร้างความเดือดร้อนรำคาญ และความเบียดเบียนให้แก่นักท่องเที่ยว

5. การขาดแคลนบุคลากร ที่มีคุณภาพในทุกระดับ ทำให้เกิดปัญหาด้านมาตรฐานการบริการ

6. ปัญหาเรื่องการจัดการตลาดและเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นประเภท SMEs มีผลต่อมาตรฐานการบริการ ประสิทธิภาพการประกอบกิจการ และความสามารถในการแข่งขัน

7. ปัญหามัคคุเทศก์ มีปัญหาที่สำคัญดังนี้

7.1 มัคคุเทศก์เถื่อน และกลุ่มมิจฉาชีพ ซึ่งจะพบตามแหล่งที่มีนักท่องเที่ยวหนาแน่น เช่น ท่าอากาศยาน เป็นต้น ซึ่งจะคอยหลอกลวงนักท่องเที่ยวไปซื้อ

สินค้าตามร้านค้าที่ไม่ได้มาตรฐานหรืออ้างตัวว่ามาจากบริษัทนำเที่ยวที่นักท่องเที่ยวรู้จัก และ หลอกให้ซื้อบริการอื่น ๆ เพิ่ม หรือใช้วิธีข่มขู่ให้นักท่องเที่ยวจ่ายเงิน

7.2 มัคคุเทศก์ท้องถิ่นไม่มีงานทำ เนื่องจากมัคคุเทศก์ส่วนกลางได้รับบัตรอนุญาตให้ปฏิบัติงานได้ทั่วประเทศ

8. ด้านการตลาด ในสภาวะการแข่งขันที่รุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ มีแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ รอบตัวเราอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นเราจำเป็นต้องทำการด้านการตลาดเชิงรุก มีแผนแม่บทที่ทันสมัย ทำการวิจัยตลาด สร้างภาพลักษณ์ (Branding) ของประเทศไทย และแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ตลอดจนส่งเสริมตลาด และกลุ่มนักท่องเที่ยวใหม่ ๆ ซึ่งในบางกรณีรัฐอาจจะต้องลงทุนหรือเปลี่ยนวิธีการเสียใหม่ เช่น การจัดสร้างศูนย์ประชุมและแสดงสินค้าพื้นเมือง ส่งเสริมให้มีการถ่ายทำภาพยนตร์ในประเทศ ไทย โดยอาจทำเป็น One stop service ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรมีอาชีพมาจัดกิจกรรมกีฬาหรืออื่น ๆ เช่น การจัดแข่งขันกอล์ฟ Johnnie Walker Classic , การแข่งรถ Formula One เป็นต้น

9 ปัญหาด้านคมนาคม

9.1 เที่ยวบินไม่เพียงพอในบางฤดูกาล รวมทั้งเที่ยวบินจากบางประเทศที่เข้าประเทศไทยไม่เพียงพอ เช่น จากฝรั่งเศส ทำให้เสียโอกาสในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ควรจัดหาทางเพิ่มเที่ยวบินเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

9.2 รถไฟยังไม่มีคุณภาพเพียงพอที่จะเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

9.3 การคมนาคมทางน้ำยังขาดความปลอดภัย

9.4 นโยบายเกี่ยวกับสายการบินแห่งชาติ หรือการบินไทยทำหน้าที่เป็นหน่วยงานที่จะหาทำไรให้รัฐหรือจะใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

10. บริการอื่น ๆ ของรัฐ เช่น

10.1 การเพิ่มค่าธรรมเนียมเข้าอุทยานแห่งชาติสูงเกินไป

10.2 อุปกรณ์การตรวจหนังสือเดินทางและระบบคอมพิวเตอร์ ล้าสมัยทำให้เกิดความล่าช้า

10.3 ปัญหาสถานที่จอดรถ บริเวณพระบรมมหาราชวัง และวัดต่าง ๆ ในเกาะรัตนโกสินทร์ ไม่เพียงพอและไม่เป็นระเบียบ

10.4 ปัญหาป้ายชี้ทางไม่เพียงพอ และไม่สามารถนำไปสู่จุดหมายปลายทางได้ ได้มีหน่วยงานรับผิดชอบซ้ำซ้อนทำให้เกิดความไม่สะดวก

10.5 อัตราภาษีต่าง ๆ เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม สรรพสามิต ภาษีป้าย และอื่น ๆ สูงเกินไป ทำให้ต้นทุนการดำเนินการสูงและลดขีดความสามารถในการแข่งขัน

10.6 อัตราค่าไฟฟ้า และน้ำประปา สำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยว บางประเภท เช่น สวนสนุก ยังไม่ได้จัดอยู่ในประเภทกิจการที่ได้รับการสนับสนุนอย่าง กิจการโรงแรม

10.7 ข้อจำกัดด้านการบริการขนส่งสาธารณะ ไปยังแหล่งท่องเที่ยว ที่สำคัญบางแห่งเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว

10.8 ปัญหาเช่าซื้อ ซึ่งทางสถาบันการเงินไม่ยอมให้นำไป จดทะเบียนป้ายเขียวหรือป้ายเหลืองและถูกเจ้าหน้าที่จับหรือไม่ยอมให้เข้าไปรับผู้โดยสารใน บริเวณท่าอากาศยานทำให้เป็นอุปสรรคในการประกอบอาชีพและเกิดความไม่สะดวกแก่นักท่องเที่ยว

10.9 การเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้เข้าพักโรงแรม ขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัดควรนำไปใช้ในด้านพัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว หรือมิฉะนั้น ก็ควรยกเลิกเพื่อไม่ให้เป็นการเก็บภาษีซ้ำซ้อน

สรุปได้ว่า ปัญหาอุปสรรคที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน คือปัญหาแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม สินค้าและบริการราคาแพง มัคคุเทศก์เถื่อน ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถมาตรฐานการให้บริการ การสร้างความรำคาญให้นักท่องเที่ยว การคมนาคม และการเก็บค่าธรรมเนียมในแหล่งท่องเที่ยวสูง

2.6.10 ผลกระทบการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อม

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สรุปปัญหาการป้องกันและแก้ไขผลกระทบ ของการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2536) ไว้ว่า ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ประกอบด้วย

1. ปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว และปัญหามลภาวะ แหล่งท่องเที่ยวเกิดความเสื่อมโทรม มีขยะ สิ่งปฏิกูล ตามแหล่งท่องเที่ยว ทำให้สูญเสียความ สมดุลทางธรรมชาติ เช่น แหล่งน้ำเน่าเสีย หาดทรายสีคล้ำลง พันธุ์พืชและสัตว์ป่าตาม ธรรมชาติถูกทำลายจนลดจำนวนลง สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นฝีมือของนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ การท่องเที่ยว รวมถึงชุมชนที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงกับแหล่งท่องเที่ยว

2. ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะ การเข้าครอบครองและการใช้ ประโยชน์ในที่สาธารณะ เช่นการจับจองพื้นที่ป่าสงวน พื้นที่เกาะ ชายหาด เพื่อสร้างสถานที่ ดาดอากาศ รวมทั้งการปลูกสร้างอาคารที่ยื่นลงไปในที่สาธารณะ

3. ปัญหาอาคารและสิ่งปลูกสร้าง การก่อสร้างอาคาร และสิ่งปลูกสร้างที่ไม่มีการควบคุมด้านความสูง รูปแบบ ก่อให้เกิดปัญหาการทำลายทัศนียภาพ รวมถึงปัญหาความแออัดของสิ่งปลูกสร้าง นอกจากนี้ยังมีการปลูกสร้างอาคารที่มีการทำลายธรรมชาติดั้งเดิมของพื้นที่ มีการจัดวางองค์ประกอบต่างๆขัดต่อสภาพธรรมชาติ เป็นการทำลายภูมิทัศน์อันเป็นความงามและเสน่ห์ของแหล่งท่องเที่ยว

4. ปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยไม่คำนึงถึงสภาพแวดล้อม เช่น การถมที่ การถมทะเล การสร้างถนน ก่อให้เกิดการทำลายสภาพทางภูมิศาสตร์ทางธรรมชาติและความสมดุลทางระบบนิเวศ

2.6.11 จุดอ่อนของงานด้านการบริหารการท่องเที่ยวในปัจจุบัน

ในการแถลงนโยบายของรัฐบาลต่อรัฐสภาเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 ที่ผ่านมา รัฐบาลได้เห็นความสำคัญของการท่องเที่ยว และจะใช้เป็นเครื่องมือในการหารายได้ให้กับประเทศ การท่องเที่ยวของไทยมีศักยภาพสูงมาก แต่ที่ผ่านมาเป็นที่น่าเสียดายที่เราไม่ได้มีการจัดการศักยภาพที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตรงกันข้ามกลับปล่อยให้มีการใช้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวตามยถากรรม ทำให้เกิดปัญหาตามมามากมายและแทนที่จะได้บริการแก้ไขอย่างรวดเร็ว กลับปล่อยให้ปัญหาใหม่พอกพูนทับถมมากขึ้นเรื่อย ๆ เป็นการบั่นทอนทรัพยากร โอกาส และความยั่งยืนของการท่องเที่ยวอย่างน่าเป็นห่วง โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่ามกลางกระแสของความตื่นตัวทางด้านสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย ความคุ้มค่าของราคาและการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้นตามลำดับ จะยิ่งทำให้ความนิยมในประเทศไทยค่อย ๆ เสื่อมถอยลงเรื่อย ๆ นักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพก็จะลดน้อยลงจนในที่สุดเราก็จะไม่สามารถใช้กลไกที่มีค่านี้ได้ตามความคาดหวังอีกต่อไป

สำหรับจุดอ่อนของงานด้านการบริหารการท่องเที่ยวของไทยในปัจจุบัน มี 3 ประการ คือ

1. ความไม่จริงจังในการแก้ปัญหา ส่วนมากจะทำในลักษณะไฟไหม้ฟาง การแก้ปัญหาไม่ตรงจุดเพราะขาดการวิเคราะห์ปัญหาในเชิงลึก รวมทั้งการขาดความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมายและในบางกรณีเจ้าหน้าที่เป็นผู้ทำผิดกฎหมายและเข้าไปมีผลประโยชน์เสียเอง

2. ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณอย่างเป็นทางการ รวมถึง วิธีการจัดการงบประมาณ และแนวคิดในการจัดสรรงบประมาณ ซึ่งมีได้คำนึงถึงโอกาสและศักยภาพของอุตสาหกรรมที่มีความสามารถในการหารายได้เข้าประเทศได้ทันที

3. ขาดเอกภาพในการบริหารงาน ปัญหาสำคัญส่วนใหญ่อยู่ในความดูแลของภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องพื้นที่ให้บริการ การบังคับใช้กฎหมายโดยที่อุตสาหกรรม การท่องเที่ยวต้องเกี่ยวข้องกับหน่วยงานมากมาย นอกเหนือจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย แต่ไม่มีหน่วยงานใดสามารถประสานหรือสั่งงานได้อย่างรวดเร็วและไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากเป็นงานข้ามกรม หรือกระทรวง และผู้บริหารสูงสุด คือนายกรัฐมนตรีไม่ได้มาดูแลเรื่องนี้ด้วยตนเอง หรือมิได้มอบอำนาจเด็ดขาดให้ผู้ดูแลและสั่งราชการแทนได้จริง (สถาบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย, 2544)

สรุปได้ว่า จุดอ่อนการท่องเที่ยวของไทย มี 3 ประการ คือ ความไม่จริงจังในการแก้ไขปัญหา การขาดแคลนงบประมาณ และการขาดเอกภาพในการปฏิบัติหน้าที่

2.6.12 จุดอ่อนในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเลย

การท่องเที่ยวของจังหวัดเลย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ยังไม่มีการพัฒนาเท่าที่ควร ซึ่งปัญหาอุปสรรคที่สำคัญที่ส่งผลให้การท่องเที่ยวของจังหวัดเลยยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร (สำนักงานจังหวัดเลย, 2544) มีดังนี้

1. เส้นทางคมนาคม มีเพียงทางรถยนต์เพียงเส้นทางเดียวที่สามารถเดินทางมาท่องเที่ยวที่จังหวัดเลยได้ สนามบินไม่มีบริษัทการบินใดนำเครื่องบินมาเปิดเส้นทางการบิน
2. ไม่มีสถานที่จัดประชุมสัมมนา ที่ได้มาตรฐาน อย่างเพียงพอ
3. รีสอร์ท ที่พัก โรงแรม ไม่ได้มาตรฐาน
4. ของที่ระลึกไม่ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว
5. การจួយโอกาสขึ้นราคาสินค้าและบริการ
6. การเผาป่า ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศ

2.6.13 การวางแผนพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

ศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวของพื้นที่ต่าง ๆ มีความแตกต่างกันไป บางพื้นที่อาจมีศักยภาพสูง ในขณะที่บางพื้นที่มีศักยภาพต่ำ การพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยปกติจะแยกวางแผนและพัฒนาเฉพาะเป็นรายพื้นที่ กรณีของพื้นที่ที่มีศักยภาพที่จะพัฒนาให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวสูง การพัฒนามักจะมุ่งเน้นเป้าหมายเชิงเศรษฐกิจก่อนสิ่งอื่นใด สิ่งที่ได้รับการพิจารณาและกำหนดก่อนเสมอ คือสถานที่หรือตำแหน่งที่เหมาะสมที่สุดในพื้นที่ที่จะใช้เป็นที่ตั้งของ โรงแรม สิ่งอำนวยความสะดวกการท่องเที่ยว สาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เป้าหมายที่สำคัญของการวางแผนพัฒนาใน

ลักษณะดังกล่าวคือ ให้หรือขายบริการแก่นักท่องเที่ยวในจำนวนสูงสุดเท่าที่สถานที่ที่จะรับได้ เพื่อผลตอบแทนเชิงเศรษฐกิจสูงสุด อย่างไรก็ตามการมุ่งหวังผลกำไรสูงสุดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวสามารถที่จะส่งผลให้ระบบนิเวศธรรมชาติและภูมิทัศน์ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวถูกทำลายได้ ยิ่งไปกว่านั้น คือ ถ้าธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ดำเนินการโดยชาวต่างชาติย่อมหมายถึงการรั่วไหลของเงินตราออกนอกประเทศ ซึ่งเป็นผลเสียอย่างยิ่งต่อกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย ดังนั้น เป้าหมายในการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและเป้าหมายในการอนุรักษ์คุณค่าและความสวยงามทางธรรมชาติเอาไว้ จึงเป็นสิ่งที่จะต้องได้รับการพิจารณาาร่วมกัน นอกจากนี้สิ่งที่ควรได้รับการพิจารณาอีกประการหนึ่ง คือ ประชาชนในพื้นที่ต้องช่วยกันถนอมอนุรักษ์คุณค่า และความสวยงามทางธรรมชาติที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวไว้ยิ่งทำได้มากเท่าไร ผลตอบแทนที่เขาเหล่านั้นจะได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวก็จะเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น องค์ประกอบและหน้าที่ขององค์ประกอบต่าง ๆ เชิงระบบนิเวศของพื้นที่ จำเป็นต้องได้รับการศึกษาอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลเพียงพอสำหรับการตัดสินใจวางแผนการใช้ และการจัดการทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ขาดการวางแผน หรือการพัฒนาอย่างรีบเร่งสามารถก่อให้เกิดการทำลายความเป็นธรรมชาติสภาวะแวดล้อมได้ แม้จะมีการควบคุมการดำเนินการพัฒนาก็ตาม จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว การสร้างโรงแรมเพื่อบริการนักท่องเที่ยวและการสร้างที่อยู่อาศัยของผู้ที่ย้ายเข้ามาประกอบอาชีพในสถานประกอบอาชีพในสถานที่ท่องเที่ยวอย่างไม่มีระเบียบแบบแผนตลอดจนการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และความเป็นธรรมชาติอย่างไม่ถูกต้อง ล้วนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเสื่อมสภาพความเป็นธรรมชาติของพื้นที่ทั้งสิ้น การวางแผนพัฒนาระยะยาวเพื่อพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวควรได้รับการพิจารณาและให้ความสำคัญการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีการวางแผนอย่างดีมิใช่เพียงเป็นการรักษาความสวยงามตามธรรมชาติเอาไว้เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเท่านั้น แต่ยังเป็นการอนุรักษ์คุณค่าทางธรรมชาติไว้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

2.6.14 การประเมินความเหมาะสมของพื้นที่เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อมนุษย์สองประการ คือ ความสำคัญเชิงจิตวิทยา และความสำคัญเชิงเศรษฐกิจ ความสำคัญประการแรกหมายถึง ความสำคัญที่แหล่งท่องเที่ยวอำนวยประโยชน์ด้านบริการเพื่อให้ผู้ที่ท่องเที่ยวได้ผ่อนคลายความตึงเครียด ทำให้จิตใจให้ปลอดจากภาวะความกดดันจากการทำงานประจำและมีสุขภาพจิตที่ดี ความสำคัญประการที่สอง หมายถึง ความสำคัญที่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้ก่อให้เกิดงานและรายได้

ทั้งแก่กลุ่มบุคคลและต่อประเทศชาติโดยรวม กิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจซึ่งเป็นผลพวงมาจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว คือ งานดูแลและบำรุงรักษางานให้บริการในสถานที่ท่องเที่ยว บริษัทนำเที่ยว บริการการคมนาคมขนส่ง กิจกรรมร้านค้า ร้านอาหาร กิจกรรมโรงแรม และที่พัก

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ประสบความสำเร็จ มิใช่สิ่งที่จะทำได้ง่าย เพียงว่ามีสถานที่แล้วจะปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงสภาพให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวก็สามารถทำได้ในทันที มีสิ่งสำคัญที่ต้องนำมาประเมิน เพื่อประกอบการตัดสินใจ ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอยู่อย่างน้อย 4 ประการ ที่ผู้มีส่วนรับผิดชอบควรให้ความสนใจอย่างยิ่งคือ

1. ความต้องการของนักท่องเที่ยว ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องทราบความต้องการในประเภทและบริการการท่องเที่ยวของคนส่วนใหญ่ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตหลักวิชาการทางเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับอุปสงค์และอุปทาน สามารถนำมาประยุกต์ได้ในกรณีนี้ สำหรับประเทศไทยสถานที่ท่องเที่ยวประเภทโบราณสถาน โบราณวัตถุ สิ่งก่อสร้างทางประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรมอาจดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เป็นนักวิชาการสาขาสังคมศาสตร์ หรือที่ค่อนข้างจะเป็นผู้สูงอายุได้มาก ในขณะที่สถานที่ท่องเที่ยวประเภทความสวยงามตามธรรมชาติอาจดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เป็นคนในวัยหนุ่มวัยสาวมากกว่าวัยอื่น ๆ และเป็นที่น่าสังเกตว่าแนวโน้มแหล่งท่องเที่ยวประเภทหลังจะดึงดูดนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นในอนาคต ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่ว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการเห็นสภาพสิ่งแวดล้อมในยามพักผ่อนที่เป็นธรรมชาติ และมีความแตกต่างไปจากสภาพที่จำเจของสถานที่อยู่หรือที่ทำงานประจำ

2. ความสามารถในการใช้บริการของนักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวที่จะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากมีปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งคือการกำหนดค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายหรือค่าบริการที่สมเหตุสมผล การตั้งค่าธรรมเนียมการใช้หรือค่าบริการไว้สูงและซ้ำซ้อน เช่น การเก็บค่าผ่านประตูทุกครั้งที่ใช้บริการแต่ละประเภท ราคาอาหารและที่พักสูงเกินควรเหล่านี้อาจเป็นสาเหตุให้นักท่องเที่ยวเปลี่ยนใจไปใช้บริการของสถานที่อื่นที่ถูกกว่าและมีความสามารถในการเชิงเศรษฐกิจเพียงพอ

3. ความสะดวกในการเดินทางและการเข้าถึง นอกเหนือจากความสามารถของนักท่องเที่ยวที่จะใช้หรือซื้อบริการแล้ว ความสะดวกในการเดินทางและการเข้าถึงยังนับว่ามีความสำคัญมากในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่ไกลเกินไปถึงแม้การคมนาคมจะสะดวก หรือสถานที่ท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่ใกล้ แต่มีความยากลำบาก

ในการเข้าถึง ย่อมมีส่วนทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความหือเห่ที่จะไปใช้บริการ ทั้งนี้เว้นแต่ว่าสถานที่นั้น จะมีสิ่งดึงดูดใจหรือทำให้นักท่องเที่ยวเป็นพิเศษ เช่น การปีนเขา การล่องแก่ง และการบุกป่าผจญภัย เป็นต้น

4. ความสามารถที่จะรับได้ของพื้นที่ สำหรับความสามารถที่จะรับได้ในที่นี้สามารถแยกพิจารณาได้ 3 ประเด็น คือ

4.1 ความสามารถที่จะรับได้เชิงกายภาพ หมายถึง ลักษณะหรือสภาพทางกายภาพของสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวตามความประสงค์การพัฒนาพื้นราบเพื่อให้มีลักษณะเป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบป่าเขา มีถ้ำ และน้ำตกคงเป็นไปได้ยากทำนองเดียวกันการจะเปลี่ยนแปลงสภาพของภูมิประเทศที่เป็นป่าเขา ให้เป็นที่ราบหรือชายหาดก็ทำได้ลำบากเช่นกัน

4.2 ความสามารถที่จะรับได้ทางสังคม หมายถึง ความสามารถของสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆของสถานที่ท่องเที่ยวที่จะพัฒนาเพื่อให้ หรือขายบริการแก่ผู้มาเที่ยว กล่าวอีกนัยหนึ่ง ความสามารถที่จะรับได้ทางสังคมคือ ความสามารถของสถานที่ท่องเที่ยวที่สามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในจำนวนสูงสุด โดยปกติสถานที่ท่องเที่ยวประเภทอุทยานแห่งชาติและเกาะจะมีความสามารถที่จะรับได้ทางสังคมค่อนข้างต่ำ ตรงกันข้ามกับสถานที่ท่องเที่ยวประเภทชายหาดและเกาะจะมีความสามารถที่จะรับได้ทางสังคมค่อนข้างสูง อย่างไรก็ตามต้องมีการพิจารณาประกอบด้วยว่า สิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยวมีลักษณะเป็นอย่างไร เช่น ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวประเภทเข้าไปเย็นกลับ พักค้างคืนวันสุดสัปดาห์ หรือพักผ่อนระยะยาว

4.3 ความสามารถที่จะรับได้เชิงนิเวศวิทยา หมายถึง ความสามารถของสภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติในบริเวณใกล้เคียงกับสถานที่ที่จะรับได้ต่อการเปลี่ยนแปลงทางนิเวศวิทยาที่เกิดจากการพัฒนาสถานที่ดังกล่าวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาการท่องเที่ยวก็คล้ายกับการพัฒนาเศรษฐกิจลักษณะอื่นที่ควรจะมีการสูญเสียทรัพยากรหรือคุณค่าทางธรรมชาติไปบ้างเพื่อแลกกับสิ่งที่จะเป็นผลจากการพัฒนานั้นๆ ดังนั้น การเกิดผลกระทบเชิงนิเวศวิทยาต่อสถานที่ที่จะพัฒนาจึงเป็นสิ่งที่ไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงได้ สิ่งสำคัญที่ควรได้รับการประเมินคือ ความง่ายต่อการถูกล่าของระบบนิเวศบนพื้นที่ที่จะพัฒนา ถ้าสิ่งมีชีวิตทั้งพืชและสัตว์มีขีดจำกัด ความอดทนกว้างต่อการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยจำกัด การพัฒนา พื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอาจมีผลกระทบเชิงนิเวศวิทยาไม่มากนักในทางตรงข้าม ถ้าการดำรงชีวิตของพืช และสัตว์ในพื้นที่สามารถถูกล่า

ได้ง่ายเพียงการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยจำกัดเพียงเล็กน้อย พื้นที่ดังกล่าวอาจไม่เหมาะสมที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

สรุปได้ว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ประสบความสำเร็จ มีสิ่งที่จะต้องประเมินเพื่อประกอบการตัดสินใจอย่างน้อย 4 ประการ คือ ความปรารถนาของนักท่องเที่ยว ความสามารถในการใช้บริการของนักท่องเที่ยว ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และความสามารถในการรับได้ของพื้นที่

2.6.15 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่น

จากบทคัดย่อรายงานชั่วคราว โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งชาติ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ที่สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ได้ทำการศึกษาเพื่อเสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้มีการเสนอประเด็นใหม่ (Emerging trends and issues) ของการจัดการการท่องเที่ยวไว้ 3 ประการ

ประการแรก การจัดการท่องเที่ยวต้องให้มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมน้อยที่สุด และก่อให้เกิดมูลค่าสูง ต้องมีการลงทุนในการศึกษาความเป็นมา ประวัติศาสตร์ ดำเนินวัฒนธรรมของตนเอง เพื่อตอบสนองความต้องการและมูลค่าการท่องเที่ยวที่สูงกว่า ซึ่งไม่ได้ต้องการแค่ความบันเทิง (Entertainment) แต่ต้องการสาระบันเทิง (Infotainment) ดังนั้นการลงทุนในด้านการท่องเที่ยวก็เหมือนกับการลงทุนด้าน IT คือต้องมีการลงทุนทั้ง เครื่องมือ อุปกรณ์ (Hardware) และ บุคลากร (Humanware)

ประการที่สอง การกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงการวางแผนและการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวจากหน่วยงานของรัฐส่วนกลางไปสู่ส่วนท้องถิ่นมากขึ้น ในปัจจุบันปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับการโอนย้ายงานไปสู่ท้องถิ่นเริ่มเห็นได้ชัดเจนมากขึ้น ได้แก่ ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโครงสร้างการบริหารแบบแยกส่วน การขาดความรู้ทั้งทางเทคนิค ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และการขาดประสบการณ์จัดการการท่องเที่ยวมูลค่าสูง ขาดความรู้ในการวางแผนที่เป็นระบบ ขาดกลไกเชื่อมต่อระหว่างภาคเอกชน กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างส่วนท้องถิ่นด้วยกัน นอกจากนี้งบประมาณเพื่อการรักษาสิ่งแวดล้อมเป็นไปตามขนาดของประชากรท้องถิ่น ไม่เพียงพอกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวหนาแน่น

ประการที่สาม การบริหารจัดการท่องเที่ยวในชุมชนกำลังเป็นที่สนใจมากขึ้น ซึ่งอาจมีทั้งผลดีและผลเสีย โดยเฉพาะด้านการกระจายรายได้ ดังนั้นการเตรียมความ

พร้อมชุมชนและการมีส่วนร่วมของชุมชน จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญในการจัดการบริหารการท่องเที่ยวท้องถิ่นให้ราบรื่นและเป็นธรรม

2.6.16 กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะการบริหารการท่องเที่ยวส่วนท้องถิ่น

ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) การกระจายอำนาจการคลังและการบริหารส่วนท้องถิ่น จะเป็นมิติใหม่ของการพัฒนาศักยภาพการปกครองท้องถิ่นในระยะยาว ซึ่งทำให้อำนาจหน้าที่ของการดูแลแหล่งท่องเที่ยวเป็นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริหารท้องถิ่น ในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานเป็นที่พึงพอใจของนักท่องเที่ยว และสามารถอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวไว้ได้ในระยะยาวในเวลาเดียวกัน ในปัจจุบันประเทศไทยมีองค์การบริหารส่วนจังหวัด 75 แห่ง และมีองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสิ้น 6,746 แห่ง มาตรการภายใต้กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะการบริหารการท่องเที่ยวส่วนท้องถิ่นมีดังต่อไปนี้

1. เตรียมความพร้อม และพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการการท่องเที่ยวให้แก่ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติการ ในส่วนการปกครองท้องถิ่น
2. จัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวระดับจังหวัดเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวในลักษณะของทางด่วนท่องเที่ยว (Tourism fast track) ระดับจังหวัด เพื่อแก้ไขปัญหาการประสานงานด้านการท่องเที่ยวในระดับจังหวัด
3. จัดทำแผนนำร่องด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกับท้องถิ่น
4. สนับสนุนและให้รางวัลแก่สถานที่ท่องเที่ยวที่จัดการให้บริการท่องเที่ยวดีเด่น ในด้านต่าง ๆ อาทิ บริการที่พัก ร้านอาหาร การคมนาคม การรักษาความปลอดภัย ฯลฯ
5. สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรม และศูนย์ข้อมูลทางวิชาการ ให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น

2.6.17 นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดเลย ปี 2544

จังหวัดเลยได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยว ให้เป็นไปตาม “โครงการเมืองเลยน่าอยู่ ผู้คนน่ารัก” และเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาดังกล่าว จังหวัดจึงกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยว จังหวัดเลย ปี 2544 ดังนี้

1. เมืองการท่องเที่ยว จังหวัดเลยมีสถานที่ท่องเที่ยวทั้งประเภทธรรมชาติ ประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุและศาสนา ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ศิลปกรรม รวมทั้งสิ้น 131 แห่ง สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดปี การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

(ททท.) จึงได้จัดทำแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดเลยโดยเฉพาะ โดยกำหนดให้เป็นเมืองศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ขณะนี้ได้จัดตั้งศูนย์ประสานงานด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวที่อาคารที่ว่าการอำเภอเมืองเลย (หลังเก่า) พร้อมกันนี้ยังได้วางแผนประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้เป็นที่รับรู้ ในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และการผจญภัย โดยมีกลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยวทั่วไป ครอบครัว เยาวชน กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และผจญภัย มีตลาดการท่องเที่ยวที่ไทย อังกฤษ เยอรมัน สแกนดิเนเวีย และออสเตรเลีย

2. เมืองการศึกษาแบบ Campus สอนด้วยระบบ IT พื้นที่จังหวัดเลย เป็นภูเขาสูงมีที่ราบลุ่มเชิงเขาบางส่วน จึงเหมาะกับการศึกษา ทักษะศึกษา ลักษณะแบบการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรม ขณะเดียวกันจะต้องนำเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology : IT) เข้ามาประยุกต์ในการเรียนการสอน ขณะนี้มหาวิทยาลัยขอนแก่น สถาบันราชภัฏเลย กำลังค้นคว้าทางเกษตรกรรมเพื่อให้ได้ผลงานทางวิชาการที่จะให้บริการเกี่ยวกับสถานที่ที่ศูนย์การณณ์แก่โครงการศึกษาอบรมต่าง ๆ พร้อมทั้งมีบริการข้อมูลข่าวสาร

3. เมืองไม้ผล ไม้ดอก ไม้ประดับ การปลูกสัตว์ จังหวัดเลยจัดให้มีการส่งเสริมให้มีการปลูกไม้ผล ไม้ดอก ไม้ประดับ และใช้พื้นที่ว่างเปล่าให้เป็นทุ่งหญ้าอาหารสัตว์ ซึ่งจะทำให้มีการรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ได้อย่างสมดุลโดยคำนึงถึงคุณภาพของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เพื่อรักษาเอกลักษณ์ของพื้นที่ จนสามารถรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวในระยะยาวเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

4. เมืองแห่งการค้าชายแดนจังหวัดเลยประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ให้มีการค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้ากันและให้ความร่วมมือในด้านการท่องเที่ยว โดยสนับสนุนเป็นประตู (Gateway) สู่มืองหลวงพระบางทางรถยนต์ นักท่องเที่ยวที่จะไปเที่ยวหลวงพระบางอย่างน้อยต้องพักค้างคืนที่จังหวัดเลย 1 คืน เมื่อคำนึงถึงประชากรของประเทศเพื่อนบ้านที่มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดเลยถึง 2 แขวงมีจุดผ่านทางถาวรและจุดผ่อนปรนถึง 6 จุด ประชากรของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่อาศัยสินค้าผ่านจังหวัดเลยประมาณ 7 แสนคน หากรวมถึงแขวงหลวงพระบางบางส่วนรวมแล้วประมาณ 1 ล้านคน

5. เมืองสุขภาพและฟื้นฟูสุขภาพ จังหวัดเลย มีแผนจัดให้มีการบริการข้อมูลการรักษาสุขภาพ มีสถานที่ที่เหมาะสมกับการออกกำลังกายที่จะฟื้นฟูสุขภาพให้มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการให้บริการนวดแผนโบราณ โดยอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ที่ผ่านการฝึกอบรมมาแล้ว มีการบริการแก่นักท่องเที่ยวด้านการคมนาคมมีการเดินทางไปมาอย่างสะดวก อาทิ ดันไม้ริมทางหลวงแผ่นดินสายสำคัญ ๆ

มีการออกกำลังกายของประชาชน และเยาวชน ในทุก ๆ พื้นที่ทุกหมู่บ้าน ตำบล ชุมชนต่าง ๆ รวมทั้งการนำจักรยานมาใช้ในการท่องเที่ยวฟื้นฟูสุขภาพ

2.6.18 บทบาทของ องค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อภาระหน้าที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบล ที่จะทำให้อุตสาหกรรมบรรลุถึงการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมในท้องถิ่นที่รับผิดชอบ ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลจึงควรมีบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนเองให้ดีที่สุด ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยว 5 บทบาท ดังนี้ คือ

1. บทบาทด้านการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยองค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีบทบาทด้านการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ บทบาทในการจัดทำระบบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว โดยมี ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว เช่น รายชื่อแหล่งท่องเที่ยวและประเภทของแหล่งท่องเที่ยว ที่ตั้งและขนาดของแหล่งท่องเที่ยว การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว จุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว สาธารณูปโภค สาธารณูปการ จำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถจะรองรับได้

2. บทบาทด้านการให้บริการท่องเที่ยว โดยองค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีบทบาทด้านการให้บริการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตน อยู่ 5 ประการ คือ

- 2.1 บทบาทในการให้บริการด้านการขนส่งแก่นักท่องเที่ยว
- 2.2 บทบาทในการให้บริการด้านที่พักแรม
- 2.3 บทบาทในการให้บริการเครื่องดื่ม อาหาร
- 2.4 บทบาทในด้านการให้บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ท้องถิ่น
- 2.5 บทบาทในด้านการจำหน่ายสินค้า และของที่ระลึก

3. บทบาทด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดย องค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีบทบาทด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่ดูแลรับผิดชอบ 4 ประการ คือ

- 3.1 บทบาทในการกำหนดวิธีบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว
- 3.2 บทบาทในการบริหารงานบุคคลดูแลแหล่งท่องเที่ยว
- 3.3 บทบาทในการส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมได้

รับประโยชน์จากการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

3.4 บทบาทในการจัดหาและใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อบริหารจัดการ แหล่งท่องเที่ยว

3.5 บทบาทในการจัดเก็บขยะ

3.6 บทบาทในการจัดระเบียบร้านค้า

4. บทบาทด้านการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยองค์การบริหาร ส่วนตำบล ควรมีบทบาทด้านการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่รับผิดชอบ 4 ประการ คือ

4.1 บทบาทในการจัดทำแผนและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว

4.2 บทบาทในการส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว

4.3 บทบาทในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย ในแหล่งท่องเที่ยว

4.4 บทบาทในการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ที่เกี่ยวข้อง ทั้ง ภาครัฐและภาคเอกชนในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

5. บทบาทด้านตลาดการท่องเที่ยว โดยองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีบทบาทในด้านตลาดการท่องเที่ยว คือ

5.1 บทบาทในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

5.2 บทบาทในการจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยว การจัด รายการนำเที่ยว และการร่วมกิจกรรมที่จังหวัดจัดขึ้น เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

5.3 บทบาทในการจัดรายการนำเที่ยว

สรุปได้ว่า บทบาทของ องค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยว มี 5 บทบาท ประกอบด้วย บทบาทด้านการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว บทบาทด้านการ ให้บริการท่องเที่ยว บทบาทด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว บทบาทด้านการวางแผน พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และบทบาทด้านการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว

2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและความคาดหวัง

วาณี คิตละเอียด (2520 : 82-88) ได้ศึกษาความคาดหวังกับความเป็นจริง เกี่ยวกับบทบาทของบุคคล และสภาพแวดล้อม ในวิทยาลัยตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ของวิทยาลัยครูจันทบุรี และวิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา พบว่า บทบาทที่

เป็นจริงของผู้บริหารแตกต่างกันจาก บทบาทที่อาจารย์ และนักศึกษาคาดหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 บทบาทที่เป็นจริงของอาจารย์แตกต่างจากบทบาทที่ผู้บริหารและนักศึกษาทุกกลุ่มคาดหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

วิทยา วรรณศิริ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของคณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับหมู่บ้านในการพัฒนาชุมชน พบว่า บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงนั้น บทบาทที่คาดหวังมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริง ผู้ศึกษาพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคหลายประการเข้ามาเกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชน เช่น คณะกรรมการมีความรับผิดชอบน้อย ขาดแคลนทุนทรัพย์และวัสดุอุปกรณ์ มีความรู้ ความเข้าใจในงานที่ทำน้อย ได้รับความร่วมมือจากองค์กรภาครัฐ และภาคเอกชนน้อย และขาดการประสานงาน การวางแผนที่ดีร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่เท่าที่ควรจะเป็น

มะลิวัลย์ ยุติธรรม (2531 : 76) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของคณะกรรมการประสานงานสาธารณสุขระดับอำเภอ ตามทัศนคติของผู้บริหารระดับอำเภอ พบว่า ผู้บริหารระดับอำเภอทุกกลุ่มมีทัศนคติต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริงแตกต่างกันแต่ทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังไม่แตกต่างกัน และทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าบทบาทที่ปฏิบัติจริง นอกจากนี้พบว่า ผู้บริหารระดับอำเภอที่มีประสบการณ์การทำงาน และระดับการศึกษาแตกต่างกันมีทัศนคติต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่คาดหวังไม่แตกต่างกัน

ปลื้ม นับถือนุญ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความตระหนัก และบทบาทที่คาดหวังในการมีส่วนร่วมของกรรมการสภาตำบลเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ณ เขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าอ่าวมหาชัยตะวันตก และป่าอ่าวมหาชัยตะวันออก จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า กรรมการสภาตำบลส่วนใหญ่ไม่เคยปฏิบัติตามขั้นตอนการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมที่เคยปฏิบัติจริงในการอนุรักษ์ป่าชายเลนอยู่ในระดับต่ำ ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามความเป็นจริง แต่มีความคาดหวังในการมีส่วนร่วมกิจกรรมสูงกว่าการปฏิบัติจริงทุกกิจกรรม และส่วนใหญ่ไม่เคยมีส่วนร่วมในกิจกรรมการอนุรักษ์ป่าชายเลน มีความคาดหวังที่จะปฏิบัติตามกิจกรรมเท่าเดิม แต่มีจำนวนสูงขึ้นกว่าการปฏิบัติจริงทุกกิจกรรม

นรี วงษ์พิพัฒน์พงษ์ (อ้างถึงใน จันทรา สวัสดิผล, 2540 : 28) ได้ศึกษาบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของผู้นำชุมชนในการจัดเก็บและใช้ประโยชน์ข้อมูลเพื่อพัฒนาชนบท ตามทรรศนะของเจ้าหน้าที่ 4 กระทรวงหลัก จังหวัดนครราชสีมา พบว่า (1) เจ้าหน้าที่ 4 กระทรวงหลัก คาดหวังให้ผู้นำชุมชนมีบทบาทในการ จัดเก็บและใช้ประโยชน์จากข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบทในระดับมาก ผู้นำชุมชนในบทบาทที่ปฏิบัติจริงใน

ระดับปานกลาง (2) บทบาทของผู้นำชุมชนในการจัดเก็บและใช้ประโยชน์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบทนั้น บทบาทที่คาดหวังมากกว่าบทบาทที่เป็นจริง

2.7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบลและการกระจายอำนาจ

ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527 : 51-80) ทำการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของสภาตำบลตามรูปแบบประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 326/2515 พบว่า การบริหารงานของสภาตำบลไม่คล่องตัว ไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากกรรมการสภาตำบลส่วนมากมีความรู้ในระดับต่ำ ขาดความรู้ในระเบียบกฎหมายและวิชาการต่าง ๆ เช่น ความรู้ด้านการวางแผนจัดทำโครงการ นอกจากนี้กรรมการสภาตำบลที่รับตำแหน่งใหม่ ๆ ยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในตำแหน่งที่ปฏิบัติ

ชัยยศ ศิริรัตนนบวร (2531: 68) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของกรรมการสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งได้ชี้ให้เห็นว่าปัญหาบุคลากรของสภาตำบลประการหนึ่งคือ ระดับความรู้พื้นฐานค่อนข้างต่ำ เป็นปัญหามากในด้านเทคนิคการพัฒนา เช่น การวางแผนหรือจัดทำโครงการที่ถูกต้องตามหลักวิชาการสมัยใหม่ และการดำเนินการอย่างทั่วถึง

กุลวัลย์ สุภัทธพาทิผล (2543 : 135) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการวางแผนพัฒนาสตรี พบว่า ในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ ในส่วนที่ต้องทำ อบต.ส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ทุกข้อ แต่สำหรับอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในส่วนที่อาจจัดทำพบว่า ในเรื่องของการส่งเสริมการท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีระดับปฏิบัติงานในระดับที่ไม่ทำ

2.7.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

พงษ์อนันต์ สรรพานิช (2526 : 27) ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบของการท่องเที่ยวที่กระทบต่อประชาชนชาวภูเก็ท ทั้งในด้านดีและด้านไม่ดี พบว่าในด้านดีนั้น ชาวภูเก็ทยอมรับว่า การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการสร้างงานและอาชีพแก่ประชาชนท้องถิ่นและนำความเจริญมาสู่ท้องถิ่น ส่วนในด้านไม่ดีนั้น คือ การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาค่าครองชีพและอาชญากรรม

ณัฐพร แสงประดับ (2527 : 27) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่เป็นผลจากการพัฒนาการท่องเที่ยว : ศึกษากรณีหมู่บ้านบ่อสร้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยสรุปได้ว่าการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการจ้างงาน การเพิ่มพูนรายได้ การเปลี่ยนแปลงอาชีพของประชากร การย้ายถิ่น การ-

เปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้ที่ดินจากเกษตรกรรมไปสู่พานิชยกรรม และบริการ รวมทั้งก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีแก่ชาวบ่อสร้าง

สันทัด เสริมศรี และคณะ (2529 : 28) ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสังคมและวัฒนธรรม กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าอิทธิพลของการท่องเที่ยวที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม แบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ (1) อิทธิพลการท่องเที่ยวที่มีผลโดยตรงต่อสังคมและวัฒนธรรมในด้านการสร้างงาน การสร้างอาชีพ รายได้ ราคาสินค้าและการเปลี่ยนแปลงทางประเพณี (2) อิทธิพลการท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นปัจจัยร่วมกับอิทธิพลอื่น ๆ การเปลี่ยนแปลง ดังกล่าว คือ ความสัมพันธ์ทางสังคม มลภาวะ การย้ายถิ่น โสเภณี อาชญากรรม การใช้ภาษาพื้นเมือง กิจกรรมทางศาสนา การแต่งกาย การรับประทานอาหาร คนตรี และค่านิยม (3) อิทธิพลการท่องเที่ยวที่เป็นตัวเร่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วหรือเพิ่มมากขึ้น เช่น การมีโสเภณี การมีอาชญากรรม ศิลปะ การใช้ภาษาและค่านิยม

เนาวรัตน์ พลายน้อย และคณะ (2537 : 36) ได้ทำการวิจัยพฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า การที่นักท่องเที่ยวจะตัดสินใจไปท่องเที่ยวยังสถานที่ใดนั้นขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวและความปลอดภัยความสะดวกในการเดินทาง เป็นเกณฑ์สำคัญที่นักท่องเที่ยวใช้ประกอบการตัดสินใจ

คุชฎี นรศาสด (2538 : 88) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของศูนย์กามโรคและโรคเอดส์ ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการและหัวหน้างาน พบว่า ผู้อำนวยการมีความคิดเห็นต่อบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าบทบาทที่ปฏิบัติจริง โดยบทบาทที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง บทบาทที่คาดหวังอยู่ในระดับสูง ทั้งในแต่ละด้านและรวมทุกด้าน

อนงค์ลักษณ์ จันทร์สาม (2536 : 139) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้นิเทศงานสาธารณสุขผสมผสานระดับจังหวัด ในเขต 7 พบว่า บทบาทที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง และบทบาทที่คาดหวังอยู่ในระดับสูงและมีความแตกต่างกันทั้งตามความคิดเห็นของผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศระดับอำเภอ ยกเว้นบทบาทที่คาดหวังด้านการจัดองค์การไม่แตกต่างกัน

พรรณี บุญซัด (2530 : 130) ได้ศึกษาบทบาทและการบริหารงานของหัวหน้าฝ่ายสุขภาพ และอนามัยสิ่งแวดล้อม ตามทัศนะของผู้บริหารงานสาธารณสุขอำเภอในภาคใต้ พบว่า ทัศนะต่อบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าบทบาทที่ปฏิบัติจริง และแต่ละกลุ่มมี

ทัศนคติต่อบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงแตกต่างกัน โดยทัศนคติของสาธารณชนสูง
 อ้าเภอสูงกว่าทัศนคติของผู้อำนวยความสะดวก โรงพยาบาลชุมชน

นิพล เชื้อเมืองพาน (อ้างถึงใน จินตนา พงษ์ถิ่นทองงาม, 2543 : 46) ได้ทำ
 การวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา :
 วนอุทยานภูชี้ฟ้า จังหวัดเชียงราย” พบว่า ยังขาดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน ไม่มีการอบรมให้
 ความรู้แก่คนในท้องถิ่นและมัคคุเทศก์ ขาดการสื่อความหมายแก่นักท่องเที่ยว ขาดการมี
 ส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นในระดับการตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติการ และการร่วมประเมินผล
 คงมีแต่ส่วนร่วมในผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว แนวทางการจัดการในแหล่งท่องเที่ยว คือ
 ควรมีรูปแบบการบริหาร โดยกระจายอำนาจไปในระดับท้องถิ่นและให้ท้องถิ่นเข้ามามี
 ส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่ภายใต้หลักการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเน้นทั้งการให้บริการ
 และการทำความเข้าใจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ รวมทั้งการ
 ได้รับผลประโยชน์อย่างเหมาะสม

ปริญญา พรหมมินทร์ (2543 : 104) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “บทบาทของสมาชิก
 องค์กรบริหารส่วนตำบล ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า
 บทบาทของสมาชิกองค์กรบริหารส่วนตำบลในด้านการจัดกิจกรรม การจัดอบรม
 การรณรงค์เผยแพร่ การพัฒนาบุคลากร การติดตามประเมินผล และการบริหารจัดการ
 การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อยู่ในระดับน้อย ส่วนใหญ่อยู่ในระดับไม่ปฏิบัติเลย นอกจากนั้นยัง
 พบว่า สมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนตำบลที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งต่างกัน จะมี
 บทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต่างกัน แต่สมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วน
 ตำบลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน อายุต่างกัน จะมีบทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิง
 อนุรักษ์ไม่แตกต่างกัน

จากผลการศึกษาวิจัยของบุคคล หรือคณะบุคคล ได้ทำการศึกษา และผู้ศึกษาวิจัยได้
 รวบรวมมาไว้ในเอกสารฉบับนี้ จะเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริง
 และบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยว : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์กรบริหารส่วน
 ตำบล จังหวัดเลย เพื่อหาคำตอบในข้อสงสัยต่าง ๆ และสามารถนำปัญหาหรือจุดอ่อนต่าง ๆ
 นำมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งจะช่วยให้องค์กรบริหารส่วนตำบล สามารถแสดงบทบาทในการ
 พัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

2.8 กรอบแนวคิดของการวิจัย

การกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากการวิจัยเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลมีอยู่น้อย โดยเฉพาะบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยว ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีลักษณะงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยสำหรับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาได้กำหนดไว้ดังนี้

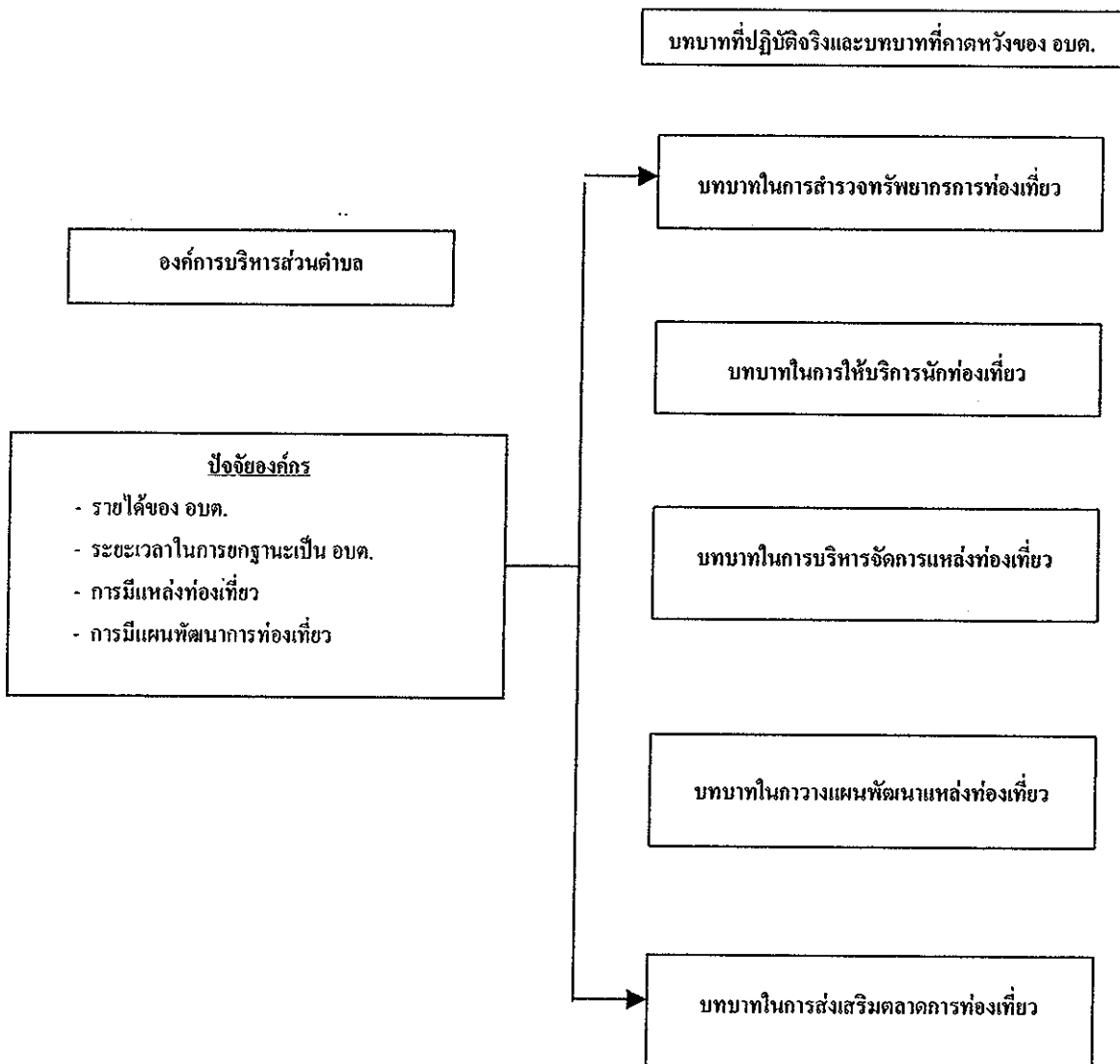
2.8.1 ตัวแปรต้น (Independent variables)

เป็นตัวแปรที่คาดว่า จะมีความสัมพันธ์กับบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบล และบทบาทที่คาดหวังของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีแหล่งท่องเที่ยวกับไม่มีแหล่งท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนตำบลที่กำหนดกับไม่กำหนดแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี (พ.ศ. 2545-2549)

2.8.2 ตัวแปรตาม (Dependent variables)

ตัวแปรตาม คือบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบล และบทบาทที่คาดหวังของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยว

กรอบแนวคิดของการวิจัย

แผนภูมิที่ 4 กรอบแนวคิดของการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิจัยเรื่อง บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยว : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากผู้ปฏิบัติหน้าที่ใน องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย 42 แห่ง จำนวน 336 คน และ ประชาชน 126 คน ผู้ศึกษาวิจัยจะนำเสนอผลการศึกษาเป็น 6 ส่วนคือ

ผลการศึกษาเชิงปริมาณ

4.1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบล และ ประชาชน

4.2 บทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยว

4.2.1 บทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบล

4.2.2 บทบาทที่คาดหวังของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบล

โดยจะนำเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว บทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว บทบาทในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว บทบาทในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว และบทบาทในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว

4.3 การพิสูจน์สมมติฐาน

4.4 ปัญหา อุปสรรค

ผลการศึกษาโดยใช้เทคนิคการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

4.5 ผลการศึกษาที่ได้จากการสนทนากลุ่ม

4.6 ผลการศึกษาที่ได้จากการเสวนา

ผลการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ

4.1 ข้อมูลทั่วไป

4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย จำนวนและสัดส่วนเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล ตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ความรู้เกี่ยวกับนโยบายการท่องเที่ยวของรัฐบาลและของจังหวัดเลย การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว การเดินทางไปศึกษาดูงานด้านการท่องเที่ยว รายได้ต่อปีขององค์การบริหารส่วนตำบล ระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล การมีแหล่งท่องเที่ยวกับไม่มีแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล การมีแผนพัฒนาการท่องเที่ยวกับไม่มีแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี (พ.ศ. 2545 – 2549) ตอบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งมีข้อมูลแสดงไว้ในตาราง ดังนี้

ตารางที่ 3 จำนวน ค่าร้อยละ สัดส่วนเพศของกลุ่มตัวอย่าง

เพศ	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	296	88.1
หญิง	40	11.9
รวม	336	100

จากตารางที่ 3 กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 336 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 88.1 ที่เป็นเพศหญิงมีเพียงร้อยละ 11.9

ตารางที่ 4 จำนวน ค่าร้อยละ อายุของกลุ่มตัวอย่าง

อายุ	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 35 ปี	85	25.3
36 - 47 ปี	167	49.7
48 - 59 ปี	61	18.2
60 ปีขึ้นไป	23	6.8
รวม	336	100

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ ระหว่าง 36 - 47 ปี คิดเป็น ร้อยละ 49.7 รองลงมา มีอายุน้อยกว่า 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.3 อายุระหว่าง 48 - 59 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.2 และอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 6.8

ตารางที่ 5 จำนวน ค่าร้อยละ ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับการศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	263	78.3
ปริญญาตรี	70	20.8
สูงกว่าปริญญาตรี	3	0.9
รวม	336	100

จากตารางที่ 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 78.3 รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 20.8 และสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็น ร้อยละ 0.9

ตารางที่ 6 จำนวน ค่าร้อยละ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่าง

ระยะเวลา ในการดำรงตำแหน่ง	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ปี	89	26.5
1-2 ปี	95	28.3
3-4 ปี	69	20.5
5-6 ปี	79	23.5
6 ปีขึ้นไป	4	1.2
รวม	336	100

จากตารางที่ 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นระยะเวลา 1-2 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.3 รองลงมาคือ น้อยกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.5 ระยะเวลา 5-6 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.5 ระยะเวลา 3-4 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.5 และระยะเวลามากกว่า 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.2

ตารางที่ 7 จำนวน ค่าร้อยละ ตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่าง

ตำแหน่ง	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน	ร้อยละ
ประธานกรรมการบริหาร อบต.	42	12.5
กรรมการบริหาร อบต.	84	25.0
ประธานสภา อบต.	42	12.5
รองประธานสภา อบต.	42	12.5
เลขานุการสภา อบต.	42	12.5
ปลัด อบต.	42	12.5
สมาชิก อบต.	42	12.5
รวม	336	100

จากตารางที่ 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหาร คิดเป็นร้อยละ 25 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ดำรงตำแหน่ง ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ไม่ดำรงตำแหน่งในฝ่ายบริหารและฝ่ายสภา มีจำนวนตำแหน่งละเท่าๆ กัน คิดเป็นร้อยละ 12.5

ตารางที่ 8 จำนวน คำร้อยละ ระดับความรู้เรื่องการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความรู้ เรื่องการท่องเที่ยว	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน	ร้อยละ
มาก	38	11.3
ปานกลาง	251	74.7
น้อย	47	14.0
รวม	336	100

จากตารางที่ 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดว่าตนเองมีระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 74.7 รองลงมา คิดว่าตนเองมีระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 14.0 และคิดว่าตนเองมีระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 11.3

ตารางที่ 9 จำนวน คำร้อยละ ระดับความรู้เรื่องนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของ
รัฐบาล และของจังหวัดเลย

ระดับความรู้ เรื่องนโยบายการส่งเสริม การท่องเที่ยวของรัฐบาล และของจังหวัดเลย	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน	ร้อยละ
มาก	40	11.9
ปานกลาง	225	67.0
น้อย	71	21.1
รวม	336	100

จากตารางที่ 9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดว่าตนเองมีระดับความรู้เกี่ยวกับ
นโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลและของจังหวัดเลย ในระดับปานกลาง คิดเป็น
ร้อยละ 67 รองลงมาคิดว่าตนเองมีระดับความรู้เกี่ยวกับนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของ
รัฐบาลและของจังหวัดเลย ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 21.1 และคิดว่าตนเองมีระดับ
ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 11.9

ตารางที่ 10 จำนวน คำร้อยละ การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว

การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับ การพัฒนาการท่องเที่ยว	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคย	204	60.7
เคย 1 ครั้ง	80	23.8
เคย 2 ครั้ง	28	8.3
เคย 3 ครั้ง	8	2.4
มากกว่า 3 ครั้ง	16	4.8
รวม	336	100

จากตารางที่ 10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 60.7 รองลงมาเคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว จำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 23.8 เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 8.3 เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.4 และเคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวจำนวนมากกว่า 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.8

ตารางที่ 11 จำนวน คำร้อยละ การศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่อื่น

การศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่อื่น	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน	ร้อยละ
เคย	112	33.3
ไม่เคย	224	66.7
รวม	336	100

จากตารางที่ 11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่อื่น คิดเป็นร้อยละ 66.7 โดยมีผู้ที่เคยเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่อื่นเพียงร้อยละ 33.3

ตารางที่ 12 จำนวน คำร้อยละ รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อปี

รายได้ต่อปีของ อบต.	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน	ร้อยละ
1 – 3 ล้านบาท	148	44.0
มากกว่า 3 ล้านบาท	188	56.0
รวม	336	100

จากตารางที่ 12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้มากกว่า 3 ล้านบาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 56 รองลงมาคือองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ 1 – 3 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 44

ตารางที่ 13 จำนวน ค่าร้อยละ ระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล

ระยะเวลา ในการยกฐานะเป็น อบต.	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน	ร้อยละ
1 – 3 ปี	40	11.9
มากกว่า 3 ปี	296	88.1
รวม	336	100

จากตารางที่ 13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มากกว่า 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 88.1 รองลงมาคือ องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล 1 – 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.9

ตารางที่ 14 จำนวน ค่าร้อยละ แหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ
องค์การบริหารส่วนตำบล

แหล่งท่องเที่ยว	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน	ร้อยละ
มี	215	64.0
ไม่มี	121	36.0
รวม	336	100

จากตารางที่ 14 พบว่า องค์กรบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ คิดเป็นร้อยละ 64 รองลงมา คือ องค์กรบริหารส่วนตำบล ที่ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ คิดเป็นร้อยละ 36

ตารางที่ 15 จำนวน คำร้อยละ การกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนา องค์กรบริหารส่วนตำบล 5 ปี (พ.ศ. 2545 – 2549)

การกำหนดแผนพัฒนา การท่องเที่ยว ไว้ในแผนพัฒนาองค์กร บริหารส่วนตำบล 5 ปี	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน	ร้อยละ
มี	296	88.1
ไม่มี	40	11.9
รวม	336	100

จากตารางที่ 15 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาองค์กรบริหารส่วนตำบล 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 88.1 รองลงมา คือ องค์กรบริหารส่วนตำบลที่ไม่มีกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนา องค์กรบริหารส่วนตำบล 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.9

4.1.2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนซึ่งไม่เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษา ซึ่งมีข้อมูลแสดงไว้ในตารางดังนี้

ตารางที่ 16 จำนวน ค่าร้อยละ สัดส่วนเพศของประชากรกลุ่มตัวอย่าง

เพศ	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	69	63.3
หญิง	40	36.7
รวม	126	100

จากตารางที่ 16 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็น ร้อยละ 63.3 ในส่วนที่เป็นเพศหญิง มีเพียงร้อยละ 36.7

ตารางที่ 17 จำนวน ค่าร้อยละ อายุของประชากรกลุ่มตัวอย่าง

อายุ	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน	ร้อยละ
17 - 28 ปี	25	19.8
29 - 40 ปี	58	46.0
41 - 52 ปี	36	28.6
53 - 64 ปี	7	5.6
รวม	126	100

จากตารางที่ 17 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ ระหว่าง 29 - 40 ปี คิดเป็น ร้อยละ 46.0 รองลงมา มีอายุระหว่าง 41 - 52 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.6 อายุระหว่าง 17 - 28 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.8 และอายุระหว่าง 53 - 64 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.6

ตารางที่ 18 จำนวน ค่าร้อยละ ระดับการศึกษาของประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ระดับการศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	98	77.8
ปริญญาตรี	24	19.0
สูงกว่าปริญญาตรี	4	3.2
รวม	126	100

จากตารางที่ 18 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 77.8 รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 19 และสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 3.2

4.2 บทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนนี้จะนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวใน 2 บทบาท คือ

4.2.1 บทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยว ประกอบด้วย บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว บทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว บทบาทในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว บทบาทในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และบทบาทในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 19 จำนวน คำร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทรวมของบทบาทที่ปฏิบัติจริง ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว บทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว บทบาทในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว บทบาทในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและบทบาทในการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว

บทบาทที่ปฏิบัติจริง ในการพัฒนาการท่องเที่ยว	ระดับการปฏิบัติเมื่อเปรียบเทียบกับ ภารกิจที่ดำเนินการ (N=336)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	ปฏิบัติ มาก	ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ			
1. บทบาทในการสำรวจ ทรัพยากร การท่องเที่ยว	22 (6.5)	90 (26.8)	130 (38.7)	94 (28.0)	2.81	0.89	ปาน กลาง
2. บทบาทในการให้ บริการนักท่องเที่ยว	108 (32.1)	102 (30.4)	77 (22.9)	49 (14.6)	2.25	1.04	ปาน กลาง
3. บทบาทในการ บริหารจัดการ แหล่งท่องเที่ยว	68 (20.2)	108 (32.1)	93 (27.7)	67 (19.9)	2.48	1.05	ปาน กลาง
4. บทบาทในการ วางแผนพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว	44 (13.1)	85 (25.3)	124 (36.9)	83 (24.7)	2.68	0.98	ปาน กลาง
5. บทบาทในการ ส่งเสริมการตลาด การท่องเที่ยว	104 (31.0)	135 (40.2)	71 (21.1)	26 (7.7)	2.19	0.94	ปาน กลาง
รวม					2.48	0.98	ปาน กลาง

จากตารางที่ 19 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบล มีการแสดงบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยว ทั้ง 5 บทบาท อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละบทบาท พบว่า บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.81$) รองลงมาคือ บทบาทในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.68$) บทบาทในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.48$) บทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.25$) และ บทบาทในการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.19$) ตามลำดับ

ตารางที่ 20 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว

บทบาทที่ปฏิบัติจริง ในการสำรวจทรัพยากร การท่องเที่ยว	ระดับการปฏิบัติเมื่อเปรียบเทียบกับ ภารกิจที่ดำเนินการ (N=336)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	ปฏิบัติ มาก	ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ			
1. การสำรวจแหล่ง ท่องเที่ยวในพื้นที่ รับผิดชอบ	77 (22.9)	175 (52.1)	65 (19.3)	19 (5.7)	2.92	0.80	ปาน กลาง
2. การวางแผนสำรวจ แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ รับผิดชอบ	85 (25.3)	147 (43.8)	78 (23.2)	26 (7.7)	2.87	0.88	ปาน กลาง
3. การจัดเก็บรวบรวม ข้อมูลพื้นฐานของ แหล่งท่องเที่ยว เช่น ที่ตั้ง ขนาด ลักษณะ เฉพาะ จุดเด่น ความ สามารถในการรองรับ นักท่องเที่ยว	58 (17.3)	149 (44.3)	102 (30.4)	27 (8.0)	2.71	0.85	ปาน กลาง

ตารางที่ 20 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามระดับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว (ต่อ)

บทบาทที่ปฏิบัติจริง ในการสำรวจทรัพยากร การท่องเที่ยว	ระดับการปฏิบัติเมื่อเปรียบเทียบกับ ภารกิจที่ดำเนินการ (N=336)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	ปฏิบัติ มาก	ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ			
4. การกำหนดแนวทาง พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเป็น ประเภท เช่น แหล่งท่อง เที่ยวประเภทวัด , โบราณ สถาน ประเภทธรรมชาติ และประเภทสวนเกษตร	75 (22.3)	144 (42.9)	97 (28.9)	20 (6.0)	2.82	0.85	ปาน กลาง
5. การสำรวจสิ่งอำนวยความสะดวก ด้าน สาธารณูปโภค และ สาธารณูปการ เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ โทรสาร ที่พัก ร้านอาหาร สถาน พยาบาล สถานีตำรวจ	97 (28.9)	132 (39.3)	83 (24.7)	24 (7.1)	2.90	0.90	ปาน กลาง
6. การสำรวจพื้นที่ทางการ เกษตร เพื่อพัฒนาให้ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตรกรรม เช่น การ ปลูกพืชเพื่อดึงดูดใจนัก ท่องเที่ยวให้ไปเที่ยวชม	65 (19.3)	127 (37.8)	104 (31.0)	40 (11.9)	2.66	0.99	ปาน กลาง

ตารางที่ 20 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามระดับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว (ต่อ)

บทบาทที่ปฏิบัติจริง ในการสำรวจทรัพยากร การท่องเที่ยว	ระดับการปฏิบัติเมื่อเปรียบเทียบกับ ภารกิจที่ดำเนินการ (N=336)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	ปฏิบัติ มาก	ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ			
7. การสำรวจพื้นที่ทาง ธรรมชาติ เพื่อพัฒนาให้ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ เช่น การเดินป่า การเที่ยวดำ การเที่ยว น้ำตก	85 (25.3)	142 (42.3)	74 (22.0)	35 (10.4)	2.82	0.93	ปาน กลาง
8. การสำรวจภูมิปัญญา ท้องถิ่น วัฒนธรรมพื้น บ้าน ที่แสดงถึงวิถีชีวิต ของคนในท้องถิ่น เพื่อ พัฒนาให้เป็นแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น ประเพณีการละเล่น ผีตาโขน บั้งไฟพญานาค	96 (28.6)	128 (38.1)	80 (23.8)	32 (9.5)	2.86	0.94	ปาน กลาง
9. การสำรวจจุดเด่นของ ผลผลิตในท้องถิ่น เพื่อ พัฒนาให้เป็นสินค้าที่ ระลึกของแหล่งท่องเที่ยว	93 (27.7)	143 (42.6)	67 (19.9)	33 (9.8)	2.88	0.93	ปาน กลาง

ตารางที่ 20 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามระดับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว (ต่อ)

บทบาทที่ปฏิบัติจริง ในการสำรวจทรัพยากร การท่องเที่ยว	ระดับการปฏิบัติเมื่อเปรียบเทียบกับ ภารกิจที่ดำเนินการ (N=336)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	ปฏิบัติ มาก	ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ			
10. การประสานหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในการสำรวจ แหล่งท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงาน ป่าไม้ สำนักงานเกษตร สภาวัฒนธรรม	54 (16.1)	161 (47.9)	85 (25.3)	36 (10.7)	2.69	0.87	ปาน กลาง
รวม					2.81	0.89	ปาน กลาง

จากตารางที่ 20 พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 42 แห่ง
จำนวน 336 คน ทั้งหมดแสดงบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว ใน
ระดับปานกลาง

เมื่อนำมาแยกพิจารณาเป็นรายชื่อและจัดลำดับค่า \bar{X} จากมากไปหาน้อย สามารถ
เรียงลำดับได้ดังนี้ การสำรวจแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ ($\bar{X} = 2.92$) การสำรวจ
สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา
โทรศัพท์ โทรสาร ที่พัก ร้านอาหาร สถานพยาบาล สถานีตำรวจ ($\bar{X} = 2.90$) การ
สำรวจจุดเด่นของผลิตภัณฑ์ในพื้นที่รับผิดชอบ ($\bar{X} = 2.88$) การวางแผนสำรวจแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ ($\bar{X} = 2.87$) การสำรวจ
ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมพื้นบ้าน ที่แสดงถึงวิถีชีวิตของคนในพื้นที่เพื่อพัฒนาให้เป็น
แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น ประเพณีการละเล่นผีตาโขน บั้งไฟพญานาค

($\bar{X} = 2.86$) การสำรวจพื้นที่ทางธรรมชาติ เพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เช่นการเดินป่า การเที่ยวถ้ำ การเที่ยวน้ำตก ($\bar{X} = 2.82$) การกำหนดแนวทางพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเป็นประเภท เช่น แหล่งท่องเที่ยวประเภทวัด โบราณสถาน ประเภทธรรมชาติ และประเภทสวนเกษตร ($\bar{X} = 2.82$) การวางแผนจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ที่ตั้ง ขนาด ลักษณะเฉพาะ จุดเด่น ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.71$) การประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสำรวจแหล่งท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานป่าไม้ สำนักงานเกษตร สภาวัฒนธรรม ($\bar{X} = 2.69$) และการสำรวจพื้นที่ทางการเกษตรเพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น การปลูกพืชเพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้ไปเที่ยวชม ($\bar{X} = 2.66$)

ตารางที่ 21 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามระดับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการให้บริการนักท่องเที่ยว

บทบาทที่ปฏิบัติจริง ในการให้บริการ นักท่องเที่ยว	ระดับการปฏิบัติเมื่อเปรียบเทียบกับ ภารกิจที่ดำเนินการ (N=336)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	ปฏิบัติ มาก	ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ			
1. การเตรียมความพร้อม ในเรื่อง ยานพาหนะ เช่น รถโดยสาร รถประจำ ทาง ในการรับส่งนัก ท่องเที่ยวไปยังแหล่ง ท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ และเหมาะสม	36 (10.7)	62 (18.5)	136 (40.5)	102 (30.4)	2.10	0.95	ปาน กลาง

ตารางที่ 21 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามระดับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการให้บริการนักท่องเที่ยว (ต่อ)

บทบาทที่ปฏิบัติจริง ในการให้บริการ นักท่องเที่ยว	ระดับการปฏิบัติเมื่อเปรียบเทียบกับ ภารกิจที่ดำเนินการ (N=336)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	ปฏิบัติ มาก	ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ			
2. การเตรียมความพร้อม ในเรื่อง ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า ร้าน จำหน่ายของที่ระลึก แก่นักท่องเที่ยวอย่าง เหมาะสม	35 (10.4)	108 (32.1)	114 (33.9)	79 (23.5)	2.29	0.94	ปาน กลาง
3. มีระบบการควบคุม ดูแล การให้บริการของ ผู้ประกอบการ ให้เกิด ความชื่นชม ความ ประทับใจแก่นักท่อง เที่ยว เช่น การคิดค่า บริการอย่างเหมาะสม และเป็นธรรม	48 (14.3)	100 (29.8)	111 (33.0)	77 (22.9)	2.35	0.99	ปาน กลาง
4. การจัดไกด์ หรือ มัคคุเทศก์ ที่มีความ สามารถไว้ให้บริการแก่นัก ท่องเที่ยว เพื่อ แนะนำและพาเที่ยวชม แหล่งท่องเที่ยว	38 (11.3)	47 (14.0)	99 (29.5)	152 (45.2)	1.91	1.02	น้อย

ตารางที่ 21 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามระดับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการให้บริการนักท่องเที่ยว (ต่อ)

บทบาทที่ปฏิบัติจริง ในการให้บริการ นักท่องเที่ยว	ระดับการปฏิบัติเมื่อเปรียบเทียบกับ ภารกิจที่ดำเนินการ (N=336)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	ปฏิบัติ มาก	ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ			
5. การอบรม ฝึก หรือ มัคคุเทศก์ ให้มีจิตสำนึก มีคุณธรรม มีจรรยา บรรณ มีความรู้เกี่ยวกับ แหล่งท่องเที่ยวในการ ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	38 (11.3)	34 (10.1)	84 (25.0)	180 (53.6)	1.81	1.09	น้อย
6. การจัดระบบรักษา ความปลอดภัยในชีวิต และ ทรัพย์สินให้แก่ นักท่องเที่ยว	74 (22.0)	69 (20.5)	80 (23.8)	113 (33.6)	2.34	1.26	ปาน กลาง
7. การจัดให้ชุมชนมีส่วน ร่วมในการรักษาความ ปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สินของนักท่อง เที่ยว โดยมีภารกิจใน การสอดส่องดูแลตาม สถานที่ ท่องเที่ยวต่างๆ	74 (22.0)	92 (27.2)	103 (30.7)	67 (19.9)	2.5 4	1.15	ปาน กลาง

ตารางที่ 21 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามระดับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการให้บริการนักท่องเที่ยว (ต่อ)

บทบาทที่ปฏิบัติจริง ในการให้บริการ นักท่องเที่ยว	ระดับการปฏิบัติเมื่อเปรียบเทียบกับ ภารกิจที่ดำเนินการ (N=336)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	ปฏิบัติ มาก	ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ			
8. การประสานความ ร่วมมือไปยังสถานี ตำรวจภูธรในพื้นที่เพื่อ ส่งเจ้าหน้าที่ มาดูแลเรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของนัก ท่องเที่ยว	74 (22.0)	90 (27.2)	94 (27.6)	78 (23.2)	2.48	1.08	ปาน กลาง
9. การประสานความร่วมมือ ไปยังสำนักงาน สาธารณสุข , สถาน พยาบาลในพื้นที่เพื่อเข้า มาดูแล และ ป้องกัน ใน เรื่องโรคร้าย ไข้เจ็บ โรคระบาด ในแหล่งท่อง เที่ยว	67 (19.9)	94 (28.0)	105 (31.3)	70 (20.8)	2.47	1.03	ปาน กลาง
10. การประสานความร่วมมือ ไปยังสำนักงาน สาธารณสุข ,สถาน พยาบาล ในพื้นที่ เพื่อ เข้ามาดูแล เรื่องความ สะอาดของอาหาร	51 (15.2)	104 (31.0)	108 (32.1)	73 (21.7)	2.40	0.99	ปาน กลาง

ตารางที่ 21 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามระดับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการให้บริการนักท่องเที่ยว (ต่อ)

บทบาทที่ปฏิบัติจริง ในการให้บริการ นักท่องเที่ยว	ระดับการปฏิบัติเมื่อเปรียบเทียบกับ ภารกิจที่ดำเนินการ (N=336)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	ปฏิบัติ มาก	ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ			
11. การจัดเตรียมอุปกรณ์ และบุคลากรเกี่ยวกับ การบรรเทาสาธารณ ภัยในแหล่งท่องเที่ยว เช่น เครื่องชูชีพ เครื่องดับเพลิง เครื่อง มือเตือนภัย เครื่องมือ ทางการแพทย์เบื้องต้น อาทิ เปลสนาม ยา รักษาโรคไว้ให้บริการ แก่นักท่องเที่ยว	30 (8.9)	71 (21.1)	116 (34.5)	119 (35.4)	2.04	0.96	ปาน กลาง
รวม					2.25	1.04	ปาน กลาง

จากตารางที่ 21 พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 42 แห่ง
จำนวน 336 คน ส่วนใหญ่แสดงบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการให้บริการนักท่องเที่ยว ใน
ระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 4 และข้อ 5 ที่ปฏิบัติในระดับน้อย

เมื่อนำมาแยกพิจารณาเป็นรายข้อ และจัดลำดับค่า \bar{X} จากมากไปหาน้อย สามารถ
เรียงลำดับได้ ดังนี้ การจัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการรักษาความปลอดภัยในชีวิต และ
ทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว โดยมีภารกิจในการสอดส่องดูแลตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ (\bar{X}
= 2.54) การประสานความร่วมมือไปยังสถานีตำรวจในพื้นที่เพื่อส่งเจ้าหน้าที่มาดูแล

เรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.48$) การประสานความร่วมมือไปยังสำนักงานสาธารณสุข สถานพยาบาลในพื้นที่เพื่อเข้ามาดูแล และป้องกันในเรื่องโรคภัยไข้เจ็บ โรคระบาดในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.47$) การประสานความร่วมมือไปยังสำนักงานสาธารณสุข สถานพยาบาลเพื่อเข้ามาดูแล เรื่องความสะอาดของอาหาร ($\bar{X} = 2.40$) มีระบบการควบคุม ดูแล การให้บริการของผู้ประกอบการให้เกิดความชื่นชม ความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว เช่น การคิดค่าบริการอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม ($\bar{X} = 2.35$) การจัดระบบรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินให้แก่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.34$) การเตรียมความพร้อมในเรื่อง ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า ร้านจำหน่ายของที่ระลึกไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.29$) การเตรียมความพร้อมในเรื่อง ยานพาหนะ เช่น รถโดยสารรถประจำทางในการรับส่งนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและเหมาะสม ($\bar{X} = 2.10$) และการจัดเตรียมอุปกรณ์และบุคลากรเกี่ยวกับการบรรเทาสาธารณภัยในแหล่งท่องเที่ยว เช่น เครื่องชูชีพ เครื่องดับเพลิง เครื่องมือเตือนภัย เครื่องมือทางการแพทย์เบื้องต้น อาทิ เปลสนาม ยารักษาโรคไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.04$) การจัดไกด์ หรือ มัคคุเทศก์ ที่มีความสามารถไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เพื่อแนะนำและพาเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 1.91$) และการอบรม ไกด์ หรือ มัคคุเทศก์ ให้มีจิตสำนึก มีคุณธรรม มีจรรยาบรรณ มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 1.81$)

ตารางที่ 22 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามระดับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

บทบาทที่ปฏิบัติจริง ในการบริหารจัดการ แหล่งท่องเที่ยว	ระดับการปฏิบัติเมื่อเปรียบเทียบกับ ภารกิจที่ดำเนินการ (N=336)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	ปฏิบัติ มาก	ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ			
1. การแต่งตั้งบุคลากร เฉพาะ เพื่อรับผิดชอบ ดูแลรักษาแหล่งท่อง เที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ	47 (14.0)	82 (24.4)	82 (24.4)	125 (37.2)	2.15	1.08	ปาน กลาง
2. การจัดเก็บค่าบริการใน การเที่ยวชมแหล่งท่อง เที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ	33 (9.8)	55 (16.4)	70 (20.8)	178 (53.0)	1.85	1.10	น้อย
3. การกำหนดกฎระเบียบ สำหรับร้านค้าที่จะเข้า ไปจำหน่ายสินค้าใน แหล่งท่องเที่ยว	38 (11.3)	59 (17.6)	88 (26.2)	151 (44.9)	1.95	1.04	น้อย
4. การชักชวนประชาชน ในชุมชนให้เข้ามา มีส่วนร่วมในการพัฒนา ฟื้นฟู และอนุรักษ์แหล่ง ท่องเที่ยว	119 (35.4)	123 (36.6)	56 (16.7)	38 (11.3)	2.96	0.99	ปาน กลาง
5. การชักชวนให้ ประชาชนมีส่วนร่วมใน การวางแผนพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว	107 (31.8)	130 (38.7)	64 (19.0)	35 (10.4)	2.92	0.96	ปาน กลาง

ตารางที่ 22 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง
 จำแนกตามระดับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว (ต่อ)

บทบาทที่ปฏิบัติจริง ในการบริหารจัดการ แหล่งท่องเที่ยว	ระดับการปฏิบัติเมื่อเปรียบเทียบกับ ภารกิจที่ดำเนินการ (N=336)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	ปฏิบัติ มาก	ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ			
6. การจัดแบ่งผลประโยชน์ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นธรรม	69 (20.5)	90 (26.8)	73 (21.7)	104 (31.0)	2.37	1.13	ปาน กลาง
7. การส่งเสริมรูปแบบในการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	134 (39.9)	110 (32.7)	53 (15.8)	39 (11.6)	3.01	1.01	มาก
8. การดูแลเรื่อง อนามัยสิ่งแวดล้อม เช่น ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบการกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล	95 (28.3)	106 (31.5)	72 (21.4)	63 (18.8)	2.69	1.08	ปาน กลาง
9. การให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนแก่นักท่องเที่ยว	62 (18.5)	95 (28.3)	94 (28.0)	85 (25.3)	2.40	1.06	ปาน กลาง
รวม					2.48	1.05	ปาน กลาง

จากตารางที่ 22 พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 42 แห่ง จำนวน 336 คน ส่วนใหญ่แสดงบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 2 ข้อ 3 ที่ปฏิบัติในระดับน้อย และ ข้อ 7 ที่ปฏิบัติในระดับมาก

เมื่อนำมาแยกพิจารณาเป็นรายข้อ และจัดลำดับค่า \bar{X} จากมากไปหาน้อย สามารถเรียงลำดับได้ ดังนี้ การส่งเสริมรูปแบบในการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.01$) การชักชวนประชาชนในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา พื้นฟู และอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.96$) การชักชวนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.92$) การดูแลเรื่อง อนามัยสิ่งแวดล้อม เช่นระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบการกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล ($\bar{X} = 2.69$) การให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.40$) การจัดแบ่งผลประโยชน์ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นธรรม ($\bar{X} = 2.37$) และการแต่งตั้งบุคลากรเฉพาะ เพื่อรับผิดชอบดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ ($\bar{X} = 2.15$) การกำหนดกฎระเบียบสำหรับร้านค้าที่จะเข้าไปจำหน่ายสินค้าในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 1.95$) และการจัดเก็บค่าบริการในการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ ($\bar{X} = 1.85$)

ตารางที่ 23 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

บทบาทที่ปฏิบัติจริง ในการวางแผนพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว	ระดับการปฏิบัติเมื่อเปรียบเทียบกับ ภารกิจที่ดำเนินการ (N=336)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	ปฏิบัติ มาก	ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ			
1. การวางแผนจัดสรร งบประมาณเพื่อปรับ ปรุงแหล่งท่องเที่ยวใน พื้นที่รับผิดชอบ	100 (29.8)	117 (34.8)	80 (23.8)	39 (11.6)	2.83	0.99	ปาน กลาง
2. การวางแผนจัดสรร งบประมาณเพื่อประชา สัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ในพื้นที่	75 (22.3)	117 (34.8)	96 (28.6)	48 (14.3)	2.67	1.04	ปาน กลาง

ตารางที่ 23 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง
 จำแนกตามระดับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว (ต่อ)

บทบาทที่ปฏิบัติจริง ในการวางแผนพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว	ระดับการปฏิบัติเมื่อเปรียบเทียบกับ ภารกิจที่ดำเนินการ (N=336)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	ปฏิบัติ มาก	ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ			
3. การวางแผนใช้งบ ประมาณเพื่อการ ท่องเที่ยว	86 (25.6)	112 (33.3)	95 (28.3)	43 (12.8)	2.72	0.99	ปาน กลาง
4. การวางแผนควบคุม ระบบการใช้งบ ประมาณเพื่อการ ท่องเที่ยว	72 (21.4)	120 (35.7)	106 (31.5)	38 (11.3)	2.67	0.94	ปาน กลาง
5. การวางแผนดูแลเรื่อง อนามัยสิ่งแวดล้อม เช่น ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบการกำจัดขยะมูล ฝอยสิ่งปฏิกูล	74 (22.0)	121 (36.0)	93 (27.7)	48 (14.3)	2.66	0.98	ปาน กลาง
6. การวางแผนจัดกิจกรรม ส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น งานประเพณี ประจำปี เพื่อเชิญชวน ให้นักท่องเที่ยวมา ท่องเที่ยว	114 (33.9)	106 (31.5)	80 (23.8)	36 (10.7)	2.89	1.00	ปาน กลาง
7. การจัดทำแผนพัฒนา และฟื้นฟูสถานที่ ท่องเที่ยวให้สามารถ รองรับนักท่องเที่ยวได้ ตลอดปี	77 (22.9)	120 (35.7)	99 (26.8)	40 (11.9)	2.70	0.95	ปาน กลาง

ตารางที่ 23 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง
 จำแนกตามระดับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว (ต่อ)

บทบาทที่ปฏิบัติจริง ในการวางแผนพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว	ระดับการปฏิบัติเมื่อเปรียบเทียบกับ ภารกิจที่ดำเนินการ (N=336)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	ปฏิบัติ มาก	ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ			
8. การจัดทำแผนพัฒนา สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า ไฟฟ้า น้ำดื่ม น้ำใช้ โทรศัพท์ โทรสาร ให้มีความ พร้อมรับนักท่องเที่ยว ได้ตลอดปี	59 (17.6)	121 (36.0)	90 (26.8)	66 (19.6)	2.51	1.00	ปาน กลาง
9. การวางแผนติดตาม ประเมินความพร้อม ของสถานที่ท่องเที่ยว และ สิ่งอำนวยความสะดวก ในแหล่ง ท่องเที่ยวให้สามารถ ต้อนรับนักท่องเที่ยวได้ ตลอดปี	50 (14.9)	110 (32.7)	117 (34.8)	59 (17.6)	2.45	0.95	ปาน กลาง
รวม					2.68	0.98	ปาน กลาง

จากตารางที่ 23 พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 42 แห่ง
 จำนวน 336 คน ทั้งหมดแสดงบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ใน
 ระดับปานกลาง

เมื่อนำมาแยกพิจารณาเป็นรายข้อ และจัดลำดับค่า \bar{X} จากมากไปหาน้อย สามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ การวางแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น งานประเพณี ประจำปี เพื่อเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.89$) การวางแผนจัดสรรงบประมาณเพื่อปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ ($\bar{X} = 2.83$) การวางแผนใช้งบประมาณเพื่อการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.72$) การจัดทำแผนพัฒนาและฟื้นฟูสถานที่ท่องเที่ยว ให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ตลอดปี ($\bar{X} = 2.70$) การวางแผนจัดสรรงบประมาณเพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.67$) การวางแผนควบคุมระบบการใช้งบประมาณเพื่อการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.67$) การวางแผนดูแลเรื่องอนามัยสิ่งแวดล้อม เช่น ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบการกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล ($\bar{X} = 2.66$) การจัดทำแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า ไฟฟ้า น้ำดื่ม น้ำใช้ โทรสาร ให้มีความพร้อมสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ตลอดปี ($\bar{X} = 2.51$) และการวางแผนติดตามประเมินผลความพร้อมของสถานที่ท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถต้อนรับนักท่องเที่ยวได้ตลอดปี ($\bar{X} = 2.45$)

ตารางที่ 24 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว

บทบาทที่ปฏิบัติจริง ในการส่งเสริมตลาด การท่องเที่ยว	ระดับการปฏิบัติเมื่อเปรียบเทียบกับ ภารกิจที่ดำเนินการ (N=336)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	ปฏิบัติ มาก	ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ			
1. การเผยแพร่ข้อมูล เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ในพื้นที่รับผิดชอบให้ แก่คนในพื้นที่	80 (23.8)	142 (42.3)	75 (22.3)	39 (11.6)	2.78	0.94	ปาน กลาง
2. การเผยแพร่ข้อมูล เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ในพื้นที่รับผิดชอบให้ แก่คนนอกพื้นที่	52 (15.5)	140 (41.7)	100 (29.8)	44 (13.1)	2.60	0.90	ปาน กลาง

ตารางที่ 24 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามระดับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว (ต่อ)

บทบาทที่ปฏิบัติจริง ในการส่งเสริมตลาด การท่องเที่ยว	ระดับการปฏิบัติเมื่อเปรียบเทียบกับ ภารกิจที่ดำเนินการ (N=336)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	ปฏิบัติ มาก	ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ			
3. การจัดทำแผ่นพับหรือ เอกสารแนะนำแหล่ง ท่องเที่ยว เพื่อแจกจ่าย แก่นักท่องเที่ยวและ บุคคลทั่วไป	34 (10.1)	68 (20.2)	110 (32.7)	124 (36.9)	2.04	0.99	ปาน กลาง
4. การจัดทำเว็บไซต์ แนะนำแหล่งท่องเที่ยว และมีการแนะนำราย การนำเที่ยว 1 วัน หรือ 2 วัน หรือ 3 วัน ในพื้นที่รับผิดชอบผ่าน ทางสื่อคอมพิวเตอร์	17 (5.1)	37 (11.0)	81 (24.1)	201 (59.8)	1.61	0.87	น้อย
5. การจัดทำประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยว ผ่านสื่อสารมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์	20 (6.0)	47 (14.0)	94 (28.0)	175 (52.1)	1.74	0.91	น้อย
6. การจัดตั้งศูนย์บริการ ข้อมูลท่องเที่ยวไว้ให้ บริการแก่นักท่องเที่ยว และผู้สนใจ	34 (10.1)	62 (18.5)	100 (29.8)	140 (41.6)	1.97	1.00	น้อย

ตารางที่ 24 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามระดับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว (ต่อ)

บทบาทที่ปฏิบัติจริง ในการส่งเสริมตลาด การท่องเที่ยว	ระดับการปฏิบัติเมื่อเปรียบเทียบกับ ภารกิจที่ดำเนินการ (N=336)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	ปฏิบัติ มาก	ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ			
7. การแลกเปลี่ยนข้อมูล เรื่องการท่องเที่ยว ระหว่าง อบต. ที่ใกล้กัน หรือในอำเภอเดียวกัน เพื่อสร้างกิจกรรมการ ท่องเที่ยวให้เกื้อกูลกัน เพื่อให้นักท่องเที่ยวอยู่ ในพื้นที่นานๆ	45 (13.4)	108 (32.1)	119 (35.4)	64 (19.0)	2.40	0.94	ปาน กลาง
8. การใช้กลยุทธ์ในการ ดึงดูดความสนใจของ นักท่องเที่ยวให้มา ท่องเที่ยวในชุมชน เช่น จัดงานประเพณี จัด คอนเสิร์ต	48 (14.3)	115 (34.2)	101 (30.1)	72 (21.4)	2.41	0.98	ปาน กลาง
รวม					2.19	0.94	ปาน กลาง

จากตารางที่ 24 พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 42 แห่ง
จำนวน 336 คน ส่วนใหญ่แสดงบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว ใน
ระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 4 ข้อ 5 และข้อ 6 ที่ปฏิบัติในระดับน้อย

เมื่อนำมาแยกพิจารณาเป็นรายข้อ และจัดลำดับค่า \bar{X} จากมากไปหาน้อย สามารถ
เรียงลำดับได้ ดังนี้ การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบให้แก่คนใน

พื้นที่ ($\bar{X} = 2.78$) การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบให้แก่คนนอกพื้นที่ ($\bar{X} = 2.60$) การใช้กลยุทธ์ในการดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวในชุมชน เช่น การจัดงานประเพณี การจัดคอนเสิร์ต ($\bar{X} = 2.41$) การแลกเปลี่ยนข้อมูลเรื่องการท่องเที่ยวระหว่าง อบต. ที่ใกล้กัน หรือในอำเภอเดียวกันเพื่อสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวให้เกื้อกูลกันเพื่อให้นักท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่นานๆ ($\bar{X} = 2.40$) และการจัดทำแผ่นพับหรือเอกสารแนะนำแหล่งท่องเที่ยวเพื่อแจกจ่ายแก่นักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไป ($\bar{X} = 2.04$) การจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลท่องเที่ยว ($\bar{X} = 1.97$) การจัดทำการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวผ่านสื่อสารมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ($\bar{X} = 1.74$) และการจัดทำเว็บไซต์แนะนำแหล่งท่องเที่ยว และมีการแนะนำรายการนำเที่ยว 1 วัน 2 วัน หรือ 3 วัน ในพื้นที่รับผิดชอบผ่านทางสื่อคอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 1.61$)

4.2.2 บทบาทที่คาดหวังของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยว ประกอบด้วย บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว บทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว บทบาทในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว บทบาทในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และบทบาทในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 25 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทที่คาดหวังของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว บทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว บทบาทในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว บทบาทในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและบทบาทในการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว

บทบาทที่คาดหวัง ในการพัฒนาการท่องเที่ยว	ระดับความคาดหวัง (N=126)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	คาดหวัง มาก	ปาน กลาง	คาดหวัง น้อย	ไม่ คาดหวัง			
1. บทบาทในการ สำรวจทรัพยากร การท่องเที่ยว	66 (52.38)	47 (37.30)	12 (9.52)	1 (0.80)	3.41	0.70	มาก
2. บทบาทในการ ให้บริการ นักท่องเที่ยว	53 (42.06)	46 (36.51)	22 (17.46)	5 (3.97)	3.19	0.81	มาก
3. บทบาทในการ บริหารจัดการ แหล่งท่องเที่ยว	66 (52.38)	42 (33.33)	15 (11.91)	3 (2.38)	3.36	0.75	มาก
4. บทบาทในการ วางแผนพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว	66 (52.38)	41 (32.54)	18 (14.28)	1 (0.80)	3.36	0.75	มาก
5. บทบาทในการ ส่งเสริมการตลาด การท่องเที่ยว	60 (47.62)	39 (30.95)	24 (19.05)	3 (2.38)	3.24	0.84	มาก
รวม					3.31	0.77	มาก

จากตารางที่ 25 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ อาจสรุปได้ว่า ประชาชนมีความคาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบลแสดงบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้ง 5 บทบาท อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาแต่ละบทบาท พบว่า บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.41$) รองลงมาคือ บทบาทในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.36$) บทบาทในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.36$) บทบาทในการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.24$) และบทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.19$) ตามลำดับ

ตารางที่ 26 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับบทบาทที่คาดหวังของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว

บทบาทที่คาดหวัง ในการสำรวจทรัพยากร การท่องเที่ยว	ระดับความคาดหวัง (N=126)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	คาดหวัง มาก	ปาน กลาง	คาดหวัง น้อย	ไม่ คาดหวัง			
1. คาดหวังให้ อบต. สำรวจแหล่งท่องเที่ยวใน พื้นที่รับผิดชอบ	72 (57.1)	46 (36.5)	8 (6.3)	0 (0)	3.51	0.62	มาก
2. คาดหวังให้ อบต. วางแผนสำรวจแหล่ง ท่องเที่ยวในพื้นที่ รับผิดชอบ	71 (56.3)	47 (37.3)	8 (6.3)	0 (0)	3.50	0.62	มาก

ตารางที่ 26 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง
 จำแนกตามระดับบทบาทที่คาดหวังของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วน
 ตำบลในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว (ต่อ)

บทบาทที่คาดหวัง ในการสำรวจทรัพยากร การท่องเที่ยว	ระดับความคาดหวัง (N=126)				— X	S.D.	ระดับ
	คาดหวัง มาก	ปาน กลาง	คาดหวัง น้อย	ไม่ คาดหวัง			
3. คาดหวังให้ อบต. จัด เก็บรวบรวมข้อมูล พื้นฐานของแหล่ง ท่องเที่ยว เช่น แหล่ง ท่องเที่ยวประเภทวัด โบราณสถาน ประเภท ธรรมชาติ ประเภท สวนเกษตร	62 (49.2)	49 (38.9)	12 (9.5)	3 (2.4)	3.35	0.75	มาก
4. คาดหวังให้ อบต. กำหนดแนวทางพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวเป็น ประเภท เช่น แหล่ง ท่องเที่ยวประเภทวัด โบราณสถาน ประเภท ธรรมชาติ ประเภทสวน เกษตร	61 (48.4)	57 (45.2)	8 (6.3)	0 (0)	3.42	0.61	มาก

ตารางที่ 26 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง
 จำนวนตามระดับบทบาทที่คาดหวังของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วน
 ตำบลในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว (ต่อ)

บทบาทที่คาดหวัง ในการสำรวจทรัพยากร การท่องเที่ยว	ระดับความคาดหวัง (N=126)				— X	S.D.	ระดับ
	คาดหวัง มาก	ปาน กลาง	คาดหวัง น้อย	ไม่ คาดหวัง			
5. คาดหวังให้ อบต.สำรวจ สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ โทรสาร ที่พัก ร้านอาหาร สถาน พยาบาล สถานีตำรวจ	72 (57.1)	40 (31.7)	14 (11.1)	0 (0)	3.46	0.69	มาก
6. คาดหวังให้ อบต. สำรวจพื้นที่ทางการ เกษตร เพื่อพัฒนาให้เป็น แหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตรกรรม เช่น ปลูก พืช เพื่อดึงดูดใจนัก ท่องเที่ยวให้เข้าไปเที่ยว ชม	56 (44.4)	47 (37.3)	23 (18.3)	0 (0)	3.26	0.75	มาก
7. คาดหวังให้ อบต. สำรวจพื้นที่ทาง ธรรมชาติ เพื่อพัฒนาให้ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ เช่น การเดินป่า การเที่ยวถ้ำ การเที่ยว น้ำตก	64 (50.8)	39 (31.0)	19 (15.1)	4 (3.2)	3.29	0.84	มาก

ตารางที่ 26 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง
 จำแนกตามระดับบทบาทที่คาดหวังของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วน
 ตำบลในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว (ต่อ)

บทบาทที่คาดหวัง ในการสำรวจทรัพยากร การท่องเที่ยว	ระดับความคาดหวัง (N=126)				— X	S.D.	ระดับ
	คาดหวัง มาก	ปาน กลาง	คาดหวัง น้อย	ไม่ คาดหวัง			
8. คาดหวังให้ อบต. สำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมพื้นบ้านที่ แสดงถึงวิถีชีวิตของคน ในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาให้ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม เช่น ประเพณี การละเล่นผีตาโขน บั้งไฟพญานาค	54 (42.9)	60 (47.6)	12 (9.5)	0 (0)	3.33	0.64	มาก
9. คาดหวังให้ อบต. สำรวจจุดเด่นของผล ผลิตในท้องถิ่น เพื่อ พัฒนาให้เป็นสินค้าที่ ระลึกของแหล่งท่องเที่ยว	73 (57.9)	38 (30.2)	13 (10.3)	2 (1.6)	3.44	0.74	มาก

ตารางที่ 26 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง
 จำแนกตามระดับบทบาทที่คาดหวังของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วน
 ตำบลในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว (ต่อ)

บทบาทที่คาดหวัง ในการสำรวจทรัพยากร การท่องเที่ยว	ระดับความคาดหวัง (N=126)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	คาดหวัง มาก	ปาน กลาง	คาดหวัง น้อย	ไม่ คาดหวัง			
10. คาดหวังให้ อบต. ประสานหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในการสำรวจ แหล่งท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวแห่ง ประเทศไทย สำนัก งานป่าไม้จังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด สภาวัฒนธรรมจังหวัด	74 (58.7)	43 (34.1)	8 (6.3)	1 (0.8)	3.51	0.65	มาก
รวม					3.41	0.07	มาก

จากตารางที่ 26 พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างใน องค์การบริหารส่วน
 ตำบล 42 แห่ง จำนวน 126 คน ทั้งหมดมีความคาดหวังต่อการแสดงบทบาทในการสำรวจ
 ทรัพยากรการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ในระดับมาก

เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ และ จัดลำดับค่า \bar{X} จากมากไปหาน้อย สามารถ
 เรียงลำดับได้ ดังนี้ คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล สำรวจแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่
 รับผิดชอบ($\bar{X} = 3.51$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล ประสานหน่วยงานที่
 เกี่ยวข้องในการสำรวจแหล่งท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานป่าไม้
 จังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด สภาวัฒนธรรมจังหวัด ($\bar{X} = 3.51$) คาดหวังให้องค์การ
 บริหารส่วนตำบล วางแผนสำรวจแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.50$)
 คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล สำรวจสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสาธารณสุขโลก เช่น

ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ โทรสาร ที่พัก ร้านอาหาร สถานพยาบาล สถานีตำรวจ ($\bar{X} = 3.46$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล สำรวจจุดเด่นของผลผลิตในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาให้เป็นสินค้าที่ระลึกของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.44$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล กำหนดแนวทางพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเป็นประเภท เช่น แหล่งท่องเที่ยว ประเภทวัด โบราณสถาน ประเภทธรรมชาติ และประเภทสวนเกษตร ($\bar{X} = 3.42$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล จัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ที่ตั้ง ขนาด จุดเด่น ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.35$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล สำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมพื้นบ้าน ที่แสดงถึงวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.33$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล สำรวจพื้นที่ทางธรรมชาติเพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เช่น การเดินป่า การเที่ยวถ้ำ การเที่ยวน้ำตก ($\bar{X} = 3.29$) และคาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล สำรวจพื้นที่ทางการเกษตรเพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น การปลูกพืชเพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เข้าไปเที่ยวชม ($\bar{X} = 3.26$)

ตารางที่ 27 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับบทบาทที่คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล แสดงบทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว

บทบาทที่คาดหวังในการให้บริการนักท่องเที่ยว	ระดับความคาดหวัง (N=126)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	คาดหวังมาก	ปานกลาง	คาดหวังน้อย	ไม่คาดหวัง			
1. คาดหวังให้อบต.เตรียมความพร้อมในเรื่องยานพาหนะ เช่น รถโดยสาร รถประจำทางในการรับส่งนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยว	41 (32.5)	46 (36.5)	27 (21.4)	12 (9.5)	2.92	0.96	ปานกลาง

ตารางที่ 27 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง
 จำแนกตามระดับบทบาทที่คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล
 แสดงบทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว (ต่อ)

บทบาทที่คาดหวัง ในการให้บริการ นักท่องเที่ยว	ระดับความคาดหวัง (N=126)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	คาดหวัง มาก	ปาน กลาง	คาดหวัง น้อย	ไม่ คาดหวัง			
2. คาดหวังให้ อบต. เตรียมความพร้อมใน เรื่อง ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า ร้านจำหน่ายของ ที่ระลึก แก่นักท่องเที่ยว อย่างเหมาะสม	53 (42.1)	41 (32.5)	26 (20.6)	6 (4.8)	3.12	0.90	มาก
3. คาดหวังให้ อบต. มี ระบบการควบคุม ดูแล การให้บริการของ ผู้ประกอบการให้เกิด ความชื่นชม ความ ประทับใจแก่นัก ท่องเที่ยว เช่น การคิด ค่าบริการอย่าง เหมาะสมและเป็นธรรม	56 (44.4)	50 (39.7)	20 (15.9)	0 (0)	3.29	0.73	มาก
4. คาดหวังให้ อบต. จัด ไกด์ หรือ มัคคุเทศก์ ที่มี ความสามารถไว้ให้ บริการแก่นักท่องเที่ยว เพื่อแนะนำและพาเที่ยว ชมแหล่งท่องเที่ยว	31 (24.6)	48 (38.1)	41 (32.5)	6 (4.8)	2.83	0.86	ปาน กลาง

ตารางที่ 27 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง
 จำแนกตามระดับบทบาทที่คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล
 แสดงบทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว (ต่อ)

บทบาทที่คาดหวัง ในการให้บริการ นักท่องเที่ยว	ระดับความคาดหวัง (N=126)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	คาดหวัง มาก	ปาน กลาง	คาดหวัง น้อย	ไม่ คาดหวัง			
5. คาดหวังให้ อบต. อบรม ฝึก หรือ มีคุณธรรม มี จรรยาบรรณ มีความรู้ เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ในการให้บริการแก่ นักท่องเที่ยว	48 (38.1)	50 (39.7)	22 (17.5)	6 (4.8)	3.11	0.86	มาก
6. คาดหวังให้ อบต. จัด ระบบรักษาความปลอดภัย ในชีวิต และ ทรัพย์สิน ให้แก่นักท่องเที่ยว	60 (47.6)	44 (34.9)	21 (16.7)	1 (0.8)	3.29	0.77	มาก
7. คาดหวังให้ อบต. จัด ให้ชุมชนมีส่วนร่วมใน การรักษาความปลอดภัย ในชีวิต และทรัพย์สิน ของนักท่องเที่ยว โดยมี ภารกิจในการสอดส่อง ดูแลตามสถานที่ ท่องเที่ยวต่างๆ	64 (50.8)	36 (28.6)	26 (20.6)	0 (0)	3.30	0.79	มาก

ตารางที่ 27 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามระดับบทบาทที่คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล
แสดงบทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว (ต่อ)

บทบาทที่คาดหวัง ในการให้บริการ นักท่องเที่ยว	ระดับความคาดหวัง (N=126)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	คาดหวัง มาก	ปาน กลาง	คาดหวัง น้อย	ไม่ คาดหวัง			
11. คาดหวังให้ อบต. จัด เตรียมอุปกรณ์และ บุคลากรเกี่ยวกับการ บรรเทาสาธารณภัยใน แหล่งท่องเที่ยว เช่น เครื่องชูชีพ เครื่องดับ เพลิง เครื่องมือเตือน ภัย เครื่องมือทางการ แพทย์เบื้องต้น อาทิ เปลสนาม ยารักษา โรค ไว้ให้บริการแก่ นักท่องเที่ยว	46 (36.5)	52 (41.3)	25 (19.8)	3 (2.4)	3.12	0.81	มาก
รวม					3.19	0.81	มาก

จากตารางที่ 27 พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบล
42 แห่ง จำนวน 126 คน ส่วนใหญ่มีความคาดหวังต่อการแสดงบทบาทในการให้บริการ
นักท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 1 และข้อ 4 ที่ปฏิบัติ
ในระดับปานกลาง

เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ และ จัดลำดับค่า \bar{X} จากมากไปหาน้อย สามารถ
เรียงลำดับได้ ดังนี้ คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล ประสานความร่วมมือไปยังสถานี
ตำรวจในพื้นที่เพื่อจัดส่งเจ้าหน้าที่มาดูแลเรื่องความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของ

นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.41$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบลประสานความร่วมมือไปยังสำนักงานสาธารณสุข สถานพยาบาล ในพื้นที่ เพื่อเข้ามาดูแลในเรื่องโรคภัยไข้เจ็บ โรคระบาดในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.38$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล จัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว โดยมีภารกิจในการสอดส่องดูแลตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ($\bar{X} = 3.30$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีระบบการควบคุมดูแล การให้บริการของผู้ประกอบการ ให้เกิดความ ชื่นชม ความประทับใจ แก่นักท่องเที่ยว เช่น การคิดค่าบริการอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม ($\bar{X} = 3.29$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล จัดระบบรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินให้แก่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.29$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล ประสานความร่วมมือไปยังสำนักงานสาธารณสุข สถานพยาบาลในพื้นที่ เพื่อเข้ามาดูแลในเรื่องความสะอาดของอาหาร ($\bar{X} = 3.29$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล เตรียมความพร้อมในเรื่องที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า ร้านจำหน่ายของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.12$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล จัดเตรียมอุปกรณ์และบุคลากรเกี่ยวกับการบรรเทาสาธารณภัยในแหล่งท่องเที่ยว เช่น เครื่องชูชีพ เครื่องดับเพลิง เครื่องมือเตือนภัย เครื่องมือทางการแพทย์เบื้องต้น อาทิ เปลสนาม ยารักษาโรคไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.12$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล อบรม ไกด์ หรือ มัคคุเทศก์ ให้มีจิตสำนึก มีคุณธรรม มีจรรยาบรรณ มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.11$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล เตรียมความพร้อมในเรื่องยานพาหนะ เช่น รถโดยสาร รถประจำทาง ในการรับส่งนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.92$) และ ความคาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล จัดไกด์ หรือ มัคคุเทศก์ ที่มีความสามารถไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เพื่อแนะนำและพาเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.83$)

ตารางที่ 28 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง
 จำแนกตามระดับบทบาทที่คาดหวังให้ อบต. แสดงบทบาทในการบริหาร
 จัดการแหล่งท่องเที่ยว

บทบาทที่คาดหวัง ในการบริหารจัดการ แหล่งท่องเที่ยว	ระดับความคาดหวัง (N=126)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	คาดหวัง มาก	ปาน กลาง	คาดหวัง น้อย	ไม่ คาดหวัง			
1. คาดหวังให้ อบต. แต่งตั้งบุคลากรเฉพาะ เพื่อรับผิดชอบ ดูแล รักษาแหล่งท่องเที่ยวใน พื้นที่รับผิดชอบ	51 (40.5)	58 (46.0)	15 (11.9)	2 (1.6)	3.25	0.73	มาก
2. คาดหวังให้ อบต. จัดเก็บค่าบริการในการ เที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ในพื้นที่รับผิดชอบ	44 (34.9)	48 (38.1)	23 (18.3)	11 (8.7)	2.99	0.94	ปาน กลาง
3. คาดหวังให้ อบต. กำหนดกฎระเบียบ สำหรับร้านค้าที่จะเข้า ไปจำหน่ายสินค้าใน แหล่งท่องเที่ยว	53 (42.1)	47 (37.3)	20 (15.9)	6 (4.8)	3.17	0.86	มาก
4. คาดหวังให้ อบต. ชักชวนประชาชนมีส่วน ร่วมในการพัฒนา พื้นที่ และอนุรักษ์แหล่ง ท่องเที่ยว	80 (63.5)	35 (27.8)	10 (7.9)	1 (0.8)	3.54	0.68	มาก

ตารางที่ 28 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง
 จำแนกตามระดับบทบาทที่คาดหวังให้ อบต. แสดงบทบาทในการบริหาร
 จัดการแหล่งท่องเที่ยว (ต่อ)

บทบาทที่คาดหวัง ในการบริหารจัดการ แหล่งท่องเที่ยว	ระดับความคาดหวัง (N=126)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	คาดหวัง มาก	ปาน กลาง	คาดหวัง น้อย	ไม่ คาดหวัง			
5. คาดหวังให้ อบต. ชักชวนให้ประชาชนมี ส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	78 (61.9)	37 (29.4)	11 (8.7)	0 (0)	3.53	0.65	มาก
6. คาดหวังให้ อบต. จัด แบ่งผลประโยชน์ให้ทุก ฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างเป็น ธรรม	61 (48.4)	48 (38.1)	16 (12.7)	1 (0.8)	3.34	0.73	มาก
7. คาดหวังให้ อบต. ส่งเสริมรูปแบบการ ท่องเที่ยวที่ไม่ทำลาย ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	89 (70.6)	27 (21.4)	10 (7.9)	0 (0)	3.63	0.63	มาก
8. คาดหวังให้ อบต. ดูแล เรื่อง อนามัยสิ่งแวดล้อม เสื่อม เช่นระบบบำบัดน้ำ เสีย ระบบการกำจัด ขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล	75 (59.5)	34 (27.0)	15 (11.9)	2 (1.6)	3.44	0.76	มาก

ตารางที่ 28 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามระดับบทบาทที่คาดหวังให้ อบต. แสดงบทบาทในการบริหารจัดการ
อาคารแหล่งท่องเที่ยว (ต่อ)

บทบาทที่คาดหวัง ในการบริหารจัดการ แหล่งท่องเที่ยว	ระดับความคาดหวัง (N=126)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	คาดหวัง มาก	ปาน กลาง	คาดหวัง น้อย	ไม่ คาดหวัง			
9. คาดหวังให้ อบต. ให้ ความรู้เกี่ยวกับการ ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนแก่ นักท่องเที่ยว	62 (49.2)	45 (35.7)	19 (15.1)	0 (0)	3.34	0.73	มาก
รวม					3.36	0.75	มาก

จากตารางที่ 28 พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบล
42 แห่ง จำนวน 126 คน ส่วนใหญ่มีความคาดหวังต่อการแสดงบทบาทในการบริหารจัดการ
อาคารแหล่งท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 2 ที่ปฏิบัติใน
ระดับปานกลาง

เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ และ จัดลำดับค่า \bar{X} จากมากไปหาน้อย สามารถ
เรียงลำดับได้ ดังนี้ คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล ส่งเสริมรูปแบบในการท่องเที่ยว
ที่ไม่ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.63$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล
ชักชวนประชาชนในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา พื้นฟู และอนุรักษ์แหล่ง
ท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.54$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล ชักชวนให้ประชาชนมีส่วน
ร่วมในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.53$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วน
ตำบล ดูแลเรื่อง อนามัยสิ่งแวดล้อม เช่น การบำบัดน้ำเสีย การกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล
($\bar{X} = 3.44$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล จัดแบ่งผลประโยชน์ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
อย่างเป็นธรรม ($\bar{X} = 3.34$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล ให้ความรู้เกี่ยวกับ
การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.34$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วน

ตำบลแต่งตั้งบุคลากรเฉพาะ เพื่อรับผิดชอบดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.25$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล กำหนดกฎระเบียบสำหรับร้านค้าที่จะเข้าไปจำหน่ายสินค้าในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.17$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล จัดเก็บค่าบริการในการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ ($\bar{X} = 2.99$)

ตารางที่ 29 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามระดับบทบาทที่คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล
แสดงบทบาทในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

บทบาทที่คาดหวัง ในการวางแผนพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว	ระดับความคาดหวัง (N=126)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	คาดหวัง มาก	ปาน กลาง	คาดหวัง น้อย	ไม่ คาดหวัง			
1. คาดหวังให้ อบต. วางแผนจัดสรรงบประมาณเพื่อปรับปรุง แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ รับผิดชอบ	75 (59.5)	40 (31.7)	11 (8.7)	0 (0)	3.51	0.65	มาก
2. คาดหวังให้ อบต. วางแผนจัดสรรงบประมาณเพื่อประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่	54 (42.9)	48 (38.1)	23 (18.3)	1 (0.8)	3.23	0.77	มาก
3. คาดหวังให้ อบต. วางแผนใช้งบประมาณเพื่อการท่องเที่ยว	57 (45.2)	48 (38.1)	19 (15.1)	2 (1.6)	3.27	0.77	มาก
4. คาดหวังให้ อบต. วางแผนควบคุมระบบการใช้งบประมาณเพื่อการท่องเที่ยว	56 (44.4)	50 (39.7)	17 (13.5)	3 (2.4)	3.26	0.78	มาก

ตารางที่ 29 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง
 จำแนกตามระดับบทบาทที่คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล
 แสดงบทบาทในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว (ต่อ)

บทบาทที่คาดหวัง ในการวางแผนพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว	ระดับความคาดหวัง (N=126)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	คาดหวัง มาก	ปาน กลาง	คาดหวัง น้อย	ไม่ คาดหวัง			
5. คาดหวังให้ อบต. วางแผนดูแลเรื่อง อนามัยสิ่งแวดล้อม เช่น การบำบัด น้ำเสีย การ กำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล	76 (60.3)	34 (27.0)	14 (11.1)	2 (1.6)	3.46	0.76	มาก
6. คาดหวังให้ อบต. วางแผนจัดกิจกรรม ส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น งานประเพณี ประจำปี เพื่อเชิญชวน นักท่องเที่ยวให้มา ท่องเที่ยว	78 (61.9)	38 (30.2)	10 (7.9)	0 (0)	3.54	0.64	มาก
7. คาดหวังให้ อบต. จัดทำแผนพัฒนาและ ฟื้นฟูสถานที่ท่องเที่ยว ให้สามารถรองรับนัก ท่องเที่ยวได้ตลอดปี	66 (52.4)	39 (31.0)	21 (16.7)	0 (0)	3.36	0.75	มาก

ตารางที่ 29 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง
 จำแนกตามระดับบทบาทที่คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล
 แสดงบทบาทในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว (ต่อ)

บทบาทที่คาดหวัง ในการวางแผนพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว	ระดับความคาดหวัง (N=126)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	คาดหวัง มาก	ปาน กลาง	คาดหวัง น้อย	ไม่ คาดหวัง			
8. คาดหวังให้ อบต. จัดทำแผนพัฒนา สิ่ง อำนวยความสะดวก เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า ไฟฟ้า น้ำดื่ม น้ำ ใช้ โทรศัพท์ โทรสาร ให้มีความพร้อม สามารถรองรับนัก ท่องเที่ยวได้ตลอดปี	69 (54.8)	29 (23.0)	28 (22.2)	0 (0)	3.33	0.82	มาก
9. คาดหวังให้ อบต. วางแผนติดตามประเมิน ผล ความพร้อมของ สถานที่ท่องเที่ยว และ สิ่งอำนวยความสะดวก ในแหล่งท่องเที่ยว ให้ สามารถต้อนรับนัก ท่องเที่ยวได้ตลอดปี	62 (49.2)	40 (31.7)	24 (19.0)	0 (0)	3.30	0.77	มาก
รวม					3.36	0.75	มาก

จากตารางที่ 29 พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบล
 42 แห่ง จำนวน 126 คน ทั้งหมดมีความคาดหวังต่อการแสดงบทบาทในการวางแผน

พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับมาก

เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ และ จัดลำดับค่า \bar{X} จากมากไปหาน้อย สามารถเรียงลำดับได้ ดังนี้ คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล วางแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น งานประเพณีประจำปี เพื่อเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.54$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล วางแผนจัดสรรงบประมาณเพื่อปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.51$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล วางแผนดูแลเรื่อง อนามัยสิ่งแวดล้อม เช่น การบำบัดน้ำเสีย การกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล ($\bar{X} = 3.46$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำแผนพัฒนาและฟื้นฟูสถานที่ท่องเที่ยว ให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ตลอดปี ($\bar{X} = 3.36$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำแผนพัฒนา สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า ไฟฟ้า น้ำดื่ม น้ำใช้ โทรศัพท์ โทรสาร ให้มีความพร้อมสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ตลอดปี ($\bar{X} = 3.33$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบลวางแผนติดตามประเมินผล ความพร้อมของสถานที่ท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ให้สามารถต้อนรับนักท่องเที่ยวได้ตลอดปี ($\bar{X} = 3.30$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบลวางแผนใช้งบประมาณเพื่อการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.27$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบลวางแผนควบคุมระบบการใช้งบประมาณเพื่อการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.26$) และคาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล วางแผนจัดสรรงบประมาณเพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.23$)

ตารางที่ 30 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง
 จำแนกตามระดับบทบาทที่คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล
 แสดงบทบาทในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว

บทบาทที่คาดหวัง ในการส่งเสริมตลาด การท่องเที่ยว	ระดับความคาดหวัง (N=126)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	คาดหวัง มาก	ปาน กลาง	คาดหวัง น้อย	ไม่ คาดหวัง			
1. คาดหวังให้ อบต. เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับ แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ รับผิดชอบให้แก่คนใน พื้นที่	72 (57.1)	35 (27.8)	14 (11.1)	5 (4.0)	3.38	0.84	มาก
2. คาดหวังให้ อบต. เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับ แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ รับผิดชอบ ให้แก่คน นอกพื้นที่	64 (50.8)	39 (31.0)	22 (17.5)	1 (0.8)	3.32	0.79	มาก
3. คาดหวังให้ อบต. จัดทำแผ่นพับหรือ เอกสารแนะนำแหล่ง ท่องเที่ยว เพื่อแจกจ่าย แก่นักท่องเที่ยวและ บุคคลทั่วไป	60 (47.6)	49 (38.9)	13 (10.3)	4 (3.2)	3.31	0.78	มาก

ตารางที่ 30 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง
 จำแนกตามระดับบทบาทที่คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล
 แสดงบทบาทในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว (ต่อ)

บทบาทที่คาดหวัง ในการส่งเสริมตลาด การท่องเที่ยว	ระดับความคาดหวัง (N=126)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	คาดหวัง มาก	ปาน กลาง	คาดหวัง น้อย	ไม่ คาดหวัง			
4. คาดหวังให้ อบต. จัดทำเวปไซด์ แนะนำ แหล่งท่องเที่ยว และมี การแนะนำรายการนำ เที่ยว 1 วัน 2 วัน หรือ 3 วัน ในพื้นที่ รับผิดชอบ ผ่านทางสื่อ คอมพิวเตอร์	41 (32.5)	42 (33.3)	41 (32.5)	2 (1.6)	2.97	0.85	ปาน กลาง
5. คาดหวังให้ อบต. จัดทำกรประชาสัมพันธ์ สัมพันธแหล่งท่องเที่ยว ผ่านสื่อสารมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์	56 (44.4)	34 (27.0)	29 (23.0)	7 (5.6)	3.10	0.95	มาก
6. คาดหวังให้ อบต. จัดตั้งศูนย์บริการข้อมูล ท่องเที่ยวไว้ให้บริการ แก่นักท่องเที่ยวและ ผู้สนใจ	65 (51.6)	39 (31.0)	19 (15.1)	3 (2.4)	3.32	0.82	มาก

ตารางที่ 30 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง
 จำแนกตามระดับบทบาทที่คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล
 แสดงบทบาทในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว (ต่อ)

บทบาทที่คาดหวัง ในการส่งเสริมตลาด การท่องเที่ยว	ระดับความคาดหวัง (N=126)				\bar{X}	S.D.	ระดับ
	คาดหวัง มาก	ปาน กลาง	คาดหวัง น้อย	ไม่ คาดหวัง			
7. คาดหวังให้ อบต. แลกเปลี่ยนข้อมูลเรื่อง การท่องเที่ยวระหว่าง อบต. ที่ใกล้กัน หรือ ใน อำเภอเดียวกันเพื่อสร้าง กิจกรรมการท่องเที่ยว ให้เกื้อกูลกัน เพื่อให้ นัก ท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่ นานๆ	63 (50.0)	36 (28.6)	27 (21.4)	0 (0)	3.29	0.80	มาก
8. คาดหวังให้ อบต. ใช้กลยุทธ์ในการดึงดูด ความสนใจของนัก ท่องเที่ยวให้มาท่อง เที่ยวในชุมชน เช่น จัดงานประเพณี จัด คอนเสิร์ต	60 (47.6)	35 (27.8)	28 (22.2)	3 (2.4)	3.21	0.87	มาก
รวม					3.24	0.84	มาก

จากตารางที่ 30 พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบล
 42 แห่ง จำนวน 126 คน ส่วนใหญ่มีความคาดหวังต่อการแสดงบทบาทในการส่งเสริม
 ตลาดการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 4 ที่ปฏิบัติใน

ระดับปานกลาง

เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ และ จัดลำดับค่า \bar{X} จากมากไปหาน้อยสามารถเรียงลำดับได้ ดังนี้ คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบให้แก่คนในพื้นที่ ($\bar{X} = 3.38$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบให้แก่คนนอกพื้นที่ ($\bar{X} = 3.32$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล จัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลท่องเที่ยวไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวและผู้สนใจ ($\bar{X} = 3.32$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำแผ่นพับหรือเอกสารแนะนำแหล่งท่องเที่ยว เพื่อแจกจ่ายแก่นักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไป ($\bar{X} = 3.31$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล แลกเปลี่ยนข้อมูลเรื่องการท่องเที่ยวระหว่าง องค์การบริหารส่วนตำบลที่ใกล้เคียงหรือในอำเภอเดียวกัน เพื่อสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวให้เกื้อกูลกัน เพื่อให้นักท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่นานๆ ($\bar{X} = 3.29$) คาดหวังให้ องค์การบริหารส่วนตำบล ใช้กลยุทธ์ในการดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวในชุมชน เช่น จัดงานประเพณี จัดคอนเสิร์ต ($\bar{X} = 3.21$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวผ่านสื่อสารมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ ฯลฯ ($\bar{X} = 3.10$) คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำเว็บไซต์แนะนำแหล่งท่องเที่ยว และมีการแนะนำรายการนำเที่ยว 1 วัน 2 วัน หรือ 3 วัน ในพื้นที่รับผิดชอบผ่านทางสื่อคอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 2.97$)

4.3 การพิสูจน์สมมติฐาน

สมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้มีอยู่ 4 สมมติฐาน โดยมีผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้แตกต่างกันมีบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยวแตกต่างกัน

ตารางที่ 31 เปรียบเทียบองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีรายได้ต่อปี 1 – 3 ล้านบาท กับองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีรายได้ต่อปี มากกว่า 3 ล้านบาท ต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยว

กลุ่มรายได้ อบต.	บทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยว			
	\bar{X}	S.D.	t	P-value
1 – 3 ล้านบาท	3.6859	0.4731	-2.627	.009
มากกว่า 3 ล้าน	3.8076	0.3456		

จากตารางที่ 31 พบว่า บทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล 2 กลุ่ม ซึ่งมีรายได้ต่างกันคือ อบต. ที่มีรายได้ 1 – 3 ล้านบาท กับองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีรายได้มากกว่า 3 ล้านบาทขึ้นไป เมื่อทดสอบค่าที (t-test) ปรากฏว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งสองกลุ่ม มีบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงแสดงให้เห็นว่า รายได้ต่อปีขององค์การบริหารส่วนตำบล มีผลต่อระดับการแสดงบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 2 องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระยะเวลาในการได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน มีบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยวแตกต่างกัน

ตารางที่ 32 เปรียบเทียบองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล 1-3 ปี กับ องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระยะเวลาในการยกฐานะเป็น องค์การบริหารส่วนตำบล มากกว่า 3 ปี ต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ระยะเวลาในการยกฐานะเป็น อบต.	บทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยว			
	\bar{X}	S.D.	t	P-value
1-3 ปี	3.5017	0.6216	-2.850	.007
มากกว่า 3 ปี	3.7881	0.3612		

จากตารางที่ 32 พบว่า บทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล 2 กลุ่ม ซึ่งมีระยะเวลาในการยกฐานะต่างกัน คือ องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระยะเวลาในการยกฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มาเป็นเวลา 1-3 ปี กับองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มาเป็นเวลามากกว่า 3 ปี ขึ้นไป เมื่อทดสอบค่าที (t-test) ปรากฏว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งสองกลุ่ม มีบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงแสดงให้เห็นว่า ระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มีผลต่อระดับการแสดงบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 3 องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ กับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ มีบทบาทที่ปฏิบัติจริง ในการพัฒนาการท่องเที่ยว แตกต่างกัน

ตารางที่ 33 เปรียบเทียบองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีกับไม่มีแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ ต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยว ในพื้นที่รับผิดชอบของ อบต.	บทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยว			
	\bar{X}	S.D.	t	P-value
มี	3.7210	0.4195	-2.016	.045
ไม่มี	3.8127	0.3889		

จากตารางที่ 33 พบว่า บทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล 2 กลุ่ม ซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวต่างกัน คือ องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีแหล่งท่องเที่ยว กับองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ไม่มีแหล่งท่องเที่ยว เมื่อทดสอบค่าที (t-test) ปรากฏว่า องค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสองกลุ่ม มีบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงแสดงให้เห็นว่าการมีแหล่งท่องเที่ยวกับไม่มีแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ มีผลต่อระดับการแสดงผลบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาการท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 4 องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีการมีกับไม่มีแผนพัฒนาการ
ท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี มีบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการ
พัฒนาการท่องเที่ยวแตกต่างกัน

ตารางที่ 34 เปรียบเทียบองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีการมีกับไม่มีแผนพัฒนา
การท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี
ต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยว

การกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ในแผนพัฒนา อบต. 5 ปี (2545 – 2549)	บทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยว			
	\bar{X}	S.D.	t	P-value
มีการกำหนด	3.7253	0.4261		.000
ไม่มีการกำหนด	3.9667	0.1471		

จากตารางที่ 34 พบว่า บทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล 2 กลุ่ม ซึ่งมีการกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี แตกต่างกัน คือ องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี กับ องค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่มีการกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี เมื่อทดสอบค่าที (t-test) ปรากฏว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งสองกลุ่มมีบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงแสดงให้เห็นว่า การกำหนดกับไม่กำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี มีผลต่อระดับการแสดงบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาการท่องเที่ยว

4.4 ปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ใน องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย 42 แห่ง จำนวน 336 คน และ ประชาชน 126 คน พบปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยว ดังนี้

ตารางที่ 35 จำนวน ร้อยละ ของปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยว
ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล

กลุ่มปัญหา	ไม่มี	มี
1. ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว	194 (57.7)	142 (42.3)
2. การบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว	190 (56.5)	146 (43.5)
3. การมีส่วนร่วมของชุมชน	250 (74.4)	86 (25.6)
4. การบุกรุกพื้นที่ หรือ การกระทำที่ผิดกฎหมาย	255 (75.9)	81 (24.1)
5. ปัญหาอื่นๆ	285 (84.82)	51 (15.18)

จากตารางที่ 35 พบว่า ในการพัฒนาการท่องเที่ยวในทุกประเด็นของข้อความที่กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลว่า มีปัญหาอุปสรรค สามารถเรียงลำดับค่าร้อยละที่เห็นว่ามีปัญหาอุปสรรคจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 43.5 รองลงมาคือ ปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 42.3 ปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชน คิดเป็นร้อยละ 25.6 ปัญหาเรื่องการบุกรุกพื้นที่ หรือการกระทำที่ผิดกฎหมาย คิดเป็นร้อยละ 24.1 และ ปัญหาอื่นๆ ได้แก่ การคมนาคมไม่สะดวก ความขัดแย้งในชุมชน ขาดการประสานงานระหว่างคนในชุมชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประชาชนไม่เห็นประโยชน์และความสำคัญของการท่องเที่ยว สิ่งสาธารณูปโภคไม่เพียงพอ ผู้นำท้องถิ่นไม่เห็นความสำคัญของการท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวขาดจิตสำนึก คิดเป็นร้อยละ 15.18 ตามลำดับ

ในส่วนที่กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลว่าไม่มีปัญหาอุปสรรค สามารถเรียงลำดับค่าร้อยละที่เห็นว่าไม่มีปัญหาอุปสรรคจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ไม่มีปัญหาอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 84.82 ไม่มีปัญหาเรื่องการบุกรุกพื้นที่ หรือการกระทำที่ผิดกฎหมาย คิดเป็นร้อยละ 75.9 ไม่มีปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชน คิดเป็นร้อยละ 74.4 ไม่มีปัญหาความเสื่อมโทรมของ

แหล่งท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 57.7 และไม่มีปัญหาเรื่องการบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 56.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 36 จำนวน ร้อยละ ปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นประชาชน

กลุ่มปัญหา	ไม่มี	มี
1. ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว	65 (51.6)	61 (48.4)
2. การบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว	72 (57.1)	54 (42.9)
3. การมีส่วนร่วมของชุมชน	89 (70.6)	37 (29.4)
4. การบุกรุกพื้นที่ หรือ การกระทำที่ผิดกฎหมาย	96 (76.2)	30 (23.8)
5. ปัญหาอื่นๆ	109 (86.5)	17 (13.5)

จากตารางที่ 36 พบว่า ประชาชนเห็นว่า ปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว มีปัญหามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.4 รองลงมาคือ ปัญหาเรื่องการบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 42.9 ปัญหาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชน คิดเป็นร้อยละ 29.4 ปัญหาเรื่องการบุกรุกพื้นที่ หรือการกระทำที่ผิดกฎหมาย คิดเป็นร้อยละ 23.8 และปัญหาอื่นๆ ได้แก่ การคมนาคมไม่สะดวก ความขัดแย้งในชุมชน ขาดการประสานงานระหว่างคนในชุมชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประชาชนไม่เห็นประโยชน์และความสำคัญของการท่องเที่ยว สิ่งสาธารณูปโภคไม่เพียงพอ ผู้นำท้องถิ่นไม่เห็นความสำคัญของการท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวขาดจิตสำนึก คิดเป็นร้อยละ 13.5 ตามลำดับ

ผลการศึกษาข้อมูลโดยใช้เทคนิคการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

ในการศึกษาข้อมูลโดยใช้เทคนิคการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ เรื่อง บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยว : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเป็น 2 ส่วน คือ การสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการเสวนา (Making acquaintance) ซึ่งมีผลการศึกษาในแต่ละส่วนดังนี้

4.5 ผลการศึกษาที่ได้จากการสนทนากลุ่ม

4.5.1 ผลการศึกษาค้นคว้าด้านบทบาท

จากการที่ผู้ศึกษาได้ออกเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน 3 กลุ่มๆ ละ 1 ครั้ง แบ่งการสนทนากลุ่มออกเป็น 3 ครั้งๆ ละ 1 ประเภท ประกอบด้วย ประเภทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประเภทการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และประเภทการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยมีหัวข้อศึกษาในบทบาท 5 ด้าน ได้แก่ บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว บทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว บทบาทในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว บทบาทในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และ บทบาทในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว ครั้งที่ 1 จัดที่ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2545 เวลา 09.00 น. – 12.00 น. ครั้งที่ 2 จัดที่ ศาลาประชาคมอำเภอคำชะอี เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2545 เวลา 09.00 น. – 12.00 น. และครั้งที่ 3 จัดที่ ห้องประชุมโรงเรียนภูเรือวิทยา อำเภอภูเรือ เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2545 เวลา 13.00 น. – 16.00 น. ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มประกอบด้วย ตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบล ตัวแทนภาครัฐ ตัวแทนผู้ประกอบการ และตัวแทนประชาชน ผลการศึกษปรากฏดังนี้

4.5.1.1 บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ยังไม่มี การออกสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวแต่ละประเภทอย่างจริงจัง มีเพียงบางองค์การบริหารส่วนตำบลเท่านั้น ที่มีการออกสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว ประเภท การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งในการออกสำรวจแหล่งท่องเที่ยวมีทั้งการออกสำรวจอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ในการออกสำรวจอย่างเป็นทางการจะมีการออกสำรวจร่วมกับหน่วยงานอื่น อาทิ สำนักงาน

ป่าไม้จังหวัดเลย องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนข้อมูลที่ได้จาก องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีการออกสำรวจอย่างเป็นทางการจะมีการเก็บรวบรวมข้อมูล พื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวไว้ แต่ในองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีการออกสำรวจอย่างไม่เป็นทางการจะไม่มีเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานไว้

4.5.1.2 บทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังไม่มีการจัดเตรียมพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อให้บริการนักท่องเที่ยว เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ความปลอดภัย แต่มีบางองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีการจัดทำถนน ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมไปยังแหล่งท่องเที่ยว มีการประสานงานเจ้าหน้าที่ตำรวจในการให้บริการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

4.5.1.3 บทบาทในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ไม่มีการปฏิบัติไม่ว่าจะเป็นการกำหนดวิธีบริหารจัดการการท่องเที่ยว การบริหารงานบุคคลที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม การจัดหางบประมาณ การใช้จ่ายงบประมาณเพื่อบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว การจัดเก็บขยะ และการจัดระเบียบร้านค้า

4.5.1.4 บทบาทในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ ยังไม่มีบทบาทในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ถึงแม้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีการเขียนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี ก็ตาม แต่ในบางองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีการดำเนินการจะดำเนินการในลักษณะการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้แก่คนในท้องถิ่น โดยหวังให้คนในท้องถิ่นมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

4.5.1.5 บทบาทส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังไม่มีแสดงบทบาทในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว แต่มีเพียงบางองค์การบริหารส่วนตำบล ที่แสดงบทบาทในการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวโดยการประสาน สื่อมวลชนให้เข้ามาจัดทำข่าวเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ มีการจัดทำแผ่นพับแจกให้แก่นักท่องเที่ยว

จากการสนทนากลุ่มทั้ง 3 กลุ่ม ยังพบปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวของ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเลย โดยพบว่ามีปัญหาด้านบุคคลมากที่สุด

รองลงมาคือ ปัญหาด้านองค์กร งบประมาณ แผนงาน และทรัพยากรการท่องเที่ยว ตามลำดับ

4.5.2 ปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยว

4.5.2.1 ด้านบุคคล

1) ปัญหาอุปสรรคในด้านบุคคล พบว่า

(1) ผู้นำท้องถิ่นให้ความสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในชุมชนมากกว่าการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเนื่องจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเป็นประโยชน์ที่เห็นผลงานในช่วงเวลาสั้นๆ ในขณะที่การพัฒนาการท่องเที่ยวต้องใช้เวลาพัฒนาต่อเนื่องและอาจเป็นพื้นที่นอกเขตชุมชนซึ่งอาจไม่เป็นประโยชน์ในทางการเมืองระดับท้องถิ่น

(2) ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่มีประสบการณ์ด้านการพัฒนาไม่เพียงพอที่จะนำความรู้ ความสามารถมาใช้ในการปฏิบัติงานตามภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งอาจเป็นเพราะมีวุฒิทางการศึกษาไม่ถึงระดับปริญญาตรี ดังนั้นจึงไม่สามารถนำศักยภาพที่มีอยู่มาใช้ในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นได้อย่างที่ควรจะเป็น

(3) ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างจริงจังแต่ไม่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ท้องถิ่นขาดโอกาสที่จะได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว

(4) ประชาชนในท้องถิ่นไม่เห็นประโยชน์ที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยว แต่ต้องการประโยชน์ที่เกิดจากการพัฒนาในระยะสั้น เห็นผลทันที ทำให้เกิดความสะดวกสบาย ทำให้มีส่วนร่วมและให้การสนับสนุนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว น้อย

(5) ประชาชนขาดจิตสำนึกในความรักความหวงแหน ความภาคภูมิใจในความเป็นท้องถิ่นของตนเอง

(6) ประชาชนขาดความเชื่อมั่นต่อผู้นำในท้องถิ่น

2) แนวทางแก้ไข

สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาด้านบุคคล ซึ่งได้จากการสนทนากลุ่ม มีดังนี้

(1) ควรมีกิจกรรมให้ความรู้ ความเข้าใจ ประโยชน์ที่จะได้รับจากการท่องเที่ยว ซึ่งอาจดำเนินการ โดยจัดให้มีหลักสูตรการศึกษาอบรมด้านการจัดการ

ท่องเที่ยวระยะสั้นให้แก่ ผู้นำชุมชน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นนั้นๆ

(2) ควรมีการเพิ่มพูนประสบการณ์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวให้แก่ผู้นำท้องถิ่น โดยการจัดให้มีการศึกษาดูงานการพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ซึ่งเป็นตัวอย่างการพัฒนา ทั้งที่ประสบความสำเร็จและล้มเหลว เพื่อเป็นการศึกษาเชิงเปรียบเทียบ แล้วนำประสบการณ์นั้นมาดัดแปลงเพื่อใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นของตน

(3) ควรกำหนดบทบาทหน้าที่ แผนพัฒนาการท่องเที่ยว ผู้รับผิดชอบ โครงการให้ชัดเจนเพื่อให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

(4) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้นำท้องถิ่นศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

(5) ควรมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อให้การสนับสนุนข้อมูลทั่วไป ข้อมูลทางวิชาการ และอุปกรณ์ที่นำไปสู่การเพิ่มศักยภาพการบริหารองค์กรท้องถิ่น

(6) มีการจัดเวทีประชาคม โดยให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมรับรู้ และตัดสินใจในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อสร้างจิตวิญญาณและความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของทรัพยากรการท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนเอง ผู้นำท้องถิ่นต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอและประพฤติตนให้เป็นเยี่ยงอย่างที่ดีเพื่อสร้างความเชื่อถือให้เกิดขึ้น โดยเฉพาะผู้นำท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จในด้านอาชีพการงาน และครอบครัว ควรจัดเวทีประชาคมโดยให้คนในท้องถิ่นได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเห็นแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง โดยอาจให้มีการเชิญ ตัวแทนของท้องถิ่นอื่นที่เคยมีประสบการณ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวมาร่วมเวทีประชาคมด้วย เพื่อสร้างจิตวิญญาณและความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของทรัพยากรการท่องเที่ยวใน ท้องถิ่นของตนเอง

4.5.2.2 ด้านองค์กร

1) ปัญหาอุปสรรคในด้านองค์กร พบว่า

(1) ไม่มีอำนาจตัดสินใจในการดำเนินงานพัฒนาการท่องเที่ยว

(2) มีศักยภาพในการส่งเสริมและกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวค่อนข้างน้อย

(3) ไม่สามารถทำงานเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวได้เนื่องจาก จำนวนบุคลากรมีน้อยและบุคลากรที่มีอยู่ไม่มีพื้นฐานความรู้ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว

(4) ไม่มีการดำเนินการเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นการนำร่อง เพื่อเป็นแนวทางให้ศึกษาและดำเนินการตามแบบอย่าง

(5) องค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งมีความสามารถและความพร้อมแตกต่างกัน ส่วนใหญ่องค์การบริหารส่วนตำบลมักจะรอการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกมากกว่าจะคิดริเริ่มเอง

(6) ภายในองค์การบริหารส่วนตำบล และระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับชุมชนค่อนข้างมีความขัดแย้งในด้านแนวคิดการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากมีความต้องการต่างกัน โดยประชาชนต้องการความสะดวกสบายในขณะที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องการผลตอบแทนทางการเมืองเพื่อการเลือกตั้งในครั้งต่อไป

1) แนวทางแก้ไข

สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาด้านองค์กร ซึ่งได้จากการสนทนากลุ่ม มีดังนี้

(1) กำหนดบทบาท อำนาจหน้าที่รวมทั้งอำนาจในการตัดสินใจในการดำเนินการที่เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ชัดเจน

(2) ควรจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ และมีประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวให้แก่ท้องถิ่นที่มีแผนงานและมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ เพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวให้สามารถดำเนินงานได้ ซึ่งอาจสนับสนุนบุคลากรระดับปฏิบัติการเป็นช่วงเวลา เช่น หนึ่งเดือน สามเดือน หรือ หนึ่งปี หรืออาจจัดหาอาสาสมัครมาช่วยปฏิบัติงาน

(3) แสดงให้องค์การบริหารส่วนตำบล เห็นว่าในการพัฒนาการท่องเที่ยว ควรพึ่งพาตนเองภายใต้ศักยภาพ และทุนทางสังคม ที่มีอยู่โดยไม่มุ่งการเริ่มต้นไปทิ้งงบประมาณเพียงอย่างเดียว

(4) เลือกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีศักยภาพ และความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดองค์การบริหารส่วนตำบลต้นแบบ ด้านพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดเลย

(5) การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในองค์การบริหารส่วนตำบล หรือ ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล กับชุมชนควรมีบุคคลที่คนในท้องถิ่นให้ความเคารพนับถือที่ประกอบไปด้วย คุณวุฒิ วิทยุฒิ ความสามารถทำหน้าที่ในการไกล่เกลี่ย ข้อพิพาท

(6) จัดอบรมสัมมนาให้ความรู้แก่บุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบล และชุมชนให้เข้าใจผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในระยะยาวที่ได้จากการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล

4.5.2.3 ด้านงบประมาณ

1) ปัญหาอุปสรรคในด้านงบประมาณพบว่า

(1) องค์การบริหารส่วนตำบล ประสบปัญหาขาดแคลนงบประมาณ

(2) การจัดสรรงบประมาณ ไม่มีการจัดสรรงบประมาณตามศักยภาพ ความพร้อม ทรัพยากรการท่องเที่ยว ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแต่ละแห่งแต่จะเป็นการจัดสรรงบประมาณเพื่อกระจายประโยชน์ให้ครอบคลุมพื้นที่ ทำให้การพัฒนาไม่สามารถดำเนินการได้ตามศักยภาพที่ควรจะเป็น

(3) การใช้งบประมาณเพื่อการท่องเที่ยว ไม่มีคำสั่งชัดเจนต้องรอคำสั่งจากหน่วยบังคับบัญชา

2) แนวทางแก้ไข

สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาด้านงบประมาณ ซึ่งได้จากการสนทนากลุ่ม มีดังนี้

(1) ดำเนินการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว ตามศักยภาพของแต่ละ องค์การบริหารส่วนตำบล

(2) จัดหางบเพิ่มเติมจากหน่วยงานส่วนกลาง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยให้อำนาจการบริหารจัดการเป็นของท้องถิ่น

(3) ควรระบุในนโยบายให้ชัดเจนว่า จะต้องมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวร้อยละเท่าไร เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติให้แต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

4.5.2.4 ด้านแผนงาน

1) ปัญหาอุปสรรคในด้านแผนงาน พบว่า

(1) ไม่มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน เพราะเป็นเรื่องใหม่

(2) ไม่มีการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(3) องค์การบริหารส่วนตำบล ขาดความรู้ในการเขียนแผนงาน โครงการ และ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว

(4) แผนพัฒนาการท่องเที่ยวในแต่ละท้องถิ่นคนในท้องถิ่นไม่ได้เป็นผู้เขียนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเอง แต่เป็นแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่กำหนดมาจากหน่วยบังคับบัญชาที่สูงขึ้นไป

2) แนวทางแก้ไข

สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาด้านแผนงาน ซึ่งได้จากการสนทนากลุ่ม มีดังนี้

(1) กำหนดทิศทาง แนวทาง การพัฒนาการท่องเที่ยวให้ชัดเจน โดยจัดทำเป็นแผนแม่บทในการพัฒนาการท่องเที่ยว

(2) ระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแผนแม่บทในการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับจังหวัดให้ชัดเจน โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมตลอดกระบวนการ โดยเฉพาะผู้นำ และคนในท้องถิ่น เพื่อดึงศักยภาพที่มีอยู่ในแต่ละท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบและประสานประโยชน์ร่วมกัน เช่น การจัดทำประชาคม การจัดเวทีชาวบ้าน

(3) มอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้กำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในแต่ละท้องถิ่นเอง โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องยึดกรอบการเขียนแผนงานพัฒนาการท่องเที่ยวจากแผนแม่บทในการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับจังหวัดและระดับชาติ

(4) จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวและการบริหารจัดการ ให้แก่บุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.5.2.5 ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว

1) ปัญหาอุปสรรคในด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว พบว่า

(1) มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ปรับปรุงโบราณสถาน โบราณวัตถุ โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบ โครงสร้าง ที่แตกต่างไปจากลักษณะเดิม ไม่คงไว้ซึ่งร่องรอยเดิมไม่มีการจัดเก็บข้อมูลทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีไว้ทำให้ขาดร่องรอยเดิม

(2) ขาดข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น

(3) การให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ แก่ นักท่องเที่ยว เช่น ห้องน้ำ ที่พัก ร้านอาหาร ไม่มีคุณภาพ ไม่ได้มาตรฐาน

(4) ขาดไกด์และมัคคุเทศก์ที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในแต่ละท้องถิ่น

(5) สถานที่ท่องเที่ยวอยู่ห่างไกลชุมชน ไม่ปลอดภัย การคมนาคมไม่สะดวก รถโดยสารมีจำกัด

2) แนวทางแก้ไข

สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งได้จากการสนทนากลุ่ม มีดังนี้

(1) การสำรวจ ค้นหาหรือ ปรับปรุงพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ควรมุ่งเน้นการพัฒนาปรับปรุงให้คงไว้ซึ่งลักษณะร่องรอยเดิมให้มากที่สุด

(2) จัดตั้งศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยวระดับท้องถิ่นทุกองค์การบริหารส่วนตำบล

(3) ควบคุมดูแลและกำหนดให้ผู้ประกอบการร้านค้าปฏิบัติตามกฎระเบียบ กติกา ข้อบังคับที่ออกโดยท้องถิ่นอย่างเคร่งครัดในการบริการนักท่องเที่ยว

(4) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวรวมทั้งจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภค ความปลอดภัยต่างๆ ให้พร้อมรับนักท่องเที่ยว

(5) จัดอบรมมัคคุเทศก์ ไกด์ ผู้นำเที่ยวหรืออาสาสมัครในท้องถิ่นให้มากขึ้น โดยเฉพาะเยาวชนในท้องถิ่น

4.5.3 ข้อเสนอแนะทั่วไป

4.5.3.1 นักการเมืองระดับท้องถิ่น และระดับประเทศ ควรมีการประสานความร่วมมือกัน เพื่อนำไปสู่การวางแผน การบริหารจัดการ เรื่องการท่องเที่ยวร่วมกัน

4.5.3.2 มีการจัดสรรงบประมาณให้สถาบันราชภัฏเลยเพื่อจัดทำวิจัยท้องถิ่น

4.5.3.3 ไม่ควรนำงบประมาณเป็นตัวตั้งในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพราะจะทำให้การพัฒนาล้มเหลว ควรเน้นการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

4.5.3.4 บทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยว 5 ด้าน ซึ่งประกอบไปด้วย บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว บทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว บทบาทในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว บทบาทในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว และ บทบาทในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล สามารถดำเนินการได้ แต่จะต้องมีสัดส่วนที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับ ทรัพยากรธรรมชาติ ศักยภาพขององค์กร และสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

4.5.3.5 ควรมีการประสานข้อมูลกันในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลในการรองรับนักท่องเที่ยว

4.5.3.6 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ควรมีการติดตามผลและ ประเมินผล เรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่

4.5.3.7 ควรมีการหาแนวทางร่วมกันเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดความยั่งยืนแม้หน่วยงานส่วนภูมิภาคจะไม่ได้เข้าไปดูแล

4.5.3.8 การจัดงบประมาณเพื่อการท่องเที่ยว ควรจัดสรรให้ท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการในบางส่วน เช่น การให้เงินสนับสนุนในการรวบรวมข้อมูล

4.5.3.9 สถาบันราชภัฏเลยซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ควรมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนและร่วมปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยว

4.5.3.10 หน่วยงานปกครอง หน่วยงานท้องถิ่น และผู้ประกอบการ ควรมีการร่วมกันวางแผนในการพัฒนาการท่องเที่ยวก่อน แล้วจึงค่อยออกสำรวจตามแนวทางที่แผนงาน โครงการกำหนดไว้

4.6 ผลการศึกษาที่ได้จากการเสวนา

จากการที่ผู้ศึกษาได้ดำเนินการจัดการเสวนา (Making acquaintance) เรื่อง บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยว จำนวน 1 ครั้ง มีผู้เข้าร่วมเสวนา ประกอบด้วย บุคลากรจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน จำนวน 15 คน (รายละเอียดผู้เข้าร่วมเสวนา อยู่ในภาคผนวก) ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยมีการกำหนดประเด็นในการเสวนา ประกอบด้วย การบริหารจัดการ เช่น ผู้ดำเนินการ วิธีดำเนินการ การจัดสรรงบประมาณ เช่น ที่มาของงบประมาณ ผู้ใช้งบประมาณ วิธีใช้งบประมาณ การมีส่วนร่วม เช่น ประชาชน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การจัดสรรผลประโยชน์ เช่น หลักเกณฑ์ วิธีการจัดสรรผลประโยชน์ การประชาสัมพันธ์ เช่น ผู้ดำเนินการ งบประมาณ วิธีการ และปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไข ข้อเสนอแนะ ซึ่งผลของการศึกษาปรากฏ ดังนี้

4.6.1 การบริหารจัดการในการพัฒนาการท่องเที่ยว

จากการที่ผู้ศึกษาได้ดำเนินการจัดเสวนา เรื่อง บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยว ในประเด็นการบริหารจัดการในการพัฒนาการท่องเที่ยว พบว่า

4.6.1.1 องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องมีการจัดทำแผนแม่บท แผนระยะยาว เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้สอดคล้องกับแผนของคณะกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวระดับจังหวัด และแผนงานของหน่วยงานอื่นในพื้นที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการ

ท่องเที่ยว เช่น กรมศิลปากร กรมป่าไม้ กรมโยธาธิการ ฯลฯ ซึ่งการประสานแผนนั้น จะมีผลต่อการพิจารณาจัดสรรงบประมาณของสำนักงานประมาณ

4.6.1.2 หน่วยที่เหมาะสมที่จะเป็นผู้ประสานแผนควรจะเป็นคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวระดับจังหวัด และควรมีการจัดเสวนา จัดประชุม หรือจัดทำประชามติในตำบลหรือหมู่บ้าน เพื่อจัดทำแผนพร้อมเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม โดยให้ท้องถิ่นเสนอแผนงานด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ท้องถิ่นต้องการ ดำเนินการไปยังหน่วยงานที่กำกับดูแล

4.6.1.3 การดำเนินการวางแผนการบริหารจัดการการท่องเที่ยวต้องอาศัยระบบข้อมูลหลัก (ข้อมูลที่เป็นองค์ประกอบของการท่องเที่ยว) การประชาสัมพันธ์ และการจัดอบรมเสวนาเพราะมีความสำคัญในการสร้างวิสัยทัศน์ การกำหนดทิศทางร่วมกันในเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยว

4.6.1.4 ในอนาคตองค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องรับภาระหน้าที่ในเรื่องการดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยว การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ดี ต้องเกิดจากการแสวงหา การพัฒนาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่น ทั้งจากธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ให้เกิดคุณค่าต่อการเที่ยวชม มิใช่ปล่อยให้เกิดการพัฒนาด้านธรรมชาติด้วยตัวของมันเอง โดยหน่วยราชการจะต้องมีความสามารถ มีเทคนิค วิธีการ ในการกระตุ้นให้ชาวบ้านมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ สิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติ หรือ สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยว

4.6.1.5 องค์การบริหารส่วนตำบล ควรจะมีบทบาทในการเป็นผู้ประสานงานการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยการพัฒนาการท่องเที่ยวควรเริ่มจากความต้องการของท้องถิ่น โดยคนในท้องถิ่นมองร่วมกันว่าในท้องถิ่นของตนเอง มีศักยภาพ หรือความพร้อมในเรื่องอะไรที่จะสามารถนำมาพัฒนาให้เป็นจุดเด่นของท้องถิ่นและสามารถแข่งขันกับท้องถิ่นอื่นๆได้บ้าง และสอดคล้องกับโครงการ 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นนโยบายของรัฐบาล ในการบริหารจัดการเรื่องการท่องเที่ยวจะต้องมองความพร้อมของประชาชนในพื้นที่ว่ามีมากน้อยแค่ไหน

4.6.1.6 การพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องมองในเชิงธุรกิจ ที่จะต้องมีกำไร มีการเพิ่มทุน ไม่ใช่มองในด้านการบริหารว่าจะต้องหมดไปเท่านั้น นักท่องเที่ยวจะเป็นผู้นำเงินเข้ามาใช้จ่ายในท้องถิ่น ดังนั้น จะต้องร่วมกันหาวิธีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ดึงดูดความสนใจ ที่จะทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในท้องถิ่นให้มากที่สุด นานที่สุด เพื่อจะ

ทำให้เงินที่ได้จากการท่องเที่ยวเกิดขึ้นในท้องถิ่นให้มากที่สุด โดยคำนึงถึงผู้รับบริการ เน้นการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในสิ่งที่นักท่องเที่ยวไม่มีหรือไม่เคยได้รับ เช่น รอยยิ้ม ความโอบอ้อมอารี ความมีน้ำใจ การเข้าวัดฟังธรรม ดูภาพจิตรกรรม ประติมากรรม การสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้น เช่น งานประเพณี งานเทศกาลต่างๆ

4.6.1.7 องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีแหล่งท่องเที่ยวควรเน้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อนำแหล่งท่องเที่ยวเป็นจุดขายต่อไป แต่ถ้าหากองค์การบริหารส่วนตำบลใด ไม่มีแหล่งท่องเที่ยว ก็สามารถสร้างจุดสนใจในตำบลขึ้นมาเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ เช่น การสร้างแหล่งให้บริการ เช่น ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึกที่มีมาตรฐานในด้านคุณภาพและบริการ ต้องมีการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล และต้องมีการประสานบริษัทนำเที่ยวมาให้บริการในพื้นที่ ในระยะเวลา 3 ปี จากนี้ไป การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จะต้องมอบการจัดการเรื่องการท่องเที่ยวให้แก่ท้องถิ่น ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องหันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนเองเพื่อสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นให้มากกว่าที่ผ่านมา

4.6.2 การจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาการท่องเที่ยว

จากการที่ผู้ศึกษาได้ดำเนินการจัดการเสวนา เรื่อง บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยว ในประเด็นการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาการท่องเที่ยว พบว่า

4.6.2.1 งบประมาณประจำปีของ องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล ควรพิจารณากำหนดจัดตั้งงบประมาณส่วนหนึ่งไว้เพื่อเป็นงบประมาณการท่องเที่ยวของท้องถิ่นด้วย เนื่องจากในปัจจุบันการจัดสรรงบประมาณเพื่อการท่องเที่ยวยังมีสัดส่วนที่ไม่เหมาะสม และส่วนราชการจะต้องเป็นผู้จัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลด้วย

4.6.2.2 สถาบันราชภัฏเลย ควรกำหนดหัวข้อวิจัยที่เห็นว่า ควรจะดำเนินการในพื้นที่จังหวัดเลย เสนอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า จะสามารถให้เงินอุดหนุนได้ในเรื่องใดบ้าง จำนวนเท่าใด

4.6.2.3 องค์การบริหารส่วนตำบลต้องพัฒนาตามศักยภาพ องค์การบริหารส่วนตำบล ใดมีงบประมาณมาก ต้องกำหนดแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวด้วย มิใช่มุ่งเน้นแต่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเท่านั้น ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีงบประมาณน้อย

ให้ทำไปตามงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องดูนโยบายการท่องเที่ยวจังหวัดเป็นหลัก

4.6.2.4 องค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้กับสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นเพื่อทำการวิจัยท้องถิ่น

4.6.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว

จากการที่ผู้ศึกษาได้ดำเนินการจัดการเสวนา เรื่อง บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยว ในประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว พบว่า

4.6.3.1 การดำเนินการด้านการท่องเที่ยวให้ได้รับความสำเร็จไม่ใช่ราชการเป็นผู้ดำเนินการ แต่ราชการจะต้องเป็นผู้ให้ความรู้ ความคิด และดึงองค์การบริหารส่วนตำบล เข้ามามีส่วนร่วม หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นมาร่วม มีการเชื่อมโยงเครือข่ายกัน ระดมความพร้อมในเรื่องงบประมาณ โดยให้ท้องถิ่นเป็นผู้ปฏิบัติร่วมกับประชาชนหรือชุมชนในท้องถิ่นหากคิดจะพัฒนาสถานที่ใดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว จะต้องมีการแจ้งข้อมูลให้คนในท้องถิ่นรับรู้ว่า พื้นที่ที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวคนในท้องถิ่นยอมรับหรือเห็นด้วยหรือไม่เพราะทุกสิ่งทุกอย่างจะสำเร็จได้ต้องขึ้นอยู่กับชุมชนอยู่ที่คนในท้องถิ่น ถ้าคนในท้องถิ่นไม่ยอมรับ ไม่เห็นด้วย ความสำเร็จเกิดขึ้นได้ยาก

4.6.3.2 ปัจจุบัน ประชาชนจะต้องมีส่วน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมปฏิบัติ ร่วมดิชม ซึ่งแตกต่างจากสมัยก่อนที่ประชาชนไม่ต้องคิดหรือเพียงคำสั่งจากทางการ ดังนั้น การเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว เพื่อให้คนในท้องถิ่นเข้าใจว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ ผลิตสินค้ำที่ได้คุณภาพ คนจะมาเที่ยว มีรายได้ จะมีการเสียภาษีให้แก่ท้องถิ่น ก็จะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวได้ เพราะการท่องเที่ยวจะเป็นตัวนำมาซึ่งรายได้ แต่ถ้าหากประชาชนไม่รู้ ไม่เข้าใจว่าการท่องเที่ยวจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่เขาอย่างไรบ้าง ประชาชนจะไม่ดูแลสิ่งที่เกิดขึ้น ประชาชนจะไม่ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์

4.6.3.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในชุมชน จะสามารถจัดสรรผลประโยชน์ได้เอง โดยดำเนินการในรูปของสหกรณ์ หรือคณะกรรมการหมู่บ้าน

4.6.3.4 นอกเหนือจาก คนในท้องถิ่นแล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว จะสามารถป้องกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่อาจก่อให้เกิดอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวได้

4.6.4 การจัดสรรผลประโยชน์ที่ได้จากการท่องเที่ยว

จากการที่ผู้ศึกษาได้ดำเนินการจัดการเสวนา เรื่อง บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยว ในประเด็นการจัดสรรผลประโยชน์ที่ได้จากการท่องเที่ยวพบว่า การจัดสรรผลประโยชน์ว่าไม่มีหลักเกณฑ์ตายตัว ขึ้นอยู่กับกิจกรรมและคณะกรรมการหมู่บ้าน ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย รวมทั้งประชาชนผู้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวด้วย โดยรายได้ส่วนหนึ่งต้องหักเข้าองค์กรบริหารส่วนตำบลเพื่อจะได้นำไปใช้ในการบริหารจัดการและพัฒนาชุมชนต่อไป

4.6.5 การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

จากการที่ผู้ศึกษาได้ดำเนินการจัดการเสวนา เรื่อง บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวในประเด็นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวพบว่า ผู้เข้าร่วมเสวนาส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ดังนี้

4.6.5.1 การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึกให้คนในท้องถิ่นเห็นความสำคัญและประโยชน์จากการท่องเที่ยว โดยมีเป้าหมายเดียวกันว่าการท่องเที่ยวเป็นช่องทางที่สามารถสร้างรายได้ได้เร็ว และต้นทุนต่ำ

4.6.5.2 การประชาสัมพันธ์ให้คนในพื้นที่เข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวให้มากที่สุด โดยส่วนราชการ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่มีบุคลากรที่มีความรู้ และสามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับการท่องเที่ยวได้ ควรจะให้ความรู้ชุมชน กระตุ้นให้ชาวบ้านเกิดการยอมรับเห็นประโยชน์จากการท่องเที่ยว จะทำให้คนในท้องถิ่นเข้าใจเร็วขึ้น ดีกว่าให้คนในท้องถิ่นเข้าใจหรือพัฒนากันเอง

4.6.5.3 สื่อมวลชนต้องมีเอกภาพในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันการประชาสัมพันธ์ต้องมีข้อมูลอย่างเพียงพอ และเป็นจริง เพื่อถ่ายทอดข้อมูล ผ่านสื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ สื่อบุคคล สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เชิญชวนให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.6.5.4 ทุกหน่วยงานต้องช่วยกันดำเนินการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้แก่ท้องถิ่น และภายนอกท้องถิ่นได้รับทราบ โดยจะต้องมีฐานข้อมูลหลักให้นักท่องเที่ยวที่สนใจและสามารถสืบค้นได้

4.6.6 ปัญหา อุปสรรค ในการพัฒนาการท่องเที่ยว

การเสวนาครั้งนี้ ผู้เข้าร่วมเสวนาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค โดยสรุป ดังนี้

4.6.6.1 ตั้งแต่ ปี 2546 เป็นต้นไป การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จะไม่สามารถจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว แต่หากเป็นงบประมาณเพื่อพัฒนาบริการการท่องเที่ยว เช่น การพัฒนาบุคลากรที่ให้บริการด้านการท่องเที่ยว เช่น ผู้ขับขีรถรับจ้าง พนักงานโรงแรม พนักงานร้านอาหาร การให้ความรู้ กับองค์การบริหารส่วนตำบล และการพัฒนากิจกรรมงานประเพณี เช่น งานผีตาโขน

4.6.6.2 ศูนย์ประสานงานการท่องเที่ยวจังหวัดเลย มีงบประมาณน้อย ในปี 2545 มีเพียง 700,000 บาท ไม่สามารถให้การสนับสนุนงบประมาณไปดำเนินการในเรื่องต่างๆได้ จะต้องอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานในจังหวัดที่จะดำเนินการจัดทำแผนระยะสั้น แผนระยะกลาง และแผนระยะยาว

4.6.6.3 องค์การบริหารส่วนตำบล และคนในท้องถิ่นยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจและไม่เห็นความสำคัญเรื่องการท่องเที่ยวรวมทั้งบุคลากรไม่มีความรู้ในการจัดทำแผนงานพัฒนาการท่องเที่ยวและมีจำนวนไม่เพียงพอที่จะรับผิดชอบงานด้านการท่องเที่ยวเป็นการเฉพาะ

4.6.6.4 ขาดความร่วมมือ ขาดองค์กรที่มีความพร้อม รวมทั้งการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประชาชนมีน้อย

4.6.6.5 สิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว มีไม่เพียงพอ ไม่ได้มาตรฐาน การคมนาคมไม่สะดวก สภาพแวดล้อมของสถานที่ที่นักท่องเที่ยวจะไปเที่ยวไม่สะอาด ไม่มีระเบียบ ไม่น่าเดินเที่ยวชม

4.6.6.6 สื่อมวลชนไม่นำเสนอเกี่ยวกับเรื่องท่องเที่ยวเนื่องจากไม่มีข้อมูล และขาดการประสานเรื่องข้อมูล

4.6.7 ข้อเสนอแนะและแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว

การเสวนาครั้งนี้ ผู้เข้าร่วมเสวนาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยสรุป ดังนี้

4.6.7.1 การพัฒนาการท่องเที่ยวต้องคำนึงความพร้อมของท้องถิ่น ของประชาชนในพื้นที่ เริ่มต้นจากท้องถิ่นอยากพัฒนาอะไร พัฒนาแนวไหน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานที่สามารถให้ข้อมูล ให้คำปรึกษาแนะนำและเป็นพี่เลี้ยงที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้แก่ท้องถิ่นได้ เพราะคนที่พัฒนาการท่องเที่ยวได้ดีที่สุดคือคนในท้องถิ่น

4.6.7.2 ควรจัดการอบรมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้น เพื่อสร้างกระแสการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว เพราะหากผู้นำท้องถิ่น

หรือประชาชนในท้องถิ่น ไม่มีการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่คนในท้องถิ่นตามที่คาดหวังให้เกิดขึ้น จะเป็นการยากที่จะไปสู่ความสำเร็จ

4.6.7.3 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ต้องสร้างพื้นฐานให้ท้องถิ่นช่วยเหลือตนเองต้องให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ใช้วัฒนธรรมเป็นตัวส่งเสริมการท่องเที่ยว

4.6.7.4 นอกเหนือจากศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติของจังหวัดเลยแล้ว การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ เป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งของจังหวัดเลย

4.6.7.5 จังหวัดเลยควรที่จะเปิดประตูเมืองต้อนรับนักท่องเที่ยวโดยใช้ความสวยงามของดอกไม้ทั้งสามฤดู เป็นจุดดึงดูดสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยวผู้มาเยี่ยมเยือน

4.6.7.6 องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล สภาตำบล เทศบาล หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ควรจะร่วมมือกันในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยไม่มีอคติ

4.6.7.7 การดูแลในเรื่องสุขอนามัย สิ่งแวดล้อม เรื่อง ความสะอาดของที่พัก ร้านอาหาร ห้องน้ำ ให้ได้มาตรฐานเพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความประทับใจในบริการที่ได้มาท่องเที่ยวกลับไป และควรให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเป็นหน่วยงานรับผิดชอบตรวจสอบการให้บริการด้านสุขอนามัย

4.6.7.8 ในการพัฒนาการท่องเที่ยว หากเกิดกระบวนการมีส่วนร่วมกับทุกฝ่ายแล้ว ปัญหาอุปสรรคทุกอย่างย่อมมีทางแก้ไขได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการ
ท่องเที่ยว : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย ครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัย
ที่มีขั้นตอนการดำเนินการศึกษาวิจัย ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ คือ บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่
ในองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดเลย ซึ่งเป็นผู้บริหารสูงสุดในฝ่ายบริหาร ผู้บริหารสูง
สุดในฝ่ายนิติบัญญัติ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ภายใต้พระราชบัญญัติสภา
ตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ซึ่งผู้วิจัยใช้เป็นกรอบการสุ่มตัวอย่าง
(Sampling frame) ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน
252 คน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1,314 คน และพนักงานส่วนตำบล
จำนวน 253 คน รวมจำนวนประชากรทั้งหมด 1,819 คน จากองค์การบริหารส่วนตำบล
จำนวน 84 แห่ง ใน 12 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ (ผู้ตรวจราชการส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย, 2544
: 2)

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ คือ ประชาชนในพื้นที่
รับผิดชอบ ของ องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 42 แห่ง ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการ
ศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและจำนวนองค์การบริหารส่วนตำบล ประจำปี 2544
จำแนกตามอำเภอ

ลำดับที่	อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวนองค์การบริหารส่วนตำบล (แห่ง)	จำนวนบุคลากร (คน)
1.	เมือง	13	273
2.	วังสะพุง	10	265
3.	เซียงคาน	8	168
4.	นาด้วง	4	82
5.	ท่าลี่	5	87
6.	ภูเรือ	4	76
7.	ภูกระดึง	4	111
8.	ภูหลวง	5	99
9.	ผาขาว	5	125
10.	ด่านซ้าย	10	207
11.	ปากชม	6	110
12.	นาแห้ว	3	51
13.	กิ่งหนองหิน	3	69
14.	กิ่งเอราวัณ	4	96
รวม		84	1,819

ที่มา : ผู้ตรวจราชการส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย, 2544.

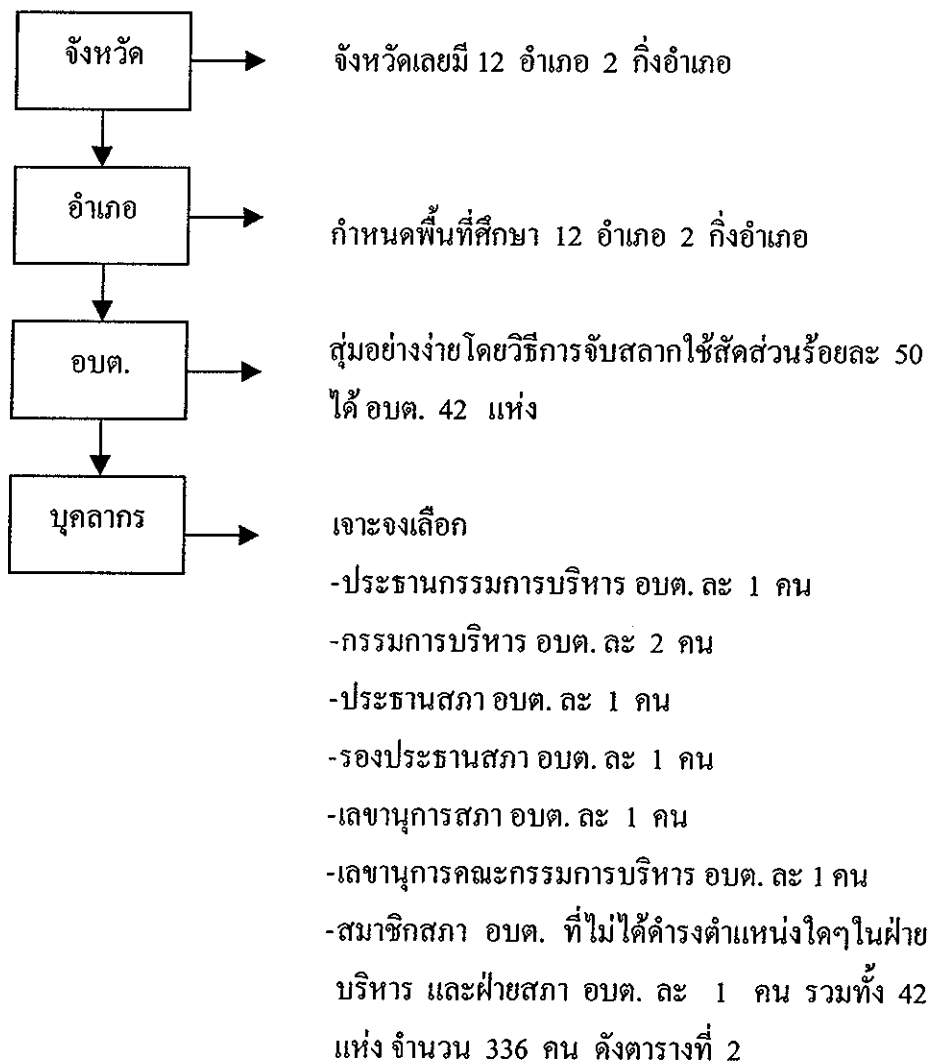
3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) ที่ใช้ในการศึกษาบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลในครั้งนี้ ใช้วิธีการเทียบตารางของ Krejcie and Morgan (ภัทรธิดา ผลงาม, 2542 : 73) ปรากฏว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม คือ 317 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาวิจัยดำเนินการสุ่มเพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 84 แห่ง ใน 12 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน โดยมีขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่างดังนี้คือ

ขั้นตอนที่ 1 สุ่มองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเลย โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยพิจารณาใช้เกณฑ์ ร้อยละ 50 ของ จำนวนองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมด ในแต่ละอำเภอ กิ่งอำเภอ ได้้องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 42 แห่ง

ขั้นตอนที่ 2 สุ่มตัวอย่างจากแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงโดยตำแหน่ง จากองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งละ 8 คน ได้แก่ คณะกรรมการบริหาร 126 คน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 168 คน และ พนักงานส่วนตำบล 42 คน ได้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 336 คน (มากกว่าที่ กำหนดได้ 19 คน)

ตารางที่ 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอ

ลำดับที่	อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวนองค์การบริหารส่วนตำบล		จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
		จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	
1.	เมือง	13	6	48
2.	วังสะพุง	10	5	40
3.	เชียงคาน	8	4	32
4.	นาด้วง	4	2	16
5.	ท่าลี่	5	2	16
6.	ภูเรือ	4	2	16
7.	ภูกระดึง	4	2	16
8.	ภูหลวง	5	3	24
9.	ผาขาว	5	2	16
10.	ด่านซ้าย	10	5	40
11.	ปากชม	6	3	24
12.	นาแห้ว	3	2	16
13.	กิ่งหนองหิน	3	2	16
14.	กิ่งเอราวัณ	4	2	16
รวม		84	42	336

ที่มา : ผู้ตรวจราชการส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย, 2544.

ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) ที่ใช้ในการศึกษาบทบาทที่คาดหวังของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาการท่องเที่ยว ผู้ศึกษากำหนดให้มาจากตัวแทนของหมู่บ้านซึ่งมีสถานที่ ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ในเขตการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลๆ ละ 3 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 คน โดยศึกษาจากตัวแทนของหมู่บ้านนั้นๆ ที่มีความรู้เรื่องการท่องเที่ยว โดยสอบถามจากองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่ง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ได้สร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

3.2.1 การสร้างเครื่องมือ

3.2.1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดตัวแปร การสร้างข้อคำถามต่าง ๆ ตามความมุ่งหมายของการศึกษาและสมมติฐานของการศึกษา

3.2.1.2 นำตัวแปรที่ได้จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัย แนวคิด และทฤษฎีเพื่อจัดจำแนกตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับบทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยจำแนกเป็น ปัจจัยองค์กร ได้แก่ รายได้ต่อปีขององค์กรบริหารส่วนตำบล ระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์กรบริหารส่วนตำบล การมีแหล่งท่องเที่ยว และการกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยว

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.2.2.1 นำตัวแปรไปสร้างแบบสอบถามได้ 3 ส่วน พร้อมนำร่างแบบสอบถามเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยาลัย เพื่อพิจารณาความครบถ้วน ครอบคลุม เนื้อหา ภาษา โครงสร้าง และรูปแบบ

3.2.2.2 เมื่อได้รับข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการที่ปรึกษาแล้ว นำมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำร่างแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการแต่งตั้ง เพื่อพิจารณาตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ตลอดจนความเหมาะสมของถ้อยคำภาษา

3.2.2.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิเรียบร้อยแล้ว ไปทดสอบเครื่องมือ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ถูกเลือก ซึ่งมีลักษณะเดียวกับกลุ่มประชากรในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน ได้แก่ ประธานกรรมการบริหารองค์กรบริหารส่วนตำบล 15 คน กรรมการบริหารองค์กรบริหารส่วนตำบล 15 คน ประธานสภาองค์กรบริหารส่วนตำบล 15 คน ปลัดองค์กรบริหารส่วนตำบล 15 คน และประชาชน 15 คน ได้แก่ อบต. น้ำหวาน เสี้ยว ศรีสองรัก กกดู่ นาโป่ง โศกขมื่น เขาหลวง

หนองจิว ฝาน้อย ทราชขาว น้ำแถม โลกใหญ่ นาข้าว ชาติ และ อบต. จอมศรี เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) ว่า ครอบคลุมเนื้อหาที่จะทำการศึกษา และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ให้สัมภาษณ์

3.2.2.4 นำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ โดยการนำแบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า (Rating scale) คำนวณหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้ t-test และหาความเชื่อมั่นด้วยการคำนวณค่าคงที่ภายใน (Internal consistency) ใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -coefficient) ด้วยวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) (พวงรัตน์ ศรีรัตน์, 2536 อ้างถึงใน อุดลย์ สิมมาคำ, 2540 : 55) ได้ค่าเท่ากับ 0.978 (รายละเอียดแสดงอยู่ในภาคผนวก)

3.2.2.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิเรียบร้อยแล้ว ไปทดสอบเครื่องมือ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ถูกเลือก ซึ่งมีลักษณะเดียวกับกลุ่มประชากรในกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นประชาชน จำนวน 10 คน เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) ว่า ครอบคลุมเนื้อหาที่จะทำการศึกษา และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ให้สัมภาษณ์

3.2.2.6 นำผลที่ได้จากแบบสอบถาม สำหรับประชาชน ซึ่งเป็นคำถามแบบ มาตรฐานประมาณค่า (Rating scale) คำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของข้อคำถาม เท่ากับ 0.980 (รายละเอียดแสดงอยู่ในภาคผนวก)

3.2.2.7 ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์ เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของประชาชนในจังหวัดเลย

3.2.2.8 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ที่ศึกษาเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.2.3 ลักษณะของเครื่องมือ

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามผสม คือ มีทั้งแบบปลายปิด (Closed-ended) และปลายเปิด (Open-ended) แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัจจัยองค์กรซึ่งเป็นแบบคำถามปลายปิด (Closed-ended) ตัวอย่างเช่น

1. อบต. ที่ท่านปฏิบัติหน้าที่อยู่มีรายได้ต่อปี
 - 1 – 3 ล้านบาทต่อปี
 - มากกว่า 3 ล้านบาทต่อปี
2. อบต. ของท่านได้รับการยกฐานะจากสภาตำบลมาเป็น องค์การบริหารส่วนตำบล
 - 1 – 3 ปี
 - มากกว่า 3 ปี
3. อบต. ของท่านมีการกำหนดแหล่งท่องเที่ยวที่จะพัฒนาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนา อบต. 5 ปี (พ.ศ.2545 – 2549) หรือไม่
 - 1. มี
 - 2. ไม่มี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบปลายเปิด เกี่ยวกับ บทบาทที่ปฏิบัติจริงของ องค์การบริหารส่วนตำบล และบทบาทที่คาดหวังของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาการท่องเที่ยว ลักษณะข้อคำถามเกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริง และ บทบาทที่คาดหวัง เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 4 ระดับ

ตัวอย่างเช่น

คำชี้แจง กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับ บทบาทที่ปฏิบัติจริง ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยว

โดยให้ท่านประมาณค่าความคิดเห็นของท่านแล้วตอบเพียงข้อละ 1 คำตอบ

บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	ระดับปฏิบัติเมื่อเปรียบเทียบกับ ภารกิจที่ดำเนินการ			
	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปานกลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ปฏิบัติ
บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว				
1. การสำรวจแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ				
2. การสำรวจจุดเด่นของผลผลิตในท้องถิ่นเพื่อพัฒนา ให้เป็นสินค้าที่ระลึกของแหล่งท่องเที่ยว				

คำชี้แจง กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับบทบาทที่คาดหวังของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ความคาดหวังในองค์การบริหารส่วนตำบลแสดงบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยว	ระดับความคาดหวัง			
	คาดหวังมาก	คาดหวังปานกลาง	คาดหวังน้อย	ไม่คาดหวัง
บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว 1. คาดหวังให้ อบต. สำรวจแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ 2. คาดหวังให้ อบต. วางแผนสำรวจแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบแล้ว จุดเด่น ความสามารถ 3. คาดหวังให้ อบต. สำรวจจุดเด่นของผลผลิตในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาให้เป็นสินค้าที่ระลึกของแหล่งท่องเที่ยว				

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบปลายเปิด เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไข ในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ตัวอย่างเช่น

คำชี้แจง กรุณานำเสนอปัญหา อุปสรรค และ แนวทางแก้ไขในการพัฒนาการท่องเที่ยว ลงในข้อคำถามต่อไปนี้

1. ในองค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน มีปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบอย่างไรบ้าง
 - 1.1 ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว
.....
 - 1.2 การบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว
.....
 - 1.3 การมีส่วนร่วมของชุมชน
.....
 - 1.4 การบุกรุกพื้นที่ หรือการกระทำผิดกฎหมาย
.....

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลทั้งในระดับกว้างและระดับลึก เกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาการท่องเที่ยว และ บทบาทที่คาดหวังของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาการท่องเที่ยว ผู้วิจัยจึงได้แบ่งระยะการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ขอนหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา สถาบันราชภัฏเลย เพื่อขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล และขอรายชื่อองค์การบริหารส่วนตำบลจากผู้ตรวจราชการส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย ที่จะเก็บข้อมูล

2. นัดหมายวันเวลาในการเก็บข้อมูลกับบุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้ศึกษาวิจัยเข้าพบกลุ่มตัวอย่างแนะนำตัวเอง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และขอความร่วมมือพร้อมชี้แจงรายละเอียดในการตอบแบบสอบถาม

4. นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งพร้อมลงรหัส (Coding) และตรวจสอบการลงรหัสด้วยผู้ศึกษาเอง

5. นำข้อมูลรหัสที่ได้บันทึกลงในโปรแกรมประมวลผลที่ได้เขียนไว้แล้ว ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical package for the social science) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาต้องการให้ได้ข้อมูลที่มีความครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา ผู้วิจัยจึงได้กำหนดให้มีการเก็บข้อมูลโดยใช้เทคนิคการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus group) และการเสวนา (Making acquaintance) ในกลุ่มเป้าหมาย ดังกล่าว เพื่อศึกษาค้นหาสภาพปัญหา อุปสรรค หรือปัจจัยบางประการที่อาจจะส่งผลต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ซึ่งจะดำเนินการภายหลังจากที่เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และวิเคราะห์ข้อมูลแล้วโดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. การดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus group) 3 ครั้ง โดย ครั้งที่ 1 จัดที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2545 เวลา 09.00 น. – 12.00 น. ครั้งที่ 2 จัดที่ ศาลาประชามอำเภอคำชะอี เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2545 เวลา 09.00 น. – 12.00 น. และครั้งที่ 3 จัดที่ ห้องประชุมโรงเรียนภูเรือวิทยา อำเภอภูเรือ เมื่อวันที่

8 พฤษภาคม 2545 เวลา 13.00 น. – 16.00 น. โดยกลุ่มบุคคลที่เข้าร่วมสนทนากลุ่มมีจำนวนระหว่าง 4 - 5 คน ประกอบด้วย ตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนตำบล ตัวแทนภาครัฐ ตัวแทนผู้ประกอบการ และตัวแทนประชาชน (รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม อยู่ในภาคผนวก) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไชยวุฒิ มนตรีรักษ์ และผู้วิจัย เป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Moderator) โดยใช้เวลากลุ่มละ 3 ชั่วโมง โดยได้ทำการบันทึกเสียงการสนทนากลุ่มไว้ทุกครั้งและได้จัดบันทึกสาระสำคัญระหว่างการสนทนากลุ่มไว้เพื่อการถอดความสาระที่ได้จากการสนทนากลุ่มเพื่อจัดทำรายงานผลการวิจัย

ในการสร้างแนวคำถามสำหรับสนทนากลุ่ม เป็นลักษณะคำถามปลายเปิดเชิงซักถามเหตุผล และค้นหาคำตอบ ประเด็นหลักในการตั้งคำถามได้จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ต้องการศึกษา โดยนำวัตถุประสงค์ของการศึกษามาแจกแจงว่า ต้องการค้นหาและศึกษาถึงอะไร แล้วจึงกำหนดแนวคำถามต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยในแต่ละข้อ

สำหรับแนวคำถามการสนทนากลุ่ม มีดังนี้

1.1 บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว เช่น ใครเป็นผู้ดำเนินการออกสำรวจ งบประมาณที่ใช้ ข้อมูลที่ได้นำไปทำอะไร

1.2 บทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว เช่น การเตรียมความพร้อมในเรื่อง ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

1.3 บทบาทในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว เช่น ผู้บริหารจัดการ อัตราค่าบริการ ขยะ น้ำเสีย การจัดสรรผลประโยชน์

1.4 บทบาทในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เช่น ผู้วางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สิ่งที่จะต้องมีการวางแผนพัฒนา

1.5 บทบาทในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว เช่น ผู้ดำเนินการ วิธีการดำเนินการ ศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยว กลยุทธ์

1.6 ปัญหาอุปสรรค - แนวทางแก้ไข

1.7 ข้อเสนอแนะ

2. ประสานขอความร่วมมือกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนัดหมายให้ทราบล่วงหน้า เพื่อความสะดวกของบุคคลเหล่านั้น

3. การดำเนินการเสวนา (Making acquaintance) จำนวน 1 ครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative data) โดยจัดการเสวนา ที่ห้องประชุมพงษ์ภิญโญ

สถาบันราชภัฏเลย มีผู้เข้าร่วมเสวนา จำนวน 15 คน (รายชื่อผู้เข้าร่วมเสวนา อยู่ในภาคผนวก) ประกอบด้วย ตัวแทนภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว นักวิชาการ นักการเมืองท้องถิ่น และสื่อมวลชน สำหรับแนวคำถามในการจัดเสวนา มีดังนี้

3.1 การบริหารจัดการ เช่น ผู้ดำเนินการ วิธีดำเนินการ ฯลฯ

3.2 การจัดสรรงบประมาณ เช่น ที่มาของงบประมาณ ผู้ใช้งบประมาณ วิธีใช้งบประมาณ ฯลฯ

3.3 การมีส่วนร่วม เช่น ประชาชน ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ

3.4 การจัดสรรผลประโยชน์ เช่น หลักเกณฑ์ วิธีการจัดสรร ฯลฯ

3.5 การประชาสัมพันธ์ เช่น ผู้ดำเนินการ งบประมาณ วิธีการ ฯลฯ

3.6 ปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไข และข้อเสนอแนะ

สำหรับแนวคำถามเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยองค์กรที่มีผลต่อการแสดงบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1. รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. ระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล
3. การมีแหล่งท่องเที่ยว
4. การกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยว

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการใช้วิธีการศึกษา ดังนี้ คือ

1. การใช้แบบสอบถาม ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นตัวแทนประชากรในการศึกษา จำนวน 336 คน จากนั้นนำข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative data) ไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical package for the social science) ช่วยในการวิเคราะห์ และนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติมาอภิปรายผล และสรุปผลการวิจัย

การกำหนดค่าคะแนนในระดับการปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบล และระดับความคาดหวังของประชาชน ได้ประยุกต์ใช้มาตรการประมาณค่า (Rating scale) แบบ Numerical rating scale (พวงรัตน์ ศรีรัตน์. 2536 , อ้างถึงใน อุดุลย์ สิมมาคำ. 2540 : 57) โดยให้คะแนนตามระดับการปฏิบัติจริง และระดับความคาดหวังดังนี้

ปฏิบัติมาก / คาดหวังมาก	ให้คะแนน = 3
ปฏิบัติปานกลาง / คาดหวังปานกลาง	ให้คะแนน = 2
ปฏิบัติน้อย / คาดหวังน้อย	ให้คะแนน = 1
ไม่ปฏิบัติ / ไม่คาดหวัง	ให้คะแนน = 0

ในส่วนของการแปลความหมายของการปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบล และความคาดหวังของประชาชน ในการพัฒนาการท่องเที่ยว ใช้วิธีนำค่าเฉลี่ยแต่ละประเด็น มาเทียบเกณฑ์การแปลความหมายโดยใช้ช่วงค่าเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2532 อ้างถึงใน อุดุลย์ สิมมาคำ, 2540 : 57-58) ดังนี้

ปฏิบัติมาก / คาดหวังมาก	ค่าเฉลี่ย 3.01 - 4.00
ปฏิบัติปานกลาง / คาดหวังปานกลาง	ค่าเฉลี่ย 2.01 - 3.00
ปฏิบัติน้อย / คาดหวังน้อย	ค่าเฉลี่ย 1.01 - 2.00
ไม่ปฏิบัติ / ไม่คาดหวัง	ค่าเฉลี่ย 0.01 - 1.00

2. การใช้เทคนิคการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการใช้การสนทนากลุ่ม (Focus group) และการเสวนา (Making acquaintance)

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อตอบจุดมุ่งหมายของการศึกษา และทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ผู้ศึกษามีการกำหนดสถิติที่ใช้วิเคราะห์ ดังนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้อธิบายลักษณะข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา เป็นต้น และบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบล และบทบาทที่คาดหวังของประชาชน ในการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้ง 5 สถิติการพรรณนา เพื่ออธิบายลักษณะของตัวแปร อาทิ รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล การมีแหล่งท่องเที่ยว การกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ใช้อธิบายระดับปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลและระดับความคาดหวังของประชาชน

1.3 การทดสอบค่าที (t-test) ใช้ในการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยองค์กร ได้แก่ รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล การมีแหล่งท่องเที่ยว การกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยว กับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย

1.4 สถิติการวิจัย เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยองค์กรที่มีต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาการท่องเที่ยวได้แก่ ปัจจัยรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล การมีแหล่งท่องเที่ยว การกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยว และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ ค่าที (t-test)

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ในส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพจะไม่ใช้สถิติในการวิเคราะห์ แต่จะทำการวิเคราะห์ตามสภาพที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยว : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารoles บทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบล และบทบาทที่คาดหวังของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในด้านต่างๆ ได้แก่ บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว บทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว บทบาทในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว บทบาทในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และบทบาทในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยองค์กร ได้แก่ รายได้ต่อปีขององค์การบริหารส่วนตำบล ระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล การมีแหล่งท่องเที่ยว และการกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยว และเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไข ปัญหา ในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ บุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย 42 แห่ง จาก 12 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ จำนวน 336 คน และประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเลย ในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ใน 12 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ จำนวน 126 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม แนวคำถามเพื่อการสนทนากลุ่ม (Focus group) และแนวคำถามเพื่อการเสวนา (Making acquaintance) มีรายละเอียดคั้งนี้

ข้อคำถามจากแบบสอบถาม มี 3 ส่วน ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป บทบาทที่ปฏิบัติจริง บทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยว ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมีลักษณะข้อคำถาม ชนิดปลายเปิดและชนิดปลายปิดแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งได้หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient of Alpha) ได้ค่าเท่ากับ = 0.978

แนวคำถามในการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group) ประกอบด้วย แนวคำถามเกี่ยวกับ บทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยว 5 บทบาท ได้แก่ บทบาทในการสำรวจทรัพยากร

การท่องเที่ยว บทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว บทบาทในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว บทบาทในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และบทบาทในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว รวมทั้งแนวคำถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ประเด็นในการเสวนา ได้แก่ การบริหารจัดการ การจัดสรรงบประมาณ การมีส่วนร่วม การจัดสรรผลประโยชน์ การประชาสัมพันธ์ ปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไข ข้อเสนอแนะ และการแสดงความคิดเห็นในหัวข้อ ปัจจัยที่มีผลต่อการแสดงบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ รายได้ต่อปีขององค์การบริหารส่วนตำบล ระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล การมีกับไม่มีแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล และการกำหนดกับไม่กำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี ต่อการแสดงบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามครบถ้วน โดยแบ่งเป็นแบบสอบถามจากองค์การบริหารส่วนตำบล 336 ชุด แบบสอบถามจากประชาชน 126 ชุด ใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 เดือน ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2545 ถึงเดือนเมษายน 2545 มีการดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus group) จำนวน 3 กลุ่ม ใช้เวลาดำเนินการ รวม 2 วัน และการดำเนินการเสวนา จำนวน 1 ครั้ง ใช้เวลาดำเนินการ 1 วัน

การวิเคราะห์ข้อมูล หลังการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณได้นำข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows เพื่อคำนวณค่าสถิติต่างๆ และทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และค่าที (t-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปผลการวิจัยการอภิปรายผล พร้อมทั้งข้อเสนอแนะของการวิจัยได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาเรื่อง บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยว : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1.1.1 ข้อมูลทั่วไป ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 36 – 47 ปี ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งประมาณ 1 – 2 ปี มีระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และไม่เคยไปศึกษาดูงานด้านการท่องเที่ยวมาก่อน องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีรายได้มากกว่า 3 ล้านบาท มีระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มากกว่า 3 ปี มีแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ และมีแผนพัฒนาการท่องเที่ยวกำหนดไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี

5.1.1.2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 29 - 40 ปี และมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

5.1.2 บทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบล และบทบาทที่คาดหวังของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาการท่องเที่ยว

จากการศึกษาเรื่อง บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยว : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย สามารถสรุปผลการศึกษาวิจัยได้ดังนี้

5.1.2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริง ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยว

องค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่แสดงบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเทียบกับบทบาทตามภาระหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 และเมื่อพิจารณาแต่ละบทบาท พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล แสดงบทบาทที่ปฏิบัติจริงทั้ง 5 บทบาท คือ บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว บทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว บทบาทในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว บทบาทในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และบทบาทในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง

5.1.2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังของประชาชน ต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ประชาชนส่วนใหญ่มีความคาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล แสดงบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละบทบาท พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล แสดงบทบาททั้ง 5 ด้าน คือ บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว บทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว บทบาทในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว บทบาทในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และ บทบาทในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว

5.1.3 ปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยว

จากการศึกษาเรื่อง บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยว : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1.3.1 ปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยว ตามความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับการบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว มากที่สุด รองลงมาคือ ปัญหาเกี่ยวกับความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว ปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าสงวนของประชาชน โดยเฉพาะพื้นที่ท่องเที่ยวในจังหวัดเลย ที่ประสบปัญหาดังกล่าวจะเป็นพื้นที่ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้ เป็นส่วนใหญ่ ตามลำดับ

5.1.3.2 ปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยว ตามความคิดเห็นของประชาชน ส่วนใหญ่ พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด รองลงมาคือ ปัญหาเกี่ยวกับการบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว ปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และปัญหาการบุกรุกพื้นที่โดยเฉพาะพื้นที่ท่องเที่ยวในจังหวัดเลย ที่ประสบปัญหาดังกล่าวจะเป็นพื้นที่ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้ เป็นส่วนใหญ่ ตามลำดับ

5.1.4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

จากการศึกษาเรื่อง บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยว : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย สามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยได้ดังนี้

5.1.4.1 สมมติฐานที่ 1 องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีรายได้แตกต่างกัน มีบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีรายได้แตกต่างกัน 2 กลุ่ม คือ องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีรายได้ 1 – 3 ล้านบาทต่อปี กับ องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีรายได้มากกว่า 3 ล้านบาทต่อปี แสดงบทบาทที่ปฏิบัติจริง ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาการท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน (ตารางที่ 31)

5.1.4.2 สมมติฐานที่ 2 องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระยะเวลาในการยกฐานะเป็น องค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน มีบทบาทที่ปฏิบัติจริง ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกัน 2 กลุ่ม คือ องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล 1 - 3 ปี กับ องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มากกว่า 3 ปี แสดงบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน (ตารางที่ 32)

5.1.4.3 สมมติฐานที่ 3 องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีแหล่งท่องเที่ยวแตกต่างกัน มีบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยวแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ กับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ แสดงบทบาทที่ปฏิบัติจริง ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน (ตารางที่ 33)

5.1.4.4 สมมติฐานที่ 4 องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีการกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยว แตกต่างกัน มีบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยวแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีการกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี กับไม่มีการกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี แสดงบทบาทที่ปฏิบัติจริง ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน (ตารางที่ 34)

5.1.5 การสนทนากลุ่ม (Focus group)

จากการศึกษาเรื่อง บทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยว : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย โดยอาศัย

เทคนิคการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group) สามารถสรุปผลการศึกษาวิจัยได้ดังนี้

5.1.5.1 บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว บทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว บทบาทในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว บทบาทในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และบทบาทในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวนั้น พบว่า องค์กรการบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ ยังมีการแสดงบทบาททั้ง 5 ด้านค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะบทบาทในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว นั้น องค์กรการบริหารส่วนตำบลบางแห่งยังไม่มี การปฏิบัติ ซึ่งในจุดนี้ถือเป็นการแสดงความคิดเห็นเพียงบางองค์กรการบริหารส่วนตำบล เท่านั้น และถือเป็นการมองในมุมมองที่แตกต่างกัน

5.1.5.2 ส่วนปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยว ที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาบุคลากร รองลงมาคือปัญหาด้านองค์กร งบประมาณ แผนงาน และทรัพยากรการท่องเที่ยว ตามลำดับ

5.1.6 การเสวนา (Making acquaintance)

จากการศึกษาเรื่อง บทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยว : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์กรการบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย โดยอาศัยเทคนิคการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิธีการเสวนา (Making acquaintance) สามารถสรุปผลการศึกษาวิจัยได้ดังนี้

5.1.6.1 การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว องค์กรการบริหารส่วนตำบล ควรจะต้องมีการจัดทำแผนแม่บท แผนระยะสั้น ระยะยาว มีการประสานแผนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ง่ายต่อการพิจารณางบประมาณ นอกจากนี้จะต้องมองการท่องเที่ยวในเชิงธุรกิจ

5.1.6.2 การจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาการท่องเที่ยว องค์กรการบริหารส่วนตำบล ควรจะต้องมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการท่องเที่ยวไว้โดยเฉพาะในสัดส่วนที่เหมาะสม โดยคุณโยบายการท่องเที่ยวของจังหวัดเป็นหลัก และควรจะต้องคำนึงถึงศักยภาพแต่ละองค์กรการบริหารส่วนตำบล

5.1.6.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว องค์กรการบริหารส่วนตำบล ควรจะต้องมีการระดมความคิดของคนในท้องถิ่นเพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดจิตสำนึกการมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของทรัพยากรการท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนเอง อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

5.1.6.4 การจัดสรรผลประโยชน์ที่ได้จากการท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนตำบล ควรจะต้องมีการกำหนดอัตราการจัดเก็บรายได้ของผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ที่จะต้องหักเข้าสู่องค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการและพัฒนาชุมชน

5.1.6.5 การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนตำบล ควรจะต้องสร้างจิตสำนึกให้แก่คนในท้องถิ่นให้เห็นความสำคัญของการท่องเที่ยว และจะต้องมีการพัฒนาการจัดเตรียมข้อมูลการท่องเที่ยวในแต่ละท้องถิ่น ให้มีความพร้อม และมีความทันสมัยอยู่เสมอเพื่อให้นักท่องเที่ยวหรือผู้สนใจสามารถสืบค้นข้อมูลได้ตลอดเวลา

5.1.6.6 ปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยว ของ องค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า มีปัญหาเรื่อง งบประมาณ ความรู้ ความเข้าใจ และความร่วมมือของคนในท้องถิ่นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ไม่ได้มาตรฐาน

5.2 การอภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยว : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย ผลการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

5.2.1 การศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยองค์กรที่มีต่อการแสดงบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ปัจจัยหลักที่ใช้ในการศึกษาเปรียบเทียบองค์กรที่มีผลต่อการแสดงบทบาทของ องค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาการท่องเที่ยวตามสมมติฐานที่สร้างขึ้นโดยอาศัยพื้นฐาน เหตุผล ตามแนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รายได้ต่อปีของ องค์การบริหารส่วนตำบล ระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล การมี กับไม่มีแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล และการกำหนด กับไม่กำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี โดยใช้ข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างของประชากรที่เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล นั้น ผลการวิจัยพบว่า รายได้ต่อปีขององค์การบริหารส่วนตำบล ระยะเวลาในการยกฐานะเป็น องค์การบริหารส่วนตำบล การมี กับไม่มีแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล และการกำหนด กับไม่กำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนา

องค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปราย ดังนี้

5.2.1.1 รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลกับบทบาทที่ปฏิบัติจริง ในการพัฒนาการท่องเที่ยว

องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีรายได้แตกต่างกัน จะมีการแสดงบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยวแตกต่างกัน โดย องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับรายได้สูง (มากกว่า 3 ล้านบาท) มีแนวโน้มที่จะแสดงบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวมากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับรายได้ต่ำ (1 – 3 ล้านบาท) เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีรายได้สูงสามารถที่จะนำรายได้ที่มีส่วนหนึ่งมาพัฒนางานด้านการท่องเที่ยวได้มากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระดับรายได้ต่ำ ซึ่งส่วนใหญ่รายได้ที่มีมักจะถูกนำไปใช้พัฒนาท้องถิ่นในด้านอื่นๆ เช่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของท้องถิ่นมากกว่าที่จะนำรายได้มาใช้ในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

5.2.1.2 ระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยว

องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกัน จะมีการแสดงบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยวแตกต่างกัน องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลมานาน (มากกว่า 3 ปี) มีแนวโน้มที่จะแสดงบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวได้มากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่นาน (1 – 3 ปี) อาจจะเนื่องมาจาก องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลมานาน จะมีประสบการณ์ในการบริหารจัดการงานในด้านต่างๆ มาแล้ว โดยเฉพาะงานที่องค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญและต้องแสดงบทบาท ได้แก่ งานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน งานพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเป็นงานหนึ่ง ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้หันมาให้ความสำคัญและให้ความสนใจ เนื่องจากเห็นว่าการท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างรายได้ให้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งสามารถสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่คนในท้องถิ่นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่มีการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่นาน (1 – 3 ปี) นั้น อาจจะยังไม่หมดต่อการบริหารงานในทุกด้าน ส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นพัฒนางานที่เร่งด่วน

และมีความจำเป็นในระดับต้นๆ ก่อนงานพัฒนาด้านการท่องเที่ยวซึ่งมักจะมองว่า เป็นงานที่มีความสำคัญน้อยกว่างานอื่นๆ

5.2.1.3 การมีแหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยว

องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีกับไม่มีแหล่งท่องเที่ยว จะมีการแสดงบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยวแตกต่างกัน องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อยู่แล้ว ส่วนใหญ่ องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะมีรายได้ส่วนหนึ่งที่ได้มาจากแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีแหล่งท่องเที่ยวมักจะให้ความสำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบล ได้รับประโยชน์ โดยเฉพาะรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยว รวมทั้งประโยชน์ที่ท้องถิ่นจะได้รับจากการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน ในขณะที่องค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่มีแหล่งท่องเที่ยว ไม่มีโอกาสจะสร้างงาน สร้างรายได้จากการท่องเที่ยว เนื่องจากไม่มีแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ ที่จะสามารถแสดงบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อนำความเจริญมาสู่ท้องถิ่นของตนเอง

5.2.1.4 การกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยว

องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีการกำหนดกับไม่กำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี จะมีการแสดงบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยวแตกต่างกัน องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความตระหนักในบทบาทหรือภารกิจที่จะต้องปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุและเป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะแสดงบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวได้มากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ไม่มีการกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี อาจเป็นเพราะว่า องค์การบริหารส่วนตำบล นั้น ไม่เห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวที่เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น และมองว่าไม่ใช่หน้าที่และไม่จำเป็นที่จะต้องดำเนินการ เนื่องจากไม่ได้ระบุไว้ในแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี จึงไม่จริงจังและเน้นหนักในการพัฒนาการท่องเที่ยวของท้องถิ่นตนเอง อีกทั้งยังขาดเอกภาพในการบริหารงานและยังขาดการประสานด้านงบประมาณอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งการจัดการงบประมาณและแนวคิดในการจัดสรรงบประมาณ ยังไม่ได้คำนึงถึงประโยชน์ของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวว่า สามารถหารายได้

องค์การบริหารส่วนตำบลได้ ซึ่งการแสดงบทบาทดังกล่าวเป็นการทวนกระแสกับนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเลยตามโครงการเมืองเลขนาอยู่ ผู้คนน่ารัก ปี 2544 ที่มีการจัดทำแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เป็นเมืองศักยภาพทางการท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงาน มีการวางแผนประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ ทุกรูปแบบเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เชิงอนุรักษ์ และเชิงเกษตร ให้เป็นที่ประจักษ์แก่นักท่องเที่ยวทั้งในและนอกประเทศในระยะยาว การแสดงบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งมีเป้าหมายให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับโลก (World class destination) รักษาการตลาดท่องเที่ยวให้ยั่งยืนและยกระดับคุณภาพการท่องเที่ยวให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ความเป็นจริงในปัจจุบันเป็นการบริหารแบบต่างคนต่างทำ ทั้งในส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น ขาดการประสานงาน ไม่มีแผนงาน งบประมาณด้านการท่องเที่ยว และไม่มีติดตามประเมินผล ทั้งระดับผู้วางแผน ผู้วางนโยบาย และผู้บริหารระดับสูง ซึ่งแนวทางในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 -2549) จะต้องมีเตรียมความพร้อมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต.) ในการถ่ายโอนการบริหารจัดการ พื้นฟู พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน และต้องยกระดับคุณภาพมาตรฐานการให้บริการทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน โดยเน้นการสร้างสมรรถนะของผู้ประกอบการ ในชุมชนในท้องถิ่น และพัฒนาบุคลากรทุกระดับให้สอดคล้องกับความต้องการ ภารกิจ และนวัตกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์เพื่อเสนอ ภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวของไทยไปยังนานาประเทศตลอดจนปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้สอดคล้องและอำนวยความสะดวกต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544)

5.2.2 การศึกษาบทบาทที่คาดหวังของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลและบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ความคาดหวังของประชาชน ที่มีต่อการแสดงบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล นั้น มีองค์ประกอบหลายอย่างที่สามารนำมาอธิบายประกอบความคาดหวังของประชาชน ได้แก่ ความรู้สึกนึกคิดส่วนตัวที่ชอบการท่องเที่ยว หรือเห็นประโยชน์และความสำคัญที่ได้จากการท่องเที่ยว หรือการมีประสบการณ์เกี่ยวกับการไปท่องเที่ยวภายนอกท้องถิ่น จึงได้มีโอกาสพบเห็นรูปแบบการบริหารจัดการ และการให้บริการที่ประทับใจ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนเองย่อมมีแนวโน้มที่จะมีความคาดหวังหรือความต้องการที่จะให้ผู้นำท้องถิ่นเล็งเห็นความสำคัญ

และได้แสดงบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มากขึ้นไปด้วย แต่ความคาดหวังของประชาชนนั้นจะบรรลุผลหรือสนองตามความต้องการของประชาชนหรือไม่นั้น อาจขึ้นอยู่กับความสามารถ ความสมัครใจ ความพอใจในผลตอบแทนที่จะได้รับ โอกาสที่เหมาะสม รวมทั้งมีการยอมรับที่ไม่มีความขัดแย้งของกลุ่มสมาชิกที่มีส่วนเกี่ยวข้องในองค์กร เนื่องจากองค์ประกอบเหล่านี้ จะมีผลต่อการแสดงบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ซึ่งถูกคาดหวังที่จะให้ปฏิบัติหน้าที่ในการพัฒนาการท่องเที่ยวมากหรือน้อยด้วย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาถึง บทบาทที่คาดหวังของประชาชน และบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ถูกคาดหวังโดยประชาชนอยู่ในระดับมาก ขณะที่องค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ได้แสดงบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลางเท่านั้น แสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติภารกิจด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับต่ำกว่าระดับที่ประชาชนคาดหวัง ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นริ วงศ์พิพัฒน์พงษ์ (อ้างถึงใน จันทรา สวัสดิผล, 2540 : 28) เรื่องบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้นำชุมชนในการจัดเก็บและใช้ประโยชน์ ข้อมูลเพื่อพัฒนาชนบทตามทฤษฎีของเจ้าหน้าที่ 4 กระทรวงหลัก จ.นครราชสีมา พบว่า บทบาทของผู้นำชุมชนในการจัดเก็บและใช้ประโยชน์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบทมีบทบาทที่คาดหวังมากกว่าบทบาทที่เป็นจริง และสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ อนงค์ลักษณ์ จันทรสาม (2536 : 139) และ พรรณี บุญซัด (2530 : 130) ที่พบว่าบุคคลจะมีความคาดหวังต่อบทบาทสูงกว่าบทบาทที่ปฏิบัติจริง แสดงให้เห็นว่าบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยว แตกต่างจากบทบาทที่ประชาชนคาดหวัง สามารถอธิบายได้ว่า การที่ประชาชนมีความเห็นต่อบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น อาจเป็นเพราะบทบาทจริงที่องค์การบริหารส่วนตำบล แสดงนั้นไม่แน่นอนอนเสมอไปว่าจะเหมือนกับบทบาทที่ควรจะเป็นตามปทัสฐานของสังคมเนื่องจากบทบาทที่ องค์การบริหารส่วนตำบล แสดงจริงนั้นเป็นผลของปฏิภริยาในบุคลิกของบุคคลที่ครองสถานภาพ ร่วมกับบุคลิกภาพของบุคคลอื่นที่มาร่วมในพฤติกรรมนั้น และเครื่องกระตุ้นต่างๆ ที่มีอยู่ในเวลาและสถานที่ที่เกิดบทบาท (ไพบูลย์ ช่างเรียน, 2516 : 30)

เมื่อพิจารณาบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวในแต่ละด้านรวมทั้งหมด 5 บทบาท คือ บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว บทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว บทบาทในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว บทบาทในการวางแผนพัฒนา

แหล่งท่องเที่ยว และบทบาทในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว ผลการวิจัยมีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

5.2.2.1 บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว พบว่า ส่วนใหญ่บทบาทที่ประชาชนคาดหวังและบทบาทที่องค์กรบริหารส่วนตำบล ปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการสำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมพื้นบ้านที่แสดงวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น ประเพณีการละเล่นผีตาโขน บั้งไฟพญานาค ฯลฯ มีระดับความคาดหวังและระดับการปฏิบัติจริงเมื่อเปรียบเทียบกับภารกิจขององค์กรบริหารส่วนตำบลที่ดำเนินการอยู่ในระดับปานกลางเท่ากัน ขณะที่บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวในด้านอื่นๆ มีบทบาทความคาดหวังมากกว่าบทบาทที่ปฏิบัติจริง อาจเนื่องมาจากประชาชนมีความคิดว่า วัฒนธรรมพื้นบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นที่มีอยู่นั้น ได้รับการพัฒนาให้เป็นประเพณี หรือแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเป็นที่รู้จักกันมาช้านานในท้องถิ่นแล้ว และเห็นว่าควรหันไปให้ความสนใจ หรือให้ความสำคัญในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวในด้านอื่นมากกว่า เช่น การสำรวจพื้นที่ทางการเกษตร หรือพื้นที่ทางธรรมชาติ การสำรวจสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น เนื่องจากสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นรูปธรรมและเห็นภาพชัดเจนมากกว่า จึงมีความคาดหวังในด้านการสำรวจวัฒนธรรมพื้นบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวน้อยกว่าความคาดหวังในด้านอื่นๆ

5.2.2.2 บทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว พบว่า ส่วนใหญ่ประชาชนคาดหวังให้องค์กรบริหารส่วนตำบล จัดไกด์ หรือมัคคุเทศก์ ที่มีความสามารถไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เพื่อแนะนำ และพาเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว และการจัดอบรมไกด์ หรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้มีจิตสำนึก มีคุณธรรม มีจรรยาบรรณ มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่บทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์กรบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับที่ไม่ปฏิบัติ อาจเนื่องมาจากในท้องถิ่นไม่มีบุคลากรในองค์กรที่เคยผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรมัคคุเทศก์ และอาจเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้มัคคุเทศก์วิชาชีพ เพราะสามารถให้คนในท้องถิ่น หรือผู้ที่มีความสามารถในการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่ได้เป็นไกด์ แนะนำ และพาเที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยวแทนมัคคุเทศก์วิชาชีพได้ จึงส่งผลให้องค์กรบริหารส่วนตำบล ไม่มีการปฏิบัติการจัดฝึกอบรมไกด์ หรือมัคคุเทศก์เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

นอกจากนี้ยังพบว่า การจัดระบบรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้นักท่องเที่ยว การจัดเตรียมอุปกรณ์ และบุคลากรเกี่ยวกับการบรรเทาสาธารณภัยใน

แหล่งท่องเที่ยว เช่น เสื้อชูชีพ เครื่องมือดับเพลิง เครื่องมือเตือนภัย เป็นต้น ส่วนใหญ่ประชาชนมีความคาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล แสดงบทบาทในระดับมาก และปานกลาง ตามลำดับ แต่องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติจริงตามบทบาททั้งสอง อาจจะเป็นเนื่องจากในพื้นที่จังหวัดเลยยังไม่เคยประสบเหตุการณ์ที่ไม่ปลอดภัยต่อสวัสดิภาพของผู้มาท่องเที่ยว ไม่มีปัญหาอาชญากรรมรุนแรง และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่จังหวัดเลย จะมาเฉพาะบางฤดูกาลเท่านั้น ไม่ได้เดินทางมาท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องตลอดปี มีผลให้องค์การบริหารส่วนตำบล มองข้ามและไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องจัดระบบรักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว เนื่องจากไม่คุ้มค่ากับการลงทุนที่จะต้องจัดซื้อจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือบรรเทาสาธารณภัย ตลอดจนการบำรุงรักษา รวมทั้งมีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณ และบุคลากรที่จะทำหน้าที่ดูแลและรักษาความปลอดภัยไม่เพียงพอ ดังนั้น การปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลและรักษาความปลอดภัยขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่จึงเป็นไปในลักษณะของการขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่ตำรวจในท้องถิ่น มาดูแลรักษาความปลอดภัยในงานเทศกาลประเพณีเป็นครั้งคราว

5.2.2.3 บทบาทในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ส่วนใหญ่ประชาชน คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล กำหนดกฎระเบียบสำหรับร้านค้าที่จะเข้าไปจำหน่ายสินค้าในแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ขณะที่บทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับที่ไม่ปฏิบัติ อาจเป็นเนื่องจากจำนวนร้านค้าจำหน่ายสินค้าท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวมีน้อย ดังนั้นเพื่อสร้างแรงจูงใจแก่ผู้ประกอบการ องค์การบริหารส่วนตำบล จึงได้เปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นที่มีสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ สามารถนำไปวางจำหน่ายเพื่อหารายได้ตัวเองจึงไม่ได้กำหนดกฎระเบียบใดๆ เนื่องจากไม่ต้องการให้ประสบความยุ่งยากในการนำสินค้าไปจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว และหากแหล่งท่องเที่ยว นั้นมีจำนวนร้านค้า และผู้ประกอบการจำนวนมากขึ้น ในอนาคตย่อมจะต้องมีการกำหนดกฎระเบียบสำหรับร้านค้า เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและได้มาตรฐานต่อไป

นอกจากนี้ยังพบว่าส่วนใหญ่ประชาชนคาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดแบ่งผลประโยชน์ที่ได้จากการท่องเที่ยวให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นธรรม อยู่ในระดับมาก แต่บทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับที่ไม่ปฏิบัติอาจเป็นเนื่องจากเงินรายได้ที่ได้จากการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล มีจำนวนไม่มาก และหากมีรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล มักจะจัดเก็บเพื่อนำมาใช้บริหารการพัฒนาท้องถิ่น ส่วนฝ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น นายทุน พ่อค้า แม่ค้า เป็นต้น องค์การบริหารส่วนตำบลเห็นว่าได้ประโยชน์จากกิจการ ร้านค้าอยู่แล้ว และคนในท้องถิ่นเองก็ได้

ประโยชน์จากการพัฒนาการท่องเที่ยว อาทิ ด้านสาธารณสุข โภชนา การคมนาคมขนส่ง สะดวกสบายขึ้น จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องจัดแบ่งผลประโยชน์ให้ทุกฝ่าย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในครั้งนี้ที่พบว่า องค์กรบริหารส่วนตำบล แสดงบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบอยู่ในระดับที่ไม่ปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งอาจเป็นเพราะองค์กรบริหารส่วนตำบล ไม่ได้บริหารจัดการการท่องเที่ยวในเชิงพาณิชย์ เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวหรือการให้บริการยังไม่ได้มาตรฐานเท่าที่ควร โดยมากต้องการให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเที่ยวชมโดยไม่มีการจัดเก็บค่าบริการ และพบว่าส่วนใหญ่ประชาชนคาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งบุคลากรเฉพาะเพื่อรับผิดชอบดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบในระดับมาก ขณะที่บทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์กรบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับที่ไม่ปฏิบัติ อาจเป็นเพราะองค์กรบริหารส่วนตำบลมีข้อจำกัดในเรื่องของจำนวนบุคลากรที่ไม่เพียงพอ ไม่มีความรู้ด้านการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ

ในการศึกษาบทบาทที่คาดหวังของประชาชน และบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์กรบริหารส่วนตำบล ในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวกับการส่งเสริมรูปแบบการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล แสดงบทบาทในระดับมาก และองค์กรบริหารส่วนตำบลได้แสดง บทบาทที่ปฏิบัติจริงในระดับมาก ซึ่งมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน อาจเป็นเพราะการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นจุดขายลำดับต้นๆ ของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเลย และเป็นนโยบายการท่องเที่ยวของจังหวัดเลย องค์กรบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่จึงให้ความสำคัญและให้การส่งเสริมรูปแบบการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพราะหากธรรมชาติถูกทำลาย สิ่งแวดล้อมไม่สวยงาม นักท่องเที่ยวจะไม่นิยมเดินทางมาท่องเที่ยว ภาพพจน์การท่องเที่ยวของจังหวัดเสียหาย ส่งผลให้รายได้ที่จะเกิดจากการท่องเที่ยวลดลง เกิดผลกระทบต่ออาชีพ ต่อรายได้ และ คุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่น

5.2.2.4 บทบาทในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ส่วนใหญ่ประชาชนคาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล แสดงบทบาทในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทุกด้านอยู่ในระดับมาก และบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์กรบริหารส่วนตำบลในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง มีเฉพาะบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์กรบริหารส่วนตำบล เกี่ยวกับการวางแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น งานประเพณีประจำปี เพื่อเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยว พบว่าส่วนใหญ่มีระดับการปฏิบัติมาก และยังพบว่าการวางแผนติดตามประเมินความพร้อมของสถานที่ท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถต้อนรับ

นักท่องเที่ยวได้ตลอดปี มีระดับการปฏิบัติน้อย ซึ่งอาจจะอธิบายได้ว่า การวางแผนจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวนั้น จัดว่าเป็นบทบาทหนึ่งที่มีความสำคัญสูงยิ่งที่องค์การบริหารส่วนตำบลจำเป็นต้องปฏิบัติให้มีขึ้นจริงๆ โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีแหล่งท่องเที่ยว และได้มีการกำหนดไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี เพราะหากไม่วางแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่นแล้ว จะมีผลทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากการท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้แก่ท้องถิ่นและคนในชุมชนเป็นอย่างมาก และเมื่อประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีอาชีพการงาน มีรายได้ องค์การบริหารส่วนตำบล ก็สามารถจัดเก็บภาษีเงินได้ที่เป็นผลพวงมาจากการท่องเที่ยวเพื่อนำมาพัฒนาท้องถิ่นได้ต่อไป

ส่วนการวางแผนติดตามประเมินความพร้อมของสถานที่ท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ตลอดปีนั้น องค์การบริหารส่วนตำบล ประสบปัญหาไม่มีบุคลากรที่แต่งตั้งให้รับผิดชอบ ด้านการท่องเที่ยวโดยตรง ประกอบกับภายหลังการติดตามแล้วเมื่อพบความเสื่อมโทรม ต้องปรับปรุงบูรณะ ซ่อมแซม พื้นฟู องค์การบริหารส่วนตำบล มักจะไม่รู้ว่าควรจะต้องจัดการอย่างไร เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวนั้นได้รับการดูแลโดยผ่านความเห็นชอบของสมาชิกในองค์การบริหารส่วนตำบล แต่ส่วนใหญ่จะมีข้อจำกัดในการจัดหางบประมาณ มีผลทำให้หยุดชะงัก ไม่เกิดประโยชน์แต่ประการใด เนื่องจากไม่ได้นำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขอย่างจริงจัง ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลบริหารจัดการเกี่ยวกับการวางแผนประเมินความพร้อมสถานที่ท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวน้อยกว่าการวางแผนในด้านอื่นๆ

5.2.2.5 บทบาทในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว พบว่า ส่วนใหญ่ประชาชนคาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำแผ่นพับหรือเอกสารแนะนำแหล่งท่องเที่ยว เพื่อแจกจ่ายให้แก่นักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไป คาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวผ่านสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ และคาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล จัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลท่องเที่ยวไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวและผู้สนใจอยู่ในระดับมากที่สุด ขณะที่บทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 3 ด้านข้างต้น พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่ไม่ปฏิบัติ อาจมีสาเหตุจากหลายประการ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวไม่สมบูรณ์หรือไม่มีการจัดเก็บไว้อย่างเป็นระบบ อาจจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยังไม่ได้มาตรฐานเพียงพอที่จะนำมาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวได้ รวมทั้งขาดการประสานความร่วมมือ

ประสานข้อมูลกับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และท้องถิ่น การจัดหาสถานที่จัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยว ตลอดจนความไม่รู้แหล่งทรัพยากรที่จะติดต่อประสานงานกับสื่อมวลชนในการช่วยประชาสัมพันธ์ ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีความยุ่งยากในการปฏิบัติจริง

จากผลการศึกษาวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การแสดงบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวนั้นอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาแยกในแต่ละบทบาทจะพบว่า มีระดับการปฏิบัติจริงในระดับที่ไม่ปฏิบัติอยู่หลายข้อ ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยวซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล มีแนวโน้มที่จะปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับที่ปฏิบัติน้อยถึงระดับที่ไม่ปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กุลวัลย์ สุภัทรพาหริผล (2543 : 135) เรื่องบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการวางแผนพัฒนาสตรี พบว่าในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ในส่วนที่ต้องทำ องค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ทุกข้อ แต่สำหรับบทบาทอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในส่วนที่อาจจัดทำ พบว่า ในเรื่องของการส่งเสริมการท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่มีระดับปฏิบัติงานในระดับที่ไม่ปฏิบัติ ซึ่งอาจเป็นมุมมองที่แตกต่างกันในแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล

และอีกประการหนึ่ง อาจเกิดจากรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบลยังเป็นเรื่องใหม่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมักเห็นว่ายังมีความจำเป็นที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องคอยเป็นที่ปรึกษาให้ความช่วยเหลือในการทำงานในระยะแรกทุกระบวนการเพื่อให้้องค์การบริหารส่วนตำบลเกิดการเรียนรู้ สังคมประสบการณ์ พัฒนาศักยภาพ และความสามารถในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนเองได้ และอาจจะเกิดจากปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่หน่วยบังคับบัญชาขาดการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนไม่ให้อำนาจในการตัดสินใจอย่างเต็มที่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเอง มีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมค่อนข้างน้อย มีความรู้ด้านการท่องเที่ยวปานกลาง และส่วนใหญ่มักจะไม่เคยเข้ารับการศึกษาอบรมและศึกษาดูงานด้านการท่องเที่ยวมาก่อน ตลอดจนองค์การบริหารส่วนตำบล มีความเข้าใจในโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ไม่ชัดเจน ขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยว ขาดการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ความรู้ด้านการท่องเที่ยวจากหน่วยงานภาครัฐ ขาดการประชาสัมพันธ์ และขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

นอกจากนี้การที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีภารกิจตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มาตรา 16 ที่ต้องปฏิบัติถึง 31 ภารกิจ ซึ่งภารกิจในการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวที่กำหนดไว้นั้นกำหนดไว้เพียงเป็นภารกิจที่องค์การบริหารส่วนตำบล อาจดำเนินการจัดทำเท่านั้นไม่ได้เป็นการบังคับให้ทำ ย่อมทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีแนวโน้มที่จะแสดงความสามารถหรือแสดงบทบาทในการวางแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับน้อยหรือไม่ปฏิบัติ

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบจากการทำวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลอันสำคัญ อันจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะด้านการกำหนดนโยบาย การวางแผน และการปฏิบัติ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลให้สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชน เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวดังต่อไปนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

5.3.1.1 จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า รายได้ต่อปีของ องค์การบริหารส่วนตำบล ที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของ องค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาการท่องเที่ยว จึงเป็นแนวทางสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลที่จะต้องหางบประมาณในการพัฒนาตนเองให้มากขึ้น โดยการเร่งรัดจัดเก็บภาษีที่เป็นอยู่ให้ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ หรือเพิ่มอัตรการจัดเก็บภาษีให้สูงขึ้นเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ เพื่อสร้างรายได้ให้แก่คนในท้องถิ่น ส่วนรัฐบาลจะต้องจัดสรรงบประมาณให้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มขึ้น เพื่อที่องค์การบริหารส่วนตำบล จะได้จัดสรรเงินไปใช้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว

5.3.1.2 จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า ระยะเวลาการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาการท่องเที่ยว จึงเป็นแนวทางสำหรับหน่วยบังคับบัญชาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่จะต้องให้ความสำคัญในการพิจารณาให้การสนับสนุนส่งเสริมองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระยะเวลาการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน โดยจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาให้การส่งเสริมสนับสนุนตามศักยภาพของแต่ละ

องค์การบริหารส่วนตำบล โดยพิจารณาว่าองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีความพร้อมควรได้รับ การสนับสนุนงบประมาณมาก

5.3.1.3 จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบแตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาการท่องเที่ยว จึงเป็นแนวทางสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล ที่จะต้องเร่งสำรวจสถานที่ที่เหมาะสมหรือค้นหาจุดเด่นในด้านประเพณีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเที่ยวชม อันจะก่อให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยว อาทิ รายได้จากการจำหน่ายอาหาร ของที่ระลึก ผลผลิต ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น รายได้จากการให้บริการด้าน ที่พัก รถโดยสาร ก่อให้เกิดการจ้างงาน ส่งผลให้ประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้ที่เกิดจากการเดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ลดอัตราการอพยพแรงงานไปต่างถิ่น และทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

5.3.1.4 จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า การกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยว จึงเป็นแนวทางสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล ในการที่จะต้องให้ความสำคัญกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ว่า จะต้องกำหนดแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี อันจะส่งผลให้การท่องเที่ยวในความรับผิดชอบแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับการพัฒนาและมีทิศทางที่เหมาะสม

5.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

5.3.2.1 ด้านจัดการเรียนรู้

1) ควรจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว รวมถึงการเพิ่มทักษะในการวางแผนพัฒนาตำบล การจัดทำงบประมาณ การประสานโครงการ การเพิ่มพูนความรู้ด้านกฎระเบียบ ข้อบังคับ ระเบียบงบประมาณ และการคลัง เพื่อบุคลากรซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบล

2) ควรส่งเสริมให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีการศึกษาที่สูงขึ้น ทั้งนี้เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และนำไปใช้พัฒนาองค์กรให้ก้าวหน้าสืบไป ซึ่งอาจจัดทำหลักสูตรอบรมระยะสั้นหรือหลักสูตรการศึกษาเฉพาะท้องถิ่น

5.3.2.2 ด้านจัดทำแผน

1) การจัดทำแผนพัฒนาตำบล และการใช้จ่ายงบประมาณ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีความครอบคลุมการพัฒนาให้ครบทุกด้าน โดยเฉพาะการพัฒนาการท่องเที่ยว ไม่ใช่พัฒนาเฉพาะด้านโครงสร้างพื้นฐานเพียงด้านเดียว และจะต้องสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9

2) องค์การบริหารส่วนตำบล ควรประสานขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยว

5.3.2.3 ด้านงบประมาณ

1) ควรมีนโยบายสนับสนุนส่งเสริมเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว พร้อมกับจัดสรรงบประมาณด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งงบประมาณด้านการบำรุงรักษาสภาพแหล่งท่องเที่ยว พื้นฟู บูรณะแหล่งเสื่อมโทรม การสนับสนุนด้านงบประมาณด้านการศึกษาวิจัยท้องถิ่นและการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว

2) องค์การบริหารส่วนตำบล ควรต้องจัดสรรงบประมาณไว้สำหรับใช้ในการจัดหา หรือว่าจ้างบุคลากรที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว มาเป็นที่ปรึกษาในการพัฒนาการท่องเที่ยว

5.3.2.4 ด้านประชาสัมพันธ์

1) จัดทำแผนประชาสัมพันธ์ให้เหมาะกับกลุ่มเป้าหมายต่างๆ อาทิ กลุ่มสื่อมวลชน กลุ่มนักวิชาการ กลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยว กลุ่มหน่วยงานภาครัฐ กลุ่มนักท่องเที่ยว กลุ่มมัคคุเทศก์ กลุ่มคนในท้องถิ่น และกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน เนื่องจากแต่ละกลุ่มมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน

2) แผนงานประชาสัมพันธ์ ต้องกำหนดทั้งแผนระยะสั้น ระยะยาวให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) และแผนพัฒนาจังหวัดเลย 5 ปี (พ.ศ.2545 –2549)

5.3.2.4 ด้านจัดองค์การ

1) องค์การบริหารส่วนตำบล ควรต้องส่งเสริมพัฒนากลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในตำบล หมู่บ้านให้มีความเข้มแข็ง

2) รัฐต้องเข้าใจและพยายามเชื่อมโยงประชาชนในท้องถิ่น ให้เข้ามามีส่วนร่วมพิจารณาตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน

3) การบริหารรัฐในปัจจุบันเป็นการบริหารแบบแยกส่วน แบบต่างคนต่างทำ ทั้งในส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น ขาดการประสานงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ไม่มีแผนงาน ไม่มีการติดตามประเมินผล

4) ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวจะได้ร่วมกันผลักดันให้เกิดการจัดตั้งกลุ่มบุคคล ชมรม หรือองค์กร ขึ้นมาเพื่อรณรงค์และติดตามปัญหาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนเองอย่างต่อเนื่อง แล้วนำเสนอต่อสาธารณชน หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวภาคเอกชนเพื่อร่วมกันแก้ไข

5.3.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับผู้สนใจศึกษาครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

5.3.3.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวแก่องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความพร้อมต่อไป

5.3.3.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลต้นแบบ ในการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ

5.3.3.3 ผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาการท่องเที่ยวในบางปัจจัยเท่านั้น ซึ่งอาจมีปัจจัยอื่นๆ อีก เช่น ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของประชาชน นโยบายรัฐบาล เป็นต้น ดังนั้นควรศึกษาโดยใช้แนวคิด ทฤษฎี หรือมุมมองอื่นเพื่อหาปัจจัยดังกล่าว

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กังสดาล ภูสิงหา. การศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2542.
- กระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครอง, กองราชการส่วนตำบล, คู่มือพนักงานส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2538.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งชาติ. เชียงใหม่ : ม.ป.ท., 2544.
- _____. รายงานประจำปี 2541. กรุงเทพฯ :ม.ป.ท., 2541.
- _____. รายงานประจำปี 2542. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2542.
- _____. รายงานประจำปี 2543. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2543.
- _____. เอกสารประกอบการประชุมเพื่อหาแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งชาติ. เชียงใหม่ : ม.ป.ท., 2544.
- _____. เอกสารประกอบการสัมมนาบทบาทของ อบต. ต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น. ชลบุรี : ม.ป.ท., 2541.
- กุลวัลย์ สุภัทรพาหิรผล. บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการวางแผนพัฒนาสตรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.
- เกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัย. คณะวนศาสตร์. โครงการศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ : กรณีศึกษาภาคใต้. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2538.
- คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. กรอบ วิสัยทัศน์และทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2543.
- _____. ประมวลผลการระดมความคิด วิสัยทัศน์และแนวทางการพัฒนาของประชาชนในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2543.
- จังหวัดเลย, สำนักงาน. เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดเลย. เลข : องค์การบริหารส่วนจังหวัดเลย, 2544. ก.

จังหวัดเลย, สำนักงาน. แผนพัฒนาจังหวัดเลย 5 ปี (พ.ศ.2545-2549). เลข : ม.ป.ท., 2544. ข.

(อัคราณา)

จันทร์ สวัสดิผล. บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของทหารในการพัฒนา : กรณี — 6

ศึกษาโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540.

จินตนา พงศ์ถิ่นทองงาม. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิง
นิเวศน์คลองมหาสวัสดิ์และคลองโยง สำหรับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน-
ตำบล อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2543.

ชัยยศ ศิริรัตนบวร. ความรู้และความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของกรรมการสภาตำบล :

ศึกษาเฉพาะกรณีกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิ จังหวัดอุบลราชธานี.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531.

ทิตยา สุวรรณะชญ. สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2527.

ณัฐพร แสงประดับ. การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรมที่เป็นผลมาจาก
การพัฒนาการท่องเที่ยว : กรณีศึกษาหมู่บ้านบ่อสร้าง อำเภอสันกำแพง
จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.

คุณฉวี นรศาวัด. บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของศูนย์กามโรคและโรคเอดส์
เขต 7 ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการและหัวหน้างาน. วิทยานิพนธ์
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538.

เดือนเพ็ญ พับอำไพ. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนากรในโครงการพัฒนา
เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2538.

ดุษ ชุมสาย. ปฐมบทแห่งวิชาการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2527.

ทวิทอง หงษ์วิวัฒน์. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและ
วัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ : ศูนย์นโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.

- ทิพวรรณ เคาวางกูร. บทบาทของสตรีชนบทในการร่วมพัฒนาสหกรณ์การเกษตร : ศึกษากรณีสหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินลาดบัวขาว จำกัด. วิทยานิพนธ์ปริญญา-มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531.
- เทียนทิพย์ ไชยฉัตรเชาวกุล. บทบาทของบิดาในทัศนะของบุตรวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญา-มหาบัณฑิต สาขาการบริหารงานยุติธรรม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543.
- ธีระพล อรุณะกสิกร และคณะ. รวมกฎหมายการปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : เดือน, 2543.
- นาคม ธีรสวรรณจักร. ความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา-มหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.
- นิคม จารุมณี. การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : โอเอสพริ้นติ้งเฮาส์, 2536.
- เนาวรัตน์ พลายน้อย และคณะ. รายงานการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย. กรุงเทพฯ : คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538.
- ประเวศน์ ศรีหาโคตร. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของพัฒนากรในโครงการพัฒนาเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก. วิทยานิพนธ์ปริญญา-มหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2538.
- ปริญญา พรหมมินทร์. บทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา-มหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2542.
- ปลื้ม นันถือนุญ. ความตระหนักและบทบาทที่คาดหวังในการมีส่วนร่วมของกรรมการสภาตำบลเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ชายเลน ณ เขตป่าสงวนแห่งชาติป่าอ่าวมหาชัยตะวันตก และป่าอ่าวมหาชัยตะวันออก จังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา-มหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2536.
- ปองพล อติเรกสาร. เอกสารบรรยายแนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยว. เลย : ศูนย์ศิลปปัสสิรินธร, 2544. (อัดสำเนา)

ผู้ตรวจราชการส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย. ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเลย. เลข :

งานธุรการ, 2543. (อัดสำเนา)

พงษ์อนันต์ สรรพานิช. รายงานการวิจัยเรื่องผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อประชาชน
ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2526.

_____. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ฉบับแก้ไข
เพิ่มเติม ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2542.

พรณี บุญซัด. บทบาทและการบริหารงานของหัวหน้าฝ่ายสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อม
ตามทัศนะของผู้บริหารงานสาธารณสุขอำเภอในภาคใต้. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาบริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530.

พรเพ็ญ สานต์สุทธิกุล. ผลทางด้านเศรษฐกิจของการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวในประเทศไทย
: กรณีศึกษาเฉพาะท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ปี พ.ศ.2539. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542.

พจน์ี วรกวิน. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด, 2522. 6

เพชรวาปี พันธุ์เพ็ง. ทัศนคติของประชาชนกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อ
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษา
เฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลภาคกลาง 8 จังหวัด. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2539.

ไพบุลย์ ช่างเรียน. สังคมการเมืองและการปกครองของไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2527.

ภราเดช พัทฒวิเชียร. พัฒนาท่องเที่ยวไทยในทิศทางที่ยั่งยืน. จุลสารการท่องเที่ยว, 2539.
(อัดสำเนา)

ภัทรธิดา ผลงาม. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. เลข : สถาบันราชภัฏเลย, 2542.

ภิรมย์ บุญรอดพานิช. ผลกระทบของปัญหาอาชญากรรมต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
ในประเทศไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีความรู้สึกรักของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531.

มติคณะรัฐมนตรี ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว. ประกาศลงวันที่ 24 เมษายน 2544.

- มะลิวัลย์ ยุติธรรม. บทบาทของคณะกรรมการประสานงานสาธารณสุขระดับอำเภอตาม
ทัศนะของผู้บริหารระดับอำเภอ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาบริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531.
- มนัส สุวรรณ. รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการศึกษาแนวทางการบริหารและจัดการ
การท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และ
สภาตำบล (สต.) กรุงเทพมหานคร : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2541.
มหาดไทย, กระทรวง. กรมการปกครอง. กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ องค์การบริหาร
ส่วนตำบล (รวมฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2542). กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2542.
- รัศมีพล วงศ์ม่วง. ความคาดหวังของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาท
ของพัฒนากรในเขตปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.
- รังสรรค์ ทิมพันธ์พงษ์. บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของเยาวชนในการ
ดำเนินงานศูนย์เยาวชนตำบล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2521.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2525.
- เรื่อง เจริญชัย. ปาฐกถาพิเศษ 100 ปี พระยาอนุমানราชชน. กรุงเทพฯ : ศูนย์วัฒนธรรม-
แห่งประเทศไทย, 2531.
- วาณี คิตละเอียด. ความคาดหวังกับความเป็นจริงเกี่ยวกับบทบาทของบุคคลและ
สภาพแวดล้อมในวิทยาลัยตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษาของ
วิทยาลัยครูจันทบุรี และวิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2520.
- วิชัย เทียนน้อย. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยวไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2528.
- วิทยา วรรณศิริ. บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของคณะกรรมการพัฒนาสตรี
ระดับหมู่บ้านในการพัฒนาชุมชน ศึกษาจากทัศนะของคณะกรรมการพัฒนาสตรี
ระดับหมู่บ้านและเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529.

- วีระชาติ คาริชาติ. บทบาทของปลัดอำเภอกับการกระจายอำนาจ : ศึกษากรณีจังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- ศิริ ฮามสุโพธิ์. สังคมวิทยาการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : โอเอสพรีนติ้งเฮาส์, 2542.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ชัยศิริการพิมพ์, 2522.
- สันหัตต์ เสริมศรี และคณะ. ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสังคมและวัฒนธรรม : ศึกษากรณีจังหวัดเชียงใหม่. กรุงเทพฯ : โครงการสังคมศาสตร์สิ่งแวดล้อม ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2529.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. บทคัดย่อรายงานความก้าวหน้าโครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยวไทย สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย, 2544.
- _____. รายงานฉบับย่อสำหรับผู้บริหารโครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งชาติ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย, 2544.
- สถาบันอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย, คณะกรรมการการท่องเที่ยวและการโรงแรม หอการค้าไทย. สมุดปกขาว อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : หอการค้าไทย, 2544.
- สภาหอการค้าไทย. แผนแม่บทอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ.2544-2553. กรุงเทพฯ : หอการค้าไทย, 2544.
- สมเดช สิทธิพงศ์พิทยา. บทบาทของสำนักงานพัฒนาชุมชนเขตในการสนับสนุนงานพัฒนาชนบทของจังหวัดและอำเภอ : ศึกษาจากทัศนคติพัฒนาการจังหวัดและพัฒนาการอำเภอ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2523.
- สนใจ เฉลิมวงศาเวช. บทบาทของมัคคุเทศก์ต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการตลาด บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- สถิต วงษ์สุวรรณ. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : เจริญรัตน์การพิมพ์, 2529.

- สุขเกษม ธรรมประกอบ. ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทและการปฏิบัติหน้าที่
ของตำรวจ ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2536.
- สุชา จันทร์อม. จิตวิทยาสังคม. พระนคร : แพรววิทยา, 2520.
- เสรี วังสัไพจิตร. จุดหักเหของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวชนวนให้เกิดขบวนการนิเวศวิทยา
ทางการเมือง. กรุงเทพฯ : เอกสารการวิจัยเสนอต่อวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2534.
- อมร แยมศรี. ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิ :
ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่, 2538.
- อมรา พงศาพิชญ์. ความหลากหลายทางวัฒนธรรม กระบวนทัศน์ และบทบาทในประชา-
สังคม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- อำนาจ ปรัดตจริยา. บทบาทหน้าที่ของสภาตำบลต่อโครงการสร้างงานในชนบทปี 2525 :
ศึกษากรณีตำบลศรีมหาโพธิ์ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2523.
- อดุลย์ สิมมาคำ. บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้นำท้องถิ่นในงานส่งเสริม
การเกษตร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2540.
- อนงค์ลักษณ์ จันทร์สาม. บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้มีผลงานสาธารณ
สุขผสมผสานระดับจังหวัดในเขต 7 . วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
บริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538.
- อนุชา เล็กสกุลคิลก. แนวความคิดนโยบายและแผนจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เอกสาร
ประกอบการประชุม Ecotourism ทางรอดสุดท้าย. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
ร่วมกับมูลนิธิพิทักษ์สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวสมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
และผจญภัย, 2541. (อัคราเนนา)
- อุทัย หิรัญโต. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2523.
- _____. สารานุกรมศัพท์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์,
2526.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม

ชุดที่ 1

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล

เรื่อง บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยว
กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เรื่องบทบาทที่ปฏิบัติจริง และ
บทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยว ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบล
จังหวัดเลย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบล
บทบาทที่คาดหวังของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านต่างๆ ได้แก่
บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว บทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว บทบาท
ในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว บทบาทในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว บทบาท
ในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว ดังนั้นผู้ศึกษาจึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านช่วยตอบ
แบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ในการนำผลวิจัยไปใช้ตาม
วัตถุประสงค์ที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 บทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค ในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ผู้ศึกษาขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านมาล่วงหน้า ณ โอกาสนี้

จุฑามาศ จิเจริญ

นักศึกษาปริญญาโท สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา

สถาบันราชภัฏเลย

แบบสอบถาม ชุดที่ 1 สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป และ ข้อมูลองค์กร

คำชี้แจง กรุณาให้ข้อมูลของท่านในเรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้ โดยเติมข้อความ หรือ
ขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง

ผู้ให้ข้อมูล ปฏิบัติหน้าที่ หรือ มีภูมิลำเนา อยู่ในพื้นที่ของ

องค์การบริหารส่วนตำบล.....อำเภอ.....จังหวัดเลย

1. เพศ
 - ชาย
 - หญิง
2. อายุ (โปรดระบุ)ปี
3. ระดับการศึกษา
 - ต่ำกว่าปริญญาตรี
 - ปริญญาตรี
 - สูงกว่าปริญญาตรี
4. ระยะเวลาที่ท่านดำรงตำแหน่งใน อบต.
 - น้อยกว่า 1 ปี
 - 1-2 ปี
 - 3-4 ปี
 - 5-6 ปี
 - มากกว่า 6 ปี
5. ตำแหน่งของท่านใน อบต.
 - ประธานกรรมการบริหาร อบต.
 - กรรมการบริหาร อบต.
 - ประธานสภา อบต.
 - รองประธานสภา อบต.
 - เลขานุการสภา อบต.
 - ปลัด อบต.
 - อื่นๆ (โปรดระบุ).....

6. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด
- มาก
 - ปานกลาง
 - น้อย
7. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลและของจังหวัดเลยมากน้อยเพียงใด
- มาก
 - ปานกลาง
 - น้อย
8. ท่านเคยได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวหรือไม่
- ไม่เคย
 - เคย 1 ครั้ง
 - เคย 2 ครั้ง
 - เคย 3 ครั้ง
 - มากกว่า 3 ครั้ง
9. ท่านเคยเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่อื่นหรือไม่
- เคย
 - ไม่เคย
10. อบต. ที่ท่านปฏิบัติหน้าที่อยู่มีรายได้ต่อปี ประมาณเท่าไร
- มีรายได้ 1–3 ล้านบาทต่อปี
 - มีรายได้ มากกว่า 3 ล้านบาทต่อปี
11. อบต. ของท่านได้รับการยกฐานะจากสภาตำบลมาเป็น องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเวลาที่ปี
- ได้รับการยกฐานะเป็นเวลา 1–3 ปี
 - ได้รับการยกฐานะเป็นเวลามากกว่า 3 ปี
12. ในพื้นที่รับผิดชอบของ อบต. ท่าน มีแหล่งท่องเที่ยวที่เปิดให้ประชาชนมาเที่ยวชมหรือไม่
- มี
 - ไม่มี

13. อบต. ของท่านมีการกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนา อบต. 5 ปี

(พ.ศ.2545 – 2549) หรือไม่

มี

ไม่มี

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยว

คำชี้แจง กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับ ความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว ว่า อบต. ของท่านปฏิบัติงานด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวได้ตามภารกิจที่กำหนดไว้ในระดับใด

1. บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว

บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	ระดับการปฏิบัติเมื่อเปรียบเทียบกับ ภารกิจที่ดำเนินการ			
	ปฏิบัติ มาก	ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ
1. การสำรวจแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ				
2. การวางแผนสำรวจแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ รับผิดชอบ				
3. การจัดเก็บรวบรวม ข้อมูลพื้นฐานของ แหล่ง ท่องเที่ยว เช่น ที่ตั้ง ขนาด ลักษณะเฉพาะ จุดเด่น ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว				
4. การกำหนดแนวทางพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเป็น ประเภท เช่นแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัด โบราณ- สถาน ประเภทธรรมชาติ และประเภทสวนเกษตร				

บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	ระดับการปฏิบัติเมื่อเปรียบเทียบกับ ภารกิจที่ดำเนินการ			
	ปฏิบัติ มาก	ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ
5. การสำรวจสิ่งอำนวยความสะดวก ด้าน สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ โทรสาร ที่พัก ร้านอาหาร สถานพยาบาล สถานีตำรวจ				
6. การสำรวจพื้นที่ทางการเกษตร เพื่อพัฒนาให้เป็น แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เช่น การปลูกพืช เพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้ไปเที่ยวชม				
7. การสำรวจพื้นที่ทางธรรมชาติ เพื่อพัฒนาให้เป็น แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เช่น การเดินป่า การ เที่ยวถ้ำ การเที่ยวน้ำตก				
8. การสำรวจภูมิปัญญา ท้องถิ่น วัฒนธรรมพื้นบ้าน ที่ แสดงถึงวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาให้ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น ประเพณี การละเล่นผีตาโขน บั้งไฟพญานาค				
9. การสำรวจจุดเด่นของ ผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น เพื่อ พัฒนาให้เป็นสินค้าที่ระลึกของแหล่งท่องเที่ยว				
10. การประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสำรวจ แหล่งท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานป่าไม้ สำนักงานเกษตร สภาวัฒนธรรม				

2. บทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว

บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	ระดับการปฏิบัติเมื่อเปรียบเทียบกับ ภารกิจที่ดำเนินการ			
	ปฏิบัติ มาก	ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ
1. การเตรียมความพร้อมในเรื่อง ยานพาหนะ เช่น รถโดยสาร รถประจำทาง ในการรับส่งนักท่องเที่ยว ไปยังแหล่งท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและเหมาะสม				
2. การเตรียมความพร้อมในเรื่อง ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า ร้านจำหน่ายของที่ระลึก แก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม				
3. มีระบบการควบคุม ดูแล การให้บริการของผู้ประกอบการให้เกิดความชื่นชมความประทับใจ แก่นักท่องเที่ยว เช่น การคิดค่าบริการอย่างเหมาะสม และเป็นธรรม				
4. การจัดไกด์ หรือมัคคุเทศก์ ที่มีความสามารถไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เพื่อแนะนำและพาเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว				
5. การอบรม ไกด์ หรือ มัคคุเทศก์ ให้มีจิตสำนึก มีคุณธรรม มีจรรยาบรรณ มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว				
6. การจัดระบบรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินให้นักท่องเที่ยว				
7. การจัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว โดยมีภารกิจในการสอดส่องดูแลตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ				

บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	ระดับการปฏิบัติเมื่อเปรียบเทียบกับ ภารกิจที่ดำเนินการ			
	ปฏิบัติ มาก	ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ
8. การประสานความร่วมมือไปยังสถานีตำรวจ ภูธรในพื้นที่เพื่อส่งเจ้าหน้าที่ มาดูแลเรื่องความ ปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว				
9. การประสานความร่วมมือไปยังสำนักงาน สาธารณสุข , สถานพยาบาลในพื้นที่เพื่อเข้ามา ดูแล และป้องกัน ในเรื่องโรคภัยไข้เจ็บ โรคระบาดในแหล่งท่องเที่ยว				
10. การประสานความร่วมมือไปยังสำนักงาน สาธารณสุข ,สถานพยาบาล ในพื้นที่ เพื่อเข้ามา ดูแลเรื่องความสะอาดของอาหาร				
11. การจัดเตรียมอุปกรณ์และบุคลากรเกี่ยวกับ การบรรเทาสาธารณภัยในแหล่งท่องเที่ยว เช่น เครื่องชูชีพ เครื่องดับเพลิง เครื่องมือเตือนภัย เครื่องมือทางการแพทย์เบื้องต้น อาทิ เปลสนาม ยารักษาโรคไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว				

3. บทบาทในการให้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	ระดับการปฏิบัติเมื่อเปรียบเทียบกับ ภารกิจที่ดำเนินการ			
	ปฏิบัติ มาก	ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ
1. การแต่งตั้งบุคลากรเฉพาะ เพื่อรับผิดชอบดูแล รักษาแหล่งท่องเที่ยวใน พื้นที่รับผิดชอบ				

บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	ระดับการปฏิบัติเมื่อเปรียบเทียบกับ ภารกิจที่ดำเนินการ			
	ปฏิบัติ มาก	ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ
2. การจัดเก็บค่าบริการในการเที่ยวชมแหล่ง ท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ				
3. การกำหนดกฎระเบียบสำหรับร้านค้าที่จะเข้าไป จำหน่ายสินค้าในแหล่งท่องเที่ยว				
4. การชักชวนประชาชนในชุมชนให้เข้ามามี ส่วนร่วมในการพัฒนาฟื้นฟู และอนุรักษ์ แหล่งท่องเที่ยว				
5. การชักชวนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ วางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว				
6. การจัดแบ่งผลประโยชน์ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อย่างเป็นธรรม				
7. การส่งเสริมรูปแบบในการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลาย ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม				
8. การดูแลเรื่อง อนามัย สิ่งแวดล้อม เช่น ระบบ บำบัดน้ำเสีย ระบบการกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล				
9. การให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนแก่นัก ท่องเที่ยว				

4. บทบาทในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	ระดับการปฏิบัติเมื่อเปรียบเทียบกับ ภารกิจที่ดำเนินการ			
	ปฏิบัติ มาก	ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ
1. การวางแผนจัดสรรงบประมาณเพื่อปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ				
2. การวางแผนจัดสรรงบประมาณเพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่				
3. การวางแผนใช้งบประมาณเพื่อการท่องเที่ยว				
4. การวางแผนควบคุมระบบการใช้งบประมาณเพื่อการท่องเที่ยว				
5. การวางแผนดูแลเรื่อง อนามัยสิ่งแวดล้อม เช่น ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบการกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล				
6. การวางแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น งานประเพณีประจำปี เพื่อเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยว				
7. การจัดทำแผนพัฒนาและฟื้นฟูสถานที่ท่องเที่ยวให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ตลอดปี				
8. การจัดทำแผนพัฒนา สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า ไฟฟ้า น้ำดื่ม น้ำใช้ โทรศัพท์ โทรสาร ให้มีความพร้อมรับนักท่องเที่ยวได้ตลอดปี				
9. การวางแผนติดตามประเมินความพร้อมของสถานที่ท่องเที่ยว และ สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถต้อนรับนักท่องเที่ยวได้ตลอดปี				

5. บทบาทในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว

บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	ระดับการปฏิบัติเมื่อเปรียบเทียบกับ ภารกิจที่ดำเนินการ			
	ปฏิบัติ มาก	ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ
1. การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ รับผิดชอบให้แก่คนในพื้นที่				
2. การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ รับผิดชอบให้แก่คนนอกพื้นที่				
3. การจัดทำแผนพับหรือเอกสารแนะนำแหล่ง ท่องเที่ยวเพื่อแจกจ่ายแก่นักท่องเที่ยวและบุคคล ทั่วไป				
4. การจัดทำเวปไซด์แนะนำแหล่งท่องเที่ยว และ มีการแนะนำรายการนำเที่ยว 1 วัน หรือ 2 วัน หรือ 3 วัน ในพื้นที่รับผิดชอบผ่านทางสื่อ คอมพิวเตอร์				
5. การจัดทำประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวผ่าน สื่อสารมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์				
6. การจัดตั้งศูนย์บริการ ข้อมูลท่องเที่ยวไว้ให้บริการ แก่นักท่องเที่ยวและผู้สนใจ				
7. การแลกเปลี่ยนข้อมูลเรื่องการท่องเที่ยวระหว่าง อบต.ที่ใกล้กัน หรือในอำเภอเดียวกัน เพื่อสร้าง กิจกรรมการท่องเที่ยวให้เกื้อกูลกัน เพื่อให้ นัก ท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่นานๆ				
8. การใช้กลยุทธ์ในการ ดึงดูดความสนใจของ นักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวในชุมชน เช่น จัดงาน ประเพณี จัดคอนเสิร์ต				

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรค ในการพัฒนาการท่องเที่ยว

- ใน อบต. ของท่าน มีปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยว เช่น ภูเขา น้ำตก ป่าไม้ โบราณสถาน โบราณวัตถุ สวนผลไม้ สวนดอกไม้ สวนเกษตร ฯลฯ ในพื้นที่รับผิดชอบในเรื่องต่อไปนี้หรือไม่ ถ้ามี ท่านคิดว่าอะไรคือปัญหา และควรแก้ปัญหาอย่างไร

1.1 ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว

- ไม่มีปัญหา
 มีปัญหา คือ

.....
 แนวทางแก้ไขปัญหา คือ

1.2 การบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว

- ไม่มีปัญหา
 มีปัญหา คือ

.....
 แนวทางแก้ไขปัญหา คือ

1.3 การมีส่วนร่วมของชุมชน

- ไม่มีปัญหา
 มีปัญหา คือ

.....
 แนวทางแก้ไขปัญหา คือ

1.4 การบูรณาการพื้นที่ กิจกรรมผิวดอกหมาย และอื่นๆ

- ไม่มีปัญหา
 มีปัญหา คือ

.....
 แนวทางแก้ไขปัญหา คือ

1.5 ปัญหาอื่นๆ นอกเหนือจาก ข้อ 1.1 – 1.4

- ไม่มีปัญหา
- มีปัญหา คือ

.....

แนวทางแก้ไขปัญหา คือ

.....

แบบสอบถาม

ชุดที่ 2

สำหรับประชาชน

เรื่อง บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยว
ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เรื่องบทบาทที่ปฏิบัติจริง และ
บทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยว ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบล
จังหวัดเลย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบล
บทบาทที่คาดหวังของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านต่างๆ ได้แก่
บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว บทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว บทบาท
ในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว บทบาทในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว บทบาท
ในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว ดังนั้นผู้ศึกษาจึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านช่วยตอบ
แบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ในการนำผลวิจัยไปใช้ตาม
วัตถุประสงค์ที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 บทบาทที่คาดหวังของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนา
การท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค ในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ผู้ศึกษาขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านมาล่วงหน้า ณ โอกาสนี้

จุฑามาศ จิเจริญ

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา

สถาบันราชภัฏเลย

แบบสอบถาม ชุดที่ 2 สำหรับประชาชน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง กรุณาให้ข้อมูลของท่านในเรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้ โดยเติมข้อความหรือขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง

ผู้ให้ข้อมูล ปฏิบัติหน้าที่ หรือ มีภูมิลำเนา อยู่ในพื้นที่ของ

องค์การบริหารส่วนตำบล.....อำเภอ.....จังหวัดเลย

1. เพศ

- ชาย
 หญิง

2. อายุ (โปรดระบุ)ปี

3. ระดับการศึกษา

- ต่ำกว่าปริญญาตรี
 ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยว

คำชี้แจง กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับ ความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว ว่า ท่านคาดหวังให้ อบต. แสดงบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวแต่ละเรื่องมากน้อยเพียงใด

1. บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว

ความคาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบลแสดงบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยว	ระดับความคาดหวัง			
	คาดหวังมาก	ปานกลาง	คาดหวังน้อย	ไม่คาดหวัง
1. คาดหวังให้ อบต. สำรวจแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ				
2. คาดหวังให้ อบต. วางแผนสำรวจแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ				
3. คาดหวังให้ อบต. จัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว เช่น แหล่งท่องเที่ยวประเภทวัด โบราณสถาน ประเภทธรรมชาติ ประเภทสวนเกษตร				
4. คาดหวังให้ อบต. กำหนดแนวทางพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเป็นประเภท เช่น แหล่งท่องเที่ยวประเภทวัด โบราณสถาน ประเภทธรรมชาติ ประเภทสวนเกษตร				
5. คาดหวังให้ อบต. สำรวจสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ โทรสาร ที่พัก ร้านอาหาร สถานพยาบาล สถานีตำรวจ				

ความคาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล แสดงบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยว	ระดับความคาดหวัง			
	คาดหวัง มาก	ปาน กลาง	คาดหวัง น้อย	ไม่ คาดหวัง
6. คาดหวังให้ อบต. สำรวจพื้นที่ทางการเกษตร เพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เช่น ปลูกพืช เพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เข้าไปเที่ยวชม				
7. คาดหวังให้ อบต. สำรวจพื้นที่ทางธรรมชาติ เพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เช่น การเดินป่า การเที่ยวถ้ำ การเที่ยวน้ำตก				
8. คาดหวังให้ อบต. สำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมพื้นบ้านที่แสดงถึงวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น ประเพณีการละเล่น ผิดาโชน บั้งไฟพญานาค				
9. คาดหวังให้ อบต. สำรวจจุดเด่นของผลผลิตในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาให้เป็นสินค้าที่ระลึกของแหล่งท่องเที่ยว				

2. บทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว

ความคาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล แสดงบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยว	ระดับความคาดหวัง			
	คาดหวัง มาก	ปาน กลาง	คาดหวัง น้อย	ไม่ คาดหวัง
1. คาดหวังให้ อบต.เตรียมความพร้อมในเรื่องยานพาหนะ เช่น รถโดยสาร รถประจำทาง ในการรับส่งนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยว				

ความคาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล แสดงบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยว	ระดับความคาดหวัง			
	คาดหวัง มาก	ปาน กลาง	คาดหวัง น้อย	ไม่ คาดหวัง
2. คาดหวังให้ อบต. เตรียมความพร้อมในเรื่อง ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า ร้านจำหน่ายของ ที่ระลึก แก่ นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม				
3. คาดหวังให้ อบต. มีระบบการควบคุม ดูแล การให้บริการของผู้ประกอบการให้เกิดความ ชื่นชม ความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว เช่น การคิดค่าบริการอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม				
4. คาดหวังให้ อบต. จัดไกด์ หรือ มัคคุเทศก์ ที่มีความสามารถไว้ให้บริการแก่นัก ท่องเที่ยวเพื่อแนะนำและพาเที่ยวชมแหล่ง ท่องเที่ยว				
5. คาดหวังให้ อบต. อบรม ไกด์หรือมัคคุเทศก์ ให้มีจิตสำนึก มีคุณธรรม มีจรรยาบรรณ มี ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในการ ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว				
6. คาดหวังให้ อบต. จัดระบบรักษาความ ปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินให้แก่ นักท่องเที่ยว				
7. คาดหวังให้ อบต. จัดให้ชุมชนมีส่วนร่วม ในการรักษาความปลอดภัยในชีวิต และ ทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว โดยมีภารกิจใน การสอดส่องดูแลตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ				
8. คาดหวังให้ อบต. ประสานความร่วมมือไป ยังสถานีตำรวจภูธรในพื้นที่เพื่อส่งเจ้าหน้าที่ มาดูแลเรื่อง ความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว				

ความคาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล แสดงบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยว	ระดับความคาดหวัง			
	คาดหวัง มาก	ปาน กลาง	คาดหวัง น้อย	ไม่ คาดหวัง
9. คาดหวังให้ อบต. ประสานความร่วมมือไปยังสำนักงานสาธารณสุข สถานพยาบาลในพื้นที่ เพื่อเข้ามาดูแล ในเรื่องโรคภัยไข้เจ็บ โรคระบาด ในแหล่งท่องเที่ยว				
10. คาดหวังให้ อบต. ประสานความร่วมมือไปยังสำนักงานสาธารณสุข สถานพยาบาล เพื่อเข้ามาดูแล เรื่องความสะอาดของอาหาร				
11. คาดหวังให้ อบต. จัดเตรียมอุปกรณ์และบุคลากรเกี่ยวกับการบรรเทาสาธารณภัยในแหล่งท่องเที่ยว เช่น เครื่องชูชีพ เครื่องดับเพลิง เครื่องมือเตือนภัย เครื่องมือทางการแพทย์เบื้องต้น อาทิ เปลสนาม ยารักษาโรคไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว				

3. บทบาทในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

ความคาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล แสดงบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยว	ระดับความคาดหวัง			
	คาดหวัง มาก	ปาน กลาง	คาดหวัง น้อย	ไม่ คาดหวัง
1. คาดหวังให้ อบต. แต่งตั้งบุคลากรเฉพาะเพื่อรับผิดชอบ ดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ				
2. คาดหวังให้ อบต. จัดเก็บค่าบริการในการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ				

ความคาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล แสดงบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยว	ระดับความคาดหวัง			
	คาดหวัง มาก	ปาน กลาง	คาดหวัง น้อย	ไม่ คาดหวัง
3. คาดหวังให้ อบต. กำหนดกฎระเบียบ สำหรับร้านค้าที่จะเข้าไปจำหน่ายสินค้าใน แหล่งท่องเที่ยว				
4. คาดหวังให้ อบต. ชักชวนประชาชนมี ส่วนร่วมในการพัฒนา ฟื้นฟู และอนุรักษ์ แหล่งท่องเที่ยว				
5. คาดหวังให้ อบต. ชักชวนให้ประชาชนมี ส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยว				
6. คาดหวังให้ อบต. จัดแบ่งผลประโยชน์ให้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นธรรม				
7. คาดหวังให้ อบต. ส่งเสริมรูปแบบการ ท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม				
8. คาดหวังให้ อบต. ดูแล เรื่อง อนามัย สิ่งแวดล้อม เช่นระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบการกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล				
9. คาดหวังให้ อบต. ให้ความรู้เกี่ยวกับ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนแก่นักท่องเที่ยว				

4. บทบาทในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ความคาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล แสดงบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยว	ระดับความคาดหวัง			
	คาดหวัง มาก	ปานกลาง	คาดหวัง น้อย	ไม่ คาดหวัง
1. คาดหวังให้ อบต. วางแผนจัดสรร งบประมาณเพื่อปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว ในพื้นที่รับผิดชอบ				
2. คาดหวังให้ อบต. วางแผนจัดสรร งบประมาณเพื่อประชาสัมพันธ์แหล่ง ท่องเที่ยวในพื้นที่				
3. คาดหวังให้ อบต. วางแผนใช้งบประมาณเพื่อ การท่องเที่ยว				
4. คาดหวังให้ อบต. วางแผนควบคุมระบบ การใช้งบประมาณเพื่อการท่องเที่ยว				
5. คาดหวังให้ อบต. วางแผนดูแลเรื่อง อนามัย สิ่งแวดล้อม เช่น การบำบัด น้ำเสีย การกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล				
6. คาดหวังให้ อบต. วางแผนจัดกิจกรรม ส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่นงานประเพณี ประจำปี เพื่อเชิญชวนนักท่องเที่ยวให้ มาท่องเที่ยว				
7. คาดหวังให้ อบต. จัดทำแผนพัฒนา และ ฟื้นฟูสถานที่ท่องเที่ยว ให้สามารถรองรับ นักท่องเที่ยวได้ตลอดปี				

ความคาดหวังในองค์การบริหารส่วนตำบล แสดงบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยว	ระดับความคาดหวัง			
	คาดหวัง มาก	ปานกลาง	คาดหวัง น้อย	ไม่ คาดหวัง
8. คาดหวังให้ อบต. จัดทำแผนพัฒนา สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า ไฟฟ้า น้ำดื่ม น้ำใช้ โทรศัพท์ โทรสาร ให้มีความพร้อม สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ตลอดปี				
9. คาดหวังให้ อบต. วางแผนติดตาม ประเมินผล ความพร้อมของสถานที่ ท่องเที่ยว และ สิ่งอำนวยความสะดวกใน แหล่งท่องเที่ยว ให้สามารถต้อนรับนัก ท่องเที่ยวได้ตลอดปี				

5. บทบาทในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว

1. คาดหวังให้ อบต. เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับ แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบให้แก่ คนในพื้นที่				
2. คาดหวังให้ อบต. เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับ แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบให้แก่ คนนอกพื้นที่				
3. คาดหวังให้ อบต. จัดทำแผ่นพับหรือ เอกสารแนะนำแหล่งท่องเที่ยว เพื่อแจกจ่าย แก่นักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไป				
4. คาดหวังให้ อบต. จัดทำเว็บไซต์ แนะนำ แหล่งท่องเที่ยว และมีการแนะนำราชการ นำเที่ยว 1 วัน 2 วัน หรือ 3 วัน ในพื้นที่ รับผิดชอบ ผ่านทางสื่อคอมพิวเตอร์				

ความคาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล แสดงบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยว	ระดับความคาดหวัง			
	คาดหวัง มาก	ปานกลาง	คาดหวัง น้อย	ไม่ คาดหวัง
5. คาดหวังให้ อบต. จัดทำการประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยวผ่านสื่อสารมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์				
6. คาดหวังให้ อบต. จัดตั้งศูนย์บริการข้อมูล ท่องเที่ยวไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และ ผู้สนใจ				
7. คาดหวังให้ อบต. แลกเปลี่ยนข้อมูลเรื่อง การท่องเที่ยวระหว่าง อบต. ที่ใกล้กัน หรือ ในอำเภอเดียวกันเพื่อสร้างกิจกรรมการ ท่องเที่ยวให้เกื้อกูลกัน เพื่อให้นักท่องเที่ยว อยู่ในพื้นที่ นานๆ				
8. คาดหวังให้ อบต. ใช้กลยุทธ์ในการดึงดูด ความสนใจของนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยว ในชุมชน เช่น จัดงานประเพณี จัดคอนเสิร์ต				

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรค ในการพัฒนาการท่องเที่ยว

- ใน อบต. ของท่าน มีปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยว เช่น ภูเขา น้ำตก ป่าไม้
โบราณสถาน โบราณวัตถุ สวนผลไม้ สวนดอกไม้ สวนเกษตร ฯลฯ ในพื้นที่รับผิดชอบ
ในเรื่องต่อไปนี้เป็นหรือไม่ ถ้ามี ท่านคิดว่าอะไรคือปัญหา และควรแก้ปัญหาอย่างไร

1.1 ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว

- ไม่มีปัญหา
- มีปัญหา คือ

.....
 แนวทางแก้ไขปัญหา คือ

1.2 การบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว

- ไม่มีปัญหา
- มีปัญหา คือ

.....

แนวทางแก้ไขปัญหาคือ

.....

1.3 การมีส่วนร่วมของชุมชน

- ไม่มีปัญหา
- มีปัญหา คือ

.....

แนวทางแก้ไขปัญหาคือ

.....

1.4 การบูรณาการพื้นที่ กิจกรรมผดกฏหมาย และอื่นๆ

- ไม่มีปัญหา
- มีปัญหา คือ

.....

แนวทางแก้ไขปัญหาคือ

.....

1.5 ปัญหาอื่นๆ นอกเหนือจาก ข้อ 1.1 – 1.4

- ไม่มีปัญหา
- มีปัญหา คือ

.....

แนวทางแก้ไขปัญหาคือ

.....

ภาคผนวก ข
การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

ภาคผนวก ข
การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ
(องค์การบริหารส่วนตำบล)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง มีลักษณะคำถามปลายปิดให้เลือกตอบ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยว มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น 0.978

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในการพัฒนาการท่องเที่ยว มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดให้เขียนตอบ

การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

ในส่วนที่ 1 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยใช้บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างอ่านและทำความเข้าใจภายในเวลา 30 นาที หลังจากนั้นปรับแก้ถ้อยคำให้เข้าใจง่ายขึ้น และนำไปทดสอบกับบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเมืองเลย และอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จำนวน 60 คน

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (G. F. Kuder and M.W. Richardson formula) ผลการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่าง คะแนนรายข้อ กับคะแนนรวม เสนอตามตารางที่ 37 ดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์เครื่องมือ
(องค์การบริหารส่วนตำบล)

บทบาทที่ 1 บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว				
ข้อคำถาม	คะแนนเฉลี่ย		t – test	P – value
	กลุ่มคะแนนต่ำ	กลุ่มคะแนนสูง		
1	0.82	1.06	-6.062	0.000
2	1.29	1.65	-6.062	0.000
3	0.53	1.76	-6.062	0.000
4	0.82	1.35	-2.159	0.038
5	0.82	2.00	-3.922	0.000
6	0.82	1.06	-2.421	0.027
7	0.76	2.29	-2.421	0.027
8	0.82	1.24	-2.272	0.030
9	0.82	2.29	-2.272	0.030
10	0.82	1.65	-3.864	0.001
บทบาทที่ 2 บทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว				
ข้อคำถาม	คะแนนเฉลี่ย		t – test	P – value
	กลุ่มคะแนนต่ำ	กลุ่มคะแนนสูง		
1	0.12	.047	-2.376	0.025
2	0.65	1.65	-4.808	0.000
3	0.29	1.29	-4.250	0.000
4	0.12	0.47	-2.376	0.025
5	0.00	0.59	-2.416	0.028
6	0.18	3.35	-3.945	0.001
7	0.12	1.88	-7.385	0.000
8	0.00	1.65	-13.786	0.000
9	0.18	0.94	-3.733	0.001
10	0.00	1.29	-7.778	0.000
11	0.12	1.41	-3.733	0.001

บทบาทที่ 3 บทบาทในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว				
ข้อคำถาม	คะแนนเฉลี่ย		t – test	P – value
	กลุ่มคะแนนต่ำ	กลุ่มคะแนนสูง		
1	0.12	2.24	-2.241	0.039
2	0.12	3.94	-3.566	0.003
3	0.12	1.71	-4.682	0.000
4	1.12	2.71	-2.378	0.024
5	0.88	1.35	-2.378	0.024
6	0.00	2.41	-3.514	0.003
7	0.35	2.29	-5.712	0.000
8	0.88	1.53	-3.514	0.003
9	0.18	0.71	-2.334	0.029
บทบาทที่ 4 บทบาทในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว				
ข้อคำถาม	คะแนนเฉลี่ย		t – test	P – value
	กลุ่มคะแนนต่ำ	กลุ่มคะแนนสูง		
1	0.00	0.59	-2.787	0.013
2	0.00	0.82	-4.197	0.001
3	0.41	6.29	-6.293	0.000
4	0.18	2.29	-9.334	0.000
5	0.29	1.47	-4.364	0.000
6	0.41	2.29	-6.384	0.000
7	0.18	2.29	-9.334	0.000
8	0.00	2.18	-8.352	0.000
9	0.00	2.41	-11.426	0.000

บทบาทที่ 5 บทบาทในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว				
ข้อคำถาม	คะแนนเฉลี่ย		t – test	P – value
	กลุ่มคะแนนต่ำ	กลุ่มคะแนนสูง		
1	0.29	1.76	-5.103	0.000
2	0.29	1.59	-3.307	0.004
3	0.00	0.35	-5.159	0.000
4	0.00	0.12	-5.103	0.000
5	0.00	0.76	-3.250	0.005
6	0.18	0.88	-4.057	0.000
7	0.18	1.24	-3.764	0.001
8	0.18	1.53	-5.159	0.000

การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ (ประชาชน)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง มีลักษณะคำถามปลายเปิดให้เลือกตอบ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยว มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น 0.980

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในการพัฒนาการท่องเที่ยว มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดให้เขียนตอบ

การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

ในส่วนที่ 1 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยใช้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างอ่านและทำความเข้าใจภายในเวลา 30 นาที หลังจากนั้นปรับแก้ถ้อยคำให้เข้าใจง่ายขึ้น และนำไปทดสอบกับประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเมืองเลย และอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จำนวน 10 คน

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของข้อคำถามเท่ากับ 0.980 ผลการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่าง คะแนนรายข้อกับคะแนนรวม เสนอตามตารางที่ 38 ดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์เครื่องมือ
(ประชาชน)

บทบาที่ 1 บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว	
ข้อที่	ค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับ คะแนนรวม
1	0.574
2	0.574
3	0.574
4	0.999
5	0.753
6	0.574
7	0.310
8	0.753
9	0.870
10	0.999
บทบาที่ 2 บทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว	
ข้อที่	ค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับ คะแนนรวม
1	0.936
2	0.753
3	0.767
4	0.812
5	0.753
6	0.999
7	0.767
8	0.999
9	0.753
10	0.753
11	0.753

บทบาทที่ 3 บทบาทในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว	
ข้อที่	ค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับ คะแนนรวม
1	0.767
2	0.936
3	0.812
4	0.577
5	0.999
6	0.577
7	0.870
8	0.753
9	0.767
บทบาทที่ 4 บทบาทในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว	
ข้อที่	ค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับ คะแนนรวม
1	0.870
2	0.767
3	0.999
4	0.999
5	0.753
6	0.577
7	0.870
8	0.999
9	0.999

บทบาทที่ 5 บทบาทในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว	
ข้อที่	ค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับ
	คะแนนรวม
1	0.999
2	0.999
3	0.753
4	0.936
5	0.812
6	0.767
7	0.753
8	0.753

ภาคผนวก ก

ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มและการเสวนา

รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม
ครั้งที่ 1 วันที่ 7 พฤษภาคม 2545
ณ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย

ชื่อ-สกุล	หน่วยงาน
1. ผศ.คณพล ไชยสินธุ์	สถาบันราชภัฏเลย
2. นายสัมฤทธิ์ สุภามา	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย
3. นายวีระพงษ์ อุ่นมานนท์	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย
4. นายพิเชษฐ พลดาหาญ	อบต.ชัยพฤกษ์
5. นายชวลิต จบดี	อบต.เขาแก้ว
6. นางสาวณัฏฐาพร โพธิชัย	อบต.ท่าลี่
7. นายทนงศักดิ์ บางประอินทร์	องค์การบริหารส่วนจังหวัดเลย

รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม
ครั้งที่ 2 วันที่ 8 พฤษภาคม 2545
ณ สำนักงานโรงเรียนชุมชนบ้านด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ชื่อ-สกุล	หน่วยงาน
1. นายคำป่วน สุรชญา	ชมรมผู้ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ
2. นายขง เพชรเพ็ง	อุทยานแห่งชาติภูเรือ
3. นายเกษม เรืองใสส่อง	องค์การบริหารส่วนจังหวัดเลย
4. นายภคนนท์ เอี่ยมเศรษฐี	รังเย็นรีสอร์ท
5. นางจิตรลดา ศรีเมฆ	อบต.นาดีนคำ

รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม
ครั้งที่ 3 วันที่ 8 พฤษภาคม 2545
ณ สำนักงานโรงเรียนภูเรือวิทยา อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ชื่อ-สกุล	หน่วยงาน
1. นายปีติธรรม ฐิตินนตรี	อำเภอภูเรือ
2. นายสำเนียง เทิดไทย	สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ
3. นายเค็ด ศรีบูรินทร์	อบต.ร่องจิก
4. นางบุษกร ใจมั่น	ภูเรือรีสอร์ท
5. ว่าที่ร้อยตรีอาวุธ โภษาจันทร์	องค์การบริหารส่วนจังหวัดเลย

รายชื่อผู้เข้าร่วมเสวนา
วันที่ 14 พฤษภาคม 2545
ณ ห้องประชุมพงษ์ภิญโญ สถาบันราชภัฏเลย

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
1. นายสถิตย์ ภักดีศรีแพง	รองผู้ว่าราชการจังหวัดเลย
2. นายผดุงศักดิ์ หาญปรีชาสวัสดิ์	ผู้ตรวจราชการส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย
3. นายประพนธ์ พลอยพุ่ม	ประธานสภาจังหวัดเลย
4. นายคำป่วน สุรงษา	ประธานกลุ่มผู้ปลูกไม้ดอกเมืองหนาว
5. นายสุพจน์ ม้าทอง	พัฒนาการอำเภอด่านซ้าย
6. นายพิเชษฐ พลดาหาญ	ปลัด อบต.ชัยพฤกษ์
7. ส.ต.ท. พุทธิ เวียงทอง	ปลัด อบต. ปวนพุก
8. นางชื่นอารมณ์ จันทร์พินิจรัตน์	อดีตข้าราชการครู
9. นางคำหยาด ดันติปทุม	ประธานสภาวัฒนธรรมตำบลทรายขาว
10. นายสันติภาพ เชื้อบุญมี	นายกเทศมนตรีตำบลด่านซ้าย
11. นางชัชฎา ทองปั้น	ผู้ประกอบการสองพี่น้องรีสอร์ท
12. นายภคนนท์ เอี่ยมเสริม	ผู้จัดการวังเย็นรีสอร์ท
13. นายทนงศักดิ์ บางประอินทร์	สมาชิกสภาจังหวัดเลย
14. นายธีระชัย ระพิทย์พันธ์	ปลัดเทศบาลตำบลนาแห้ว
15. นายวารรงค์ ศรีเมือง	นักจัดรายการวิทยุ

ข้อมูลที่ได้จากการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group)

บทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยว

1. บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว

- มีการสำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่น
- มีการรวบรวมข้อมูลจากคำบอกเล่าของคนเก่า คนแก่ในท้องถิ่น เพื่อจัดทำและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว
- มีการออกสำรวจเชิงนิเวศ ที่ภูแปก เพื่อศึกษาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ต่อไป โดยมีหลายหน่วยงานร่วมกันออกสำรวจ เช่น ป่าไม้จังหวัด อบต. อบจ. ฯลฯ
- มีการออกสำรวจอย่างไม่เป็นทางการ ไม่มีแผนออกสำรวจ เป็นการออกสำรวจโดยการชักชวนของคนใน ท้องถิ่น และยังไม่มีการรวบรวมข้อมูลจัดเก็บไว้

2. บทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว

- ทำถนน ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมให้สะดวกแก่การเดินทางเข้าสู่สถานที่ท่องเที่ยว
- มีศูนย์ข้อมูลแสดงวัฒนธรรมไทดำในท้องถิ่น
- มีการประสานงานจัดให้มีตำรวจชุมชนอาสาสมัครดูแลเรื่องความปลอดภัยในสถานที่ท่องเที่ยว
- ในช่วงเทศกาลมีการประสานความร่วมมือกับ เจ้าหน้าที่ตำรวจให้การดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

3. บทบาทในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

- การกำหนดวิธีบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว , การบริหารงานบุคคลดูแลแหล่งท่องเที่ยว , การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม , การจัดหาและใช้จ่ายงบประมาณเพื่อบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว , การจัดเก็บขยะ และการจัดระเบียบร้านค้า ของ อบต. ไม่มีการปฏิบัติ

4. บทบาทในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

- จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว แก่ประชาชนในท้องถิ่น โดยประสานวิทยากร นักวิชาการจาก มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สถาบันราชภัฏเลยจัดให้มีการเดินทางไปทัศนศึกษาในสถานที่ที่มีการท่องเที่ยวที่ดี

4. บทบาทในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว (ต่อ)

- จัดให้มีการ ศึกษาดูงานด้านบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จเพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตน
- วางแผนเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่นกับภายนอกท้องถิ่น จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทางอินเทอร์เน็ต
- เขียนแผนเพื่อวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแต่ไม่มีการระบุและกำหนดแนวทางพัฒนาที่ชัดเจน
- มีการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับ อบต. อื่นๆ และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

5. บทบาทในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว

- สนับสนุนให้คนในท้องถิ่นแต่งกายชุดไทดำ ที่เป็น เอกลักษณ์และเป็นจุดขายของการท่องเที่ยว
- ประสานสื่อบุคคล สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ใน และนอกพื้นที่ ให้มาร่วมกิจกรรม ประเพณีและจัดทำข่าวเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
- จัดทำแผ่นพับ พิมพ์เอกสารประชาสัมพันธ์แหล่ง ท่องเที่ยวของท้องถิ่น
- มีการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวจากวัด ไปถ้ำที่อยู่ใกล้กัน
- เปิดหมู่บ้านวัฒนธรรมต้นแบบพร้อมจัดงานประเพณีบุญข้าวเจ้าวัฒนธรรมนาอ้อเพื่อการท่องเที่ยว

ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข ในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย ในด้านบุคลากร องค์กร งบประมาณ แผนงาน และทรัพยากรการท่องเที่ยว

ด้านบุคลากร

ปัญหาอุปสรรค	แนวทางแก้ไข
<p>1. ผู้นำท้องถิ่น มองไม่เห็นศักยภาพ ทางด้านการท่องเที่ยว แต่เห็นและให้ความสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าผลประโยชน์ที่จะได้จากการพัฒนาการท่องเที่ยว</p> <p>2. ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีศักยภาพ ความรู้ ความสามารถในการพัฒนาการท่องเที่ยว ค่อนข้างน้อย และไม่เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองรวมทั้งไม่ตระหนักว่าการท่องเที่ยวจะก่อให้เกิดประโยชน์และการพัฒนาที่ยั่งยืนได้</p> <p>3. ผู้นำท้องถิ่นดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวไม่จริงจังและไม่ต่อเนื่อง</p> <p>4. ผู้นำส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาการท่องเที่ยว และไม่ตระหนักว่าการท่องเที่ยวจะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต</p> <p>5. ผู้นำหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องข้างทำงานด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวไม่จริงจังไม่ต่อเนื่อง</p> <p>6. ไม่มีการเตรียมผู้นำก่อนจะเข้ามาบริหารงานในองค์กรจัดอบรมให้ความรู้</p> <p>7. ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะด้านมาพัฒนาการท่องเที่ยว</p>	<p>1. กำหนดบทบาทผู้นำให้ชัดเจน</p> <p>2. จัดอบรมให้ความรู้</p> <p>3. กำหนดบทบาทผู้นำให้ชัดเจน ในการออกสำรวจแหล่งท่องเที่ยวจัดทำข้อมูลพื้นฐานการท่องเที่ยวแต่ละแห่ง</p> <p>4. ประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่พร้อมให้การสนับสนุน</p> <p>5. จัดอบรมให้ความรู้, จัดเวทีเพื่อร่วมกันเสนอแนวคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยว</p> <p>6. ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ</p> <p>7. จัดอบรมให้ความรู้เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมกัน</p> <p>8. ต้องสร้างความเชื่อถือในผู้นำท้องถิ่นให้เกิดขึ้น</p>

ด้านบุคลากร (ต่อ)

ปัญหาอุปสรรค	แนวทางแก้ไข
8. ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว 9. ประชาชนขาดจิตสำนึกในการภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง ขาดความรักในความเป็นท้องถิ่น 10. ประชาชนขาดความเชื่อมั่นไม่เชื่อผู้นำในท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จ	

ด้านองค์กร

ปัญหาอุปสรรค	แนวทางแก้ไข
<p>1. อบต. ไม่มีอำนาจในการตัดสินใจในการดำเนินงานพัฒนาการท่องเที่ยว</p> <p>2. อบต. ไม่มีศักยภาพในการสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เพียงพอ</p> <p>3. อบต. ส่วนใหญ่รอการช่วยเหลือสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว</p> <p>4. ผู้รับผิดชอบใน อบต. ไม่กล้าตัดสินใจใช้งบประมาณเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว ทั้งๆที่รู้ว่ามีโอกาส เพราะกลัวจะถูกเพ่งเล็งจากหน่วยบังคับบัญชา</p> <p>5. อบต. ไม่มีการดำเนินการเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นการนำร่อง เพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ดำเนินการตามแบบอย่าง</p> <p>6. อบต. แต่ละแห่งมีความสามารถและความพร้อมแตกต่างกัน</p> <p>7. บุคลากรใน อบต. มีน้อยไม่สามารถดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างเต็มที่</p> <p>8. ความขัดแย้งใน อบต. ความขัดแย้งระหว่าง อบต. กับชุมชน</p>	<p>1. ให้อำนาจในการตัดสินใจ</p> <p>2. จัดอบรมให้ความรู้ เน้นเรื่องการประชุมงานและรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนา</p> <p>3. จัดอบรมให้ความรู้ เน้นเรื่องการทำท้องถิ่นมองเห็นว่าการพึ่งพาตนเองภายใต้ศักยภาพที่มีอยู่ จะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน</p> <p>4. ต้องใช้ทุนทางสังคม โดยเริ่มจากสิ่งที่มีไม่มุ่งไปเริ่มที่งบประมาณเท่านั้น</p> <p>5. กำหนดอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน</p> <p>6. เลือก อบต. ที่มีความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยว ให้ดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิด อบต. ด้นแบบ</p> <p>7. แยก อบต. ออกเป็นกลุ่มๆ ตามศักยภาพ แล้วจึงคัดเลือก อบต. ที่มีความพร้อมเพื่อเข้าไปสู่การพัฒนา</p> <p>8. หาทางเพิ่มบุคลากร โดยการจ้างหรือช่วยราชการ</p> <p>9. จัดเตรียมผู้นำท้องถิ่นที่มีคุณวุฒิ มีความสามารถเป็นที่เคารพนับถือของคนในท้องถิ่น ทำหน้าที่ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทความขัดแย้ง</p>

ด้านงบประมาณ

ปัญหาอุปสรรค	แนวทางแก้ไข
<ol style="list-style-type: none"> 1. ขาดแคลนงบประมาณ ทั้งๆที่มีแนวคิดที่จะพัฒนาการท่องเที่ยว 2. ไม่มีการจัดสรรงบประมาณตามศักยภาพ แต่จะเป็นการจัดสรรงบประมาณเพื่อกระจายประโยชน์ ให้ครอบคลุมพื้นที่ ทำให้การพัฒนาไม่สามารถดำเนินการได้ตามศักยภาพที่ควรจะเป็น 3. การใช้งบประมาณเพื่อการท่องเที่ยวไม่มีคำสั่งชัดเจนต้องรอคำสั่งจากหน่วยบังคับบัญชา 4. จัดหางบประมาณเพิ่มเติมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากส่วนกลาง โดยให้อำนาจในการบริหารจัดการเป็นของท้องถิ่น 5. ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวตามศักยภาพของแต่ละ อบต. 6. ควรมีการระบุในนโยบายให้ชัดเจนว่าจะต้องมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวร้อยละเท่าไรของงบประมาณทั้งหมด 7. มีการออกหนังสือชักชวนการใช้งบประมาณเพื่อการท่องเที่ยว 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ 2. หน่วยบังคับบัญชาพิจารณาจัดสรรงบประมาณตามศักยภาพของ อบต. 3. หน่วยบังคับบัญชากำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวให้ชัดเจน 4. มีการกระจายอำนาจด้านการใช้งบประมาณเพื่อการท่องเที่ยว

ด้านแผนงาน

ปัญหาอุปสรรค	แนวทางแก้ไข
<ol style="list-style-type: none"> 1. ไม่มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน เพราะเป็นเรื่องใหม่กำหนดแผนงานให้ชัดเจน 2. ไม่มีการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกันระหว่าง อบต. ประชาชน และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3. อบต. ส่วนใหญ่ไม่ศักยภาพในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่เพียงพอ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ต้องมีการกำหนดแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อกำหนดทิศทางหรือแนวทางการพัฒนาให้ชัดเจน 2. ควรมีเวทีร่วมกันจัดทำแผนร่วมกันในท้องถิ่น เพราะแต่ละพื้นที่มีทิศทางต่างกันขึ้นอยู่กับศักยภาพแต่ละพื้นที่ 3. มีการวางแผนให้ชัดเจน เพื่อกำหนดบทบาทได้ถูกต้องชัดเจน 4. จัดอบรมให้ความรู้เรื่องการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว

ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว

ปัญหาอุปสรรค	แนวทางแก้ไข
<ol style="list-style-type: none"> 1. สถานที่ท่องเที่ยวอยู่ไกลชุมชน เปลี่ยว เส้นทางคมนาคมไม่สะดวก ไม่ปลอดภัย 2. มีการพัฒนาโบราณสถาน โบราณวัตถุ โดยไม่มีร่องรอยเดิม 3. การเอาเปรียบนักท่องเที่ยวในเรื่องการให้บริการนักท่องเที่ยว 4. สิ่งอำนวยความสะดวกไม่มีคุณภาพ ไม่ได้มาตรฐาน เช่น ห้องน้ำ ที่พัก ร้านอาหาร ต้องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายไปดูแล 5. ขาดข้อมูลด้านการท่องเที่ยว 6. ขาดมัคคุเทศก์ท้องถิ่น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ดำเนินการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวให้มีความพร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยว 2. การปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว ควรต้องปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และผู้มีความรู้ ในเรื่องนั้นๆ 3. ออกกฎระเบียบควบคุมให้ชัดเจน 4. ออกกฎหมายท้องถิ่น ข้อบังคับ หรือ ประกาศให้ชัดเจน 5. จัดตั้งศูนย์ข้อมูลท้องถิ่นขึ้นใน อบต. 6. จัดอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นเพิ่มเติม โดยเฉพาะเด็กนักเรียนในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. นักการเมืองระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ ควรมีการประสานความร่วมมือกัน เพื่อนำไปสู่การวางแผน การบริหารจัดการ เรื่องการท่องเที่ยวร่วมกัน
2. มีการจัดสรรงบประมาณให้สถาบันราชภัฏเลย เพื่อจัดทำวิจัยท้องถิ่น
3. ไม่ควรนำงบประมาณเป็นตัวตั้งในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพราะจะทำให้การพัฒนา ล้มเหลว ควรเน้นการพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน
4. บทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยว 5 ด้าน ซึ่งประกอบไปด้วย บทบาทในการวางแผน พัฒนาการท่องเที่ยว บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว บทบาทในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว บทบาทในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว และ บทบาทในการให้บริการนักท่องเที่ยว อบต. สามารถดำเนินการได้ แต่จะต้องมีสัดส่วนที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับ ทรัพยากรธรรมชาติ ศักยภาพขององค์กรและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว
5. มีหน่วยงานจากส่วนกลางจัดหาบุคลากรมาให้ความรู้

6. ควรมีการประสานข้อมูลกันในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลในการรองรับนักท่องเที่ยว
7. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยควรมีการติดตามผลและประเมินผล เรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่
8. ควรมีการหาแนวทางร่วมกันเพื่อให้หน่วยงานส่วนท้องถิ่นเกิดความยั่งยืน แม้หน่วยงานส่วนภูมิภาคจะไม่ได้เข้าไปดูแล
9. การจัดงบประมาณเพื่อการท่องเที่ยวควรจัดสรรให้ท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการในบางส่วน เช่นการให้เงินสนับสนุนในการรวบรวมข้อมูล
10. สถาบันราชภัฏเลยซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นน่าจะมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยว

ข้อมูลที่ได้จากการจัดเสวนา (Making acquaintance)

การบริหารจัดการ

1. อบต. ต้องมีการจัดทำแผนแม่บท แผนระยะยาว เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้สอดคล้องกับแผนของคณะกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวระดับจังหวัด นอกจากนั้นในการจัดทำแผนพัฒนา อบต. 5 ปี และแผนพัฒนา อบต. ประจำปี จะต้องเขียนแผนให้สอดคล้องกับแผนงานของหน่วยงานอื่นในพื้นที่ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว เช่น หน่วยงานในสังกัด กรมศิลปากร กรมป่าไม้ กรมโยธาธิการ ฯลฯ เพราะจะเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนแผนงาน หรือ โครงการของ อบต. ได้ เกิดการเชื่อมโยงแผนงานกับหน่วยงานอื่นในลักษณะของการประสานแผน จะมีผลทำให้ เมื่อ อบต. เสนอแผนงานหรือโครงการไปยังสำนักงบประมาณ เพื่อขอรับการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ จะทำให้มีโอกาสได้รับการจัดสรรงบประมาณมากกว่าที่ อบต. จะเสนอแผนงาน ที่ อบต. ดำเนินการเพียงหน่วยงานเดียวออกไป
2. หน่วยงานที่เหมาะสมที่จะเป็นผู้ประสานแผนควรจะเป็นคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวระดับจังหวัด
3. ในระยะเวลา 3 ปี นับต่อจากนี้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจะต้องมอบการจัดการเรื่องการท่องเที่ยวให้แก่ท้องถิ่น
4. จังหวัดควรมีการจัดเสวนา หรือจัดประชุมเพื่อทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งจังหวัดในกรอบกว้างๆ แล้วมอบหมายให้แต่ละหน่วยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเขียนแผนงานหรือโครงการภายใต้กรอบการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเสนอขึ้นมา เพื่อพิจารณาเชื่อมโยงแผนงานซึ่งกันและกัน
5. จังหวัดควรมีการจัดประชุมเรื่องการท่องเที่ยวให้มากขึ้น พร้อมเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว โดยให้ท้องถิ่นเสนอแผนงานด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ท้องถิ่นต้องการดำเนินการไปยังหน่วยงานที่กำกับดูแล
6. การดำเนินการวางแผนการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ต้องอาศัย ระบบข้อมูลหลัก (ข้อมูลที่เป็นองค์ประกอบของการท่องเที่ยว) การประชาสัมพันธ์ การจัดอบรม และการเสวนา เพราะมีความสำคัญในการสร้างวิสัยทัศน์ การกำหนดทิศทางร่วมกันในเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยว

7. เรื่องการท่องเที่ยว จะไม่มีการนำรายได้มาเป็นตัวชี้ แต่จะต้องมองว่าทำอะไรจะใช้การท่องเที่ยวให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมทำอะไรจึงจะทำให้นักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว ธุรกิจการท่องเที่ยว ประสานประโยชน์ร่วมกันได้ ซึ่งในอนาคต อบต. จะต้องรับภาระหน้าที่ในเรื่องการดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยว การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ดี ต้องเกิดจากการแสวงหา การพัฒนาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่น ทั้งจากธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ให้เกิดคุณค่าต่อการเที่ยวชม มิใช่ปล่อยให้เกิดการพัฒนามาตามธรรมชาติด้วยตัวของมันเอง
8. หน่วยราชการจะต้องมีความสามารถ มีเทคนิควิธีการ ในการกระตุ้นให้ชาวบ้านมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ สิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติ หรือ สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยว
9. อบต. ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวแตกต่างกันเพราะไม่เข้าใจในการบริหารจัดการและคนในท้องถิ่นไม่เห็นประโยชน์จากการท่องเที่ยวไปในแนวทางเดียวกัน
10. ในการบริหารจัดการเรื่องการท่องเที่ยว จะต้องมองความพร้อมของประชาชนในพื้นที่ว่ามีมากน้อยแค่ไหน
11. อบต. น่าจะมีบทบาทในการเป็นผู้ประสานงานการพัฒนาการท่องเที่ยว
12. การพัฒนาการท่องเที่ยวควรเริ่มจากความต้องการของท้องถิ่น โดยคนในท้องถิ่นมองร่วมกันว่าในท้องถิ่นของตนเอง มีศักยภาพ หรือความพร้อม ในเรื่องอะไรที่จะสามารถนำมาพัฒนาให้เป็นจุดเด่นของท้องถิ่นและแข่งขันกับท้องถิ่นอื่นๆ ได้บ้าง และสอดคล้องกับโครงการ 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์
13. การพัฒนาการท่องเที่ยวควรเกิดจากความต้องการของคนในท้องถิ่น เกิดจากความต้องการของชุมชน นำไปสู่การเกิดเป็นแผนแม่บทชุมชน ก่อให้เกิดการสนับสนุน การแบ่งหน้าที่อย่างชัดเจน และสิ่งสำคัญคนในท้องถิ่นจะรู้ว่าเขาควรบริหารจัดการอย่างไร เพราะความต้องการทั้งหมดเป็นเรื่องที่เกิดจากความต้องการของตนเอง
14. การพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องมองในเชิงธุรกิจ ที่จะต้องมีกำไร มีการเพิ่มพูน ไม่ใช่มองในด้านการบริหารว่าจะต้องหมดไปเท่านั้น
15. นักท่องเที่ยวจะเป็นผู้นำเงินเข้ามาใช้จ่ายในท้องถิ่น ดังนั้น จะต้องร่วมกันหาวิธีการที่จะทำให้นักท่องเที่ยวเขาเข้ามาท่องเที่ยวในท้องถิ่นให้มากที่สุด นานที่สุด เพื่อจะทำให้เงินที่ได้จากการท่องเที่ยวตกอยู่ในท้องถิ่นให้มากที่สุด

16. ในการพัฒนาบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว จะต้องทำการท่องเที่ยว ให้ถึงกลุ่มเป้าหมาย โดยคำนึงถึง ผู้รับบริการ สิ่งที่จะให้บริการ เน้นการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ในสิ่งที่นักท่องเที่ยวไม่มีหรือไม่เคยได้รับ เช่น รอยยิ้ม ความโอบอ้อมอารี ความมีน้ำใจ การเข้าวัด ฟังธรรม ดูภาพจิตรกรรม ประติมากรรม ฯลฯ
17. อบต. ต้องพิจารณาว่า จะมีวิธีการบริหารจัดการอย่างไร ที่จะทำให้แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ของท่านเป็นสถานที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้ได้ หากประสบปัญหาว่า แหล่งท่องเที่ยวของตนเองสวยงามดี และน่าสนใจแล้ว แต่ไม่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว อบต. ต้องกลับไปพิจารณาใหม่ และร่วมกันหาแนวทางการปรับปรุงเพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวนั้นเป็นที่ต้องการของนักท่องเที่ยวให้ได้
18. อบต. ที่มีแหล่งท่องเที่ยวก็เน้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อนำแหล่งท่องเที่ยวเป็นจุดขายต่อไป แต่ถ้าหาก อบต. ใดไม่มีแหล่งท่องเที่ยว ก็สามารถสร้างจุดสนใจในตำบลขึ้นมา เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ เช่น การสร้างแหล่งให้บริการ เช่น ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ที่มีมาตรฐานในด้านคุณภาพและบริการ
19. การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว จะต้องเน้นการนำเม็ดเงินจากนักท่องเที่ยวนอกพื้นที่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารจัดการพัฒนาการท่องเที่ยวมากที่สุด จะเกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการตามแผนงานและโครงการ
20. ต้องมีการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว ระหว่าง อบต. กับ อบต. ด้วยกัน โดย อบต. ที่มีสถานที่ท่องเที่ยว แต่ไม่มีสถานที่รับประทานอาหาร ประสานแผนกับ อบต. ใกล้เคียง ที่ไม่มีแหล่งท่องเที่ยว แต่เป็นทางผ่านให้จัดกิจกรรม เพื่อนำนักท่องเที่ยวลงไปท่องเที่ยวในพื้นที่ อบต. อื่น อาจจะเป็นการแวะพักรับประทานอาหาร ในพื้นที่ ของ อบต. ที่ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวซึ่งถือเป็นการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวอย่างหนึ่ง
21. การท่องเที่ยวต้องมีการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้น เช่น กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี 12 เดือน กิจกรรมฤดูร้อน ฤดูฝน ฤดูหนาว เทศกาลกินไก่กวาง
22. ต้องมีการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ให้เกิดคุณค่าและรักษาของเดิมให้มากที่สุด
23. ประสานบริษัททัวร์มาให้บริการในพื้นที่

งบประมาณ

1. ขณะนี้งบประมาณอยู่ที่ อบต. อบจ. เทศบาล ซึ่งรวมถึงงบประมาณเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว แต่ปัจจุบันยังจัดสรรไม่ดีเท่าที่ควร
2. ส่วนราชการจะต้องเป็นผู้จัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว

3. อบต. ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้กับสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นเพื่อทำการวิจัยท้องถิ่น
4. สถาบันราชภัฏเลย ควรกำหนดหัวข้อวิจัยที่เห็นว่าควรจะดำเนินการในพื้นที่จังหวัดเลย เสนอต่อ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นว่าจะสามารถให้เงินอุดหนุนได้ในเรื่องใดบ้างเท่าไร
5. อบต. ต้องมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการท่องเที่ยว อบต. โคงบน้อยก็ทำไปตามงบประมาณที่มีอยู่
6. การจัดสรรงบประมาณของ อบต. จะต้องดูนโยบายการท่องเที่ยวจังหวัดเป็นหลัก
7. อบต. ต้องพัฒนาตามศักยภาพ อบต. ใหญ่งบประมาณมาก ต้องคิดเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวด้วย ไม่ใช่จะมุ่งเน้นแต่การสร้างปัจจัยพื้นฐานเท่านั้น คนไม่ได้มีเฉพาะปากท้อง คนมีจิตวิญญาณ การท่องเที่ยวคือการให้อาหารจิต ดังนั้นต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว

การมีส่วนร่วม

1. การดำเนินการด้านการท่องเที่ยวให้ประสบความสำเร็จไม่ใช่ราชการเป็นผู้ดำเนินการ แต่ราชการจะต้องเป็นผู้ประสานงาน โดยมีท้องถิ่นเป็นผู้ปฏิบัติงานร่วมกับประชาชนหรือชุมชนในท้องถิ่น
2. การมีส่วนร่วมของประชาชน ในท้องถิ่นในชุมชน จะสามารถจัดสรรผลประโยชน์ได้เอง โดยดำเนินการในรูปของสหกรณ์ หรือคณะกรรมการหมู่บ้าน
3. หากเราให้ความรู้ ความคิด และสิ่ง อบต. เข้ามามีส่วนร่วม หรือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นมาร่วม มีการเชื่อมโยงเครือข่ายกัน ระดมความพร้อมในเรื่องงบประมาณ โดยมีราชการเป็นตัวสนับสนุน
4. เน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว เพื่อให้คนในท้องถิ่นเข้าใจว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ ผลผลิตสินค้าที่ได้คุณภาพ คนจะมาเที่ยว มีรายได้ จะมีการเสียภาษีให้แก่ท้องถิ่น ก็จะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวจะเป็นตัวนำมาซึ่งรายได้
5. ปัจจุบัน ประชาชนจะต้องมีส่วน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมปฏิบัติ ร่วมติชม ซึ่งแตกต่างจากสมัยก่อนที่ประชาชนไม่ต้องคิดรอเพียงคำสั่งจากทางการ
6. หากประชาชนไม่รู้ ไม่เข้าใจว่าการท่องเที่ยวจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่เขาอย่างไรบ้าง ประชาชนจะไม่ดูแลสิ่งที่เกิดขึ้น ประชาชนจะไม่ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์
7. หากคิดจะพัฒนาสถานที่ใดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว จะต้องมีการแจ้งข้อมูลให้คนในท้องถิ่น

รับรู้ว่า พื้นที่ที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว คนในท้องถิ่นยอมรับ เห็นด้วยหรือไม่ เพราะทุกสิ่งทุกอย่างจะสำเร็จได้ต้องขึ้นอยู่กับชุมชน อยู่ที่ชาวบ้าน ถ้าชาวบ้านไม่ยอมรับ ไม่เห็นด้วย ความสำเร็จเกิดขึ้นได้ยาก

8. แผนพัฒนาการท่องเที่ยวต้องเริ่มจากการทำประชาคมในหมู่บ้าน ในตำบล
9. นอกเหนือจาก คนในท้องถิ่นแล้ว อบต. จะต้องหน่วยงานคิงหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว จะสามารถป้องกัน แก้ไขต่างๆที่อาจก่อให้เกิดอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวได้

การจัดสรรผลประโยชน์

1. การจัดสรรผลประโยชน์ ไม่มีหลักเกณฑ์กำหนดไว้ตายตัว แล้วแต่กิจกรรม และขึ้นอยู่กับคณะกรรมการหมู่บ้าน ฯลฯ ส่วนหนึ่งหักเข้า อบต.เพื่อจะได้นำไปใช้บริหารจัดการชุมชน

การประชาสัมพันธ์

1. ทุกหน่วยงานต้องช่วยกันดำเนินการประชาสัมพันธ์
2. การประชาสัมพันธ์ต้องมีข้อมูลให้แก่สื่อมวลชนอย่างเพียงพอ และเป็นจริง เพื่อถ่ายทอดข้อมูล ผ่านสื่อ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ สื่อบุคคล สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เชิญชวนให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว
3. การประชาสัมพันธ์ให้คนในพื้นที่เข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวให้มากที่สุด โดยส่วนราชการ หรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่มีบุคลากรที่มีความรู้ และสามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับการท่องเที่ยวได้ ควรจะให้ความรู้ชุมชน กระตุ้นให้ชาวบ้านเกิดการยอมรับเห็นประโยชน์จากการท่องเที่ยว จะเร็วขึ้น ดีกว่าให้ชาวบ้านเข้าใจเอง หรือพัฒนาไปเอง
4. การประชาสัมพันธ์ให้คนภายนอกทราบว่าในพื้นที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจอะไรบ้าง
5. การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึกให้คนในท้องถิ่นเห็นความสำคัญและประโยชน์จากการท่องเที่ยว โดยมีเป้าหมายเดียวกันว่าการท่องเที่ยวเป็นช่องทางที่สามารถสร้างรายได้ได้เร็วและต้นทุนต่ำ
6. สื่อมวลชนต้องมีเอกภาพในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวและประชาสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน
7. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีฐานข้อมูลหลักให้นักท่องเที่ยวที่สนใจสามารถสืบค้นได้

ปัญหา อุปสรรค

1. อบต. มีข้อจำกัดเรื่อง งบประมาณ
2. อบต. ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวดีพอ

3. แหล่งท่องเที่ยวที่เห็นว่าสวยแล้ว แต่ยังมีความสวยงามที่ได้มาตรฐานพอ ที่จะดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว
4. รถโดยสารสาธารณะ ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก นักท่องเที่ยวที่มีรถส่วนตัวเท่านั้นจึงจะเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก
5. อบต. ขาดบุคลากรทุกระดับชั้น
6. อบต. ไม่คิด และไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องการท่องเที่ยว
7. คนในชุมชน/ท้องถิ่น ไม่มีความรู้เรื่องการท่องเที่ยว ไม่รู้ทิศทางการท่องเที่ยว
8. อบต. ยังไม่สามารถพูดเรื่องการท่องเที่ยวให้ชุมชนเข้าใจได้ อยากให้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยหรือ หน่วยงานระดับจังหวัด จัดบุคลากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว แก่ อบต.
9. ตั้งแต่ ปี 2546 เป็นต้นไป การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจะไม่สามารถจัดสรรงบประมาณ เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว แต่หากเป็นงบประมาณเพื่อพัฒนาบริการการท่องเที่ยว เช่น การพัฒนาบุคลากรที่ให้บริการด้านการท่องเที่ยว เช่น ผู้ขับขีรถรับจ้าง พนักงานโรงแรม พนักงานร้านอาหาร การให้ความรู้ กับ อบต. และการพัฒนากิจกรรมงานประเพณี เช่น งานผีตาโชน จะยังพอมีงบประมาณจัดสรรให้อยู่
10. ศูนย์ประสานงานการท่องเที่ยวจังหวัดเลย มีงบประมาณน้อย ในปี 2545 มีเพียง 700,000 บาท ไม่สามารถให้การสนับสนุนงบประมาณไปดำเนินการในเรื่องต่างๆ ได้ จะต้องอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานในจังหวัดที่จะดำเนินการจัดทำแผนระยะสั้น แผนระยะกลาง และแผนระยะยาว
11. หน่วยงานที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาทิ อบจ. อบต. เทศบาล หรือ ต้องตั้งงบประมาณเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวขึ้นมาเอง
12. บุคลากรไม่มีความรู้ในการจัดทำแผนงานพัฒนาการท่องเที่ยว
13. บุคลากรในหน่วยงานไม่เพียงพอที่จะไปทำงานด้านการท่องเที่ยวเป็นการเฉพาะ
14. ขาดความร่วมมือ ขาดความรู้ ขาดองค์กร ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว
15. สิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว มีไม่เพียงพอ ไม่ได้มาตรฐาน ห้องน้ำไม่สะอาด สภาพแวดล้อมของสถานที่ที่นักท่องเที่ยวจะไปเที่ยวชม ไม่สะอาด ไม่มีระเบียบ ไม่น่าเดินเที่ยวชม อาทิ ตลาดเช้า ตลาดเย็น
16. หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว ปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงแต่ประโยชน์ของตนเองไม่คำนึงถึงประโยชน์จากการท่องเที่ยว

17. อบต. บางแห่งไม่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว
18. ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวของประชาชนชาวจังหวัดเลยมีน้อย
19. การมีส่วนร่วมของประชาชนน้อย
20. สื่อมวลชนไม่นำเสนอเกี่ยวกับเรื่องท่องเที่ยว เนื่องจากไม่มีข้อมูลและขาดการประสานเรื่องข้อมูล

ข้อเสนอแนะ

1. การท่องเที่ยวต้องคำนึงความพร้อมของท้องถิ่น ของประชาชนในพื้นที่ไม่ใช่คำนึงถึงแต่นักท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว
2. จะต้องสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้น ขณะนี้ อบต. กำลังเน้นเรื่องการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อบต.หลายแห่งเริ่มทำเพราะเขามีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวแล้ว
3. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ต้องสร้างพื้นฐานให้ท้องถิ่นช่วยเหลือตนเองได้ ไม่จำเป็นต้องอาศัยภาครัฐ ต้องเติบโตด้วยตัวของเราเอง บุญข้าวจี๋ นาอ้อ เป็น ตัวอย่างที่เกิดจากการให้ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นใช้วัฒนธรรมมาเป็นตัวส่งเสริมการท่องเที่ยว หัวใจของงานวัฒนธรรม ได้แก่ การวิจัยและพัฒนาวัฒนธรรม การวิจัยและแผนวัฒนธรรม การส่งเสริมเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม การอนุรักษ์วัฒนธรรม การจัดตั้งหอไทยนิทัศน์ หรือพิพิธภัณฑ์
4. นอกเหนือจากศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติแล้ว การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ ก็เป็นทางเลือกอีกทางของเมืองเลย
5. การจัดการท่องเที่ยวที่ถือว่าประสบความสำเร็จ บางครั้ง ไม่จำเป็นต้องมองไปที่นักท่องเที่ยวจากต่างจังหวัดแต่มองใน อบต. เอง เพราะจะมีการจับจ่ายซื้อของในตำบลจากคนในตำบล และต่างตำบล
6. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยยังเป็นที่เล็งอยู่ ให้คำปรึกษาแนะนำที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไปในรูปแบบใด แต่จุดแรกอยากให้เกิดมาจากชุมชนว่าเขาอยากจะทำอะไร จะพัฒนาแนวไหน เราให้ข้อมูลได้
7. ควรจัดการอบรมให้ความรู้แก่บุคคลเหล่านี้ เพื่อสร้างกระแสการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว เพราะหากประชาชนในชุมชนใดไม่มีการรวมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ สิ่งที่เกิดขึ้นคงจะยากที่จะไปสู่ความสำเร็จ
8. คนที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวได้ดีที่สุด คือคนในชุมชน ในท้องถิ่น

9. เทศบาล อบต. และสภาตำบล ต้องร่วมมือกันพัฒนา
10. หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ที่เกี่ยวข้อง ควรจะร่วมมือกันให้ความรู้เรื่องการท่องเที่ยว โดยไม่มีอคติ
11. สำนักงานสาธารณสุข ควรจะดูแลเรื่องความสะอาดของที่พัก ร้านอาหาร ห้องน้ำ ให้ได้มาตรฐานเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความประทับใจกลับไป
12. จังหวัดเลขน่าจะเปิดประตูเมืองต้อนรับนักท่องเที่ยว โดยการใช้ความสวยงามของต้นไม้ ดอกไม้ เป็นทิวแถวตลอดริมทางต้อนรับ
13. กระบวนการมีส่วนร่วมจะก่อให้เกิดความร่วมมือ เพราะฉะนั้นจะต้องจัดให้ จะต้องมียุทธศาสตร์การแสวงหาความร่วมมือ
14. อบต.น้ำหมาน ได้ทางรอบอ่างน้ำหมาน แต่เป็นที่ของป่าไม้ ซึ่งถ้าเสนอธรรมดาจะเกิดปัญหา เนื่องจากเป็นพื้นที่ซ้อนทับของกรมป่าไม้ แต่ที่นี้ไม่มีปัญหาเพราะ ดึงกรมป่าไม้ เข้ามาร่วมเป็นคณะทำงาน
15. ถ้าจังหวัดจะให้เป็นนโยบายกับ อบต.ว่า อบต. จะต้องมีการ มีงบประมาณ มีกิจกรรมที่ เกี่ยวกับการท่องเที่ยว พอที่จะเป็นไปได้ แต่ว่าขณะนี้ อบต.เพิ่ง เริ่มต้น เงินยังน้อย แต่ถ้ากำหนดว่าต้องให้งบเพื่อการท่องเที่ยว ร้อยละ 5 ร้อยละ 10 มีอะไรที่ต้องทำก็เน้นตรงนั้น จะสั่งให้ทุก อบต.ทำคงไม่ได้เพราะ อบต. บางแห่งการท่องเที่ยว เป็นตัวรอง

ภาคผนวก ง
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ศ.ดร.มนัส สุวรรณ

วุฒิการศึกษา

M.S. Ph.D. Dip in Rural Survey

ตำแหน่งปัจจุบัน

ศาสตราจารย์ ระดับ 10

อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผศ.ดร.โกวิทช์ พวงงาม

วุฒิการศึกษา

P.HR (Rural Development)

ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8

อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผศ.ประสงค์ สุริยธนาภาส

วุฒิการศึกษา

กศ.ม. (จิตวิทยาสังคม)

ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8

อาจารย์ประจำสถาบันราชภัฏเลย

ผศ.ไชยวุฒิ มนตรีรักษ์

วุฒิการศึกษา

วท.ม. (ชีววิทยา)

ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8

อาจารย์ประจำสถาบันราชภัฏเลย

ผศ.วัชรินทร์ สายสาระ

วุฒิการศึกษา

พบ.ม. (พัฒนาสังคม)

ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8

อาจารย์ประจำสถาบันราชภัฏเลย

อาจารย์สมพงษ์ ดุลยอนุกิจ

วุฒิการศึกษา

สม.ม. (สังคมวิทยา)

ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์ 2 ระดับ 7

อาจารย์ประจำสถาบันราชภัฏเลย

อาจารย์พงษ์เดช สารการ

วุฒิการศึกษา

วท.ม. (สถิติประยุกต์)

ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์ 1 ระดับ 5

อาจารย์ประจำสถาบันราชภัฏเลย

อาจารย์อัญชติ โกกะนุช

วุฒิการศึกษา

พบ.ม. (การฝึกอบรมและพัฒนา)

ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์ 1 ระดับ 5

อาจารย์ประจำสถาบันราชภัฏเลย

นายนวนล สารสอน

วุฒิการศึกษา

ศศ.ม. (มานุษยวิทยา)

ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

เขต 5 อุตรธานี

นายพรชัย ถมกระจำง

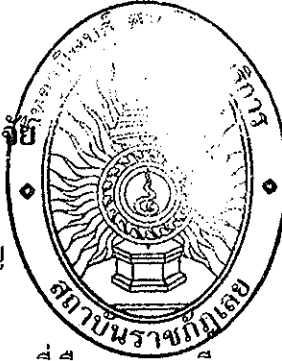
วุฒิการศึกษา

พบ.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์)

ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้ตรวจราชการส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อสกุล	นางสาวจุฑามาศ จิเจริญ
วัน เดือน ปี เกิด	3 พฤษภาคม 2511
สถานที่เกิด	782 ตรอกโรงเจ แขวงบางยี่เรือ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	146/3 ถนนเจริญรัฐ ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย 42000
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2529 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอินทราราม พ.ศ. 2533 ปริญญาตรุศาสตรบัณฑิต (คบ.) วิชาเอกภาษาไทย สถาบันราชภัฏสวนดุสิต พ.ศ. 2545 ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา สถาบันราชภัฏเลย
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	นักประชาสัมพันธ์ 5
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเลย